Laure Hillerin

CHARLES ȘI CAMILLA

TAINELE UNEI PASIUNI

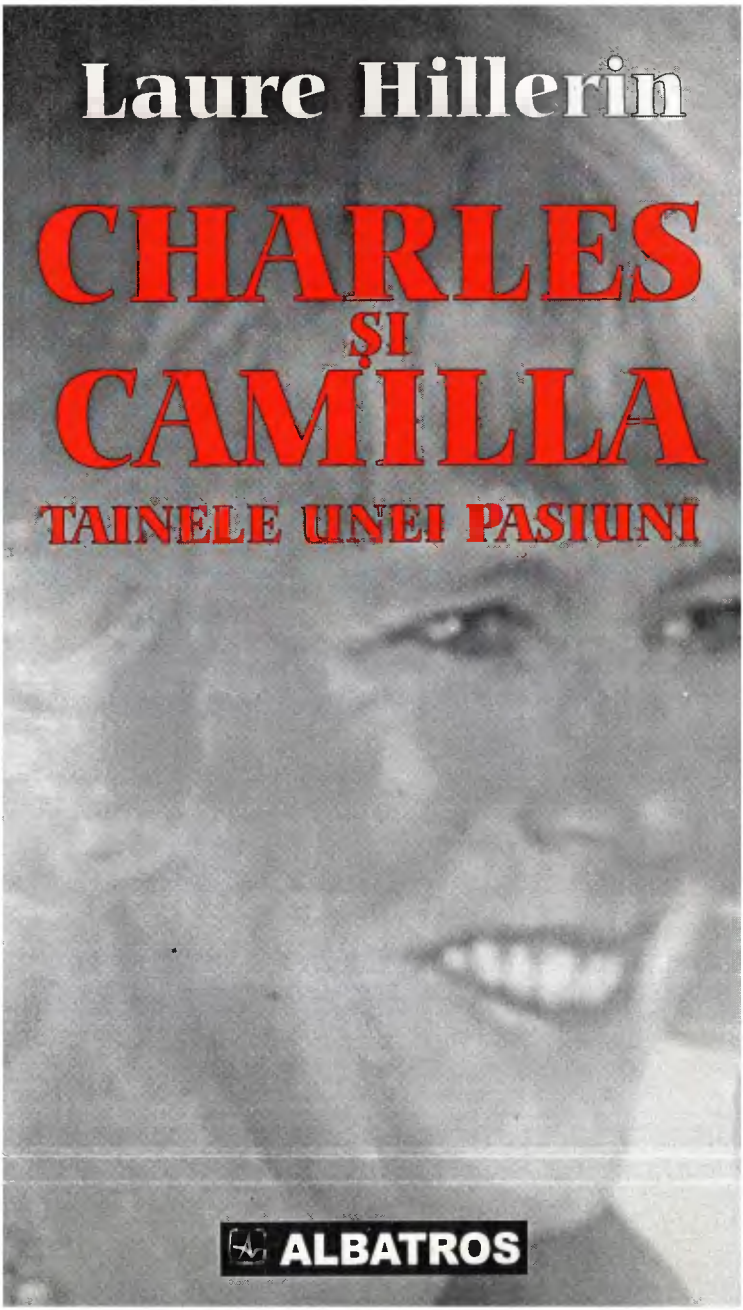

ALBATROS

Laure Hillerin

CHARLES ŞI CAMILLA

TAINELE UNEI PASIUNI

Traducere: ALINA BEIU-DEŞLIU

Editura Albatros
Bucureşti • 2001

Coperta: MIRCEA MUNTENESCU
Lector: OLGA-SILVIA TURBATU

LAURE HILLERIN
CHARLES ET CAMILLA
© Editions Albin Michel S.A., 1998
22, rue Huyghens, 75014 Paris

© Editura Aibatros, 2001
Piaţa Presei Libere nr. 1, sector 1
71341 – Bucureşti

„Nimic pe lume nu merită să te îndepărtezi de ceea ce iubeşti".

ALBERT CAMUS

„Îmi plac pasiunile îndelungate care străbat cu răbdare şi în linie dreaptă toate curentele vieţii, ca nişte buni înotători, fără a devia".

GUSTAVE FLAUBERT
(Scrisoare către Louise Colet)

ISBN 973-24-0778-6

1.

Zi ploioasă la Windsor

Plouă mărunt şi des. Una dintre inimitabilele ploi britanice, fine, nesfârşite şi îngrozitor de umede. O zi tipică de vară la Windsor, în acea lună iunie a anului 1970. Rafale de vânt mătură terenul de polo. Pietonii şi caii lipăie resemnaţi prin băltoacele noroioase. Timpul este atât de oribil, terenul atât de alunecos încât partida a fost anulată. Dezamăgit, prinţul Charles a descălecat: echipa lui nu va juca astăzi. Stă lângă poneiul lui, mângâindu-i maşinal coama. Părul i s-a lipit de ţeastă, iar apa i se scurge pe lângă urechi. Încălzit după antrenament, calul scoate aburi care învăluie siluetele amândurora.

N-a auzit-o apropiindu-se şi tresare la vocea ei: „Ce minunat animal, Sir!". Tânăra care se află lângă el nu are nimic dintr-un top-model. Poartă îmbrăcămintea obişnuită în atare împrejurări: impermeabil verzuliu şiroind de apă, pantaloni maro de catifea raiată, cizme Wellington kaki, inevitabilele „green wellies". Sub pălăria pleoştită se ghicesc o coamă blondă, doi ochi sclipitori, un zâmbet care descoperă o mulţime de dinţi. Degajată, Camilla se prezintă; încep să discute. Charles nu este şocat de această familiaritate, ba dimpotrivă, se simte deja atras de farmecul ei. N-a mai întâlnit-o până acum, dar Camilla aparţine aceluiaşi mediu ca el: a primit educaţia tradiţională a nobilimii britanice. Unii dintre prietenii ei fac parte din oaspeţii obişnuiţi ai castelului Buckingham. Şi totuşi, fata asta e altfel decât toate cele pe care le-a cunoscut până acum.

Deşi îngrozitor de timid şi complexat la aproape 22 de ani, Charles este totuşi prinţul de Galles, cea mai bună partidă din Anglia, în floarea tinereţii şi a viitoarei sale regalităţi. Toate fetele de care se apropie nu se gândesc decât

la asta. Chiar şi cele care n-au nici o şansă să se mărite cu el. În faţa moştenitorului coroanei încep să se fandosească, să se alinte şi să păşească afectat ca nişte cai de circ. Iar el, cu toate că îi plac teribil femeile, nu ştie ce să facă. Ar dori să fie iubit pentru el însuşi, pentru inteligenţa, simţul umorului, cultura lui; ele însă nu văd în el decât prinţul. Şi sub privirea lor, Făt-Frumos simte că se transformă în broască, în răţuşca cea urâtă, tot farmecul îi piere şi nu rămân decât un nas lung, care-l face să semene cu un cal, şi două urechi stacojii.

Dar fata înaltă şi ciufulită care stă acum în faţa lui nu-l intimidează deloc. Nu se poate spune că e frumoasă, nici vorbă de aşa ceva, dar este mai mult de atât: plină de viaţă, atrăgătoare, emanând o energie molipsitoare. Parcă s-ar cunoaşte dintotdeauna. Despre ce îi vorbeşte ea oare, mângâind cu o mână pricepută calul care pufăie prietenos, întinzând botul spre gâtul ei? Despre ce se poate vorbi, într-o asemenea zi, pe peluza mustind de apă din Windsor Great Park? Despre cai, firește! Pentru orice englez care se respectă, caii sunt una dintre marile bucurii ale vieţii. Ca orice englez de familie bună, Charles fusese educat în cultul cailor, al câinilor şi al vieţii la ţară. În toată perioada copilăriei văzuse aşteptând cuminţi, în şir, la uşa camerei copiilor caii de lemn, cărora surioara lui Anne le scotea şeile cu grijă în fiecare seară, aşa cum făcuse şi mama ei la aceeaşi vârstă. Regina Elizabeth era pasionată de curse şi de creşterea animalelor. Anne este campioana Europei la sărituri peste obstacole. Prinţul Philip, îndrăgostit de polo, dar biruit de artrită, aleargă acum cu atelaje. Charles a preluat ştafeta: adoră acest sport, subtil şi violent, pe care l-a descoperit la 15 ani, pe aceeaşi peluză de la Windsor. Aici este în elementul lui. La fel şi Camilla, care, ca o adevărată englezoaică ce este, ştie să aprecieze la justa valoare umerii, chişiţa şi capul rasat al unui ponei de polo.

Discută cu înflăcărare mai mult de o oră, de parcă ar fi singuri pe lume. Vorbesc şi, mai ales, râd. Camilla este nostimă, spontană, şi are un simţ al absurdului şi al autoironiei absolut irezistibil. Charles râde în hohote ca un copil, lucru care nu i s-a mai întâmplat de mult. S-au cunoscut cu câteva minute mai înainte şi deja unul dintre ei ar putea

sfârşi fraza începută de celălalt. Îi interesează aceleaşi lucruri, au acelaşi fel de a gândi şi acelaşi simţ al umorului tipic britanic.

„Ştiţi că străbunica mea era iubita stră-străbunicului dumneavoastră? Amuzant, nu-i aşa?" Semn al destinului: Camilla a fost fascinată dintotdeauna de această străbună. Alice Keppel, care a fost mult timp amanta adorată a regelui Edward al VII-lea, o amantă atât de legitimă încât regina Alexandra a chemat-o să-i stea alături la căpătâiul regelui muribund, în 1910. Prezenţa celor două femei ale sale nu l-a împiedicat, de altfel, pe regalul bolnav să-şi îndrepte ultimul gând spre caii săi, interesându-se de rezultatul curselor. Alice Keppel... Charles, care cunoaşte la perfecţie istoria familiei şi a ţării sale, ştie totul despre această legătură cvasioficială cu care şi regina şi eticheta s-au împăcat foarte bine în acea Belle Epoque, care avea totuşi un spirit destul de îngust. A admirat adesea, în colecţia particulară de la Buckingham, somptuoasa tabacheră făurită de Fabergé, pe care se încolăceşte voluptuos un şarpe din diamante pe fond de aur şi email, cadou de Crăciun oferit, în 1900, de Alice iubitului său. După moartea regelui, regina mamă Alexandra restitui cu eleganţă preţioasa casetă donatoarei, care, la fel de elegant, o rugă pe Mary, noua regină, să accepte, la rândul ei, acest cadou. Ştiau să trăiască oamenii de la începutul secolului...

Alice Keppel nu numai că era frumoasă, dar avea şi spirit. Într-o zi, când regalul ei amant, care o copleşea cu cadouri, îi atrăgea atenţia: „ I've spent enough on you to buy battleship"[1], ea îi replică pe loc: „You've spent enough IN me to float one[2]... Deşi cunoştea şi el, fără îndoială această anecdotă care făcuse ocolul Londrei, Charles n-ar fi îndrăznit niciodată să o amintească în faţa unei fete. Dar Camilla n-are asemenea pudori. A auzit şi ea istoria cu pricina. Cu infernala ei dezinvoltură ar fi în stare să i-o povestească numai ca să aibă plăcerea de a-l vedea roşind. Nu cumva tocmai asta face chiar acum? Şi nu de asta izbucnesc din nou, amândoi, într-un râs homeric, sub ploaia care se înteţeşte din ce în ce?

---

[1] „Cu ce am cheltuit pentru tine aş fi putut cumpăra un vas de război". (în lb. engleză, în text).

[2] „Cu cât ai cheltuit ÎN mine, ar fi putut să şi plutească" (în lb. engleză, în text).

A întâlnit-o doar cu câteva minute în urmă şi i se pare că o cunoaşte dintotdeauna. Camilla îi vorbeşte pe un ton firesc, privindu-l în ochi, de parcă ar fi egala lui. Pe buzele ei, protocolarul „Sir" devine prietenos. Sub privirile ei, calde, Charles se simte alt om. Mai frumos, mai deştept, mai sigur pe el. E ca şi cum s-ar întoarce în sfârşit acasă, ca şi cum ar ajunge la liman, după atâţia ani nesfârşiţi lipsiţi de afecţiune pe care i-a petrecut în pensioane severe, unde trebuia să se străduiască să pară egalul celorlalţi, fără a putea să devină prietenul nimănui. Când în cele din urmă se despart, după un ultim hohot de râs, Charles nu mai este acelaşi. Poate că încă nu-şi dă seama că a găsit-o pe femeia vieţii sale, dar ştie precis că şi-a întâlnit cel mai bun prieten.

2.

Douăzeci de ani de singurătate

Charles o pivește pe Camilla îndepărtându-se cu pasul ei băiețesc. Ceva s-a rupt, s-a deschis în pieptul lui. Își simte inima. Nu mai e grea ca o piatră; palpită ca o pasăre, se dilată aproape până la durere. Gata, de-acum înainte nu va mai fi niciodată singur.

De când se știe, Charles a fost singur. De când a venit pe lume, cu ajutorul forcepsului, la 14 noiembrie 1948, la ora 21,14, a fost cel mai solitar copil din tot regatul său. A crescut singur printre sutele de servitori de la palatul Buckingham, singur în încăperile rău mirositoare ale pensioanelor unde a trebuit să se pregătească cu atâta severitate, pentru viață. Și totuși avea o mămică tânără și frumoasă, un tătic arătos ca cei din imaginile de pe cărțile poștale. Numai că trebuia să-i împartă cu cei 45 de milioane de supuși britanici, fără să-i mai punem la socoteală pe englezii din Commonwealth. Primele aniversări și le-a petrecut adesea între patru ochi cu dădaca lui scoțiană, robustă și liniștitoare Mabel Anderson, „Rolls-Royce-ul guvernantelor". Toți copiii se bucură când vine ziua lor. El însă nu putea s-o sufere: era o zi mai rea decât celelalte, pentru că-i amintea cu cruzime că el nu era ca toți ceilalți.

A trăit ca un copil orfan începând din ziua când, așezat cuminte între mătușa Margaret și bunica lui, Regina-Mamă, a urmărit cu atenție ceremonia încoronării mamei sale ca regină. Avea pe atunci patru ani. Charles nu făcuse parte din cortegiul care defilase pe străzile Londrei. Nu avusese prilejul să o vadă pe Elizabeth, atât de fragilă alături de

frumosul Philip, cu bicornul pe cap, în caleașca ieșită parcă dintr-o poveste cu zâne, încadrată de tritoni baroci și pântecoși, trasă de opt cai cenușii și escortată de halebardieri în costumele lor aidoma cu cele din evul mediu. Însă i se îngăduise să asiste la ceremonia de la Westminster Abbey. Dacă se gândește mai bine, își dă seama că acolo, în loja regală, băiețelul uimit și neajutorat care era, a văzut desfășurându-se spectacolul a ceea ce avea să devină viața lui. Pentru prima oară în istoria Angliei, reporterilor de la BBC li se permisese să filmeze în interiorul incintei sacre; acesta fusese primul episod al marelui show planetar. Camerele de luat vederi stăruiseră îndelung asupra noului moștenitor al coroanei, devenit, după moartea bunicului său, duce de Cornwall. Imaginile arătau, între două zâne bune, acoperite cu diademe, cape de blană și bijuterii scânteietoare, un băiețel bucălat și gânditor, cu fruntea bombată împărțită în două de o cărare perfectă, de copil cuminte. Charles își amintește și acum de cărarea aceea, care este de altfel cea mai clară amintire a lui din acea zi: frizerul de la palat îl tunsese prea scurt, și îi fixase părul cu o gomină îngrozitoare. Dinspre altar urca un val de cântări și de tămâie, și o mulțime de bătrâni în odăjdii viu colorate își făceau de lucru pe lângă mama lui. Mai întâi, o dezbrăcaseră de frumoasa-i rochie de catifea roșie cu fir de aur, sub care purta o tunică simplă de in. „De ce și-a pus mama cămașa de noapte?" o întrebase Charles pe bunica lui. Apoi, i se pusese pe umeri o mantie mare, aurie, iar după ce se așezase pe tron i se dăduseră în mâini două bastoane mari, strălucitoare: sceptrul de aur, având în vârf cel mai mare diamant din lume, și mâna dreptății, însemnele puterii regale. Când episcopul de Canterbury, înălțând cu amândouă mâinile coroana lui Edward cel Sfânt, se apropiase ca să i-o pună pe cap, Charles se temuse să nu fie prea grea pentru ea. Dar prelatul o luase aproape imediat înapoi, spre marea ușurare a copilului; își văzuse apoi mama străbătând cu pas maiestuos naosul, urmată de șase doamne de onoare care abia reușeau să susțină trena grea a mantiei regale. Ceremonia nu se mai termina. Parc-ar fi fost o căsătorie. Charles nu înțelegea prea bine ce se petrece. O trăgea mereu pe bunica lui de capătul mânușii lungi, cerând explicații. Până la urmă, chiar viața i-a oferit aceste explicații...

Ceva mai târziu, stând în balconul palatului alături de regina-mamă, făcuse primul său salut militar, privind-o pe mama lui care, călare, în uniformă de gală, trecea în revistă trupele. La câţiva paşi în spatele ei, tatăl lui se căznea să stăpânească un cal nărăvaş, speriat de muzică. După aceea, nimic nu mai fusese ca înainte.

Lucrul pe care Charles nu-l ştia, dar din pricina căruia avea să sufere, fără să-şi dea seama, în toată perioada copilăriei, era că această încoronare distrusese fericirea conjugală a părinţilor lui. La treisprezece ani, Elizabeth se îndrăgostise lulea de un adolescent blond de optsprezece ani, înalt, subţire şi atletic, de o frumuseţe tulburătoare. Philip era prinţ, dar un prinţ mărunt, sărac şi, pe deasupra, exilat. Danez de origine, purta numele prea puţin britanic de Schleswig-Holştein-Sonderberg-Glucksberg. Tatăl lui, prinţul André, era al şaptelea fiu al regelui Greciei, George I. Mama sa, surdă de la vârsta de patru ani, era prinţesa Alice de Battenberg — nume germanic anglicizat în 1915 şi transformat în Mountbatten. În 1922, când familia fugise din Grecia în urma invaziei turceşti, Philip, bebeluş pe atunci, fusese dus de tatăl lui într-un coş pentru portocale. Timp de nouă ani trăiseră din mila altora şi din expediente, în locuinţe închiriate din suburbiile Parisului. Apoi, tânărul Philip fusese trimis în Anglia la rudele bogate din partea mamei, care îi plătiseră studiile. Unchiul său — lordul Louis Mountbatten, „unchiul Dickie", îl ajutase să se angajeze în Royal Navy şi-l prezentase Elizabethei. Toată averea lui Philip se rezuma la uniformă şi la câteva costume ponosite. Dar Elizabeth îl iubea. Voia să-l aibă şi-l avusese, în ciuda lipsei de entuziasm a părinţilor ei, dar spre marea satisfacţie a unchiului Dickie, Philip obţinuse cetăţenia britanică şi luase numele de Mountbatten. Se căsătoriseră la 20 noiembrie 1947. În perioada aceea dificilă de după război, când nu se găseau de nici unele, Elizabeth, ca oricare cetăţeancă britanică, avusese dreptul la câteva cupoane de material în plus pentru rochia de mireasă. Povestea ei de dragoste luminase viaţa sumbră a supuşilor săi, care nu mai aveau cărbune ca să se încălzească, supravieţuiau cu câteva grame strict raţionalizate de pâine şi slănină şi mureau cu sutele în fiecare iarnă, otrăviţi de smog, în periferiile Londrei.

Elizabeth avea 21 de ani, era frumoasă şi-l adora pe frumosul ei ofiţer de marină. Philip, cam mitocan deja, le povestea apropiaţilor săi că „toată ziua bună ziua venea în patul lui". Când el trebuia să plece pe mare, Elizabeth nu scăpa nici o ocazie să vină după el în porturile unde vaporul făcea escală. Moartea prematură a lui George al VI-lea pusese capăt acestei vieţi lipsite de griji. La 25 de ani, Elizabeth fusese angrenată în mecanismul palatului. La prima ceremonie oficială după ce devenise regină, reuniunea Consiliului Privat, care trebuia să ratifice succesiunea regală, lui Philip nu i se permisese să intre în sala tronului. Din soţ răsfăţat devenise peste noapte prinţ consort, obligat să meargă la patru paşi în spatele reginei, şi să se încline, murmurând: „Scuzaţi-mă, maiestate!", când intra după ea într-o încăpere. În public, el nu mai însemna nimic, iar în particular, îi era greu să se mai simtă bărbat.

Familia se mutase din locuinţa confortabilă de la Clarence House în „cavoul" de la Buckingham, cu miile lui de ferestre, cu curentul permanent de pe kilometrii de coridoare cu covoare roşii. La început, Philip se luptase să modernizeze cât de cât instalaţiile arhaice ale palatului, spre marea indignare a curtenilor. Apoi, după ce se alesese cu o gălbenare şi cu o depresie nervoasă, renunţase şi-şi alinase umilirea demonstrându-şi bărbăţia în alte paturi, mai puţin nobile.

*

Charles şi surioara lui găsiseră la palatul Buckingham un nursery curat şi funcţional ca un spital, cu pereţi galbeni în camerele de zi, albastru-deschis în dormitoare. Viaţa curgea monotonă, ca un mers al trenurilor: sculare la 7,00, baia la 8,00, breakfast la 8,45, plimbare în parc la 10,00, prânzul la 12 fix, siestă până la 16,30, ceai, baie, culcare... Cu puţin înainte să împlinească cinci ani, într-una din camerele galbene din nursery apăruseră o tablă neagră şi un pupitru, iar în viaţa lui intrase un nou personaj: Catherine Peebles, alias Mipsy, învăţătoarea care trebuia să-l iniţieze pe tânărul prinţ în tainele socotitului, cititului şi scrisului. Plimbarea matinală

fusese înlocuită de lecţii. Din timp în timp, când nu era plecată în vreo călătorie, regina, mama lui, îşi făcea apariţia la ora băii sau a ceaiului. Nu-l neglija, dimpotrivă: şi dădaca şi învăţătoarea erau copleşite cu instrucţiuni amănunţite. Dar instrucţiunile nu ţin de cald seara, când ţi-e inima grea. Iar Charles învăţase să-şi îngroape necazurile în cel mai ascuns colţ al sufletului.

Charles n-avea să uite nesfârşita iarnă a celor cinci ani ai săi. Suflase trist în cele cinci lumânări, într-o după-amiază ceţoasă de noiembrie. Nu erau acolo decât Mabel, Mipsy şi Anne, insuportabila lui surioară. Părinţii lui rămăseseră la Sandringham şi, nouă zile mai târziu, se îmbarcaseră pentru a face o călătorie de şase luni prin cele zece ţări din Commonwealth — aceeaşi călătorie pe care trebuiseră s-o întrerupă, cu peste doi ani în urmă, când se anunţase moartea regelui George al VI-lea. În fiecare zi băieţelul trasa cu sârguinţă pe globul pământesc din sala de studii itinerarul lor, descoperind astfel geografia singurătăţii lui.

Şi totuşi, această viaţă de copil cuminte şi trist era raiul pe pământ în comparaţie cu ceea ce avea să urmeze. În materie de educaţie, autoritatea competentă a familiei era prinţul Philip; regina, soţia lui, chiar dacă avea mare grijă să nu-i divulge vreun secret de stat, îi urma orbeşte principiile în legătură cu educaţia copiilor. Aşa că regalii părinţi horărâseră că Charles trebuia crescut ca un copil „obişnuit", sau, mai curând, ca orice băiat din lumea bună britanică, în instituţiile care formaseră şi caracterul execrabil al tatălui său. Dar, aşa cum sublinia după câţiva ani Patrick Pelham-Jones, unul dintre colegii săi din infernul londonez de la Gordonstoun, „cum să-l tratezi ca pe oricare altul, când portretul mamei lui e imprimat pe fiecare monedă pe care o scoţi din buzunar ca să-ţi cumperi un sendviş şi pe fiecare timbru pe care-l lipeşti pe un plic? Fără să mai vorbim despre poliţistul spătos care-l însoţea peste tot..."

Prima zi de şcoală i-a rămas întipărită în memorie. Undeva în adâncul sufletului său mai trăieşte şi azi băieţelul înspăimântat, cu şosete albe şi guler de catifea, care, cu o săptămână înainte de a împlini opt ani, a trecut împreună cu

învățătoarea lui pragul instituției Hill House, o școală pregătitoare de lux, situată în spatele magazinului Harrod's, la cinci minute distanță de palat. Nimic mai „firesc" decât sosirea copilului, adus în fiecare dimineață cu un Rools-Royce condus de un șofer în mare ținută, întâmpinat în prag de directoare, Mrs. Townsend, personal, și pândit de fotografii de pe Fleet Street. Nimic mai „firesc" decât să înoate, împreună cu toată clasa, în piscina de la Buckingham, pentru a evita promiscuitatea bazinelor publice. Pentru acest copil slăbuț, sensibil și teribil de bine crescut, Hill House avea să fie preludiul a 11 ani de coșmar. Datorită educației pe care o primise la palat, una dintre cele mai importante calități pe care trebuie să le aibă un rege, amabilitatea, își pusese deja o amprentă de neșters asupra personalității lui. Dar cum să te descurci în recreație sau în cursul unui meci îndrăcit dacă spui politicos, așa cum ți s-a indicat întotdeauna că trebuie să te adresezi personalului: „Ești amabil, te rog, să-mi dai mingea?". Colegii lui îl privesc ca pe un extraterestru, iar el își dă seama de asta. După singurătatea dintre zidurile palatului, Charles avea să treacă printr-o încercare și mai grea: izolarea între tineri de vârsta lui.

Slavă Domnului, răcelile repetate, soldate cu ritualul operație de amigdale i-au scurtat suferințele în iarna aceea. Toată primăvara, Charles a cărat cu sfințenie după el, peste tot pe unde s-a dus, prețioasele amigdale, păstrate într-un borcan de sticlă. Dar la începerea anului școlar a fost nevoit să se despartă de ele. Îl aștepta o nouă încercare: viața la internat. De acum înainte va trebui să joace rolul „copilului obișnuit" nu doar câteva ore pe zi, ci tot timpul, inclusiv duminica. Resemnat în fața soartei și hotărât să facă tot ce poate, ca de obicei, prințul moștenitor, care încă n-a împlinit nici nouă ani, se pregătește să-și trăiască anii cei mai nefericiți din viață.

*

În spatele fiecărei ferestre e câte un ciorchine de fețe curioase, iar lângă grilajul de la intrare se îmbulzesc gură-cască liceeni, ziariști și fotografi, veniți să-l vadă, în acea zi de septembrie 1957, pe băiețelul – ca oricare altul –, purtând

tunica cu ecuson şi cravată cu dungi în culorile şcolii, care îşi face intrarea la Cheam School, însoţit de regalii săi părinţi. Cheam School situată în Berkshire, la 65 de mile de Londra, era şcoala care-l primise şi pe Philip al Greciei, în 1930, când avea şi el nouă ani şi de-abia vorbea englezeşte. Acest renumit institut, pe drept cuvânt numit „căsuţa lorzilor", făcuse din micul prinţ exilat un cetăţean britanic pur-sânge. Douăzeci şi şapte de ani mai târziu, Philip, devenit consort şi duce de Edimbourg, voia să aplice aceeaşi reţetă pentru a forma caracterul fiului său, care i se părea cam molâu. Obsesia lui Philip, aprobată tacit de către regină, este aceea de a face din copilul prudent, politicos şi rezervat un bărbat adevărat şi un rege. Charles n-are încotro... cu intuiţia lui de copil sensibil, micul prinţ a înţeles imediat ce-l aştepta. În timp ce şoferul descarcă din Bentley, sub privirile curioşilor, geamantanul din piele purtând o plăcuţă aurită cu inscripţia „HRH[1] Prinţul Charles", băieţaşul dolofan, cu părul tuns neglijent, cu urechile clăpăuge, pozează, alături de mama sa, în faţa fotografilor. Ba chiar încearcă, plin de curaj, un zâmbet ştirb. După ce vizitează dormitorul cu opt paturi metalice prevăzute cu saltele tari („pe paturile astea, măcar n-o să mai poată ţopăi" — remarcă regina ca o gospodină cu experienţă), părinţii se grăbesc să se întoarcă acolo unde-i cheamă îndatoririle lor. Cu ochii împăienjeniţi de lacrimi, Charles îşi despachetează lucrurile, îşi aranjează uniformele noi şi aşază pe pat ursul de pluş care va fi singurul lui tovarăş la greu.

Şi zi de zi, săptămână de săptămână, trimestru după trimestru, va juca, timp de cinci ani nesfârşiţi, rolul care-i revine şi pe care numai el este obligat să-l joace: cel al copilului „obişnuit". Politeţea, modestia, amabilitatea n-au nici o valoare în mediul nemilos al şcolarilor, fie ei şi din familii ilustre... Cu acel uimitor amestec de inocenţă şi de maturitate care-i frapează pe toţi adulţii din preajma lui — excepţie făcând doar tatăl său —, Charles face faţă. Fără să se plângă, izolat parcă într-un cerc nevăzut, dar de netrecut, suportă indiferenţa ostentativă sau diferenţa batjocoritoare a puşlamalelor de o vârstă cu el care se adună în bande gălăgioase ca şi cum

[1] His Royal Highness = Alteţa sa Regală

ar vrea să-l facă să simtă şi mai mult povara singurătăţii lui. În fiecare zi, după ce-şi înghite porţia de porridge şi-şi supune mâinile şi urechile verificării reglementare a curăţeniei, se luptă vitejeşte cu matematica fără să reuşească s-o supună. Joacă conştiincios în echipa First Eleven inevitabilele meciuri de cricket şi cunoaşte mai bine decât toţi ceilalţi gustul astringent al gazonului britanic, fiindcă micilor lui camarazi le face o plăcere deosebită să-l doboare în învălmăşeală. Pe obrazul lui, care păstrează încă rotunjimile copilăriei, se aşterne un zâmbet atunci când ceilalţi îl tachinează strigându-l „Fatty", adică „Bondocul". Nu reacţionează când, pe la spatele lui, trec din mână-n mână nenumăratele articole pe care cele mai mici fapte şi gesturi ale lui le inspiră presei nesăţioase, care-i pândeşte fiecare excursie cu şcoala — şi numai în primul trimestru au fost 68. Ca să se consoleze, sau poate ca să-şi întărească vocaţia regală, învaţă pe dinafară interminabile tirade din piesele lui Shakespeare. În ziua când se naşte frăţiorul său, Andrew, directorul colegiului în persoană vine să anunţe acest eveniment naţional pe scena teatrului unde Charles tocmai interpretase, cu brio şi convingere, rolul ducelui de Gloucester, cel care avea să devină Richard al III-lea.

Toate astea sunt deja prea multe pentru un copil de nouă ani. Dar, parcă n-ar fi destul, într-o sâmbătă de iunie, după-amiază, toată şcoala s-a adunat în faţa televizorului ca să privească ceremonia de închidere a jocurilor imperiului şi ale Commonwealth-ului de la Cardiff. Iar discursul reginei se abate ca o mantie de plumb pe umerii lui Charles: „Aceste jocuri au marcat un an memorabil pentru principatul de Wales. Am hotărât să celebrez această ocazie printr-un act care sper că le va face plăcere galezilor tot atât de mult ca şi mie. Începând de astăzi îl declar pe fiul meu Charles prinţ de Wales. Când va fi mai mare, vi-l voi prezenta la Caernarvon". În ziua aceea, în explozia de urale şi în tumultul felicitărilor, Charles, cu obrajii arzându-i de jenă, este singurul care nu se bucură. Are sentimentul nelămurit că acesta este primul dintre sacrificiile rituale pe care va fi nevoit să le aducă pe altarul monarhiei. Ştie deja că, asemenea zeului Baal al cartaginezilor, poporul îi cere ca jertfă pe copiii regilor. În

seara aceea, ca în fiecare seară de când a intrat la Cheam School, cel de-al 21-lea prinţ de Wales, duce de Chester şi de Cornwall etc., adoarme înlăcrimat, visând laudele sălbatice din Balmoral, paradisul pierdut al frumoaselor veri din copilăria lui prea scurtă. Îşi înăbuşă hohotele de plâns în pernă. Bărbaţii nu plâng, iar regii, cu atât mai puţin...

*

După aproape cinci ani petrecuţi la internat, micul prinţ prea cuminte a devenit un adolescent dolofan, cam bleg. Ţinuta afectată, costumele corecte seamănă cu ale tuturor tinerilor bine crescuţi din anii '60. În fotografii pare modest şi prefăcut în acelaşi timp, are aerul de a vrea să se scuze că se află acolo şi, totodată, că nu-i pasă de nimeni. La Cheam School a învăţat o mulţime de lucruri, nu numai literatura engleză sau istoria familiei sale prin prisma istoriei ţării. Cu toate că habar n-are de felul cum se desfăşoară „viaţa adevărată", grea, a cetăţenilor britanici, ştie multe despre firea omenească, despre specia din care face parte şi despre el însuşi. Şi, în timpul lungilor vacanţe de vară petrecute la Balmoral, descoperă ceea ce va deveni marea pasiune a vieţii sale: natura. Natura sălbatică şi blândă, nepăsătoare şi maternă. Frumoasă şi neînduplecată. Adesea brutală, câteodată crudă, însă mereu necesară. Adevărată, fără calcule şi minciuni. În landele din Scoţia, pe care Charles le străbate pe jos sau călare, nu este loc pentru meschinărie sau intrigi sordide. Între Charles şi pământ s-a înfiripat, puţin câte puţin, o poveste fără cuvinte. O adevărată poveste de dragoste care-i va umple inima însetată de absolut şi-i va uşura asumarea destinului său dificil.

Partea cea mai grea încă n-a sosit. Adolescentul ascuns şi timorat, cu privirea amabilă, cu obraji prea plini şi bărbie insuficient conturată nu corespunde pretenţiilor tatălui său; ba chiar s-ar zice că-l exasperează. În timpul vacanţelor, fie la Balmoral, fie la Sandringham, Philip nu scapă nici un prilej ca să-l certe sau să-l ironizeze în public, făcându-l să izbucnească în plâns la masă în faţa oaspeţilor. Toată indulgenţa şi-o păstrează pentru Anne, temerara pe care nimic n-o înspăimântă.

Din fericire, în regatul înverzit nu lipsesc internatele menite să formeze caracterul tinerilor prea liniştiţi. Charles nu va merge la Eton sau la Harrow, fabrici clasice de gentlemeni obişnuiţi. Philip ştie un loc mult mai bun: Gordonstoun, pe coasta de nord-vest a Scoţiei. Întemeiat de un neamţ, Herr Doktor Kurt Hahn, stabilimentul se vrea egalitar şi platonician. Un colegiu ideal, în care barierele între clasele sociale sunt abolite — cu toate că aici se percep taxe de şcolarizare mai mari chiar decât la Eton — şi a cărui unică ambiţie este aceea de a forma bărbaţi adevăraţi, cu caracterul călit prin regimul cel mai potrivit. Directorul, Robert Chew, are un ochi de sticlă, periculos de mobil, care aruncă priviri neliniştitoare în cele mai neaşteptate direcţii. Suferă, de asemenea, de o spaimă cronică de sex, în general, şi de femei, în special. Obsesia lui este aceea de a-şi feri elevii de primejdia viciului solitar – sau împărtăşit –, obosindu-i printr-un program drastic de sporturi în aer liber.

Gordonstoun există şi astăzi, are chiar şi un site pe Internet. Acum, stabilimentul, care din 1972 este mixt, aduce mai degrabă a campus american combinat cu Club Med, decât o casă de corecţie. Dar în 1962, descinzând aici, într-o dimineaţă vântoasă de aprilie, precedat de tatăl său şi urmat de inevitabila gardă de corp, Charles a înţeles imediat că urma să fie încarcerat. Pentru ce vină? Ştie prea bine. Aici, ca oriunde altundeva, nu-şi poate uita nici măcar pentru o clipă greşeala originară – aceea de a se fi născut ca moştenitor al tronului Angliei, viitor Charles al III-lea.

În amintirea lui, timpul petrecut la Gordonstoun, de la 13 la 18 ani, se confundă într-o masă nelămurită, o ceaţă dureroasă din care răsar amintiri precise, ca nişte înţepături de ac. Mai întâi, zgomotele. Geamătul vântului care suflă neîncetat pe această coastă şi vuietul permanent al avioanelor de la baza aeriană din apropiere. Dar poate cel mai obsedant este sunetul clopotului, clopotul acela care hărţuieşte, pătrunzător ca o durere de măsele, ritmând ceasurile monotone ale ocnaşilor în pantaloni scurţi: scularea, alergarea matinală prin ceaţă, duşul rece, breakfast-ul, cursurile, prânzul mohorât, cursa pe teren accidentat şi marşul forţat pe câmp... Până-n ziua de astăzi, la auzul unei bătăi de clopot în amurg se simte cuprins de o neliniştе insuportabilă.

Şi lucrul cel mai greu de îndurat nu este regimul spartan: la 13 ani te obişnuieşti cu orice — să porţi pe orice vreme pantaloni scurţi, să ţopăi prin noroi, să te hrăneşti cu caltaboşi negri şi cu burtă de miel umplută, să bei ulei de ricin, să dormi în plină iarnă cu fereastra larg deschisă şi să te trezeşti dimineaţa acoperit de brumă sau de zăpadă... Faptul cu care Charles nu se va putea obişnui niciodată este soarta jalnică de paria aurit, de fiinţă regală intangibilă la care-l osândeşte statutul lui de prinţ de Wales. Căci, dincolo de frumosul ideal platonician al doctorului Hahn, adevărata lege care domneşte la Gordonstoun este cea a junglei. Elevii sunt repartizaţi în şapte pavilioane, nişte clădiri simple, din prefabricate, înşirate în campus. Charles locuieşte în Pavilionul Morii, într-un dormitor cu 14 paturi, care a fost zugrăvit în cinstea lui. Totuşi, în aer pluteşte un miros închis, izul acela vag nedefinit, de iepure bătrân, pe care-l emană după pubertate toţi băieţii din lume. Pentru Charles, care a trăit atâta timp în blânda tovărăşie a femeilor, între fustele bunicii şi ale doicii lui, acest miros este cel al nenorocirii, al unei disperări aproape animalice. „Nu eram oameni trăind în nişte case, ci adevărate triburi", îşi aminteşte scriitorul William Boyd, care a trecut şi el prin această experienţă dură. Noaptea, după plecarea supraveghetorului, bandele se dezlănţuiau. Şefii de bandă îşi terorizează dormitoarele bătându-i pe cei mai mici, luând banii celor mai slabi de înger. Nou-veniţii, supuşi unui rit de iniţiere, sunt ciupiţi până la sânge, sau închişi în coşurile pentru rufe murdare şi lăsaţi ore întregi sub duşul rece.

Charles ar fi suportat cu uşurinţă totul, dacă ar fi fost tratat ca oricare altul. Însă elevii au fost avertizaţi: dacă vreunul îndrăzneşte să-l supună pe prinţ încercărilor rezervate bobocilor, va fi expulzat imediat din şcoală. Aşa încât supliciile prin care va trece sunt mai puţin violente, dar mai rafinate. Încă din prima zi, a simţit închizându-se în jurul lui cercul invizibil pe care-l cunoaşte atât de bine, cercul acela infernal care face din el o fiinţă aparte. Dimineaţa şi seara când liceenii străbat, râzând şi făcând tăraboi, cele câteva sute de metri care despart dormitorul de sălile de clasă, el merge singur, de parcă ar fi ciumat. Dacă vreunul dintre colegi i-ar

vorbi, s-ar trezi imediat urmărit de câţiva zeci de băieţi care vociferează, strigându-i că e un lingău. Aşa ceva îi descurajează până şi pe cei mai milostivi! Meciurile de rugby oferă prilejul unor contacte dure cu moştenitorul tronului, care muşcă ţărâna mai des decât ar fi cazul. Unul dintre foştii colegi şi-l aminteşte rămânând pe teren, după încheierea luptei, „înfrânt şi cotonogit ca Vechea Gardă a lui Napoleon după bătălia de la Waterloo". Urechile lui clăpăuge sunt ţinta tuturor ironiilor. La micul dejun, dacă îl împinge păcatul să aducă un borcan de marmeladă Robertson ca să-şi îmbunătăţească meniul, eticheta „By appointment of Her Majesty the Queen" stârneşte ilaritatea generală: „Mămica aprobă!", urlă puştii dezlănţuiţi în sala de mese. Dar cel mai rău e noaptea: sforăitul lui Charles este un pretext ideal pentru jigniri, după cum le scria părinţilor, într-o duminică mohorâtă din februarie 1964.

„E un infern, mai ales noaptea. Aproape că nu mai dorm. Tipii din dormitorul meu sunt groaznici. Doamne, sunt cumpliţi, nu înţeleg cum pot fi atât de ticăloşi. Aruncă toată noaptea cu papucii, mă bombardează cu perne; fug prin dormitor lovindu-mă cât mai tare în trecere. Noaptea trecută a fost un adevărat iad... Ce mult aş vrea să fiu acasă. Ce gaură împuţită e locul ăsta!"

Aproape şase ani infernali îţi formează, într-adevăr, caracterul. La Gordonstoun, Charles nu a dobândit, prin forţa împrejurărilor, spiritul de echipă pe care tatăl lui ar dori atât de mult să i-l insufle; a învăţat însă să se apere, să supravieţuiască furând ici-colo câteva clipe de fericire: cursurile de muzică, olăritul, teatrul, plimbările pe mare cu vaporul şcolii, panorama munţilor din Scoţia, cu planurile lor succesive care se pierd în ceaţă, spectacolul mereu reînnoit al mării lovind falezele grandioase ale golfului de la Moray. Şi apoi, în cursul binecuvântatului semestru petrecut în Australia, la colegiul din Timbertop, a încercat emoţiile de neuitat ale exploratorului care-şi face tabăra în *bush*, printre canguri şi furnici uriaşe. Într-o altă emisferă a descoperit pentru prima oară şi bucuria de a fi apreciat pentru el însuşi, scăpând de eticheta regală care îi impresiona mult mai puţin pe colegii lui australieni.

*

După anii îndelungaţi petrecuţi în penitenciarul scoţian, viaţa de student i se pare frumoasă. Charles a rămas cu amintiri plăcute din perioada studenţiei la Cambridge. Timp de trei ani şi-a plimbat prin Trinity College şi împrejurimile acestuia silueta înaltă, întotdeauna înveşmântată în catifea reiată şi urmată mereu de inevitabilul poliţist de serviciu. Se adânceşte cu deliciu în studiul istoriei şi al antropologiei; descoperă, după emoţia stârnită de muzică, bucuriile literaturii — două plăceri de care fusese până atunci lipsit în mediul său familial, preocupat mai mult de câini şi de cai decât de litere. Are prima relaţie de prietenie cu o femeie — Lucia Santa Cruz, asistenta de cercetări a lordului Butler, Master-ul colegiului Trinity. Cât pe-aci să uite că este prinţ de Wales dacă n-ar fi întâlnirea solemnă pentru învestitură, din vara care-i preceda cea de-a douăzeci şi una aniversare. În vederea acestei zile importante, trebuie să mai îndure pedeapsa unui semestru la Universitatea de la Aberystwyth, în Ţara Galilor, unde învaţă conştiincios neverosimila limbă lipsită de vocale a galezilor.

În timpul studenţiei, Charles a luat contact cu realitatea, a deschis ochii asupra lumii. Tulburările care devastaseră planeta pe vremea copilăriei lui petrecute în detenţie nu ajunseseră până la el decât estompate, ca nişte zgomote îndepărtate, înăbuşite de pâcla deasă a micilor griji cotidiene care-i împiedică pe copii şi pe adolescenţi să perceapă rumorile istoriei. Şi totuşi, câte schimbări au avut loc în mai puţin de 20 de ani...! Imperiul britanic se fărâmiţa în timp ce Franţa pierdea Indochina, apoi Algeria. Berlinul este tăiat în două de un zid al ruşinii; la 12 ani după evenimentele din Budapesta, tancurile ruseşti intră în Praga. Vietnamul de Nord e copleşit de bombe. În Franţa, după explozia din mai 1968, generalul de Gaulle pleacă de la putere. Mii de oameni au murit, iar giganţii Istoriei nu mai există: Stalin, Kennedy şi, mai aproape de Charles, Winston Churchill, ale cărui funeralii, aproape, regale, au fost celebrate într-o dimineaţă rece de ianuarie a anului 1965. Au dispărut de pe firmament şi staruri – Boris Vian, Hemingway, Marilyn Monroe – iar

altele au apărut; din mahalalele sordide din Liverpool a țâșnit în mod miraculos formația Beatles, care avea să facă să vibreze Anglia generației teribile a anilor '60. A apărut, cu timiditate și pilula contraceptivă, în timp ce în California luau naștere primele comunități de hipioți. În jurul Pământului se învârtesc sateliți și oamenii zboară în spațiu. La șapte ani după inventarea circuitelor integrate, au apărut primele calculatoare de buzunar... Dar, în această lume occidentală care se afirmă, Marea Britanie apare ca un felinar roșu... A pierdut un imperiu, dar nu și-a găsit încă rolul. Oscilând între muncitori și conservatori, respinsă de două ori la intrarea în Piața Comună, ea n-a obținut în jocul de „stop and go" decât o devaluare consistentă, o creștere alarmantă a șomajului și o recrudescență a tensiunilor sociale. În Irlanda de Nord mocnește războiul civil, pe când autonomiștii scoțieni și galezi se agită primejdios.

*

1 iulie 1969. Fortăreața de la Caernarvon, din nordul Scoției, e înțesată de polițiști însărcinați să asigure securitatea familiei regale. În zilele precedente, au avut loc 15 alerte cu bombe. Chiar în dimineața aceea, doi teroriști au fost sfârtecați de mașina infernală pe care voiau s-o amorseze. Dar în curtea castelului, timpul pare că s-a oprit — în ciuda curiosului decor elaborat de lordul Snowdown, soțul prințesei Margaret, pentru a ușura sarcina cameramanilor postului BBC. Două sute de mii de spectatori asistă, în fața televizoarelor, la ceremonia învestiturii. Îl privesc pe Charles mergând, în ținută de gală, cu chipul cam apatic, sub caschetă, cu mâna stângă crispată pe mânerul spadei. În curtea castelului a fost amenajat un platou circular acoperit cu o cupolă din plastic. Charles înaintează, cu capul descoperit, cam țeapăn, cu mâinile la spate, cu bretonul lung, de adolescent, lipit de frunte. Mama lui, învești mântată în galben pal, purtând una dintre acele inefabile pălăriuțe caracteristice familiei regale, îi așează pe cap coroana princiară. În asistență, regina-mamă, îmbrăcată în verde acid, triumfă sub pălăria-i monumentală alături de o Anne încruntată, în albastru-turcoaz, și de o

Margaret în roşu-coral. Asudând sub mantia de hermină cu mâinile împreunate între mâinile înmănuşate ale reginei, Charles depune jurământul rămas de pe timpul evului mediu: „Eu, Charles, prinţ de Wales, mă proclam omul vostru credincios trup şi suflet şi făgăduiesc pe cuvântul şi onoarea mea să vă slujesc până la moarte şi să vă apăr împotriva oricui". După fanfare şi discursuri în galeză urmează prezentarea în faţa mulţimii îngrămădite lângă fortăreţe. Înălţând mâna fiului ei, Elizabeth o oferă solemn poporului ei. Charles zâmbeşte timid, agitându-şi mâna dreaptă. Philip stă retras, cu câţiva paşi în spatele lor.

De acum înainte, prinţul de Wales are o poziţie oficială. E un tânăr plin de bunăvoinţă, un băiat pieptănat corect, cu cărarea dreaptă, aşezată cam jos, ca la toţi englezii, care, la încheierea ceremoniei, acordă primul său interviu. Ce tânăr pare băiatul acesta înalt, cu chip de copil încă, deja preocupat de viitorul lui, care explică naiv:

„Dată fiind poziţia mea, femeia cu care mă voi căsători va fi poate într-o zi regina Angliei. Va trebui s-o aleg cu grijă pe cea care va fi în stare să joace acest rol. Pentru că, probabil, veţi aştepta mult de la o asemenea persoană, care ar trebui să fie, prin urmare, o fiinţă excepţională".

În aşteptarea întâlnirii cu o persoană excepţională, tânărul prinţ are un program încărcat. În timpul ultimului an petrecut la Cambridge, i se încredinţează o primă misiune oficială: o călătorie de patru săptămâni din Australia până în Japonia, via Hong-Kong şi Noua Zeelandă. Ceea ce nu-l împiedică să obţină cu succes, în iunie 1970, diploma de absolvire a ciclului doi, fapt unic în analele familiei regale. Charles este primul moştenitor al coroanei care a obţinut diploma. Iar acum, tare ar vrea să aibă ceva timp ca să-şi trăiască viaţa...

3.

O fată care promite

Peste câteva săptămâni, Camilla va împlini 23 de ani. E doar cu 16 luni mai mare decât Charles şi totuşi este deja femeie, pe când el încă n-a reuşit să iasă din adolescenţă. Camilla radiază şi căldura prezenţei sale împrăştie norii negri care întunecă sufletul prinţului de Wales. Bucuria ei de a trăi, încrederea pe care o emană se datorează iubirii, acelei iubiri de care a avut parte în copilăric şi care i-a lipsit atât de mult lui Charles.

Încă de la primele cuvinte pe care le-au schimbat, au simţit amândoi că aparţineau aceluiaşi univers. Sunt un fiu şi o fiică ai Angliei celei mai tradiţionale, ai ţării veşnic verzi în care câmpiile seamănă cu nişte grădini, iar grădinile sunt petice de câmpie. Amândoi au crescut în mijlocul acelui amestec de confort rafinat şi de educaţie spartană care nu există nicăieri altundeva. Au cunoscut încă din copilărie valorile imuabile ale aristocraţiei britanice — această specie ciudată, în stare să îmbine armonios conservatorismul cel mai arhaic, cu anticonformismul dus până la extrem şi cu umorul cel mai pustiitor. Au învăţat să se arate, în orice împrejurări, plini de demnitate pe dinafară şi de o totală libertate interioară. Împărtăşesc aceleaşi amintiri despre săli de clasă friguroase, pedepse cu lovituri de baston peste fund, şi interminabile partide de crochet vara, pe gazonul proaspăt tuns. Dar spre deosebire de Charles, care a crescut singur, lipsit de iubire şi împovărat de obligaţii de la o vârstă fragedă, Camilla a înflorit la căldura unei familii afectuoase şi fericite. Copilăriile lor sunt ca o medalie cu două feţe — una umbrită, cealaltă însorită.

Camilla s-a născut într-o dimineaţă radioasă de vară, la 17 iulie 1947, la ora 7 fix. A deschis ochii între pereţii de culoarea gălbenelelor ai unei elegante maternităţi particulare din Londra. Tatăl ei, Bruce Shand, a fost maior în regimentul 12 Lăncieri. Erou în cel de-al doilea război mondial, a fost decorat de două ori cu Crucea Militară pentru acte de vitejie înainte de a cădea prizonier la nemţi. După doi ani petrecuţi în temniţele germane s-a întors în viaţa civilă, devenind asociat la o firmă care importa vinuri. Ca orice moşier care se respectă, are o haită pentru vânătoarea de vulpi. Mama Camillei, Rosalind, este fiica ultrabogatului Roland Cubbit, cel de-al patrulea baron Ashcombe, al cărui bunic, Thomas Cubbit, adept al baronului Haussmann, a construit cea mai mare parte a cartierelor londoneze Belgravia, Pimlico şi Eaton Square şi a renovat Buckingham Palace în secolul al XIX-lea, adunând între timp o avere imensă.

Dar Istoria ne uimeşte uneori prin coincidenţe tulburătoare: bunica Camillei, adică soţia lui Roland Cubbit, nu e alta decât Sonia Keppel, fiica Alicei Keppel, amanta oficială a regelui Eduard al VII-lea şi sora lui Violet Trefusis, care a scandalizat Anglia la începutul secolului, afişându-şi în public legătura homosexuală cu romanciera Vita Sackville-West. Camilla este, aşadar, strănepoata Alicei Keppel şi nepoata scandaloasei Violet. O „familie bună" nu este neapărat o familie fără istorie.... Din fragedă copilărie, Camilla a fost fascinată de Alice. Nu se mai sătura s-o asculte pe mama ei povestindu-i întâmplări remarcabile din viaţa acestei străbunici atât de apropiate şi de îndepărtate în acelaşi timp.

*

Alice Keppel era o femeie a altui secol. În lumea ei, televiziunea şi mass-media încă nu fuseseră inventate. Regii erau pentru poporul lor nişte divinităţi coborâte din Olimp. Singurul lucru care conta pe atunci era salvarea aparenţelor. În casele celor din lumea bună, unde erau invitaţi să-şi petreacă week-end-ul membrii celei mai înalte aristocraţii

britanice, adulterul era înălţat la rang de instituţie. Bineînţeles că şi cei căsătoriţi dormeau separat, iar pe fiecare uşă, câte un cartonaş aşezat într-o ramă aurie preciza numele ocupantului. Astfel, plimbările nocturne de la o cameră la alta se puteau face discret şi fără surprize neplăcute.

Măritată cu respectabilul George Keppel, Alice îl întâlnise în 1898, la fiica ducelui de Malborough, pe fiul mai mare al reginei Victoria, viitorul rege Edward al VII-lea. Ea avea 29 de ani, iar Bertie — primul lui nume era Albert —, care nu era pe atunci decât prinţ de Wales, împlinise 58. Scandalizându-i pe ceilalţi invitaţi, îşi petrecuseră toată seara împreună, sporovăind pe palier, aşezaţi unul lângă altul pe o treaptă. Din prima clipă se înţeleseseră perfect. Deveniseră amanţi, rămânând astfel, în văzul lumii, timp de 12 ani, până la moartea lui Edward, în 1910, după nouă ani de domnie. Nici o vrajbă, nici o scenă nu tulburase vreodată armonia din sânul plăcutului menaj în trei alcătuit din Alice, Bertie şi soţia acestuia, regina Alexandra. Superbă în toaletele ei de la Worth, sclipind de diamante şi de coliere cu trei rânduri de perle, Alice apărea alături de rege la cursele de la Ascot, la regatele de la Cowes; vâna împreună cu el fazani la Sandringham; îl însoţea în vilegiatura în Elveţia, la Biarritz sau la Monte-Carlo — cu binecuvântarea afectuoasă a reginei – soţii, a cărei fotografie mare şi cu dedicaţie trona, de altfel, în salonul Alicei, ca o dovadă zdrobitoare a îngăduinţei regale. „Mama — scria Violet Trefusis — era ca o atmosferă luminoasă şi strălucitoare. Nu numai că avea o disponibilitate de a fi fericită, ci se pricepea de minune să-i facă fericiţi şi pe cei din jur. Era ca un pom de Crăciun, încărcat cu daruri pentru toţi...". „Camera ei era întotdeauna plină de florile cele mai rare, orhidee şi crini pe care i le trimetea în fiecare dimineaţă regele, printr-un valet în livrea — îi povestea Rosalind Camillei, care nu se mai sătura s-o asculte. Mama îmi spunea că emana o mireasmă discretă, ca de sevă crudă, plină de prospeţime..."

Camilla se gândeşte mereu la această străbunică veşnic tânără şi frumoasă şi se laudă în faţa colegelor de şcoală cu ruda ei „la fel de regală ca şi regina". Totuşi,

Rosalind se fereşte să-i vorbească fiicei sale despre zvonul care circula în 1900, când s-a născut Sonia, bunica ei. Se spunea că ar fi fost fiica nelegitimă a lui Edward — un zvon lipsit de temei, după unii biografi ai doamnei Keppel, care afirmă cu toată convingerea că „Sonia avea nasul lui George Keppel". Prin urmare, Camilla nu este, aşa cum au bănuit unii, o vară îndepărtată a prinţului Charles....

Ajuns rege la 60 de ani, la sfârşitul unei vieţi pe care şi-o petrecuse în mare parte distrându-se, Edward al VII-lea nu era un Făt-Frumos. Era bătrân, gras şi chel; purta o barbă ascuţită la vârf, menită să-i ascundă lipsa bărbiei. Manifestase dintotdeauna „o repulsie pronunţată faţă de orice formă de activitate intelectuală". Degetele lui dolofane, pline de inele, nu făcuseră niciodată altceva decât să amestece cărţile de joc, să apese pe trăgaci la vânătoare, să ţină ţigara sau să mângâie o femeie. Nu era deloc interesat de politică — regina-mamă, Victoria, care nu-şi făcea iluzii în privinţa lui, îl ţinuse, cu prudenţă, departe de aceasta. Era însă regele Angliei, urmaşul unei regine adulate care domnise timp de 64 de ani asupra a trei generaţii de cetăţeni britanici şi, ca atare, învăluit de o aură mistică. În familia Keppel, era o prezenţă familiară înconjurată de un respect deosebit. „De ce-i zic oamenii «maiestatea voastră» bunicului?", întrebase într-o zi impertinenta Violet, spre marea jenă a mamei sale... Sonia Cubitt, bunica Camillei, îşi amintea de parc-ar fi fost ieri ziua morţii regelui, pe care-l numea cu afecţiune „King". Regina o chemase pe doamna Keppel la căpătâiul regelui muribund; se spune că o îmbrăţişase, asigurând-o că „familia regală n-o va uita niciodată". Când regele îşi dăduse ultima suflare, soţia sa murmurase, fatalistă: „Acum, măcar o să ştiu unde este..." Timp de câteva zile, perdelele rămăseseră coborâte: toţi ai casei purtau doliu. Se vorbea în şoaptă, prin colţuri, iar Alice, ghemuită în pat, nu se arăta. „De ce este aşa de îngrozitor faptul că a murit Kingy?" întrebase Sonia, care avea nouă ani. Iar tatăl ei, George Keppel, soţ îngăduitor şi devotat trup şi suflet Coroanei, răspunsese: „Pentru că era un om minunat..."

Povestindu-i Camillei legenda Alicei, Rosalind nu prea pomeneşte de scandaloasa mătuşă Violet, care îşi înşela

şi ea, pe faţă, soţul, dar nu cu un rege, ci cu o femeie, lucru cu mult mai grav. Pasiunea dintre Violet şi Vita, care se iubeau încă din copilărie, o adusese la disperare pe frumoasa doamnă Keppel. Aceasta uzase de toată autoritatea şi averea ei ca să-i găsească fiicei păcătoase un soţ — pe Denys Trefusis —, iar apoi, ca să înăbuşe scandalul, pentru a nu periclita căsătoria celeilalte fiice, Sonia, ai cărei socri, sobri şi habotnici, erau absolut îngroziţi de moravurile familiei Keppel. Expediată în Italia, Violet a plecat mai târziu în Franţa, unde s-a dedicat scrisului, fiind protejată de bogata prinţesă de Polignac, mecena şi Egeria tuturor lesbienelor din Paris. Alice Keppel scosese un oftat de uşurare: frecventând saloanele cele mai selecte din capitală, unde puteau fi întâlniţi Anna de Noailles, Jean Cocteau şi Marcel Proust, Violet dobândise, dacă nu moravuri normale, dar un statut social solid, lucrul cel mai important în ochii mamei sale.

În 1924, când avea 55 de ani, Alice Keppel cumpărase o proprietate superbă, în zona înaltă a Florenţei. Domeniul se numea Ombrellino şi grădinile lui în terase ofereau o panoramă impresionantă: Arno, acoperişurile oraşului, cupola Domului, palatul Pitti. Alice îşi petrecea acolo majoritatea timpului, flancată mereu de credinciosul ei George, dând petreceri somptuoase la care era invitată înalta societate, bogată şi cosmopolită, din Toscana. Totuşi, cel de-al doilea război mondial a obligat-o să se întoarcă în Anglia. Rosalind o ţinea foarte bine minte pe această bunică elegantă şi inaccesibilă care venea să-i viziteze în reşedinţa lor din Hampshire, mereu nemulţumită de ceaţa englezească, de casa friguroasă şi de copiii prost-crescuţi. „Pe vremea mea, lucrurile mergeau mai bine", suspina ea, aşa cum făcuse şi în 1936, când Edward al VIII-lea, nepotul lui Edward „al ei", abdicase... În 1946, doamna Keppel, asistase la căsătoria Rosalindei cu Bruce Shand. Un an mai târziu, la 11 septembrie 1947, murise în Italia, la două luni după naşterea strănepoatei sale Camilla, pe care nu apucase să o ţină în braţe şi despre care nu bănuia că îi va călca pe urme cândva.

*

Figura Alicei Keppel şi valorile pe care le reprezenta – discreţie, ţinută, credinţă faţă de monarhie – au dominat copilăria Camillei. Astfel că, prin intermediul ei, cei de la Windsor fac parte, într-un fel, din familie. Multora li se pare că între Camilla şi Alice sunt multe asemănări. Dar, în ciuda tuturor eforturilor mamei sale şi cu toată admiraţia pe care o nutreşte faţă de mitica ei străbunică, fetiţa nu promite deloc să devină la fel de sofisticată şi rafinată. Când se duce duminica la biserică împreună cu părinţii ei, cu şosete albe şi pantofiori de lac, parcă e o păpuşă blondă, încântătoare. Dar în restul timpului, Camilla e ca un băieţoi, spre disperarea mamei sale, care visează să facă din ea o domnişoară bine-crescută. „The Laines", conacul în stil Tudor al familiei Shand, situată între colinele din Sussex, răsună toată ziua de ţipete şi tropote. Împreună cu surioara ei Annabel, cu doi ani mai mică, şi cu fratele ei Mark, născut cu 18 luni mai târziu. Camilla nu se plictiseşte niciodată. Dar locul unde-şi poate cheltui în voie vitalitatea inepuizabilă este parcul imens. În nursery se sufocă. I se pare că n-are nici un haz să se joace cu păpuşile, când afară are atâtea de făcut; să se urce în copaci, să se scalde în râu vara, să meargă în viteză cu bicicleta, să galopeze călare pe poneiul ei... Cu genunchii prăfuiţi, cu unghiile murdare, cu părul scurt ciufulit, Camilla este înconjurată de o ceată de băieţi şi răspunde prompt tuturor provocărilor acestora. Pasiunea ei este să amenajeze căsuţe în copaci: odată urcată acolo, nimic n-o mai poate atinge. Este liberă, priveşte de sus lumea, iar dădaca ei răguşeşte tot chemând-o ca s-o spele pe cap...

Casa familiei Shand este mereu plină de copii, de câini şi de prieteni invitaţi pentru week-end, fără să mai vorbim despre servitori: bucătăreasă, majordom, grădinar, dădacă... Staff-ul obişnuit al oricărei familii din gentry, la începutul anilor '50. În jurul casei se mai află caii folosiţi la vânătoare, care pasc pe câmpiile verzi, haita de câini în ţarcul ei, ferma din apropiere, unde copiilor le place să se strecoare la ora mulsului ca să se bucure de mirosul matern al grajdului şi de ţârâitul laptelui în găleţile de tablă. Casa aparţine

pământului, iar Camilla aparţine, trup şi suflet, acestui univers câmpenesc, acestui paradis englezesc, înverzit, rural. Este o adevărată casă de familie, încărcată de ani, de râsete şi zâmbete, de mirosuri şi de tristeţi copilăreşti de neuitat. O fiinţă vie care te învăluie cu prezenţa ei, îţi vorbeşte pe toate glasurile ei – cele care au trecut pe acolo şi au amintit şi toate celelalte: trosnetul focului, tic-tacul pendulei, scârţâitul parchetului, lovitura unui oblon, lătratul unui câine. Într-o asemenea casă nu eşti niciodată singur. La vârsta la care Charles creşte trist în singurătatea palatelor regale, zărindu-şi părinţii doar din când în când, Camilla este înrădăcinată în căldura unei familii care o iubeşte şi o admiră.

Dar nu trebuie să ne închipuim că totul este roz, nici gând de aşa ceva! Maiorul Shand şi soţia lui au principii: copiii trebuie călîţi, să nu se moleşească în confortul unei case prea bine încălzite şi să fie obişnuiţi cu disciplina. Aşa că la vârsta de cinci ani, Camilla este înscrisă la Dumbrells, un institut de elită, situat în satul Ditching, la mai puţin de 5 km de casă. De elită şi nu prea scump – zece livre pe an –, Dumbrells aplică aceleaşi reguli de educaţie spartană ca şi Gordonstoun. Pentru călirea copiilor, clasele nu sunt încălzite nici măcar în miezul iernii: Camilla, ca şi ceilalţi elevi, îşi pune deci în fiecare dimineaţă o pereche de şosete groase, două perechi de dresuri şi o pereche de pantaloni pe sub fusta de uniformă, mai multe rânduri de tricouri, şi asistă la cursuri cu paltonul pe ea. Degetele i se învineţesc de frig imediat ce-şi scoate mânuşile ca să scrie. Mai are parte şi de „plăcerea" duşurilor reci ca gheaţa de după orele de sport de joia şi a loviturilor de nuia la fundul gol, care se aplică la cea mai mică prostie sau replică. După spusele fostelor ei colege, Camilla le-a îndurat pe toate cu o deosebită tărie de spirit. Nimic n-o doboară. Cum e foarte vorbăreaţă, gustă adesea din sancţiunile usturătoare cu nuiaua, dar se întoarce în clasă cu fruntea sus, cu privirea sfidătoare, ambiţionându-se să nu scoată o lacrimă.

Toate aceste amintiri Camilla le va împărtăşi mai târziu cu Charles, care cunoscuse la pensionul lui din Gordonstoun acelaşi sistem de educaţie; dar, spre deosebire de el, ea a rămas cu amintiri plăcute. Camilla a avut norocul să nu fie prinţ de Wales, ci o fetiţă ca oricare alta, ceva mai

băieţoasă, care învinge întotdeauna la hochei sau la stoodball şi pe care, în fiecare seară, la culcare, mama ei vine s-o învelească...

*

Fiecare vârstă are plăcerile ei... La 10 ani, decorul se schimbă: după rigorile educaţiei rurale, Camilla trebuie să se şlefuiască puţin într-un colegiu de la oraş. Aşa încât Rosalind părăseşte farmecul vieţii la ţară şi se mută cu căţel şi purcel în apartamentul lor de la Londra. Camilla este înscrisă la Queen's Gate School, o şcoală pretenţioasă din South Kensington care are reputaţia de a „furniza soţii pentru jumătate din Foreign Office şi pentru majoritatea aristocraţilor". Gurile rele pretind că acolo nu se învaţă decât să se completeze cecuri şi să se joace bridge – singurele cunoştinţe indispensabile unei tinere de familie bună în căutarea unui soţ –, ceea ce era adevărat pe vremuri, dar nu şi la acest sfârşit al anilor '50.

Gata cu şosetele groase de lână şi cu pulpele pline de praf, sosise rândul fustelor de tweed şi al şalurilor de caşmir... Este o schimbare radicală pentru Camilla, care se adaptează cu o uşurinţă remarcabilă. E atât de plină de viaţă, atât de încrezătoare în sine încât devine repede vedeta clasei. Orice cap de afiş stârneşte invidii: unele dintre colegele ei subliniază cu perfidie că parcă se născuse în twin-set şi între şiraguri de perle sau şi-o amintesc ca pe un tiran care le teroriza. O pasionează vânătoarea, fie la pândă, fie cu hăitaşi, ceea ce stârneşte certuri homerice între ea şi puţinele eleve care sunt împotriva vânătorii. Le tratează de sus pe aceste mici orăşence blege care îndrăznesc să-i reproşeze plăcerea sălbatică pe care-o încearcă, aproape în fiecare week-end, zburând pe deasupra gardurilor vii din Sussex la vânătoare de vulpi.

Altele însă o consideră „cea mai *cool* din clasă". Dar Camilla, care va deveni curând Milla, nu este o rebelă; se adaptează perfect tiparului şcolii. O face însă cu atâta naturaleţe, atâta simplitate, atâta energie încât aproape toată lumea o adoră. După prietenele ei din vremea aceea, cuvântul care o caracterizează cel mai bine este „naturală". Camilla e „naturală".

Este așa cum a făcut-o Dumnezeu. Nu e chiar o frumusețe, dar toată lumea e de acord că are pe vino-ncoa. Părul ei tuns neglijent seamănă mai mult a coamă decât a pieptănătură de fată bine-crescută; uneori îți vine să te întrebi dacă știe la ce servește un pieptene. Hainele ei au o linie clasică, dar nu prea se sinchisește de ele. Nu încearcă să placă, dar emană o energie vitală care cucerește pe oricine. Pentru că se simte bine în pielea ei, și ceilalți se simt la largul lor lângă ea. N-are nevoie să-i doboare pe alții ca să se afirme și nici să se sprijine pe ei ca să aibă curaj: își croiește singură drumul, iar cei care o iubesc, să o urmeze. Și o iubesc mulți...

Cea mai importantă problemă a domnișoarelor de la Queen's Gate School, la acest început al anilor '60, este găsirea unui soț. Să găsești un soț, dacă se poate bogat și obligatoriu de familie bună, nu este ceva ce se rezolvă de la sine. E nevoie de o strategie care se perfecționează din generație în generație, se pregătește încă din copilărie și din adolescență printr-o educație adecvată, prin alegerea unor școli bune, prin cultivarea cu grijă a relațiilor de familie. Camilla face parte din acest sistem, din acest mecanism bine uns care are drept scop perpetuarea speciei gentlemanului britanic, și este conștientă de acest lucru. Ea nu-și pune întrebări; își închipuie că va deveni într-o zi o mamă de familie ca oricare alta. Va locui la țară, soțul ei va lua în fiecare zi trenul spre City. Ea își va crește copiii, se va îngriji de flori, de cai și de câini, așa cum făcuse și mama ei. Acest program îi convine de minune, cu condiția ca îndeplinirea lui să-i facă plăcere. Căci ceea ce face să fie atât de diferită de celelalte fete este faptul că ea este foarte hotărâtă să-și trăiască viața așa cum vrea. Ea nu cunoaște neliniștea, nici timiditatea. Nu știe ce-i frica. Nimic nu-i stăvilește bucuria de a trăi. „Sunt o forță în mers", ar putea spune ea, ca și Victor Hugo.

Băieții însă se simt atrași de această energie... Camilla se juca numai cu ei când era mică. Continuă să o facă și acum, când a crescut. Dar acum, prieteniei i se adaugă și jocul, mai mult sau mai puțin conștient, al seducției. Oriunde ar fi, îi atrage pe băieți ca un magnet. Este atât de amuzantă și de vioaie, așa de naturală, încât în prezența ei, puștii nehotărâți se simt și ei devenind nostimi, strălucitori, siguri

pe ei. Deşi ea nu este nici cea mai frumoasă, nici cea mai cochetă, ba chiar dimpotrivă. Dar în râsul ei sonor, în ochii ei pătrunzători este ceva magnetic. Ea face parte dintre acele femei care sunt mai înzestrate decât celelalte. Zâmbeşte mai larg, părul ei blond este mai bogat, făptura ei este mai plină de viaţă. Este incredibil de vie, iar lucrul acesta îi fascinează pe toţi. Dă frâu liber naturii sale profunde fără acele inhibiţii care fac adesea din adolescentă un infern. Trupul ei pledează deja pentru ea cu mult înainte ca ea să fi cunoscut dragostea.

Camilla nu-şi dă osteneala să se prezinte la „A Level", echivalentul bacalaureatului nostru. La ce bun? Este o elevă destul de bună, dar învăţătura n-o pasionează. Îi place să citească, dar pentru plăcerea ei, şi preferă, de departe, să vâneze. N-are de gând să se ducă la universitate. Programul ei de tânără bine-crescută este deja stabilit: terminarea studiilor în străinătate, pentru a dobândi ceva noţiuni de bucătărie şi de franceză, debutul monden şi căsătoria, cât mai repede posibil, de îndată ce va reuşi să prindă în mreje vreun bancher, diplomat sau ofiţer. Nu vede nici un inconvenient: Camilla acceptă viaţa aşa cum este. Are o energie care o îndeamnă să se realizeze. Independenţa ei este o forţă paşnică: ca să şi-o afirme, nu trebuie să intre în conflict cu o familie şi un mediu în care se simte bine.

La 17 ani, Camilla pleacă deci, pentru 6 luni, în Elveţia şi la Paris, pentru acel „finishing school" care pentru ea este, mai degrabă, un „beginning school". În sfârşit, va începe adevărata viaţă. La Paris, nu-şi însuşeşte doar bucătăria franceză, talent trecător despre care nu va păstra, de fapt, decât o amintire vagă. Există multe alte lucruri pasionante de studiat, cum ar fi secretul miticului „french kess" care incită generaţii întregi de adolescente pârguite, în dormitoarele colegiilor lor. Călătoriile îi formează pe tineri... Camilla se va întoarce de la Paris mai suplă, mai feminină şi cu un mod de a gândi chiar mai liber decât cel pe care-l avea la plecare. Încă nu şi-a pierdut virginitatea, dar nu intenţionează deloc să şi-o păstreze la nesfârşit.

„Doamna Bruce Shand dă o recepţie pentru fiica sa, Camilla, joi, 25 martie, între orele 18 şi 22, în saloanele din

Pavilion Road nr.30". Această invitație deschide „sezonul" 1965. „Sezonul" ține la Londra patru luni, de la sfârșitul lui martie până la sfârșitul lui iulie: patru luni de baluri, dineuri și alte evenimente mondene, cum ar fi Royal Ascot, în iunie, la care trebuie neapărat să participi, dacă vrei să-ți păstrezi locul în înalta societate. Cei care vor să-și mărite fetele trebuie să dea recepții în cursul sezonului. Camilla are aproape 18 ani. E momentul să-și facă intrarea în lume dând prima ei recepție într-o sală elegantă din Knightsbridge, închiriată pentru această ocazie. De data asta, maică-sa a trimis-o la coafor. Cu coc clasic și cu breton, purtând niște cercei încântători care îi îndulcesc ovalul cam osos al chipului, pare o debutantă model. Foarte frumoasă în rochia ei neagră, se agită printre musafiri, dansează nebunește, își scoate pantofii, flirtează fără complexe, sub ochii îngrijorați ai părinților. E de o veselie molipsitoare. Cu ajutorul cocktailurilor – Camilla și-a convins mama să nu facă economie la băuturi – chiar și cei mai timizi se dezgheață, iar ambianța este încărcată de electricitate. La 11 seara, când maiorul Shand se hotărăște să oprească muzica, toată lumea e puțin amețită și protestează energic. Părerea generală este că sezonul începe bine. Și va continua în același ritm. În acești ani '60, tineretul de aur al Londrei este lipsit de griji și nu-și pune întrebări în legătură cu viitorul. Petrecerile se țin lanț, iar Camilla este invitată peste tot: se știe că acolo unde este ea, distracția e garantată. Curtezanii nu-i lipsesc. Dar acest vârtej n-o face să-și piardă capul: preferă banda ei de vechi prieteni, slovei efemere a cronicilor mondene care umplu revistele.

Nimic nu trezește poftele mai bine decât sărutările furate prin cotloane și mângâierile din mașină, la întoarcere, înainte de despărțire. Camilla este foarte decisă să nu se mulțumească doar cu atât. Ea nu e ca gâsculițele acelea speriate care lustruiesc seară de seară parchetul sălilor de bal cu pantofiorii lor de lac înainte de a se băga cuminți în pat, ca să-l viseze pe Făt-Frumos. Ea simte că adevărata viață se află în altă parte și vrea să-i încerce toate plăcerile. Fericitul ales se numește Kevin Burke. A studiat la Eton, e fiul unui pionier al aviației, personaj important în industria aeronautică, sir Aubrey Burke. El are 19 ani , ea 18. Amândoi sunt la fel de

lipsiţi de experienţă când devin amanţi. Această primă iubire din tinereţe va dura un an întreg. Camilla este o parteneră delicioasă, mereu gata să se distreze, sărbătorită oriunde se duce. Kevin Burke este nu numai îndrăgostit, ci şi mândru de a fi prietenul ei. În Jaguarul lui „Tip E", galben, pe care Camilla l-a poreclit „oul", străbat Londra în fiecare seară mergând de la cocktailuri la baluri, în ţinută de seară. Dar Kevin este foarte tânăr, foarte drăguţ, iar Camilla nu este genul de femeie care să aţipească la căldura unei idile de salon. Camillei îi plac senzaţiile tari. La vânătoarea de vulpi preferă întotdeauna să încalece pe caii cei mai focoşi, chiar dacă uneori îi e greu să-i stăpânească. Ea simte deja că la banchetul vieţii, Kevin nu va însemna decât un aperitiv...

În aşteptarea întâlnirii cu bărbatul visurilor ei, Camilla lucrează ca secretară cu jumătate de normă şi împarte un apartament din Chelsea, pe Ebury Street, cu prietena ei Virginia Carrington, fiica lordului Carrington care va fi în guvernul Thatcher secretar la Ministerul Afacerilor Externe. Şi acasă, ca şi în afară, Camilla este o adevărată tornadă. Prietena ei Virginia constată, resemnată: Camilla este, pur şi simplu, incapabilă să pună un lucru pe umeraş şi manifestă o aversiune declarată faţă de produsele de curăţat. Baia, după ce a trecut ea pe acolo, seamănă cu *Titanicul*, iar camera ei pare tot timpul proaspăt devastată de o ceată de maimuţe. Dar Camilla este atât de veselă şi adorabilă încât dezarmează toate nemulţumirile. „Era ca un dulău mare şi agitat", îşi va aminti cu nostalgie Virginia.

*

L-ar fi recunoscut dintr-o mie... De cum l-a văzut intrând pe uşă, la serata aceea unde o dusese prietenul ei Robert Hambro, s-a simţit atrasă de el. Andrew Parker-Bowles nu trece neobservat de femei şi ştie bine acest lucru. Este înalt, atletic, lat în umeri. Părul blond care-i domină fruntea largă începe să se rărească. Are zâmbetul de animal de pradă al bărbatului deprins să obţină ceea ce-şi doreşte. Sub pleoapele grele, ochii distanţaţi şi puţin bulbucaţi aruncă asupra lumii privirea amuzată şi deja uşor blazată a omului care-şi trăieşte

din plin viaţa, a seducătorului. Se întrevede fiara care doarme în el. Camilla este cucerită încă înainte de a schimba o vorbă cu el. Cu instinctul ei care nu dă greş niciodată, simte că şi-a găsit un bărbat pe măsură. Li se face cunoştinţă: spre surpriza generală, nu se dezlipesc unul de celălalt toată seara şi pleacă să cineze împreună. Prietenii Camillei sunt uluiţi. La cei 27 de ani ai lui, Andrew a cucerit multe inimi. Iese cu cele mai sofisticate fete din Londra. Şi poftim, acum o bagă în seamă pe puştoaica asta de 19 ani! Încă o dată, Camilla îi uimeşte pe toţi.

Ei bine, da, pe Andrew Parker-Bowles îl interesează Camilla Shand. Îl interesează chiar foarte mult. E amuzantă, îl intrigă, i se pare diferită de celelalte, nu atât de frumoasă, dar cu mult mai nostimă şi mai naturală decât făpturile somptuoase cu care este aşa de mândru să se afişeze ca să-şi facă prietenii să moară de invidie... Andrew Parker-Bowles provine dintr-o familie catolică de moşieri bogaţi din Berkshire. Tatăl său, Derek Parker-Bowles, ofiţer pensionar, membru al Jockey-Clubului, este un prieten apropiat al reginei-mame. După ce a studiat la călugării benedictini, Andrew s-a înscris la şcoala militară de la Sandhurst echivalentul britanic al şcolii Saint-Cyr. La absolvire, a fost numit ofiţer în regimentul de cavalerie unde fusese şi tatăl lui: Royal Horse Guards, ai cărui membri sunt numiţi cu familiaritate „Albaştrii", şi care avea să fuzioneze ulterior cu First Royal Dragoons, alcătuind corpul First Blues and Royals. Andrew concurează sub culorile regimentului său la concursurile hipice şi la cele mai periculoase curse de steeplechase. Îmbrăcat în ţinuta de gală, face parte din escorta caleştii regale în cortegiile oficiale. Este un cavaler, un ofiţer, un om de acţiune, obişnuit să comande. În sfârşit, un bărbat în toată puterea cuvântului! N-are nimic comun cu băieţii cu caş la gură, abia ieşiţi din copilărie, cu care a avut de-a face Camilla până atunci. E subjugată de prezenţa lui fizică, de vitalitatea lui, atât de asemănătoare cu a ei. Pe Andrew, fetişcana asta atât de fragedă care face pe emancipata îl înduioşează. Dacă ea vrea să cunoască viaţa, ei bine, o va ajuta s-o descopere. Şi îi va arăta mai întâi ceea ce nici unul dintre puştanii care se învârteau în jurul ei n-a putut să-i demonstreze: ce înseamnă să faci dragoste în adevăratul sens al cuvântului.

Garsoniera lui Andrew, din Portobello Road, cartierul Notting Hill, devine centrul de atracţie al Camillei. Nu ascunde faptul că este amanta lui, ba chiar pare să fie mândră de asta. Prietenii comuni o găsesc adesea dejunând împreună cu iubitul ei sâmbăta dimineaţa, încercănată şi cu părul ciufulit, îmbrăcată cu o cămaşă bărbătească prea largă pentru ea. Pentru o fată de nici douăzeci de ani, o asemenea libertate este încă destul de rar întâlnită în gentry, în anii '60. Ştirile se răspândesc repede în cercul restrâns al înaltei societăţi londoneze, iar vestea în legătură cu viaţa „dezordonată" a Camillei ajunge în cele din urmă şi la urechile părinţilor ei. Dar toate încercările lor de a-şi mustra fiica sunt zadarnice; Camilla are independenţa în sânge. A obţinut întotdeauna tot ce a vrut şi nu este dispusă să-şi ducă viaţa după indicaţiile altora, chiar dacă este vorba despre părinţii ei. Aceştia se gândesc la reputaţia fiicei lor, nu cumva să rămână nemăritată din cauza asta. Dar, în fond, sunt destul de satisfăcuţi. Familia Parker-Bowles este categoric mai veche şi mai sus-pusă decât familia Shand. Dacă Andrew Parker-Bowles se hotărăşte cumva să se însoare cu Camilla, ar fi un ginere ideal din punctul lor de vedere. În sinea ei, Rosalind Shand scoate un suspin de uşurare. Toată viaţa a fost bântuită de spectrul dubioasei mătuşi Violet, al cărei nume era tabu în familia Cubitt. Încă de la naşterea Camillei, s-a tot rugat cerului ca istoria să nu se repete. Se temea grozav de asta, văzând că fiica ei refuza, pe când era copil, să se joace cu păpuşile, ca celelalte fetiţe de vârsta ei, preferând jocuri băieţeşti. Acum, măcar s-a liniştit: nu mai există nici o îndoială, Camillei îi plac bărbaţii. Dacă poartă amprenta vreunui atavism oarecare, precis că seamănă cu Alice Keppel, şi nu cu Violet Trefusis...

*

Şi totuşi, Andrew nu este un iubit ideal. Cea mai mare pasiune a lui o constituie caii. În 1967, e cât pe aci să moară, sub ochii reginei, în urma unei căzături cumplite peste un obstacol la cursa de la Ascot. Coastele rupte îi perforează un plămân şi are şi coloana vertebrală fracturată. I se pune o tijă metalică de 12 centimetri lungime. Ceea ce nu-l va împiedica

însă ca. abia restabilit, să urce din nou în șa și să efectueze, doi ani mai târziu, dificilul parcurs al cursei Grand National. Cea de-a doua pasiune sunt femeile. Lui Andrew îi plac femeile, toate femeile, și e conștient de puterea extraordinară pe care-o are asupra lor. Noțiunea de fidelitate îi este total străină, o înșală pe Camilla ori de câte ori are ocazia. Ea încearcă să nu pună la inimă, să-i răspundă cu aceeași monedă, dar suferă. După mai mult de doi ani de când sunt împreună, ea a rămas la fel de îndrăgostită, iar el la fel de ușuratic. Într-o dimineață îl surprinde în pat împreună cu una din cuceririle lui de o seară. E cuprinsă de o furie rece. „Nu-i cine știe ce, ca animal. Ceva mai bun n-ai găsit?", aruncă ea, disprețuitoare, înainte de a ieși. Biata fată izbucnește în lacrimi, Andrew e furibund... Camilla nu mai poate suporta să le vadă pe fetele care se învârtesc în jurul iubitului ei. Cu atât mai mult cu cât nu e vorba de niște fete oarecare: prințesa Anne – „PA", pentru inițiați — s-a îndrăgostit și ea de chipeșul ofițer, care n-a rămas nici el indiferent la farmecul celor 19 ani ai ei și la talentul ei de călăreață. Anne va avea toată viața o slăbiciune pentru oamenii care se pricep la cai și poate că s-ar fi căsătorit cu Andrew Parker-Bowles, dacă el n-ar fi fost romano-catolic. În 1969, mutarea regimentului frumosului Andrew în Germania punea capăt acestei idile, rezolvând aceste probleme sentimentale destul de complicate. Aflând vestea, Camilla aproape că se simte ușurată. Fiecare dintre ei își va redobândi libertatea, și e foarte bine așa. După anii aceștia de pasiune epuizantă simte nevoia să-și tragă sufletul, să mai vadă și alte chipuri. Poate cine știe, va găsi pe cineva care s-o facă să-și uite iubitul nestatornic!

4.

Fericire furată

Frumoasa vară a anului 1970 marchează pentru Charles începutul unei noi vieţi. În iunie, conservatorul Edward Heath se pregăteşte să se mute în reşedinţa din Downing Street nr.10, succedându-i laburistului Harold Wilson. Dar nu această alternanţă politică îl pasionează pe tânărul prinţ. Ca în fiecare an, domeniul Windsor reînvie timp de o minunată săptămână cu prilejul tradiţionalului Royal Ascot. Charles îşi savurează noua libertate, se bucură de mireasma florilor din grădinile bine întreţinute şi din toate încăperile castelului şi apreciază ca un epicurian aceste zile cu „bucate delicioase, societate plăcută, partide bune de polo..." Această „societate plăcută" avea să se rezume curând la un singur prenume, care le eclipsează pe toate celelalte: Camilla.

Astfel începe cel mai frumos sezon din viaţa lui Charles. Totul îl apropie de Camilla. Ea are în sânge viaţa de la ţară, ca şi el. Ca şi el niciodată nu e mai fericită decât atunci când călăreşte în spatele unei haite sau când străbate pe jos câmpii şi păduri, precedată de vreun câine vagabond. Împreună cu ea, Charles se simte de parcă ar trage adânc în piept aerul aspru al landelor din Balmoral. E atât de simplă, sinceră şi spontană încât alături de ea Charles îşi uită condiţia tristă de prinţ. Nu mai este decât un băiat îndrăgostit pentru prima oară în viaţă, ca oricare altul. Şi râde! Lângă Camilla, viaţa este un imens hohot de râs. Nimic nu-i amuză mai mult decât parodiile de la „Goon Show", la televizor, sau scheciurile comicului Spike Milligan. Îşi împart ca pe o comoară ascunsă lucrurile care distrează întreaga Anglie, atribuindu-şi numele personajelor preferate. Îşi spun „Fred" şi „Gladys"; acesta va fi codul iubirii lor, numele cu care îşi

vor iscăli bileţelele de amor, sesamul care va deschide grădina lor secretă, regatul lor fermecat.

Clipele pe care le petrec împreună sunt cu atât mai preţioase cu cât sunt rare: tânărul prinţ are deja un program de ministru. În iulie, zboară împreună cu sora lui, Anne, într-o călătorie oficială în Canada şi în Statele Unite, unde se întâlneşte cu preşedintele Richard Nixon. Abia revenit la Londra, trebuie să plece în Scoţia, unde prezidează summit-ul statelor din Commonwealth. În sfârşit, poate face un popas la Balmoral, dar în vara aceea, pentru prima oară în viaţă, tufişurile atât de dragi inimii lui i se par aproape mohorâte. Camilla îi lipseşte deja, îi lipseşte parcă dintotdeauna, cu toate că o cunoaşte doar de câteva săptămâni. Toamna, Charles se duce în insulele Fidji, ca s-o reprezinte pe regină la ceremoniile care comemorează independenţa. Iar la 12 noiembrie asistă la funeraliile generalului de Gaulle la catedrala Notre-Dame din Paris, în mijlocul unui grup de şefi de state. Imobilizat între sutana cu iz suspect şi cocul unsuros ale monseniorului Makarios şi sari-ul mătăsos al Indirei Gandhi, înregistrează, cu umorul lui obişnuit, detaliile comice pe care şi le va nota seara în jurnal — valul gălăgios al nesfârşitelor delegaţii africane, sau generalul rus Podgornîi, înconjurat de un areopag de gărzi de corp, purtând pantaloni cu zece centimetri mai scurţi decât ar trebui...

*

În sfârşit, Charles se întoarce la Londra, tocmai la timp ca să-şi serbeze cea de-a douăzeci şi doua aniversare. Anii care urmează vor fi, poate, cei mai frumoşi din viaţa lui. E îndrăgostit, iar iubirea aceasta este importantă. El, atât de stângaci, atât de timid cu femeile până atunci, se arată la Annabel's, localul la modă, dansând cu Camilla pe care-o înlănţuieşte tandru, ţinându-şi mâinile pe fesele ei. În doar câteva luni, lumea bună din Londra asistă, uluită, la transformarea băiatului virgin şi stângaci într-un bărbat sigur de el. La 23 de ani, Camilla este deja o femeie cu experienţă; începând de la 18 ani, când a avut primul amant, viaţa ei sentimentală şi sexuală a fost dacă nu agitată, măcar bogată şi

variată. Pentru Charles, care n-a avut parte decât, în cel mai bun caz, de îmbrăţişări grăbite şi neîndemânatice, ea este Iniţiatoarea, cu I mare, cea pe care n-o va uita nicicând. Dar, ea mai este şi altceva: aşa cum presimţise Charles încă de la prima lor întâlnire, ea îi devine, foarte repede, cel mai bun prieten.

Cu ea, viaţa lui Charles capătă o savoare pe care n-o mai avusese niciodată până atunci. Fata asta are darul de a împrumuta lucrurilor şi fiinţelor, celor mai mici amănunte ale vieţii cotidiene, un parfum inimitabil. Totul prinde viaţă sub privirea prietenoasă a ochilor ei cenuşii, cu pleoapele uşor îngustate ca de un surâs interior. Imaginea ternă de fotografie în alb şi negru devine un film palpitant în tehnicolor. Privirea ei poznaşă, vocea caldă, puţin răguşită, gesturile de o bruscheţe afectuoasă şi tandră îi seduc pe toţi cei din preajmă. Cât despre Charles, este mai mult decât sedus – s-a predat definitiv. Se simte învăluit într-o adevărată mantie de dragoste care îl încălzeşte şi-l transformă. E ca un fluture care iese din crisalidă şi-şi desface aripile.

Cu toate că iubirea lor nu este un mister pentru membrii înaltei societăţi britanice, ea rămâne tăinuită: nimic nu răsuflă în presa care, trebuie s-o recunoaştem, nu dispunea încă pe vremea aceea de artileria grea pe care o posedă astăzi. Totul se petrecea într-un cerc închis de fideli ai monarhiei care ştiau să-şi păstreze secretele – începând cu Camilla, care nu va lăsa niciodată să-i scape nici cea mai mică indiscreţie. Întregul grup restrâns al celor din Sloane Ranger, tineretul de aur al Londrei, este la curent: „PC", cum îl numesc între ei pe prinţul Charles, cu mania lor de a prescurta, se destrăbălează şi asta e ceva firesc. În 1971, Camilla şi Charles devin inseparabili; Charles este invitat adesea pentru week-end în Sussex, la părinţii Camillei. Maiorul Shand reprezintă prototipul acelei caste britanice de moşieri pentru care Charles nutreşte atâta afecţiune şi admiraţie. Împreună cu soţia lui, afectată deja de osteoporoză, îl întâmpina pe prinţ ca pe un membru al familiei, cu simplitatea morocănoasă pe care o manifestă faţă de oricine. Charles se simte bine în această familie care-l consideră, în sfârşit, un băiat „ca oricare altul".

Dar adevăratele clipe de dragoste şi le trăiesc la Broadlands, feriţi de priviri indiscrete. Broadlands este o

proprietate a lordului Mountbatten — „unchiul Dickie" — din Hampshire. Cu porticul ei cu coloane şi faţada elegantă din cărămidă galbenă, această reşedinţă în maniera secolului al XVIII-lea este un loc de vis pentru îndrăgostiţi. Sunt singuri pe lume în minunatul parc romantic de 160 de hectare aşezat pe malurile râului Test şi în încăperile vaste ale conacului, în care tablourile lui Van Dyck se integrează firesc. Ludovic I, Lord Mountbatten of Burma, unchiul lui Philip, văr şi prieten din copilărie al fostului Edward al VIII-lea, duce de Windsor, este pentru Charles mai mult decât un unchi: un adevărat tată. La Broadlands, Charles este acasă la el. Unchiul Dickie, a cărui autoritate nu e contestată de nimeni din familie, a decretat că Charles are dreptul la puţină intimitate pentru a-şi satisface pasiunile inerente vârstei. El îi va asigura această intimitate şi nimeni nu trebuie să se amestece. Charles are o cameră rezervată la Broadlands, apartamentul „Lady Louis". Pentru salvarea aparenţelor, Camillei i se atribuie camera vecină, chiar cea în care petrecuseră noaptea nunţii Elizabeth şi Philip. Dar uşa dintre camere rămâne descuiată. Iar dimineaţa, servitoarea nu are de făcut decât un singur pat.

Ah, minunatele week-end-uri de la Broadlands... O dată cu toamna, începe din nou sezonul de vânătoare. Charles şi Camilla îşi petrec noaptea iubindu-se, dar dimineaţa de toamnă sau de iarnă îi găseşte întotdeauna pregătiţi de atac. După ceaiul matinal şi breakfast-ul frugal, îşi pun cizmele Wellington Royal Hunters, impermeabilele Barbour şi pleacă, mână în mână, cu puşca Purdey sub braţ, ca să hăituiască iepuri pe câmp sau să ia parte la somptuoasele vânători de fazani organizate de bătrânul lord. Prin văi, pe pământul reavăn, soarele palid de iarnă încearcă să străpungă eşarfele de brumă. Noroiul se lipeşte de cizme. Miroase a frunze putrede, a lemn ars, apoi a praf de puşcă. Fazanii zboară ca nişte gloanţe şi cad ca muştele.

Charles, care începe să fie unul dintre cei mai buni ţintaşi din regat, spre marea mândrie a unchiului său, e în elementul lui. Încă de când era foarte mic avea pentru vânătoare o pasiune viscerală, de copil născut în noiembrie. E prea aproape de natură ca să nu simtă că moartea este însăşi esenţa vieţii. El, atât de sensibil, de vulnerabil la suferinţa

altora, devine un prădător în faţa vânatului. Frumuseţea gestului, precizia tirului transcend masacrul. Făcând din el o artă. Camilla îi împărtăşeşte pasiunea. Pândesc împreună, cu o reculegere aproape religioasă, la malul apei, trecerea raţelor, în amurgul trandafiriu şi cenuşiu. Cu inima bătând de emoţie, aşteaptă secunda magică în care pasărea, oprită în plin zbor, cade ca o piatră, de parcă focul de armă ar fi retezat firul nevăzut care o ţinea în aer. Aceste clipe trăite împreună alcătuiesc urzeala iubirii lor. Nimeni, niciodată, nu va putea să le fure.

Noaptea, când se întorc prin beznă, murdari, plouaţi, fericiţi, sub lapoviţa obişnuită în acest anotimp, veselia continuă în salonul cel mare, în faţa şemineului. Lordul Mountbatten, cu un pahar în mână, are o provizie inepuizabilă de anecdote în care, invariabil, cu mişcătoarea îngâmfare care-l caracterizează, îşi atribuie rolul principal. Bătrânul încă verde, care şi-a sărbătorit cea de-a 70-a aniversare cu un an în urmă, o dată cu regina-mamă, o adoră pe Camilla. Îi plac naturaleţea ei, replicile spontane, dragostea ei de viaţă. Simte că fata asta, spre deosebire de toate celelalte, este îndrăgostită nu de prinţ, ci de bărbat. În prezenţa ei, unchiul Dickie devine curtenitor şi plin de vervă ca un tânăr. Este fericit că Charles îşi face de cap, aşa cum îl sfătuise adesea, „îşi sădeşte seminţele sălbatice", cum spun atât de frumos englezii. În sinea lui, e mândru că o tânără atât de seducătoare – chiar dacă departe de a avea frumuseţea unui tablou de Gainsborough – l-a ales pe nepotul său preferat. Camilla îi aminteşte izbitor de Alice Keppel, străbunica ei, pe care a cunoscut-o şi el când era copil. Coincidenţa îl face să viseze: este ca şi cum amanta regală s-ar fi reîncarnat în mod misterios după trei generaţii pentru a juca un renghi istoriei şi monarhiei...

*

Charles este fericit. Dar acest răgaz se apropie deja de sfârşit. În viitorul lui dinainte trasat, în care totul e programat cu luni sau chiar ani înainte, nu există prea mult loc pentru elanurile inimii. Consiliul de familie i-a pregătit un program

intensiv menit să facă din moştenitorul tronului un bărbat în toată puterea cuvântului: un aviator şi un marinar demn să domnească asupra supuşilor săi. Charles a fost de acord; oricum, n-ar fi avut de ales. La începutul lunii martie, zboară la baza aeriană de la Cranwell, unde va efectua patru luni de antrenament. Învăţase să piloteze încă de când era la Cambridge. Stagiul intensiv de la Cranwell are drept scop calificarea lui ca pilot pe Jet. După câteva săptămâni, singur în carlinga unui Jet Provost, gustă senzaţii rare: „Acest sentiment de putere, de putere fluidă, liniştită, este incredibil". Pilotându-şi avionul, Charles descoperă adevărata suveranitate. Acrobaţii aeriene, zbor cu escadronul la bordul unui Phantom, la treizeci şi cinci de mii picioare altitudine, primul salt cu paraşuta, cu capul în jos şi piciorul încurcat în suspante... Senzaţiile tari nu lipsesc. Dar ele nu-s de ajuns ca să-l facă s-o uite pe Camilla. Când nu se poate întâlni cu ea în week-end, îi scrie sau îi telefonează, practic, în fiecare zi. Are nevoie de ea. Nu numai de trupul ei, de prezenţa ei solară care-l încălzeşte. Simte nevoia să-i împărtăşească toate gândurile lui; spiritul lui, adesea nehotărât, nu se poate lipsi de sfaturile ei.

Charles adoră viaţa de aviator, dar se teme, pe bună dreptate, de plecarea la colegiul naval de la Dartmouth, unde îl aşteaptă şase săptămâni de cursuri intensive pentru a dobândi cunoştinţele de bază necesare unui ofiţer de marină, după care vor urma luni întregi de navigaţie pe mare: „Te rog să-ţi aminteşti de nefericita subspecie a faunei navale sublocotenentul şi prinţul de Wales, care va fi căsătorit cu vapoarele lui timp de cel puţin 5 ani, în cadrul contribuţiei Marii Britanii la NATO, îi scrie el Camillei, într-o zi mohorâtă. Soseşte şi ziua atât de temută. Într-o seară din septembrie 1971, îşi ia rămas bun de la iubita lui, în salonul albastru de la palatul Buckingham. Nu-şi poate stăpâni lacrimile, acele lacrimi de romantic incorigibil care-l irită atât de mult pe tatăl lui. Camilla glumeşte ca să-i abată gândurile, Camilla îl consolează: şase săptămâni trec repede; înainte de plecarea pe mare vor mai petrece week-end-uri de neuitat şi vor vâna la Broadlands. Dar Charles are inima strânsă de parcă ar simţi că, în ciuda voinţei lui, va întoarce o pagină pe care n-o va mai putea citi niciodată.

În 1971, Royal Naval College din Dartmouth este, după spusele lui Charles, un fel de „penitenciar nautic". Sigur că a mai trecut prin aşa ceva, dar după cei trei ani de semilibertate de la universitate, după misiunile oficiale în străinătate şi lunile de intimitate cu Camilla suporta greu să fie tratat din nou ca un licean. Tehnologia militară îl descumpăneşte, noţiunile de navigaţie îl enervează, astronavigaţia îl face să caşte... Pe scurt, spre deosebire de tatăl şi de unchiul său, nu are suflet de marinar. Aşa că scrie în fiecare zi. Îi scrie unchiului Dickie, îi scrie Camillei, scrisori naive, mişcătoare şi hazlii în care-şi descrie soarta nefericită, instructorii care „nechează ca nişte cai", vociferând de la 6 dimineaţa, testele de scufundare în apa rece ca gheaţa a portului, portretele mamei sale care-l privesc de pe toţi pereţii... Camilla răspunde la scrisorile lui pline de pasiune, îl încurajează, îi ridică moralul, îi povesteşte ultimele bârfe din Londra. Nu-i spune însă că la puţin timp după plecarea lui în octombrie, Andrew Parker-Bowles s-a întors din Germania.

*

Camilla este cam dezorientată. Timp de trei ani, Andrew Parker-Bowles a fost marea ei iubire. El i-a făcut educaţia amoroasă, i-a dezvăluit puterea trupului ei, şi nu se poate spune că n-a fost o elevă bună... chiar şi infidelitatea acestui Don Juan incorigibil constituia pentru o fire pasionată, ca a Camillei, o atracţie în plus. Dar când e prea mult, e prea mult... Aşa că în 1969, la plecarea lui în Germania, lângă Hanovra, Camilla a jurat să-l uite, sau măcar să-l facă gelos căutându-i un rival demn de acest nume... A reuşit mai bine decât spera şi a căzut în propria ei capcană.

Acum iubeşte doi bărbaţi în acelaşi timp. Răspunde scrisorilor înflăcărate ale lui Charles, dar îşi petrece nopţile cu Andrew. Constatând la întoarcerea din Germania că toată lumea bună din Londra comenta iubirea dintre „PC" şi Camilla, Parker-Bowles a fost foarte afectat. Era gelos şi totodată măgulit: situaţia de fost amant al iubitei viitorului rege conferă o anumită poziţie socială... şi ce triumf, dacă ar reuşi s-o cucerească din nou! Andrew nu este omul care să

accepte o înfrângere. E otiter și călăreț, un gentleman-rider care urcă din nou în șa după o căzătură. De astă dată el este cel care o vrea pe Camilla, iar Camilla îi cade din nou în brațe, mai topită ca oricând. Camilla îl adoră pe Charles; i se topește inima în fața pasiunii lui juvenile; e fascinată de profunzimea inteligenței sale, sensibilitățile lor sunt pe aceeași lungime de undă... însă este îndrăgostită de Andrew Parker-Bowles. Andrew i-a intrat pe sub piele. Și Camilla e hotărâtă să-și vândă scump pielea.

Între timp, Charles își mușcă zăbala în penitenciarul lui nautic. Perioada lui maraton de formare se apropie de sfârșit și luni, 8 noiembrie, urmează să se îmbarce pe vasul *Norfolk*, care-l așteaptă la Gibraltar. Are timp să mai petreacă un ultim week-end la Broadlands, cu Camilla. Deja visează la acest week-end. Și iată că încruntatele autorități care îi hotărăsc destinul și înnegresc filele agendei lui au decis să grăbească data plecării... Va fi sâmbătă, nu luni; escala trebuie scurtată cât mai mult, pentru a menaja susceptibilitatea autorităților spaniole, care sunt foarte sensibile referitor la suveranitatea perfidului Albion asupra scumpei lor stânci. Rațiunile de stat se infiltrează mereu în cele mai intime clipe din viața lui... și sunt atât de rare, atât de prețioase aceste momente, aceste scurte momente de libertate în care poate fi cu adevărat el însuși, împreună cu femeia iubită, încât capătă o intensitate aproape obsedantă în viața lui.

Vineri, 5 noiembrie, un Charles furios pleacă spre stânca funestă, imediat după ce și-a terminat examenele. Se îmbarcă pe *Norfolk*, fără să o fi revăzut pe Camilla. La bord se repetă vechea poveste. Pe hârtie, el este un marinar „ca oricare altul". „Ca oricare altul", nimic de zis: are două gărzi de corp, beneficiază de o supraveghere specială pentru lucrurile lui personale și corespondență și, ca la Cambridge, de un tratament aparte pentru rufele murdare care trebuie spălate separat, de teamă ca slipurile princiare să nu-i ispitească pe colecționarii de trofee...

În timp ce distrugătorul participă la manevrele NATO în Mediterana, Charles e din ce în ce mai deprimat, descurajat de respingătoarea tehnicitate pe care o implica manevrarea

unei asemenea nave. Imaginea romantică pe care-o avusese despre Royal Navy i se pare îndepărtată şi naivă în această imensă uzină plutitoare unde se simte „şi mai inutil decât de obicei"... Dar, simţul umorului îl salvează ori de câte ori crede că a atins limita descurajării. În scrisorile adresate lordului Mountbatten şi Camillei, ca şi în jurnalul naval pe care-l completează zilnic — şi care urmează să fie vizat de superiorii lui — spiritul de observaţie şi sesizarea detaliului absurd sunt admirabile, chiar dacă uneori ele se răsfrâng chiar asupra lui. Un exerciţiu de simulare a unei revolte la bord îl stimulează în mod deosebit: ţi-l poţi imagina cu uşurinţă aşa cum se descrie, ba râzând în hohote, ba speriat, între „marinarii incapabili să mânuiască aşa cum trebuie o puşcă" şi rebelii „care-şi joacă rolurile cu un irealism sinistru, aruncând neîndemânatic cartofi mari..."

În timpul permisiilor, Charles se întâlneşte cu Camilla la Broadlands. Dar simte că cercul magic s-a frânt. Camilla îi scapă, iar el nu suportă acest lucru. De câteva ori ezită să-i pună întrebarea crucială, atât de mult se teme de răspuns. Aşa că trage de timp. Se apropie Crăciunul, nu vrea să rişte să strice aceste zile sacre de sărbătoare în familie. În sfârşit, se hotărăşte, într-o dimineaţă îngheţată de ianuarie, în camera unde s-au iubit de atâtea ori.

— Mărită-te cu mine...

— Dar te iubesc prea mult ca să mă căsătoresc cu tine, dragostea mea! Ştii bine că nu sunt soţia potrivită pentru tine. Uită-te la mine: crezi că sunt făcută ca să trăiesc într-un acvariu?

Răspunsul Camillei nu-l surprinde, fraza asta i-a mai spus-o de multe ori. Acvariul, cuşca... Este deci condamnat să rămână singur, o subspecie tristă a faunei subacvatice, înotând nefericit sub privirile opiniei publice? Ştia asta, o ştiuse dintotdeauna. Dar păstra cu grijă undeva în fundul sufletului o scânteie de speranţă, ca un copil care mai crede în Moş Crăciun. Camilla are lacrimi în ochi. Îl strânge în braţe.

— Iartă-mă, dragostea mea, dacă te fac să suferi... Dar crede-mă, ţi-aş face şi mai mult rău dacă aş accepta să devin soţia ta. Mă vezi tu pe post de regină a Angliei?

Ochii lui Charles sunt uscaţi. Se desprinde cu blândeţe şi se apropie de geam. Afară, natura îşi ţine respiraţia, în îmbrăţişarea albă a unui frig de moarte. Copacii negri îşi profilează pe cerul plumburiu braţele strâmbe, crengile albite de promoroacă. Charles simte frigul pătrunzându-i în vine şi cuprinzându-i tot trupul. Ea l-a respins. De altfel, cine oare l-ar accepta? O fi existând oare pe lume vreo femeie cu bun-simţ care să fie de acord să împărtăşească destinul lui ciudat, anacronic, viaţa lui de pestişor roşu regal expus curiozităţii tuturor, învârtindu-se la nesfârşit în călătorii oficiale prin acvariul planetei?

Ea l-a respins. Viaţa lui Charles e distrusă. Acum a aflat că ea l-a revăzut pe Andrew Parker-Bowles, că legătura lor a reînceput. Şi, ciudat, nu reuşeşte să se supere pe ea din cauza asta. În fond, ea a fost întotdeauna cinstită. La aluziile lui privitoare la căsătorie, a răspuns mereu printr-un hohot de râs: niciodată nu i-a ascuns faptul că nu se va căsători cu el. Dar el n-a vrut să înţeleagă până în dimineaţa aceea umilitoare când Camilla a trebuit să pună punctul pe *i*. Dacă e să fie supărat pe cineva, Charles, ca de obicei, e supărat pe el însuşi.

Prinţul nu reuşeşte să-şi ascundă tristeţea în faţa unchiului Dickie. I se destăinuie, iar bătrânul lord reacţionează, ca de obicei, fără menajamente.

— Prostănacule! Cum ai putut să-ţi închipui una ca asta? Întotdeauna am spus că fata asta e grozavă! Şi are mai mult bun-simţ decât tine, ceea ce, de altfel, nici nu e prea greu. Dar bine, Charles, gândeşte-te şi tu! Nu eşti fitecine, eşti prinţul de Wales! Soţia ta va fi regina Angliei, îţi dai seama ce înseamnă asta? Camilla este o femeie minunată, sunt primul care îmi dau seama de acest lucru, dar e evident că nu i se potriveşte acest rol, are prea multă personalitate! Şi apoi, are şi un trecut... Ca viitor rege, trebuie să te însori cu o virgină, înţelegi? Monarhia n-are dreptul să-şi asume nici cel mai mic risc! Închipuie-ţi ce s-ar întâmpla dacă unul dintre foştii iubiţi ai reginei s-ar apuca să-şi vândă amintirile presei de scandal! În zilele noastre, trebuie să fii prevăzător... Nu, crede-mă, pasiunea şi căsătoria sunt două lucruri total diferite, mai ales în cazul tău! Bucură-te de tinereţe, ce Dumnezeu! Eşti tânărul

cel mai dorit din regat, poţi avea toate fetele pe care le vrei! N-ai decât 23 de ani, cine-ţi cere să te însori acum? Distrează-te cât vrei! Dar, când îţi vei alege o soţie, n-ai dreptul să te înşeli!

Sfaturile unchiului Dickie vin din suflet, totuşi nu sunt chiar dezinteresate... Căci lordul Mountbatten are o nepoată, Amanda Knatchbull, fata fiicei lui, Patricia, lady Brabourne. Amanda nu are decât 14 ani, este un copil încă, dar toată familia crede deja că va fi o soţie perfectă pentru prinţul de Wales, dacă el ar putea s-o mai aştepte câţiva ani. Deocamdată, Charles este departe de a se gândi la o căsătorie, indiferent cu cine anume. Are inima frântă, ceea ce este o stare de spirit ideală pentru a deveni el însuşi un sfărâmător de inimi.

*

Aşa încât prinţul disperat, dar cu atât mai seducător, începe, la 23 de ani, o carieră de Don Juan care nu i se potriveşte deloc. Cu acea „oribilă nevoie de a face conştiincios tot ce face", Charles se va strădui, ca întotdeauna, să urmeze sfaturile unchiului său, aplicând în practică cele trei reguli simple pe care i le-a prescris: „A nu-şi alege niciodată iubitele în afara mediului său social, a nu se duce la ele acasă, a nu le scrie niciodată decât banalităţi". După câţiva ani, presa se va referi la vreo 60 de „logodnice", fără să aibă habar de marea iubire a vieţii sale. În ciuda urechilor clăpăuge, care fac unele condeie acerbe să-l descrie ca pe „un Volkswagen cu portierele deschise", şi cu toate că e obsedat de ideea urâţeniei sale, Charles are mult farmec, mai ales când surâde, îngustându-şi ochii, au acel aer de a-şi cere scuze, care-i este caracteristic. Puţine femei rezistă unui asemenea surâs — cu atât mai mult cu cât este vorba despre moştenitorul coroanei Angliei...

Charles îşi duce cuceririle la Operă, apoi le invită la cină în apartamentul lui privat de la etajul doi al palatului Buckingham. Unele dintre ele intră pe furiş, prin subsoluri, ca să se ferească de curiozitatea ziariştilor. Dar, odată ajunse, nu pot evita curiozitatea servitorilor. Aceştia mişună pretutindeni, pun şi strâng masa, se plimbă pe coridoare aşteptând chemarea

unei sonerii. Se servesc, de obicei, gustări reci. După somonul afumat, salata de pui, piersicile Melba, problema se rezolvă rapid, în general. Chiar în pat, domnişoarelor le e greu să uite de etichetă şi de protocol, fapt care nu are darul să stimuleze erotismul. Când le aude murmurând cu timiditate: „Cum trebuie să vă spun, Sir sau Charles?", explodează: „Spune-mi Arthur!" Stephen Barry, care a fost timp de 12 ani valetul prinţului de Wales, îl găseşte întotdeauna singur în pat, când vine să-l trezească dimineaţa: cea aleasă pentru o seară a plecat aşa cum venise, pe scara de serviciu. Charles încearcă să uite, dar inima nu-l lasă. E ca un copil care, întorcându-se de la o aniversare declară: „Nu prea m-am distrat, dar m-am jucat totuşi..." Charles se joacă, dar nu se distrează cu adevărat. Viaţa fără Camilla nu mai are sens.

5.

Tropice triste

Furtuna care s-a dezlănţuit în mijlocul Atlanticului în noaptea aceea de februarie 1973 se potriveşte perfect cu starea de spirit a lui Charles. Cu trei săptămâni înainte de Crăciun s-a dus la Portsmouth, să-şi ia în primire postul de sublocotenent pe vasul *Minerva*. După câteva zile, i-a invitat pe lordul Mountbatten şi pe Camilla să dejuneze cu el pe vapor. Şi-a condus prietena să viziteze toate colţurile navei, de parcă ar fi încercat cu disperare să păstreze ceva din ea în corabia în care va fi sechestrat pe mare timp de 8 luni. După un ultim week-end de adio la Broadlands, în februarie, *Minerva* ridică ancora. În ultimele luni, Charles n-a prea avut timp să-şi plângă de milă. Toată toamna a fost supus unor cursuri intensive, i s-au băgat pe gât tot felul de cunoştinţe indispensabile pentru a-şi însuşi bazele navigaţiei — lucru absolut necesar pentru obţinerea unui Bridge Watchkeeping Certificate, care îi va permite să preia comanda. Însă Charles nu are chemare pentru matematică şi tehnologie, omni-prezente pe vasele moderne de război. Fără sprijinul unchiului Dickie, ar fi făcut deja o depresie. Acum e rândul probelor practice. Charles e de cart în plină noapte. De pe pasarelă, priveşte munţii de apă care explodează la contactul cu nava, prăvălindu-se pe punte. „Înalţă-te, furtună mult dorită..." Firea lui romantică e în elementul ei. Furtuna de afară e la unison cu cea care mocneşte în el, mulţumindu-se să-l macine pe dinăuntru, strunită de simţul datoriei şi de obişnuinţa de a-şi ascunde emoţiile.

Minerva se îndreaptă către cerul mai binevoitor al Caraibelor. Acolo, în pofida instrucţiunilor date de palat ca

prințul de Wales să fie tratat ca oricare alt subofițer. ambiguitatea poziției lui iese la suprafață: pe toate insulele, unde vaporul face escală, guvernatorii și oficialitățile țin morțiș să organizeze recepții somptuoase în cinstea prințului: onoruri care ar fi foarte greu de refuzat. Astfel că zeci de cocktailuri marchează acest periplu în Indiile Occidentale, care devine, puțin câte puțin, călătorie oficială.

În timp ce vasul înaintează din insulă în insulă, „făcându-și drum printr-o ceață alcoolică", după cum spune cu umor Charles, o altă sărbătoare se pregătește la Londra. Vestea ajunge la Charles la sfârșitul lunii martie, în timpul uneia din escale, când toți se grăbesc să-și ridice corespondența și ultimele ziare. Așteaptă să ajungă în cabină ca să citească liniștit scrisoarea de la Camilla. Între timp, desface ziarul *Times* și îi sare în ochi Carnetul zilei: „Maiorul Bruce Shand și soția, născută Rosalind Cubitt, au plăcerea de-a anunța logodna fiicei lor, Camilla Rosemary, cu maiorul Andrew Parker-Bowles, din First Blues and Royals". Bine-a zis cine-a zis că de ce ți-e frică nu scapi. În liniște și singurătate, Charles plânge. Se închide în cabina lui și nu mai iese timp de câteva ore. Toți cei de pe vas observă că are ochii roșii, în ciuda eforturilor lui de a-și ascunde urmele tristeții. S-a terminat. Crezuse că nu va mai fi niciodată singur și iată-l acum, mai izolat ca oricând. Solitar și nefericit cum n-a mai fost până acum, sub soarele glorios al Caraibelor, pe marea albastră, în adierea brizei parfumate din insule.

Charles n-are de ales: trebuie cu orice preț să facă față și, până la urmă, faptul că se află departe e un noroc. Ca să-și mai schimbe gândurile, ia asupra lui toate corvezile. În Columbia, la Cartagena, unde *Minerva* ia parte la un exercițiu, se oferă voluntar să poarte drapelul la o ceremonie care are loc în Piața Bolivar, pe o căldură toridă. Cu toate că, în principiu, participă incognito, mulțimea în delir l-a recunoscut imediat. El însă nu se gândește decât la un singur lucru: să-și adune toate puterile ca să țină la șase picioare de sol prăjina groaznic de grea la capătul căreia drapelul imens fâlfâie în vânt ca o pânză de corabie. Pe când fanfara execută interminabil cele două imnuri naționale, își încordează cu disperare mușchii, lac de sudoare din cap până-n picioare,

văzându-se în sinea lui luat de vânt şi „încolăcit în jurul unui lampadar din suburbiile Cartagenei".

În curând intervine încă o diversiune fericită: lordul Mountbatten care se află cu familia pe insula Eleuthera, unde fiica lui, lady Patricia Brabourne, are o căsuţă situată pe o plajă pustie, îl invită să vină la ei. Acum, unchiul Dickie este singurul prieten pe care-l mai are pe lume; ca să-l întâlnească, Charles este gata să doboare toate obstacolele pe care le ridică în faţa lui cei însărcinaţi cu securitatea. Va face totul ca să-şi poată părăsi corabia şi îngerii păzitori şi să închirieze, în cele din urmă, un avion particular în insula Antigua.

*

Charles parcă visează. E tot numai senzaţii. Tălpile lui goale calcă un nisip alb, incredibil de fin, pe care se prelinge din când în când câte un val. Aerul cald şi înmiresmat îl învăluie ca o mângâiere. Un răsărit mirific de soare se iveşte deasupra palmierilor, aruncând un reflex trandafiriu asupra mării şi a nisipului. Este cea dintâi dimineaţă a lumii. Gol ca Adam, Charles intră în mare, care-l primeşte în valurile ei călduţe ca un uter matern. Înoată fără efort, îndelung, înainte de a se prăbuşi, epuizat, pe nisip. Nu mai gândeşte, nu mai suferă. Sufletul lui îndurerat l-a părăsit. A devenit un peşte în mare, o scoică pe plajă, un palmier în vânt. Nu mai este decât un animal fericit că se încălzeşte la soare, un element viu şi inconştient al acestui paradis terestru asupra căruia omul nu şi-a pus încă pecetea de infamie.

În clipa asta, probabil că vântul răcoros de aprilie suflă pe străzile Londrei. Camilla a intrat în vârtejul pregătirilor pentru căsătorie. Împreună cu Rosalind, întocmeşte lista musafirilor, scrie adresele pe plicuri, alege furnizorii, despachetează primele cadouri. Rochia ei începe deja să prindă formă în atelierul lui Belville Sassoon, croitorul reginei. Bate toată ziua străzile târşindu-şi picioarele, intrând cu mama ei din magazin în magazin ca să-şi facă trusoul.

A vrut să devină o soţie engleză din înalta societate, acum trebuie să ducă lucrurile până la capăt. Rosalind ştie ce face: din cuibul tinerilor însuraţei nu va lipsi nici o cratiţă,

nici un cearceaf, nici o cârpă de praf. N-o să fie vina ei dacă fiică-sa nu va fi o gospodină perfectă...

Dar Londra e departe. Londra păleşte, Londra nu mai există. Pentru Charles nu mai există nimic în afară de această insulă din arhipelagul Bahamas, unde simte că renaşte. Trăieşte o săptămână de fericire curată în sânul unei familii care a devenit a lui, alături de cel pe care-l consideră un adevărat tată, care-i cunoaşte toate secretele şi-i arată o afecţiune neprecupeţită, Lady Patricia Brabourne, naşa lui, îi spune matern „dragule": nimeni, în afară de Camilla, nu i-a mai spus aşa până acum. În fiecare dimineaţă, Charles se trezeşte în zori, iese pe plajă, înoată până la epuizare. Ieşirile la iarbă verde în familie, plimbările cu barca, pescuitul, scăldatul, siestele bine venite umplu aceste zile, atât de asemănătoare şi, în acelaşi timp, fiecare diferită de celelalte. Şi-a luat pensulele ca să încerce să oprească timpul, să fixeze în acuarelă cerul şi marea, umbra şi lumina pe nisipul alb. Noaptea, adoarme, ascultând foşnetul palmierilor în vânt, murmurul valurilor pe plajă. Iar dacă îi revine în minte imaginea Camillei, o alungă evocând-o pe cea a verişoarei Amanda, care a devenit tare drăguţă, aproape tulburătoare în floarea celor 15 ani ai ei.

Dar clipele fericite nu ţin veşnic. Charles o ştie mai bine decât oricine. Urcând pe pasarela avionului care trebuie să-l ducă în Antigua, simte înnodându-se la loc firul existenţei şi al îndatoririlor sale, de parcă această paranteză nici n-ar fi existat. Şi disperarea îl năpădeşte mai puternic ca oricând. Ajuns la postul lui, îi scrie dragului său unchi ca un copil nefericit.

„Iată-mă din nou pe vaporul ăsta plicticos,, într-un nor de descurajare şi dor de ţară. Poate n-o să mă credeţi... Dar când m-am urcat în avion în după-amiaza aceea şi v-am văzut pe toţi stând în picioare pe asfalt am simţit un nod mare în gât şi lacrimile dintotdeauna mi-au urcat în ochi. Acelaşi sentiment îngrozitor de nenorocire nemărginită şi aparent fără speranţă mi-a strâns inima şi am rămas mult timp cu privirea aţintită în gol, prin hublou. Exact ca pe vremuri, când mă întorceam la şcoală, şi asta m-a înspăimântat..."

Charles plânge, Charles râde sub soarele tropical. Își plânge iubirea pierdută, iar tristețea aceasta se amestecă în sufletul lui cu nostalgia Angliei înverzite. Ah, dimineţile acelea de vară la ţară, cu buchete de arbori şi cu boi albi ca într-un tablou de Constable, când câmpiile încep să scoată aburi sub soarele de iunie... Chiar acum este săptămâna în care are loc la Windsor cursa Royal Ascot. Se împlinesc fix trei ani de când a cunoscut-o pe Camilla. Trei ani în care a descoperit dragostea şi a pierdut-o fără putinţă de întoarcere. Seara, în cuşeta lui, când închide ochii, îl cotropeşte un val de amintiri fericite, parfumuri, senzaţii. Aici n-are pe nimeni căruia să-i poată destăinui nostalgia lui. Aşa că îşi descarcă sufletul în scrisorile pe care le trimite prietenilor. „Sînt parfumul trandafirilor din grădină, aud tropotul cailor pe pietriş... Ba, mai rău, văd, ating şi adulmec fragii cu frişcă de la ora ceaiului în timpul curselor.. şi ÎNGHEŢATA... Detest să pierd o vară englezească. E întotdeauna ceva special: revine în fiecare an şi, în fiecare an, e nouă şi diferită..."

A plâns când a primit o scrisoare în care prinţul Philip îi anunţa căsătoria surorii lui, Anne, cu Mark Philips; dispărea încă o parte din tinereţea lui. Îşi deplânge soarta nefericită şi atunci când le scrie prietenilor săi Hugh şi Emily Van Custem, ca să-i felicite cu ocazia naşterii primului lor copil:

„Toţi se logodesc, la dreapta, la stânga, în mijloc... încep să cred de-a binelea că o să rămân să zac pe undeva, uitat pe o etajeră, fără să fi reuşit să trezesc interesul cuiva..."

Dar, slavă domnului, impresiile noi nu lipsesc în cursul acestei călătorii. Între două accese de nostalgie, iese la suprafaţă şi celălalt Charles. Ascuns înăuntrul demnului prinţ de Wales care-şi îndeplineşte sârguincios îndatoririle oficiale de reprezentant al monarhiei, Charles — care — râde, poznaş şi plin de umor, observă totul. Reţine fiecare amănunt comic, iar seara îl transcrie cu fidelitate în jurnalul lui. Pe insula Saint Kitts abia îşi poate reţine hohotele de râs atunci când, escortat de primul ministru în redingotă şi cu guler tare, înaintează cu mare pompă către guvernator şi soţia acestuia, păşind pe un covor roşu care este derulat treptat sub picioarele lui. Prinzând viteză, covorul îşi sfârşeşte rostogolirea lovindu-se de genunchii gazdelor, care îşi petrec „restul dimineţii încercând

să-şi scoată bătrânele picioare de 80 de ani de sub greutatea unui ioarte greu covor roşu".

Tot un covor roşu este aşternut şi la Londra, miercuri, 4 iulie 1973, în Capela Gărzilor. Toată crema societăţii londoneze, cu pălării, rochii vaporoase şi redingote gris-perle se înghesuie s-o vadă pe mireasa care străbate naosul la braţul tatălui ei, vizibil emoţionat. Londonezii cu pretenţii se căsătoresc întotdeauna în cursul săptămânii. În week-end au alte treburi... Aşa încât Camilla Shand şi Andrew Parker-Bowles au ales pentru căsătorie o zi de miercuri. Acesta este cel mai important eveniment al sezonului. Camilla arată încântătoare în rochia ei albă împodobită cu dantelă veche, sub vălul ca pânza de păianjen, lung de trei metri, prins în părul ei blond cu o agrafă de diamante. Maiorul Parker-Bouwles, în civil, e superb în jacheta lui cenuşie, cu o garoafă la butonieră. Dar cei zece cavaleri de onoare arborează veste cu nasturi aurii şi pantaloni albi cu bentiţe sub tălpi care-i fac să semene cu nişte soldaţi la o petrecere. Printre ei se află şi Maurice Roach, viitorul lord Fermoy, vărul prinţesei Diana. „Domnişoara de onoare şefă", cu trei capete mai înaltă decât trupa ei formată din patru fetiţe miniaturale în rochii lungi albe, este Mary Muir, nepoata ducelui de Malborough. În primul rând al asistenţei se remarcă prinţesa Anne – care a avut la 20 de ani o înfocată poveste de dragoste cu frumosul maior – ca şi regina-mamă, care este prietenă bună cu mama acestuia.

Sunt frumoşi, blonzi, bogaţi, zâmbitori şi se iubesc... Perechea care pozează pentru posteritate la ieşire, pe treptele capelei, încadrată de 15 copii şi de un şir de soldaţi cu căşti aurii şi sabia scoasă, este minunată. După ceremonie, crema aristocraţiei britanice participă la o recepţie la Saint-James Club. Sunt acolo prinţesa Margaret, lordul Fermoy, lady Jane Wellesley, lordul Charles Spencer Churchill... Toată lumea remarcă absenţa prinţului de Wales, însă nimeni nu comentează acest lucru. Charles se află undeva pe mare, la 5 000 de kilometri de Londra. A trimis o telegramă de felicitare pe care Camilla a citit-o fără să spună nimic.

Într-adevăr, ziua aceasta a fost superbă... Acum, tânăra pereche se află într-un Rolls Royce vechi, de colecţie, pe un drum de ţară. Frânţi de oboseală dar fericiţi, Camilla şi

Andrew îşi vor petrece prima noapte în noua lor casă, Bolehyde Manor, un minunat conac în stil Tudor, ascuns între colinele verzi din Wiltshire. Mâine vor pleca la Cap d'Ail, în sudul Franţei, unde-şi vor consuma luna de miere.

*

Pe când Camilla şi soţul ei îşi afişează fericirea sub cerul Angliei, la tropice, Charles e trist. Transpiră în uniforma de gală la Nassau, unde prezidează festivităţile dedicate independenţei insulelor Bahamas. Pentru întregul arhipelag acesta este un eveniment important. În timp ce Camilla şi Andrew îşi inaugurează proaspăta viaţă conjugală, prinţul de Wales, pe o temperatură de 40° la umbră, pune pietre de temelie, vizitează şcoli şi spitale, rosteşte discursuri – cinci în total – pe care le-a întocmit personal. A organizat toate etapele ceremoniei până la cel mai mic detaliu, meticulos, corespondând cu secretarul lui particular, David Checketts: ordinea maşinilor în cortegiu, piesele care vor fi cântate la sosirea şi la plecarea lui... Pentru aceasta din urmă nu vrea imnul naţional care l-ar obliga să stea destul de mult în poziţie de drepţi, ci, mai degrabă, „Dumnezeu să-l binecuvânteze pe prinţul de Wales", care-i va permite „să se răsucească pe călcâie şi să plece, pur şi simplu, salutând cu mâna, sau altceva de genul ăsta". În timpul ceremoniei drapelului, suferă în tăcere privind defilarea gărzii de onoare de pe *Minerva* care abia îşi târăşte picioarele, total în contratimp cu ritmul muzicii. În clipa când „Union Jack" este coborât de pe catarg, iar în locul lui este înălţat steagul albastru, galben şi negru al insulelor Bahamas, orgoliul lui naţional e lezat, ca şi simţul convenienţelor în faţa manifestărilor de bucurie şi a uralelor cât se poate de neprotocolare ale ministrului de finanţe al noii republici...

Punctul culminant al zilei îl constituie garden-party-ul şi marele bal oferite de primul ministru. „În noaptea aceea", va scrie Charles în jurnalul său, „am dansat ca niciodată, numai ca să le arăt tuturor că eram un dansator cel puţin la fel de bun ca ei..." Notează că a invitat mai întâi la dans o actriţă foarte frumoasă şi foarte gravidă, care-şi pusese

pe ea cu această ocazie „cea mai frumoasă față de masă din dantelă" în mijlocul căreia făcuse o gaură ca să și-o poată pune peste cap. Apoi a avut „ghinionul de a cădea în brațele zdravene ale unei doamne în formă de pară, care trăsese cam mult la măsea. M-a strâns la pieptul ei vast, interesându-se dacă mă simt bine în palatul guvernatorului..."

Din cauza oboselii și a șampaniei, pe Charles îl copleșește din nou nostalgia. Are nevoie de întreaga lui stăpânire de sine pentru a stăvili fluxul de amintiri care-i umple deodată sufletul, greutatea tristeții care-l împovărează deodată cu o imensă oboseală. Pe Camilla ar dori s-o strângă la piept în această noapte tropicală, și nu pe femeia grasă, necunoscută. Se simte atât de singur între paiațele acelea servile și împopoțonate. Are atâta nevoie de ea. Oare ce face acum Camilla la celălalt capăt al lumii, în Anglia cea verde? Oare își dă seama cât de mult o dorește Charles, ea, care știa întotdeauna să-i ghicească gândurile? Dar Camilla nu mai este a lui. Chiar în clipa asta, îi dăruiește altuia râsul ei sonor. Îl sărută, poate că face dragoste cu el. Ca să alunge aceste gânduri insuportabile, Charles își înlănțuiește mai strâns partenera, care nu mai poate de bucurie. Fără să-și dea seama, începe astfel să-și făurească o reputație de play-boy care, timp de câțiva ani, va circula în țările din Commonwealth...

6.

„Action Man"

Pe terenul de polo de la Cowdray Park, din Windsor, s-au dezlănțuit Diavolii Albaștri. Ridicat în scări, cu frâul în mâna stângă și fluturând cu dreapta crosa ca pe o sabie, Charles galopează vertiginos, cu ochii ațintiți asupra mingii albe care zboară în fața lui. Terenul răsună de tropotul surd al celor șapte cai care-l urmăresc. Dar Allibar, poneiul lui argentinian, este cel mai rapid. Charles este în fruntea tuturor. Nimeni nu-i poate răpi clipa asta. Au ajuns în dreptul mingii. Fără să-și încetinească pașii, Allibar, cu o răsucire subtilă a șoldurilor, se plasează în poziția ideală și se dă înapoi ca să-și lase călărețul să acționeze. O mișcare largă a umerilor, o morișcă perfectă și crosa, bine echilibrată, lovește mingea la sol cu o precizie diabolică, trimițând-o spre cerul albastru, iar apoi, după o traiectorie impecabilă, între cei doi stâlpi. Charles a marcat un gol pentru echipa lui. Era și timpul! Arbitrul a fluierat sfârșitul primei „chukka" După șapte minute de joc dezlănțuit, Allibar e tot numai spumă și nici Charles nu arată mai bine. Abia are timp să sară jos din șa, să depună un sărut pe botul mătăsos al poneiului său iubit, să se șteargă cu un prosop uscat, și deja trebuia să încalece pe alt cal, odihnit, pentru următoarea „chukka".

Pe terenul de polo, Charles se simte un supraom. Are o adevărată pasiune pentru acest sport, care este mai mult decât un joc. Pe teren, cel puțin are un rol precis de jucat, se simte folositor. Marcarea unui gol pentru echipa sa e ceva concret, mult mai excitant decât să scrie discursuri sau să pună pietre de temelie. Când galopează în fruntea tuturor ca adineaori este ca un erou de pe timpuri, ca un ofițer din secolul trecut care pornea la atac cu sabia scoasă, în fruntea

trupelor sale, ca să apere onoarea imperiului. Se joacă de-a „atacul cavaleriei uşoare..." Când Allibar răspunde la orice atingere a cizmei, la cea mai uşoară mişcare în şa, înţelegând din instinct ce aşteaptă călăreţul de la el, Charles savurează comunicarea aceasta perfectă, care n-are nevoie de cuvinte. Cu antenele întinse, el nu e decât senzaţie, intuiţie, putere, energie vitală pură. Allibar este ca o prelungire a propriului său trup. Călare, unu plus unu fac mult mai mult decât doi: pe terenul de polo, centaurul nu este un simplu mit.

Partida a fost înverşunată. Când prinţul de Wales, numărul 4 din echipa Diavolilor Albaştri, sare de pe cal la sfârşitul celor patru „chukkas", viu disputate, miroase aproape la fel ca poneiul lui. Îşi scoate genuncherele grele, casca, viziera de protecţie şi-i zâmbeşte apoi femeii care îl însoţeşte şi care şi-a petrecut după-amiaza privindu-l cum joacă. În clipa aceea, cu părul lui prea lung, umed de sudoare, care i se cârlionţează pe frunte, este cel mai seducător bărbat din lume.

La mijlocul anilor '70, „Charlie" este celibatarul cel mai râvnit de pe planetă. Fizicul lui s-a schimbat: să fie oare de vină tristeţea, călătoriile, practicarea intensă a unor sporturi violente, sau anii petrecuţi în marină? În orice caz, tânărul fragil, cu umeri înguşti, cu obraji de copil, cu surâs cam nătâng a devenit un atlet cu trăsături ferme, un erou viril şi tenebros, al cărui chip melancolic este însufleţit uneori de un zâmbet cuceritor. Pe terenul de polo, Charles e irezistibil. Presa, care nu-şi precupeţeşte laudele la adresa izbânzilor sale şi care nu se teme să folosească superlative, îl numeşte „Action Man", „Charlie cel vesel şi îndrăzneţ", „prinţul Charles, gata întotdeauna", „Teroarea mărilor"...

Ce departe pare acum ziua în care, închis în cabina lui de pe *Minerva*, şi-a petrecut câteva ore plângând după ce a aflat de căsătoria Camillei... Astăzi nu mai plânge, ci dobândeşte tot felul de victorii: sportive, războinice, amoroase.

Charles s-a îmbarcat din nou. La bordul vasului *Jupiter* pe care s-a urcat la Singapore, descoperă Noua Zeelandă, Suva, Tonga, insulele Samoa, Honolulu, San Francisco, Acapulco, San Juan, Bermudele... Cu nava lui ia la

rând insulele ... şi cuceririle feminine. Ici, fiica unui ofiţer superior, dincolo, nevasta unui jucător de polo, cu care dansează „sălbatic şi pasionat, folosindu-şi toate părţile posibile şi imaginabile ale trupului..." În California, e vrăjit de frumoasa şi planturoasa Laura Jo, fiica amiralului James Watkins, care îl întâmpină la San Diego şi pe care-l invită să vină la el, la Londra.

În frumosul ei conac de ţară, Camilla duce viaţa pe care şi-a ales-o: îşi decorează casa, se ocupă de grădină, îşi aşteaptă soţul care vine de la Londra în fiecare vineri seară... şi răspunde scrisorilor lui Charles. Căci Charles a reînceput să corespondeze asiduu cu ea. Odată depăşit primul val de supărare şi umilinţă, a înţeles că n-ar putea suporta s-o piardă de tot; dacă n-o poate avea ca soţie, măcar să-i rămână prietenă. Aşa că a profitat de prima ocazie potrivită, cea a felicitărilor de sfârşit de an, ca să-i scrie o scrisoare lungă. Camilla i-a răspuns, iar dialogul s-a înfiripat din nou – mai puţin pasionat, dar la fel de tandru, amuzant şi complice. Charles îi descrie culisele misiunilor sale oficiale; îi povesteşte nenumăratele lui succese pe lângă fetele de la capătul lumii, nu fără o tainică bucurie la ideea de a-i stârni gelozia. Mărinimoasă, Camilla îi dă sfaturi şi-l ţine la curent cu viaţa prietenilor comuni. Când îi scrie, Charles are impresia că vorbeşte cu ea. Şi chiar îi vorbeşte, în timp ce ea surâde din fotografia înrămată care-l însoţeşte pretutindeni şi care tronează acum în cabina lui. Când primeşte răspunsurile ei, parcă-i aude glasul. Aceste scrisori îi seamănă perfect: ca şi ea, sunt naturale, hazlii, spontane. E extraordinar cum poţi regăsi în întregime pe cineva într-o simplă scrisoare. Şi cât de preţioasă este intimitatea întreţinută astfel, la distanţă, trimiţând unul către celălalt, de la un capăt la altul al pământului, bucăţele din ei în plicuri albastre sau albe...

Când Camilla i-a spus că aşteaptă primul copil, cerându-i să-i fie naş, Charles a simţit din nou o lovitură de pumnal în inimă. Şi-o închipuie cu trupul deformat de copilul altuia şi imaginea îi face rău. Nici una dintre femeile cu stomac plat şi sâni grei pe care le-a avut de-atunci nu poate să-i şteargă din minte această viziune obsedantă — nici măcar amintirea picantă a superbei Jeannette, fiica ministrului de

finanțe din insulele Fidji, care s-a furișat, goală, în piscina în care Charles înota alene...

*

Și iată acum, în carne și oase, acest copil pe care ea l-a avut cu un alt bărbat. Micul Tom Parker-Bowles este botezat într-o după-amiază de iarnă în aceeași capelă a Gărzilor unde s-au căsătorit, cu 18 luni mai devreme, părinții lui. De astă dată se află aici și Charles. El e nașul micuțului. Relaxat, zâmbitor, își gâdilă finul, pozează pentru o fotografie de familie, glumește cu fericitul tată, căruia băiețelul blond îi seamănă atât de mult. E atât de stăpân pe el, atât de degajat în rolul său de prieten al familiei, de prinț asaltat de femei, încât nimeni nu-i poate bănui deruta interioară. Este prima dată când o vede pe Camilla în familie. Văzând-o cum îi zâmbește soțului ei, cum îl strânge în brațe pe micul Tom, Charles înțelege în sfârșit ceea ce a refuzat să admită până acum: Camilla își are viața ei, în care nu e loc pentru el. Camilla e pierdută pentru el.

Dacă totuși face față situației, este din cauză că a descoperit un antidot puternic pentru tristețile inimii: riscul. În fiecare zi își aruncă o sfidare căreia îi răspunde. Astfel, omoară doi iepuri dintr-o lovitură: crește în propriii săi ochi și cucerește femeile. Riscul și-l asumă călărind la curse sau pe terenul de polo, unde e de o cutezanță nebună, sau când vânează vulpi, sărind din galopul calului peste cele mai înalte bariere și cele mai largi garduri vii. Dar riscă și ca ofițer în serviciul Prea Grațioasei sale Maiestăți. La sfârșitul lui 1974 a reușit, în sfârșit, să fie numit în forțele aeronavale. Aerul a fost dintotdeauna domeniul său preferat. Ca pilot la bordul portelicopterului *Hermes*, în cadrul escadronului aeronaval 845, va trăi cea mai exaltantă primăvară din cariera sa de ofițer de marină. Cu o singură restricție: pentru a limita riscurile la care este expus moștenitorul coroanei, Ministerul Apărării îi interzice elicopterele Wasp, considerate prea primejdioase, și însemnează pe bot și pe coadă aparatele destinate persoanei sale regale ca să fie ușor de recunoscut. Nici acum, așadar, nu este chiar „ca toți ceilalți"... Dar nu

contează: când se află la comenzile Wessex-ului său, nu mai este prinţ de Wales, este doar un pilot înzestrat care-şi reglează instinctiv înălţimea, viteza, unghiul de atac! Acolo sus, Charles nu se gândeşte la pericole, se simte în elementul lui. După aterizare, când stă la un pahar de vin cu camarazii lui, discutând întâmplările de peste zi, este un ofiţer printre ceilalţi. Pe cât de mult îl plictiseau subtilităţile navigaţiei, pe atât de mult îi place să piloteze, să savureze senzaţia rară de a nu avea greutate, de a se sprijini de aer ca de un element solid. Singurul lucru care-i lipseşte este liniştea: tare şi-ar dori să guste beţia tăcută a unui zbor cu balonul, cum i-a propus într-o zi, la Broadlands, lordul Montbatten; a fost însă nevoit să renunţe, în faţa rugăminţilor secretarului său, David Checketts, absolut îngrozit de „totala sa lipsă de interes faţă de propria securitate". Lui Charles i-ar plăcea să-şi petreacă toată viaţa la comenzile unei aeronave. Dar înaltele autorităţi ale statului şi ale familiei au hotărât altfel: arma lui va fi marina. Pentru a-şi încheia cu demnitate scurta carieră de ofiţer, trebuie să aibă un post de comandă. În februarie 1976 se va îmbarca, ros de nelinişte, pe căutătorul de mine *Bronington* care, sub conducerea lui, va patrula în jurul marii insule timp de nouă luni, fără să găsească altceva decât un cablu telefonic submarin şi câteva sirene drăguţe. La sfârşitul anului se întoarce cu uşurare la viaţa civilă, părăsind *Bronington*-ul, aşezat într-un fotoliu pe rotile, cu un colac de WC în jurul gâtului, escortat pe chei de ceilalţi ofiţeri care se strâmbă de râs, conform tradiţiei din Royal Navy.

*

Charles are 28 de ani. Şi-a terminat ucenicia, dar viaţa încă nu a început pentru el. Niciodată n-a resimţit mai acut cât de ambiguă şi derizorie este poziţia lui decât în ziua aceea superbă de iunie 1977, călărind în spatele caleştii regale în aclamaţiile mulţimii. Azi, 7 iunie, într-o veselie generală, Londra sărbătoreşte jubileul de argint al reginei. La 51 de ani, Elizabeth a II-a a împlinit deja 25 de ani de domnie. Din remizele regale a fost dezgropată neverosimila caleaşcă aurită din ziua încoronării, trasă de cai cenuşii, escortată de aceiaşi

halebardieri – sau poate de urmaşii lor. Mulţimea şi-a strâns sacii de dormit, şi-a împăturit foile de cort, a încetat să mai cânte în cor „Rule, Britannia" sau „Land of Hope and Glory", cum făcuse ore în şir ca să treacă mai uşor timpul. Poporul englez, în picioare, flutură steaguri la trecerea cortegiului, aclamând-o pe „Lizzie", cerându-i un surâs lui „Charlie", superb în uniforma lui strălucitoare, călare pe un armăsar focos. Parcă nu s-ar fi schimbat nimic în aceşti 25 de ani, în afară, poate, de faptul că băieţelul dolofan de atunci s-a transformat într-un cavaler atât de prezentabil.

De fapt, totul s-a schimbat, iar Charles e conştient de asta. „Bolnavul Europei" este un stat în plin regres, care va încerca anevoie să iasă din apatie, sub cravaşa doamnei Margaret Thatcher. În ţara aceasta dezorientată, sfâşiată de războiul civil din Irlanda, însângerată de bombele teroriştilor din IRA, primele mişcări de protest încep să răvăşească cartierele mărginaşe. Greve, şomaj, sărăcie... Tensiunile sociale cresc. Totuşi, poporul englez a sărbătorit timp de trei zile jubileul reginei sale iubite; monarhia este încă o instituţie populară şi cu baze solide. Mai mult, a făcut şi prozeliţi în Europa: cu doi ani înainte, Juan Carlos, care este cam de vârsta lui Charles, a devenit rege al Spaniei după moartea lui Franco.

Prinţul de Wales însă îşi caută drumul. Ca să-l introducă în problemele regatului pe care-l va moşteni într-o zi, regina-mamă l-a numit consilierul ei personal. De acum înainte, va avea şi el acces la secretele de stat. Cutiile albastre, care conţin telegramele venite de la Foreign Office, şi cutiile roşii, destinate treburilor curente, nu mai au taine pentru el. Aceasta este o dovadă de încredere: prinţul Philip, de exemplu, a fost ţinut întotdeauna departe de treburile legate de conducerea statului. Dar să „rezolve cutiile" împreună cu mama lui nu e de ajuns ca să-i ocupe timpul unui bărbat de 28 de ani, inteligent şi dornic să-şi servească ţara. Nici viaţa lui publică, nici cea privată nu-l satisfac pe Charles. Eminenţele cenuşii ale regatului ar vrea să-i găsească vreun *job* satisfăcător — de exemplu ca guvernator general al Australiei sau ambasador la Paris —, dar aceste visuri frumoase trebuie să mai aştepte din cauza realităţilor dure ale diplomaţiei şi ale

politicii. Ar putea administra ducatul Cornwall: 30 000 de hectare de teren, cu 240 de ferme şi 4 castele, 20 000 de hectare de pădure şi lande, 5 000 de hectare de râuri, 370 de kilometri de ţărm – incluzând, conform obiceiului, „epavele eşuate pe coastele Cornwall-ului" – 1 500 de case şi apartamente situate în Londra şi în alte localităţi, la care se adaugă mine de cositor, parcuri de stridii, un teren de cricket şi închisoarea din Dartmoor, deservite în total de 200 de persoane. Dar acest ducat, creat cu peste zece secole în urmă de regele Edward al III-lea pentru fiul său, Prinţul Negru, şi bine administrat în secolul trecut de prinţul Albert, înţeleptul soţ al reginei Victoria, merge de la sine, supravegheat de Prince Council. Charles n-are stofă de om de afaceri şi consideră că misiunea lui este mai degrabă aceea de a fi de folos: de aceea, imediat după întoarcerea la viaţa civilă, creează Prince's Trust, o fundaţie care are drept scop să-i asiste pe tinerii aflaţi în dificultate, ajutându-i să se califice şi finanţându-le proiectele. Moştenitor al unei coroane anacronice, în fruntea unui fost imperiu bolnav, Charles nu se simte bine în postura de bibelou. Are alte ambiţii, atât pentru el, cât şi pentru ţară. Dar n-are ce face: poziţia lui îi interzice, evident, să facă politică şi, în general, îl opreşte de la orice ocupaţie inteligentă. Este omul cel mai expus privirilor şi cel mai puţin liber din regat.

Charles n-are dreptul s-o iubească pe femeia vieţii sale, n-are dreptul la o viaţă normală. Ca să dea un sens existenţei lui, îi rămâne o singură cale: cea a căutărilor interioare. L-a cunoscut pe scriitorul şi exploratorul sud-african Laurens Van der Post, care i-a deschis drumul către gândirea mistică. Charles a experimentat personal „lumea pierdută din Kalahari" descrisă de Van der Post, acea grădină sălbatică în care omul comunică direct cu natura într-o uniune aproape mistică, vânând solitar în landele din Balmoral. Vorbele lui Laurens Van der Post îi merg la inimă. Proiectează împreună o experienţă în Kalahari. „Prea riscant", decretează Foreign Office, în perioada când au loc negocieri pentru independenţa Rhodeziei. Aşa că pleacă spre munţii Aberdares, în Kenya, unde elevul şi maestrul vor explora împreună timp de cinci zile, atât lumea exterioară, cât şi pe cea

interioară. Ziua străbat peisaje grandioase. Seara lângă focul de tabără, în decorul magic al nopţii africane, discută interminabil; răgetele îndepărtate ale leilor din savană par nişte ecouri.

Charles se caută. Călăuzit de Van der Post descoperă filosofia lui Jung, îşi explorează visele, studiază religiile orientale. Întreţine relaţii strânse cu o tânără indiancă budistă, se interesează de ezoterism, de medicina naturistă, refuză să mai consume carne. Presa se neliniştește, îl caricaturizează pe acest prinţ *baba-cool*, acest *hippie* întârziat care-şi face criza de adolescenţă la 30 de ani, care descoperă ecologia şi pe Buddha cu zece ani mai târziu decât toţi ceilalţi. Frumoasa imagine a lui *Action Man* începe să pălească. Un fior de teamă străbate casa regală: consilierii de la Curte parcă-l văd deja pe prinţul de Wales în roba de culoarea şofranului, ras în cap, împărţindu-şi toate bunurile ca să se retragă apoi la umbra unui migdal! Toţi prietenii lui glumesc pe socoteala entuziasmului său mistic. Toţi, în afară de doi: lordul Mountbatten, care-i înţelege căutările şi-l încurajează afirmând că „lucrul cel mai important este să aibă o inspiraţie de care să se agaţe"; şi mai ales Camilla, singura femeie din lume căreia îi poate împărtăşi îndoielile şi speranţele lui, singura căreia îi poate dezvălui slăbiciunile şi visele lui. O întâlneşte adesea pe Camilla, însoţită, de obicei, de soţul ei, în cercul lor de prieteni. Când e prost dispus, o sună sau îi scrie. Ea e mereu alături de el, atât de puternică, de liniştitoare. Doar ea poate să-l facă să râdă şi să-i calmeze neliniştea.

În ciuda frământărilor sale interioare, Charles continua să-şi joace în exterior rolul, ca înainte, iar acest rol nu e întotdeauna neplăcut. Rutina regală a călătoriilor oficiale, a recepţiilor, a ceremoniilor şi inaugurărilor nesfârşite este întreruptă de pauze plăcute: în ianuarie, schi în Elveţia; vara, partide de pescuit în Irlanda şi vânătoare în Balmoral; iarna, vânătoare de fazani la Sandringham sau la Broadlands; în toate anotimpurile, week-end-uri la Windsor, unde-şi cheltuieşte energia bărbătească pe terenul de polo de la Cowdray Park, spre marea bucurie a admiratoarelor lui.

La sfârşitul anilor '70, cea mai importantă problemă a regatului este căsătoria lui Charles. Din toată lumea sosesc prin poştă la palat fotografii de fete de măritat trimise de

mame pline de speranţe. Charles le adună într-o cutie mare de bomboane şi împarte la sfârşit de an colaboratorilor săi „floarea noii recolte", aşa cum se dăruiesc poze copiilor cuminţi... „Logodnicele" în carne şi oase se perindă în viaţa lui. Charles le colecţionează, spre marea bucurie a ziarelor, care-l regăsesc pe scumpul lor *Action Man*. Conformându-se sfaturilor unchiului său, se fereşte ca de ciumă de actriţe şi de manechine, mulţumindu-se să vâneze în cercul lui, printre tinerele din înalta societate cunoscute pentru discreţia lor. Cronicarii mondeni se delectează ţinând lista la zi.

Printre numeroasele alese se numără mai întâi Georgina Russel, fiica ambasadorului Regatului Unit în Spania, care a moştenit de la mama ei, grecoaică, o frumuseţe exotică, şi nu poartă niciodată sutien. Charles o invită la Balmoral, însă ea, citadină înrăită, nu e deloc încântată să petreacă zile întregi pe malul râului Dee, în timp ce Charles, în picioare în apa rece ca gheaţa, se dedă cu pasiune dificilei arte a pescuitului cu musca. Mai e apoi lady Jane Wellesley, fiica ducelui de Wellington, frumoasă, deşteaptă, protestantă, dintr-o familie excelentă. Presa o şi vede prinţesă de Wales, motiv pentru care într-o zi de week-end, la Sandringham, se trezeşte împresurată de o mulţime isterică de 10 000 de persoane în timp ce se ducea la biserică să asculte slujba împreună cu Charles. „Cred că ar trebui să mă însor pe dată cu mine însumi", comentează Charles. Cât despre lady Jane, a înţeles la ce se expunea: poporul va mai aştepta până să capete o prinţesă... Apoi se pariază pe lady Leonora Grosvenor, fiica celui de-al cincilea duce de Westminster, pe lady Camilla Fane, fata contelui de Westmorland, pe lady Sabrina Guinness, moştenitoarea braseriilor cu acelaşi nume, pe lady Cecily Kerr, pe Davina Sheffield, pe lady Sarah Spencer, pe Anna Wallace şi multe altele. Se zvoneşte chiar despre logodna lui — de ce nu? — cu prinţesa Marie-Astrid de Luxembourg.

Femeile se succed într-un ritm accelerat prin apartamentele princiare, conform unui scenariu deja bine pus la punct: o gustare rece urmată de o noapte fierbinte. Dimineaţa, Stephen Barry adună piesele de lenjerie elegantă uitate pe sub pat şi le trimite la spălătoria palatului, unde sunt

spălate şi călcate. Dacă e sigur de identitatea proprietarei, le trimite printr-un curier, ambalate discret într-o cutie pentru cadouri. Dacă are dubii, le dăruieşte vreunui membru din staff-ul palatului Buckingham. Charles îşi alege bine cuceririle: toate sunt de o discreţie absolută. Sau, în sfârşit, aproape toate. Înflăcărată şi prost crescută lady Sarah Spencer, sora viitoarei prinţese de Wales, ofensată de degajarea Făt-Frumosului ei, este prima care încalcă legea tăcerii, declarând presei: „Nu mă voi căsători niciodată cu cineva de care să nu fiu îndrăgostită, indiferent dacă ar fi vorba despre un măturător de stradă sau despre regele Angliei". Urmează ruptura imediată cu această impertinentă; nimeni nu-l trimite la plimbare pe prinţul de Wales, el e cel care-i alungă pe nedoriţi.

Adevărul e că băiatul acesta, atât de sensibil şi de curtenitor pe vremuri, nu-şi tratează prea binc iubitele. Le foloseşte şi apoi le înlătură, jignindu-le fără ezitare în faţa tuturor. Aşa a păţit şi Sarah Spencer în noaptea când a însoţit-o la un bal de la care a plecat la braţul frumoasei venezuelene Cristabel Barria-Borgia, după ce dansase tot timpul cu aceasta. Charles a devenit un Don Juan fără scrupule. Charles seduce, dar nu iubeşte. Chiar în pat, nici o femeie nu i-a oferit uitarea de sine, intimitatea totală pe care le cunoscuse alături de Camilla. Camilla îl iubea pe Charles, în timp ce ele sunt nebune după prinţul de Wales, asta-i toată deosebirea.

Şi anturajul prinţului e pus la grea încercare în viaţa cotidiană. Prietenii lui, Patty şi Charlie Palmer-Tomkinson, care-l invită mereu la şaletul lor de la Klosters, îl urmează cu mare greutate pe pârtii şi în afara pârtiilor, unde schiază până la epuizare, în cele mai dificile condiţii, de parcă ar vrea să sfideze soarta. În ciuda succesului pe care-l are la femei, ei îl consideră „cel mai singur om de pe pământ". Fiindcă e nemulţumit de el, Charles e nemulţumit de toţi ceilalţi. Se înfurie groaznic pentru orice fleac, o greşeală de ortografie îl aduce la exasperare, aruncă dosarele în capul secretarului şi şosetele în capul valetului. Obligat să fie amabil şi punctual în viaţa oficială, se răzbună în viaţa particulară, când îşi decomandă fără şovăire, în ultima clipă, cu cea mai mare dezinvoltură, întâlnirile. Oare va deveni prinţul un vulgar

play-boy, un copil răsfăţat şi coleric, luând-o pe urmele nefaste ale unchiului său David, pentru scurt timp Edward al VIII-lea? De asta se teme lordul Mountbatten. Bătrânul nu se sfieşte să-l certe zdravăn pe Charles, în ziua când acesta se hotărăşte din senin să schimbe data unei călătorii la Eleuthera, planificată de mult, pentru că avea chef să joace polo la Palm Springs. Lordul califică purtarea lui drept „neplăcută şi nepoliticoasă". Era tipic pentru unchiul tău David: aşa a început. Tare mă tem să n-o apuci şi tu pe acelaşi drum..." îi scrie el nepotului preferat.

Charles este dezorientat. I se cere să fie serios, dar nu e lăsat să facă ceva cu viaţa lui: e acuzat de superficialitate, dar ironizat pentru preocupările lui de ordin filosofic. E copleşit de îndatoriri oficiale, dar presa nu se ocupă decât de aventurile lui amoroase. O călătorie în Australia şi Canada, în primăvara lui 1979, îi întăreşte convingerea că atâta timp cât nu se va căsători, nimeni nu-l va lua în serios. Dacă s-ar însura, măcar s-ar termina cu speculaţiile asupra logodnicelor sale... Soţia ideală există: o cunoaşte bine, este verişoara lui, Amanda Knatchbull, nepoata lordului Mountbatten. Între ei nu există chiar o pasiune, dar îi leagă multă tandreţe. Unchiul Dickie visează de ani de zile la această căsătorie, iar Charles s-a obişnuit încet, încet cu ideea. Atâta doar că nimeni nu s-a gândit să ceară şi părerea Amandei. La douăzeci de ani, Amanda nu mai este un copil. Este prea aproape de familia regală ca să nu-şi dea seama de povara obligaţiilor şi de presiunea mediatică la care va fi supusă prinţesa de Wales. Când Charles îi cere să se mărite cu el, răspunsul vine imediat: nu. Ţine la el, dar nu atât de mult încât să-şi sacrifice libertatea. Pe Charles nu-l miră răspunsul ei. Nu este prima care-l refuză. La drept vorbind, toate fetele „potrivite" pe care le-a cunoscut s-au retras în faţa unei asemenea perspective. E un prinţ blestemat, un prinţ ciumat, se va învârti mereu în acvariul lui de peştişor roşu, înconjurat de femei pe care nu le iubeşte, departe de singura femeie pe care o iubeşte...

7.

Moartea unui tată

Vestea îl izbeşte pe Charles ca un glonţ, în miezul verii anului 1979, în timp ce pescuia împreună cu prietenii lui australieni Dale şi „Kanga" Tryon în Islanda. La 27 august, lordul Mountbatten a fost asasinat de IRA. Unchiul Dickie îşi petrecea vacanţa la castelul lui din Classiebaun, în Mullaghmore, pe coasta de vest a Irlandei, unde urma să-l viziteze pe Charles. Teroriştii plasaseră o bombă pe vaporul lui de pescuit, *Shadow V*. Pândiseră prin binoclu nava care ieşea din port, cu întreaga familie la bord. Când l-au văzut pe lordul Mountbatten apucând cârma, au declanşat bomba printr-un semnal radio. Sub impactul exploziei, izbucnită practic sub picioarele lui, amiralul a fost literalmente pulvertizat. Nepotul lui de 14 ani, Nicholas, şi tânărul marinar irlandez Paul Maxwell au fost şi ei ucişi pe loc. Fiica lui, Patricia Brabourne, a fost ciuruită de sute de aşchii de lemn care i-au străpuns pielea pe tot corpul, inclusiv ochii. John, soţul ei şi celălalt fiu, Thimothy, frate geamăn cu Nicholas, au suferit, de asemenea, răni grave. Mama lui John, lady Brabourne, nu avea să supravieţuiască rănilor ei decât o noapte.

Lumea lui Charles se prăbuşeşte: unchiul Dickie era pentru el mai mult decât un unchi, mai mult decât „Louis I, conte Mountbatten de Burma, ofiţer de marină, comandantul Forţelor Aliate din sud-estul Asiei, ultimul vicerege al Indiei, primul Lord al Mării, amiralul flotei, şeful Statului Major al Apărării". Era, încă din copilăria lui Charles, omul cel mai însemnat din viaţa acestuia: un tată şi în acelaşi timp un frate, un model, o călăuză, un confident şi un prieten. Unchiul

Dickie era întotdeauna prezent când avea nevoie de el. Niciodată nu l-a respins. L-a ascultat întotdeauna cu atenţie, l-a sprijinit cu sfaturile lui, i-a luat partea în faţa tatălui său. A fost singurul din familie care a văzut, dincolo de alura de adolescent stingher în pielea lui, adevărata valoare a lui Charles. Pierzându-l pe unchiul Dickie era ca şi cum ar fi rămas orfan. Nu se poate, nu poate fi adevărat! Nu e decât un coşmar; când se va trezi, unchiul va fi acolo,. surâzător, prietenos, înţelegând totul fără vorbe.

Lordul Mountbatten se născuse o dată cu secolul. Avea 79 de ani. Charles ştia că-l va pierde într-o zi sau alta. Dar nu în felul acesta! Nu aşa... Plecase fericit în dimineaţa aceea, ca să ridice împreună cu familia năvoadele pentru homari. Pe când se îndepărta încet de mal, privise încă o dată coasta albastră a Irlandei, care se estompa în ceaţă. Era vesel ca un tânăr, cu acea extraordinară disponibilitate de a se bucura care-i era caracteristică. Şi, deodată, totul a sărit în aer. O bubuitură asurzitoare. Ţipete, urlete de teroare şi de durere, fum, un iz oribil de carne arsă. Sânge, sânge pretutindeni. Mii de aşchii de lemn plutind pe marea care se înroşise. Lordul Mării nu mai este decât un terci sfârtecat şi însângerat, care va trebui să fie salvat de lăcomia peştilor.

Charles nu mai poate suporta imaginile atroce care-i năvălesc în minte. Preferă să-şi amintească de trecut, deşi e la fel de dureros pentru el. În nenumăratele scrisori adresate unchiului Dickie, îl numea cu afecţiune „bunic onorific", iar el era „nepot onorific". Unchiul l-a ajutat să se realizeze, pur şi simplu, prin dragostea lui. Era tatăl pe care nu-l avusese niciodată. Un adevărat tată, nu ca prinţul Philip, care — Charles a înţeles acum — a nutrit întotdeauna o invidie bolnăvicioasă faţă de fiul lui cel mare. Pentru prinţul consort, osândit să trăiască în umbra unei regine, a unei femei mai puternice decât el, Charles reprezintă o umilire permanentă. „Eu nu sunt decât o amoebă, o afurisită de amoebă, menită să zămislească membri ai familiei regale!" a explodat el într-o zi. Gândul că mucosul acela cu urechile roşii, viitor rege al Angliei, este deja un personaj mai important în regat decât va fi el vreodată i se pare de nesuportat. Şi n-a încetat să se răzbune

pe el, începând cu porecla ridicolă de „plum-pudding", pe care i-a dat-o încă de când era foarte mic şi care i-a otrăvit copilăria, până la internatele disciplinare şi neîncetatele ironii, mustrări şi umilinţe administrate în public, la cea mai mică ocazie. Şi, cu toate astea, Charles era mut de admiraţie în faţa imaginii paterne: ofiţer strălucit, sportiv desăvârşit, plin de morgă şi de curaj fizic. Dar, într-o zi, a înţeles că orice-ar face ca să-i fie pe plac nu va obţine decât dispreţ sau, în cel mai bun caz, indiferenţă. Şi şi-a îndreptat întreaga afecţiune către lordul Mountbatten. Când era mic, în internatul trist de la Cheam School, unchiul Dickie s-a interesat ce i-ar face plăcere să aibă şi l-a abonat la revista *Eagle*, ale cărei benzi desenate îi plăceau la nebunie. Când împlinise nouă ani, unchiul îşi făcuse timp să aleagă personal superba bicicletă pe care i-o ceruse Charles, precizând că „având în vedere preţul maşinăriei, reprezenta atât cadoul de Crăciun, cât şi cel de aniversare. Tot unchiul Dickie fusese cel care încercase în repetate rânduri să-i convingă părinţii să-l supună unei operaţii estetice de corectare a urechilor lui clăpăuge — un fleac de operaţie, cu care prinţul Philip nu fusese niciodată de acord. Deşi Mountbatten, cu felul său liber de a vorbi, nu-şi temperase cuvintele. Charles parcă-l aude şi acum: „Cum vreţi să devină rege cu asemenea urechi?" Iar respectivele urechi se împurpuraseră şi de umilinţă, dar şi de dragoste faţă de acest unchi cu afecţiunea lui morocănoasă.

La Broadlands, domeniul din Hampshire al familiei Mountbatten, pescuise primul lui somon şi tot acolo îşi găsise adăpost, mai târziu, inima lui de bărbat tânăr. Un week-end la Broadlands, cu discuţii nesfârşite seara la gura sobei şi o înviorătoare partidă de vânătoare a doua zi dimineaţa era întotdeauna o paranteză binecuvântată în viaţa prinţului de Wales. Între tânărul naiv şi bătrânul unchi trecut prin multe se înfiripase o prietenie extraordinară. Unchiul Dickie, cu inimitabilul său talent de povestitor, era pentru Charles o carte vie de istorie. Îi povestise epopeea familiei şi trista aventură a dragului său văr, cel mai vechi prieten al lui, „unchiul David"— Edward al VIII-lea –, care renunţase la

tron de dragul unei femei. Îl trata de la egal la egal, ca pe un camarad, chiar dacă uneori îl certa fără menajamente sau corecta cu afecţiune greşelile de gramatică pe care le descoperea în scrisorile lui. Şi cum nu-şi ascundea mândria că nepotul lui este atât de fin, de cultivat, plin de umor şi modestie, îi oferise lui Charles cel mai preţios dar: respectul faţă de sine însuşi.

„Începi să fii exact ca regina Victoria la bătrâneţe şi toată lumea va rămâne descumpănită când n-o să mai fii aici ca să ne oferi sprijinul şi sfaturile tale", îi scrisese într-o zi nepotul lui. Şi iată că ziua aceasta sosise. Unchiul Dickie murise în mod absurd, într-o dimineaţă senină de vară, pentru că aşa hotărâse o mână de teroriştі, pentru că era o figură emblematică a imperialismului britanic. Charles e năpădit de revoltă, de furie, de ură. În ţinutul îndepărtat al Islandei, unde l-a surprins vestea, nu are alt confident decât jurnalul lui intim.

„M-au cuprins o mulţime de emoţii atroce: durere, nedumerire, un soi de amorţeală dureroasă, urmate imediat de o hotărâre sălbatică şi violentă de a reacţiona împotriva IRA... Am pierdut pe cineva care deţinea un loc cu totul special în viaţa mea; pe cineva care mi-a arătat o afecţiune imensă, care îmi adresa laude, dar şi critici; cineva căruia ştiam că-i pot încredinţa orice, primind de la el cele mai înţelepte sfaturi... Viaţa mea nu va mai fi ca înainte, acum... Sper doar să fiu la înălţimea nădejdilor lui şi să fac ceva pentru a cinsti numele de Mountbatten".

Charles se urcă în avion, impunător în costumul lui de doliu. Călătoreşte ca prin ceaţă. Pozează în faţa camerelor de luat vederi, care se înghesuie să-l întâmpine. Îşi îmbrăţişează tatăl, fără să verse o lacrimă. Urmează să meargă împreună la aeroportul din Lydd, unde va sosi coşciugul lordului Mountbatten, adus cu avionul pe domeniul său din Broadlands. Înainte de asta vor lua un mic dejun frugal în sufrageria unde a prânzit de atâtea ori cu unchiul Dickie şi cu Camilla. Dar lui Charles nu-i e foame. Cu tristeţea în suflet, a plecat să se plimbe pe malul râului Test, pe drumul străbătut de atâtea ori cu unchiul lui şi cu Camilla. Singur, în sfârşit,

nu-şi mai reţine lacrimile. Amintindu-şi aceste clipe, îi va scrie, după mulţi ani, prietenului său Nicholas Soames, care îşi pierduse tatăl: „Sper că atunci când te-ai întors la Moulin, te-ai dus să faci o plimbare lungă pe malul râului şi că ai tras un plâns zdravăn. Apele liniştesc, într-un fel, durerea şi tristeţea, iar curentul simbolizează natura trecătoare a vieţii noastre în lumea asta..."

Lordul Mountbatten era tatăl lui spiritual, ocrotitorul primelor sale iubiri. El, care citea în sufletul lui Charles ca într-o carte deschisă, îi oferise casa lui ca pe un adăpost sigur şi primitor. Îl încuraja să-şi trăiască viaţa, să se bucure de tinereţe, ştiind prea bine cât de grea va fi existenţa lui, ca prinţ de Walles. În amintirea lui Charles, imaginea bătrânului lord este nedespărţită de primele lui week-end-uri de îndrăgostit petrecute cu Camilla. Parcă-l aude râzând în hohote la glumele fetei. Camilla însă trăieşte. Dacă are nevoie de cineva în clipele astea, de Camilla are nevoie.

În timpul ăsta, la masă, prinţul Philip tună şi fulgeră împotriva băiatului ăstuia care îndrăzneşte să întârzie. Secretarul lordului Mountbatten e trimis să-l caute. La sosirea lui Charles, Philip îl copleşeşte cu reproşuri şi cu sarcasme. Charles îşi priveşte tatăl, aşezat pe locul care fusese al unchiului său. E mai mult decât poate suporta. Fără un cuvânt, pune la loc şervetul şi se ridică.

După ce a prezentat onorurile în faţa sicriului, pe asfalt, Charles se urcă tăcut în maşina lui Aston Martin. Conduce cu pedala acceleraţiei apăsată până la podea, cu ochii plini de lacrimi. Opreşte în spatele conacului Bolehide Manor. Când iese din maşină, are în faţă întreaga câmpie britanică, în seara înmiresmată de septembrie. Mirosul de iarbă cosită, parfumul pătrunzător al bătrânilor trandafiri pe care Camilla îi îngrijeşte cu dragoste în grădină ei... Uitase aceste amănunte în timpul săptămânilor lungi petrecute pe mare, în ceţurile Islandei, în dezastrul durerii sale. Camilla apare în prag. Îl întâmpină cu braţele deschise. Şi Charles izbucneşte, în sfârşit, în hohote de plâns.

Pentru prima oară în viaţa lui, plânge în prezenţa cuiva, fără să se jeneze. Îşi plânge toate lacrimile pe care le-a

ţinut în el timp de 30 de ani. Lacrimile de copil, pe care şi le-a înghiţit de atâtea ori în faţa furiei reci a tatălui său. Lacrimile de copil şi de adolescent din dormitoarele sumbre ale tinereţii lui. Lacrimile de bărbat, pe care a trebuit să le ascundă săptămână de săptămână în cabina sa de pe *Minerva* când a aflat despre căsătoria Camillei. Şi apoi, toată emoţia pe care şi-a reprimat-o adesea, acasă sau la Operă, ascultând muzica dragului său Mozart. Atâtea lacrimi stăpânite de atâta timp alcătuiesc un torent vertiginos. Trupul înalt este scuturat de hohote sfâşietoare care vin din adâncul fiinţei, urcă din profunzimile sufletului lui Charles. Plânge cu sughiţuri, ca un copil. Camilla e răscolită. Îl strânge în braţe, iar el se agaţă de ea ca un naufragiat. Lacrimile lor sărate se amestecă şi, după câteva clipe, amândoi le simt gustul într-o sărutare nesfârşită.

*

Niciodată în timpul prea scurtei lor legături din tinereţe nu mai făcuseră dragoste aşa ca acum. E o furtună de fericire şi de suferinţă, un val de dorinţă dezlănţuit în trupul şi inima lor. Pentru prima oară, Charles s-a abandonat total, regăsind calea uitată a instinctelor. Violenţa durerii l-a făcut să descopere în el un om de care uitase deja, atât de mult îl îngropase sub raţiune, datorie, muncă şi obligaţii oficiale.

Epuizaţi, adorm apoi unul în braţele celuilalt, ca doi îndrăgostiţi cum au fost întotdeauna şi cum n-ar fi trebuit să înceteze a fi. Oare soarele care începe deja să asfinţească la acest sfârşit de vară sau preaplinul emoţiei o fac pe Camilla să se trezească? Privindu-l pe Charles cum doarme, îşi simte inima plină de tandreţe. Simte că în seara asta s-a întâmplat ceva care îi va schimba toată viaţa. E soţia unui ofiţer falnic din Gardă pe care l-a luat din dragoste. Este mama unui băieţel de patru ani şi a unei fetiţe de câteva luni. El este prinţul de Walcs, cel mai râvnit celibatar de pe planetă. Iar Camilla ştie că ceea ce s-a petrecut între ei nu este un banal adulter, o aventură oarecare. Lacrimile bărbatului înfierbântat care doarme lângă ea, mârâind prin somn ca un căţeluş, au trezit şi în ea, şi în el o iubire, o patimă roşie şi neagră a cărei profunzime Camilla n-o cunoştea. Cum vor trăi de acum

înainte cu această pasiune exclusivistă, ea, mamă de familie, şi el, moştenitorul coroanei, care la cei 31 de ani ai lui trebuie să se însoare ca să-şi asigure descendenţa? Charles s-a trezit. Viitorul poate să mai aştepte puţin.

8.

Fata din vecini

În ţinuta de gală a Royal Navy, Charles merge alături de tatăl lui. Astăzi, a hotărât să-şi poarte toate decoraţiile şi, slavă Domnului, are o grămadă: unchiului Dickie, mare amator de decoruri, i-ar fi plăcut să-l vadă aşa. Înaintează ca un automat, cu ochii aţintiţi asupra sicriului acoperit cu Union Jack, în faţa căruia merge Dolly, iapa bătrânului lord, cu şa şi căpăstru, purtând la oblânc cizmele goale ale stăpânului ei, simbol sfâşietor al absenţei. Lordul Mountbatten defilează pentru ultima dată, străbătând străzile Londrei purtat pe un afet de tun naval încadrat de un dublu şir de marinari, arma lui preferată, escortat de trupe sosite din India, Franţa, Statele Unite, Canada. Pasul greu al soldaţilor care defilează în cadenţă, pe muzica marşului funebru, sfâşie inima lui Charles. Îşi adună toate puterile ca să nu se lase copleşit de oroare, de viziunea obsedantă a resturilor sfârtecate şi descompuse din cutia care se deplasează încet în faţa lui. Ca să alunge vertijul morţii, se întoarce către viaţă, către imaginea Camillei. În clipa asta, trebuie să fie în faţa televizorului. Îl priveşte, e mândră văzându-l atât de stăpân pe sine. Curajul cu care face faţă astăzi Charles ei i se datoreşte. Ieri a ţinut-o din nou în braţe, a plâns la sânul ei. A rugat-o pentru a doua oară: „Divorţează şi mărită-te cu mine!". Camilla a trebuit să-l liniştească din nou, ca pe un copil. A folosit aceleaşi cuvinte, aceleaşi argumente pe care le-ar fi găsit unchiul Dickie:

– Prinţul de Wales însurându-se cu o femeie divorţată, asta nu-ţi aminteşte de nimic"? Charles, tu nu eşti ducele de Windsor, iar eu n-am nimic comun cu Walles Simpson. Ai regreta toată viaţa o asemenea hotărâre! Meriţi mai mult, tu eşti speranţa monarhiei britanice, viitorul rege al Angliei, ai o

datorie de îndeplinit. Vei găsi femeia potrivită, vei întemeia o familie şi vei asigura viitorul dinastiei. Până atunci, eu sunt aici. Te iubesc, n-am să te părăsesc niciodată: pe mine o să poţi conta întotdeauna.

Această certitudine îl susţine în timpul interminabilului traseu până la Westminster Abbey. La biserică, tot ea îi permite să ia cuvântul pentru a citi, cu o voce fermă, în care nu răzbeşte emoţia, psalmul 107:

Cei ce se coborâseră pe mare în corăbii
şi făceau comerţ pe apele cele mari
aceia au văzut lucrările Domnului
şi minunile Lui în adânc...
Atunci, în strâmtoarea lor, au strigat către Domnul
şi El, i-a scos din necazurile lor.
A oprit furtuna, a adus liniştea
şi valurile s-au potolit...
şi El i-a adus la limanul dorit.

Charles însă e departe de a fi ajuns la limanul dorit şi nici nu prea mai speră să ajungă vreodată. I se pare că a îmbătrânit cu zece ani într-o singură săptămână. Asasinarea lordului Mountbatten a fost ca un şoc electric pentru el; simte că o pagină s-a întors definitiv, că vremea tinereţii lipsite de griji s-a dus. Trebuie să treacă într-o nouă etapă. Viaţa este ceva fragil, nu realizase acest lucru până acum fiindcă nu pierduse încă nici o fiinţă apropiată. E conştient de responsabilităţile care-i revin: şi el ar putea deveni într-o zi ţinta teroriştilor şi nu-l vede pe fratele lui Andrew, băiat de treabă, dar înzestrat mai mult cu entuziasm decât cu minte, purtând coroana în locul lui. Trebuie să se însoare şi să aibă copii cât mai repede cu putinţă. Un prinţ de Wales încă necăsătorit la 30 de ani nu se mai văzuse în istoria britanică de la James Stuart, în 1718; firește, cu notabila excepţie a ducelui de Windsor.

Mai trebuia găsită pasărea rară, lucru deloc uşor. În capul listei prinţului se află Anna Wallace, care însă n-are stofă de bibelou şi nu e făcută pentru roluri secundare... Charles, care apreciază femeile cu caracter, este fascinat de

această scoțiană pasionată de cai și de vânătoare, pe care prietenii au poreclit-o „lovitură de bici". Dar, la cei 25 de ani pe care-i are, au existat și alți bărbați în viața ei — „Colecția Wallace", cum zice Anne, cu limba ei de viperă — lucru pe care Palatul nu-l admite. Și, în plus, e prea inteligentă să nu-și dea seama că Charles iubește pe altcineva.O înțelege limpede în timpul unei serate organizate în Stowell Park, la lordul Vestey, când Charles o lasă baltă și dansează toată noaptea cu Camilla. Invitația de a veni la Balmoral, unde prințul are intenția s-o ceară în căsătorie, sosește prea târziu: Anna Wallace refuză să meargă în Scoția. Nu va fi prințesă de Wales.

*

Dar astăzi Charles nu mai este singur: a regăsit dragostea Camillei și înțelege să profite la maximum de acest nou răgaz care i se oferă. După moartea lordului Mountbatten, au început din nou să-și petreacă week-end-urile la Broadlands, care-i aparține acum lui Norton Knatchbull, lord Ramsey, fratele Amandei, fiindu-i lăsat prin testament de bunicul său. Camilla vine însoțită de bărbatul ei și-și petrece zilele plimbându-se pe câmp cu Charles. Seara, fiecare dintre ei se retrage cu demnitate în apartamentul respectiv. Nu transpiră nimic în legătură cu dusul și întorsul nocturn la etajul de deasupra: în familiile bune, secretele de alcov sunt păstrate cu strășnicie, iar dimineața, soțul, soția și amantul iau cordial împreună micul dejun în vasta sufragerie.

În toată povestea asta, Andrew Parker-Bowles nu are deloc rolul de fraier încornorat: de mult timp căsnicia lui cu Camilla a devenit, de comun acord, ceea ce englezii numesc în mod pudic „o căsătorie deschisă". Căci Andrew soțul nu este mai credincios decât era Andrew amantul. Și acum se simte atras de blondele drăguțe, de preferință bogate și titrate, iar serile pe care le petrece în timpul săptămânii la Londra, fără soție, nu au nimic auster. El și Camilla sunt bucuroși să se revadă în week-end, îi leagă o prietenie solidă, aceeași iubire pentru copiii lor blonzi și adorabili, și, uneori, o dorință împărtășită. Dar își acordă reciproc libertate, cu condiția să

lie respectate aparenţele şi liniştea copiilor. „*No enquiry, no reproach*"[1]: li se potriveşte şi lor deviza adoptată de Vita Sackville-West şi de soţul ei, Harold Nicolson, care s-au adorat toată viaţa, deşi fiecare îşi satisfăcea, în particular, înclinaţiile contra naturii...

Pentru Camilla, această libertate va deveni şi mai mare atunci când, la sfârşitul anului 1979, Andrew este trimis, printr-o fericită întâmplare, în Rhodezia ca să-l sprijine pe Christopher Soames, noul guvernator însărcinat să administreze delicatul proces de tranziţie către independenţă a ţării. Camilla a decis să nu-l însoţească, sub pretext că un sejur în această ţară nu este recomandabil pentru copiii mici ca ai lor. Datoria ei de mamă îi cere să rămână cu ei. Ca şi datoria de iubită... Charles începe să ducă o viaţă aproape conjugală. Când nu are program oficial, pleacă vineri seara din Londra ca să o întâlnească pe Camilla la casa ei din Wittshire, unde-şi petrece tot week-end-ul. Lăsând orice prudenţă la o parte, îi telefonează din maşină şi vorbeşte cu ea, de multe ori tot drumul.

Charles şi Camilla sunt fericiţi, chiar mai fericiţi decât la începutul legăturii lor. Au acum cu aproape zece ani mai mult, au trăit şi s-au copt amândoi şi iubirea lor de astăzi are o profunzime şi o intensitate pe care înainte erau prea tineri ca să le simtă. Între ei domneşte o înţelegere perfectă pe toate planurile. În ceea ce priveşte sexul, această legătură clandestină întreţine o dorinţă reciprocă nestinsă, care într-o rutină conjugală fără îndoială că s-ar fi tocit. Sunt amanţi, trebuie să se ascundă, să-i îndepărteze pe copii. Se văd prea puţin, după părerea lor, şi întotdeauna în cea mai avantajoasă lumină. Deşi nu este cochetă, Camilla se dichiseşte, înaintea întâlnirilor lor; se coafează, se fardează, îşi pune rochia care-i place lui Charles cel mai mult, pregăteşte mâncăruri fine, pe care le vor degusta la lumina romantică şi atât de măgulitoare a lumânărilor. Charles şi Camilla sunt foarte senzuali. Nu se satură niciodată unul de celălalt, fac dragoste cu furie, de parcă ar fi mereu pentru ultima oară. Şi din punct de vedere intelectual şi emoţional sunt pe aceeaşi lungime de undă. Au aceleaşi pasiuni: istoria, acuarelele, caii, vânătoarea... Dincolo

[1] Fără întrebări, fără reproşuri.

de gesturi sau cuvinte, împărtășesc aceeași dragoste, același respect față de natura pe care o cunosc atât de bine. Știu să se bucure de clipe rare împreună: să iasă în zorii reci de toamnă, călare, să galopeze la poalele pădurii, de unde se înalță un iz puternic de humus și de frunze putrede; să surprindă cu penelul paleta subtilă de culori a câmpiei la începutul primăverii — verde-gălbui, verde-acid, galben-pal — și ceața aceea albăstruie, aproape imperceptibilă în aerul matinal, ca un văl fermecat, vaporos și trecător, pe care e imposibil să-l transpui pe hârtie sau pe pânză, dacă nu te numești Turner...

În timp ce Charles și Camilla își trăiesc, în sfârșit, luna de miere, procesul de acordare a independenței Rhodeziei s-a sfârșit. La Harare, fostul Salisbury, capitala rebotezată a noii republici Zimbabwe, Andrew Parker-Bowles duce o viață plăcută în compania unei încântătoare fotografe blonde americano-rhodeziană de la Associated Press, Louise Gubb. Legătura lor este de notorietate și sunt invitați pretutindeni împreună. Manifestă mult interes și față de Charlotte Hambro, spre disperarea părinților ei, lordul și lady Soames. În aprilie 1980 este celebrată, cu multe ceremonii și recepții oficiale, independența țării. Prințul de Wales este musafirul de onoare al acestor manifestări și al dineului oferit de lordul Soames și de soția sa. Firește că și Andrew, vechi prieten al prințului, face parte dintre cei invitați, ca și scumpa lui prietenă Louise, care urmează să concureze cu această ocazie pentru titlul de Miss Rhodezia. Așezarea oaspeților la masă a fost cu grija chibzuită; totul este gata pentru recepția care va avea loc peste trei zile, când Camilla își anunță sosirea, telefonând de la Londra. Panică la palatul guvernatorului. Situația este inedită. Oare Camilla vine la soțul ei sau își însoțește amantul? Este la curent cu legătura lui Andrew sau nu? Oricum, situația trebuie rezolvată cumva. Cu o flegmă absolut britanică, lady Soames reface așezarea musafirilor la masă și se lasă în voia cerului. „Roagă-te lui Dumnezeu ca vinul de Bordeaux să fie „bun", îi spune laconic soțului ei...

Vinul este excelent și toată lumea cunoaște perfect regulile jocului — cu excepția Louisei, care n-a fost inițiată în tainele bunelor maniere din Anglia, iar acum e înspăimântată.

Nu-i vine să creadă când Camilla o felicită cu căldură şi când îi aude pe Andrew şi Charles glumind ca nişte prieteni vechi. Pe scurt, serata este un succes, iar vizita prinţului se desfăşoară fără probleme. Alice Keppel ar fi mulţumită...

Fericirea lui personală şi numeroasele-i ocupaţii oficiale nu-l fac însă pe prinţul de Wales să uite cele două obiective pe care şi le-a propus: să-şi găsească o soţie şi o casă. Treaba cu casa e mai uşor de rezolvat, cu toate că are anumite exigenţe destul de precise. Charles e sătul de apartamente regale şi de palate. Cu toate că e ataşat de Balmoral şi de Windsor, la treizeci de ani trecuţi îşi doreşte un loc care să fie numai al lui. O casă tradiţională de ţară, cu duşumele care scârţâie şi plină de amintiri; o casă cu gazon, înconjurată de pământuri, eventual o fermă şi, bineînţeles, cu o grădină pe care ar reamenaja-o personal. Nimic pretenţios, de fapt: o casă familială simplă, aşa cum e Gatcombe, unde locuieşte sora lui Anne. Visează de doi ani la o astfel de locuinţă; dar a durat un an până să-i convingă pe administratorii ducatului de Cornwall, care se ocupă de banii lui, de oportunitatea unei asemenea investiţii. După un an de căutări, Anne îi găseşte, în sfârşit, reşedinţa dorită: Maurice Macmillan, fiul fostului prim-ministru Harold Macmillan, oferă din nou spre vânzare Highgrove House, contra sumei de 750 000 de lire. Cu şase ani în urmă dorise şi Anne s-o cumpere, dar în cele din urmă preferase domeniul Gatcombe, situat la câţiva kilometri depărtare. Anunţul din revista *Country Life* e îmbietor: „Casă elegantă în stil georgian, înconjurată de un parc superb. Hol la intrare, patru saloane, anexă pentru servitori; nouă camere, şase băi, nursery într-una din aripi. Grajduri, grădină uşor de întreţinut, pavilion pentru paznici. Fermă alcătuită dintr-o clădire principală, două cabane, lăptărie şi acareturi agricole". Casa, al cărei nume înseamnă în engleza veche „Boschetul înalt", are o poziţie admirabilă: e situată la intrarea în Cotswold Hills, una dintre cele mai frumoase regiuni din Anglia, pe care Charles o îndrăgeşte din mai multe motive, chiar în mijlocul teritoriului de vânătoare cu hăitaşi al ducelui de Beaufort — din echipa căruia face parte şi Camilla —, la zece minute distanţă de casa familiei Parker-Bowles şi nu departe de terenul de polo de la Cirencester.

Camilla este printre primele persoane pe care le duce să-i viziteze descoperirea, în vara lui 1980. Mână în mână, explorează casa, grădina, ferma, cele 140 de hectare ale moşiei. Locul îi vrăjeşte pe amândoi. Nu că proprietatea ar fi cea mai somptuoasă de prin partea locului. Ar fi putut găsi ceva mai elegant, mai vesel decât clădirea aceea masivă, cu faţada austeră neoclasică. Casa e cam dărăpănată, grădina neîngrijită. Dar parcul cu arbori centenari, prelungit într-un peisaj de coline blânde, degajă atmosfera eternei Anglii.

Cu ochiul lor de pictori în acuarelă, Charles şi Camilla apreciază imediat simplitatea formelor, linia delicată a pilaştrilor, piatra moale cenuşie din Costwold şi felul ei inimitabil de a răsfrânge lumina. Se îndrăgostesc pe loc de silueta protectoare a bătrânului cedru care umbreşte faţada dinspre vest şi de clopotniţa din satul Tetbury, care se profilează dincolo de frunzişul copacilor din parc. Lui Charles îi place mai ales grădina de legume, înconjurată de un zid înalt de cărămidă: întotdeauna şi-a dorit un asemenea loc, unde să poată crea grădina de legume ca pe vremuri, pe care o visează. Parcă o vede, cu straturi de mirodenii, cu arcade pe care se caţără trandafiri parfumaţi, cu pereţii străjuiţi de arbori fructiferi, cu miros de prună coaptă, în august, cu zumzet de viespi... Ajung şi la grajduri. Acolo domneşte încă izul de balegă şi de pielărie; în podul de fân de deasupra se aud ciripind rândunele. Charles nu mai şovăie: s-a hotărât.

Pe Camilla o încântă mai ales casa, care-i aminteşte de casa în care a copilărit: holul vast de la intrare, „simplu şi în lungime", luminat de două uşi de sticlă aflate la cele două capete, scara principală, parcă în aşteptarea copiilor care să coboare pe rampă, salonul cu un frumos şemineu de marmură împodobit cu delfini şi cu parchetul mirosind a ceară. Vede deja cum ar aranja ea casa asta şi nu-şi precupeţeşte sfaturile, deşi ştie că probabil altcineva se va ocupa de amenajare...

*

Căci Charles, cerând sfatul Camillei, nu i-a ascuns faptul că avea deja pe cineva în vedere. Deşi încă nu e prea sigur. Diana Spencer a intrat în viaţa lui treptat, fără să se impună în mod deosebit. De fapt, o cunoaşte dintotdeauna,

dar niciodată nu i-a dat atenţie cu adevărat acestei fetiţe cu 12 ani mai mică decât el. Diana era „fetiţa din vecini" pe când locuia cu părinţii ei la Park House, pe domeniul din Sandringham. Fraţii mai mici ai lui Charles, Andrew şi Edward, precum şi vărul lui David, fiul lui Margaret, veneau adesea să se joace cu copiii familiei Spencer. Familia celui de-al optulea lord Spencer îşi duce traiul, de trei secole, în preajma Curţii. Acum câţiva ani, când Charles îi făcea curte roşcatei şi viitoarei Sarah Spencer, sora mai mare a Dianei, abia dacă o remarcase pe adolescenta plinuţă, cu hanorac şi pantaloni de catifea, care-i fusese prezentată într-un week-end din noiembrie 1977, în timpul unei partide de vânătoare la Althorp, pe domeniul familiei Spencer. În anul următor, regina-mamă, preocupată de soarta şi viitorul dinastiei, sugerase ca Diana, în vârstă de 18 ani pe atunci, să fie invitată la petrecerea dată cu ocazia aniversării lui Charles, care împlinea 30 de ani, la Buckingham Palace. Dar prinţul nu-i dăduse nici o atenţie fetei, pierdută în mulţimea invitaţilor, intimidată şi stânjenită. El n-avea ochi decât pentru Camilla Parker-Bowles, venită împreună cu soţul ei, iar Diana rămăsese stingheră toată seara.

Astăzi însă, starea de spirit a lui Charles s-a schimbat radical. *Action Man*, moartea femeilor, s-a cuminţit, a înflorit în atmosfera de securitate senzuală şi afectivă pe care i-o oferă Camilla. Acum priveşte femeile cu alţi ochi, nu ca pe o pradă care trebuie prinsă, ci ca pe eventuale soţii. Şi după atâtea eşecuri, începe să se întrebe dacă va reuşi să găsească una dispusă să-l accepte ca soţ, şi, în acelaşi timp, să corespundă cerinţelor familiei regale: protestantă, britanică, de preferinţă, şi, firește, virgină. Or, Diana, pe care a revăzut-o în iulie 1980, când fusese invitat la un grătar în aer liber de Robert şi Philippa de Pass, la Newgrove House, a ştiut să-i atingă o coardă sensibilă. Tocmai terminase un meci de polo foarte disputat, la Cowdray Park, sub culorile Diavolilor Albaştri. Era relaxat, după efortul fizic depus, când s-au aşezat unul lângă altul, pe un balot de fân. Iarba fusese cosită de curând, cam tardiv, cum se întâmplă adesea în West Sussex când începutul verii e ploios. În răcoarea care se înalţa din sol în seara aceea frumoasă de iulie, fânul emana o mireasmă

persistentă. Charles trăgea adânc în piept mirosul aspru şi liniştitor în acelaşi timp. Aroma aceea vrăjită, cu gustul amar al timpului care fuge şi savoarea timpului regăsit, îi dilata inima. Iar cuvintele pe care a ştiut să le găsească Diana evocând moartea şi funeraliile lordului Mountbatten i-au mers la inimă. „Păreaţi atât de trist când v-am văzut intrând în biserică... M-a durut inima pentru dumneavoastră. Mi-am spus: e prea nedrept, este atât de singur, are nevoie de cineva care să vegheze asupra lui..."

Ce drăguţă era, atât de proaspătă, atât de simplă în blugii şi cămaşa ei dungată. Aşa de drăguţă, încât chiar în săptămâna următoare a invitat-o la Royal Albert Hall ca să asculte *Recviemul* de Verdi, apoi să ia împreună o gustare rece în apartamentele lui de la Buckingham Palace. Nu singură, bineînţeles, ci sub supravegherea bunicii ei din partea mamei, lady Fermoy. De astă dată, scenariul n-a mai fost cel obişnuit. Charles nu şi-a sfârşit seara în pat cu ea, ci la telefon, vorbind cu Camilla. Abia ieşiseră pe uşă bătrâna doamnă şi nepoata ei că prinţul forma deja numărul familiei Parker-Bowles. Vrea să afle imediat părerea iubitei sale. Nu ştie ce să creadă despre fata asta. Este adorabilă, dar n-a deschis gura toată seara, lăsându-l să schimbe amabilităţi cu bunica ei. Din timiditate, fără îndoială... „Pare să fie exact ce-ţi trebuie, a răspuns Camilla, un adevărat şoricel. Cel puţin n-o să te sâcâie..."

*

Aşa că în vara şi toamna următoare, Charles conduce în paralel lucrările de amenajare de la Highgrove şi dansul nupţial care va duce la căsătorie. Crede că alegerea a fost a lui, în realitate însă alţii fac jocurile.

Diana este, de fapt, piesa principală a unui plan de bătălie clocit îndelung de bunica lui Charles. La peste 80 de ani, regina-mamă este o veche adeptă a business-ului regal. Monarhia constituie marea pasiune a vieţii ei. Trebuie spus că şi-a cultivat cu grijă popularitatea. În 1936, când soţul ei, care era total nepregătit pentru această sarcină, a fost nevoit să preia povara coroanei, sub numele de George al VI-lea, după abdicarea fratelui său mai mare, Edward al VIII-lea, ea a

devenit stâlpul regatului. Cu zâmbetul ei plin de bunătate şi felul amabil şi binevoitor de a se purta şi-a cucerit imediat supuşii. Toată lumea i-a admirat curajul în timpul războiului, când a decis să rămână la Londra, sub bombele lansate de Luftwaffe, împărtăşind suferinţele poporului său. În septembrie 1940, după bombardarea palatului Buckingham, ea declara calmă: „Mă bucur că ne-au bombardat şi pe noi. Îi putem privi drept în ochi pe cetăţenii din East End".

Regina-mamă îl adoră pe nepotul ei Charles, care îi răspunde cu aceeaşi afecţiune. La ea şi-a petrecut aproape toate Crăciunurile şi vacanţele din copilărie, când părinţii lui călătoreau. Ea l-a învăţat să preţuiască natura, grădinile, munţii din Scoţia. Ea l-a iniţiat în subtilităţile pescuitului cu musca, sport care o pasiona. Însă regina-mamă are şi câţiva duşmani intimi. Printre ei se numără şi lordul Mountbatten. Dickie era un prieten apropiat al cumnatului ei, dinaintea scurtei sale domnii şi a abdicării sale, de pe vremea când nu era decât prinţ de Wales. Ea îl include astăzi în resentimentul pe care-l nutreşte pentru păcătosul cuplu al ducelui şi ducesei de Windsor: în ochii ei, aceştia poartă vina pentru decesul prematur al soţului ei, mort la 56 de ani, după ce-şi asumase timp de 15 ani rolul de monarh, prea greu pentru el. Ambiţia lordului Mountbatten a iritat-o întotdeauna. Nepotul lui, Philip, a devenit soţul reginei şi, parcă asta n-ar fi fost de ajuns, voia acum s-o strecoare lângă Charles pe nepoata lui, Amanda. Chiar dacă astăzi lordul nu mai trăieşte, regina-mamă consideră că pericolul există încă, fără să mai vorbim despre toate fetele acelea cu trecut îndoielnic care se învârtesc în preajma prinţului...

„Queen Mum" are în minte alte planuri pentru Charles şi ar vrea să le concretizeze cât mai repede, fiindcă nu mai e tânără. Băiatul ăsta sensibil are nevoie de o fată fără istorie. Virgină, liniştită, maleabilă. Diana Spencer, nepoata vechii sale prietene lady Ruth Fermoy, este exact ce trebuie: îi aminteşte cum era în tinereţe, chiar ea, Elizabeth Bowes-Lyon, prima femeie fără sânge regal intrată în familia Windsor. De doi ani, regina-mamă o scoate discret pe Diana în calea prinţului fără ca el să binevoiască s-o remarce. Astăzi, ca o maestră ce e în arta pescuitului, se bucură văzând că

peştele începe, în sfârşit, să muşte momeala. E convinsă că această căsătorie va asigura pentru mult timp popularitatea monarhiei. Diana îi va lua locul în inimile englezilor. Apoi, va putea să moară împăcată.

Diana este la fel de hotărâtă ca şi bătrâna ei aliată. Charles nici nu-şi închipuie câtă voinţă neclintită se ascunde în fata asta timidă. Căci Diana, măgulită de atenţia pe care începe să i-o arate Charles, s-a îndrăgostit de el. Nu de bărbat, pe care nici nu-l bănuieşte dincolo de aparenţe, ci de prinţ.

*

În perioada când îl cunoaşte pe prinţul de Wales, lady Diana Spencer e un fel de Cenuşăreasă. Tulburată de divorţul dureros al părinţilor ei, la şase ani, arătată cu degetul într-un mediu în care lumea „bună" nu divorţează, hărţuită toată copilăria de colegii de clasă şi de familie, care-şi bat joc de mintea ei înceată, Diana este departe de-a fi sigură pe ea. Concepută după moartea prematură a lui John, fiul atât de mult dorit de lordul şi lady Spencer, care aveau deja două fete, a avut mereu impresia că e în plus, că a înşelat aşteptările părinţilor ei. Se simte, aşa cum se întâmplă adesea, vinovată de divorţul lor. După plecarea mamei, ea, surorile ei Jane şi Sarah, precum şi frăţiorul ei Charles au fost crescuţi de contele Spencer, un om violent şi irascibil; obţinuse custodia copiilor datorită soacrei sale, lady Ruth Fermoy, care depusese mărturie împotriva propriei sale fiice la procesul de divorţ. Diana nu se simte nicăieri acasă la ea. Mama ei, Frances, s-a recăsătorit de mult cu Peter Sand Kidd. La Althorp domneşte mai nou o nouă soţie, pe care ea n-o poate suferi: exuberanta Raine, fiica romancierei americane Barbara Cartland. Diana a părăsit şcoala la 16 ani, fără să fi putut obţine „O Level" – echivalentul britanic al certificatului francez de absolvire a colegiului –, dar căpătând titlul de cea mai serviabilă elevă. Suferind din cauza lipsei de dragoste care i-a marcat toată existenţa, nu se simte cu adevărat la largul ei decât lângă cei slabi, care au nevoie de ea: copii mici, bolnavi, bătrâni. Lucrează cu jumătate de normă la o grădiniţă de copii, dimineaţa îşi pune mănuşile de menaj şi

face curăţenie în micul ei apartament din Coleherne Court, sau spală şi dă cu aspiratorul la sora ei, Sarah, care o plăteşte cu o liră pe oră. Toate astea o mulţumesc pe deplin: se simte în elementul ei.

Diana nu cunoaşte viaţa decât prin prisma romanelor bunicii ei vitrege, Barbara Cartland. Distracţiile preferate ale ei şi ale prietenei sale Carolyn, cu care împarte apartamentul din Londra, constau în bancuri la telefon, când îşi trezeşte prietenii în toiul nopţii, sau în mânjirea maşinilor acestora cu un amestec de făină cu ouă. În rest, Diana e simplă, drăgălaşă, timidă, deloc intelectuală... şi virgină. De fapt, în ciuda aparenţei de fată pusă pe şotii, Diana este un copil întârziat, care nu se va maturiza niciodată. Mintea ei a rămas necultivată, iar sensibilitatea, traumatizată de un context familial furtunos, i-a rămas la stadiul narcisist şi egocentric al primei copilării. Cultura ei se limitează la romanele siropoase pe care le citea pe ascuns la pension. Astfel că ea nu cunoaşte lumea decât prin prisma înşelătoare a unui ego copleşitor, a unei ignoranţe abisale şi a unei sensiblerii binevoitoare.

Se simţea atât de prost în pielea ei încât nici nu i-a venit să creadă când a văzut că prinţul de Wales a început să-i dea oarecare atenţie. Însă cum interesul lui s-a confirmat, s-a lăsat furată de joc. În mintea ei, Cenuşăreasa a început să se transforme în prinţesă. Şi a hotărât să pună în funcţiune toată artileria farmecelor ei tinereşti pentru ca basmul cu zâne, atât de asemănător cu viziunea ei de copil asupra realităţii, să devină aievea. Se şi vede prinţesă de Wales, fără să-şi imagineze nici o clipă constrângerile acestui *job* permanent care se ascunde dincolo de acest titlu măgulitor. Este deja prizoniera unei imagini pe care şi-a construit-o înainte chiar ca mass-media să şi-o însuşească.

*

La sfârşitul verii anului 1980, lucrurile se precipită. Diana este invitată să asiste la regatele de la Cowes la bordul iahtului regal, apoi e poftită la Balmoral: mai întâi la sora ei, Jane, căsătorită cu Robert Fellowes, secretarul particular al reginei Elizabeth, care dispune de o mică vilă pe domeniul

regal, apoi la începutul lui septembrie, chiar la castel, cu ocazia serbărilor Highlands Games. O invitaţie la Balmoral nu e ceva banal: este una dintre cele mai mari onoruri pe care le poate acorda familia regală unui supus. La Buckingham Palace, Windsor, chiar Sandringham are acces oricine, şi membrii guvernului. Dar la Balmoral, micul paradis al reginei Victoria, e altceva: o invitaţie personală în căminul suveranilor.

Într-adevăr, domeniul Balmoral nu aparţine coroanei. Este proprietatea personală a familiei. În 1842, regina Victoria şi soţul ei Albert, foarte îndrăgostiţi unul de celălalt, se ataşaseră de Highlands în timpul unei călătorii în această regiune pe care Victoria o găsea „frumoasă, mare, romantică, pătrunsă de o linişte şi sălbăticie sublime". După şase ani, închiriaseră Balmoral, „un mic castel foarte frumos, în stil vechi scoţian", apoi, în 1852, îl cumpăraseră, împreună cu conacul vecin de la Birkhall şi cele zece mii de hectare de câmpie şi landă din jur. Făcuseră această achiziţie cu propriii lor bani, proveniţi din moştenirea providenţială a unui bătrân excentric, care-şi lăsase prin testament reginei toată averea lui. Spre ghinionul posterităţii, Albert avea un suflet de constructor, ceea ce stârnea admiraţia soţiei sale. Aşa că demolase edificiul romantic, plin de fantezie, ale cărui turnuri poetice păreau s-o adăpostească pe Frumoasa din Pădurea Adormită. Cu acel triumfător şi devastator prost-gust al epocii sale, construise, pe o înălţime, cu o sută de metri mai departe, un impunător castel medieval din granit cenuşiu, în maniera lui Viollet-Le-Duc, pe care l-ar fi apreciat şi Walt Disney. Turnuri, turnuleţe, gherete de pază, ferestruici în metereze... Rezultatul acestui „stil seniorial scoţian" este, dacă nu frumos, în orice caz, impresionant. Interiorul este şi el impresionant, cu sala uriaşă de bal, cerbii ucişi de pe pereţi şi tartanele scoţiene omniprezente, desenate chiar de Albert. Dar familia regală se simte bine acolo. E pe domeniul ei, în mijlocul landelor sălbatice care o feresc de curioşi. O invitaţie la Balmoral este nu numai o cinste, ci şi un fel de test de admitere.

Aşa încât Diana nu e deloc la largul ei când coboară din maşină în faţa porţii monumentale a înspăimântătoarei

clădiri. Dar timiditatea i se risipeşte de îndată, căci toată lumea o găseşte fermecătoare. De data asta îşi joacă toate atuurile: cunoscând pasiunea familiei Windsor pentru viaţa rustică, vânătoare, sporturi în aer liber, face tot ce poate. În timp ce musafirii dorm, de regulă, până după plecarea vânătorilor, pe la opt dimineaţa, Diana e în picioare încă din zori, plină de entuziasm, înfruntând ceaţa şi lapoviţa. Hăituieşte cu ardoare vânatul toată ziua şi se întoarce seara mânjită de noroi, cu ape picurându-i din păr, râzând în hohote. La masă, prinţii Andrew şi Edward se ceartă pentru onoarea de a sta lângă ea. Prietenii lui Charles, Patty şi Charlie Palmer-Tomkinson, care se află şi ei acolo, sunt cuceriţi de „adorabila şcolăriţă englezoaică, râzând din te miri ce, tânără, firește, dar atât de dulce, entuziastă şi hotărâtă să-l cucerească". Charles e amuzat, mişcat, vag măgulit de succesul ei. Sigur, este foarte tânără, destul de neinstruită şi nu prea are despre ce să discute cu ea... Dar, la urma urmei, poate că ea este femeia de care are nevoie: naturală, fără fasoane, va fi o soţie liniştitoare, o mamă iubitoare pentru prinţii moştenitori şi, fără îndoială, va învăţa s-o iubească...

Printre cei care sunt adesea invitaţi în week-end la Balmoral se numără şi Camilla. Regina Elizabeth, care o iubeşte grozav, cunoaşte natura relaţiilor ei cu prinţul. Dar ştie că poate conta pe discreţia totală a Camillei; din partea ei nu trebuie să se teamă de vreun scandal. Totuşi, în acea toamnă a lui 1980, e cât pe-aci să se producă o dramă când, aflându-se acolo, Camilla se trezeşte într-o dimineaţă cu o falcă umflată, care-o face să semene cu un hamster: are oreion. Imediat se dă alarma. Bolnava este izolată şi expediată urgent, cu un avion special, la ea, în Wiltshire. Cât despre Charles, medicii îl supun unei avalanşe de teste: n-a avut până acum oreion şi, după cum se ştie, în cazul unui bărbat, această afecţiune a glandelor salivare poate avea efect asupra testiculelor, ducând la sterilitate. Din fericire, n-a fost contaminat, viitorul dinastiei e asigurat. Dar regina a tras o spaimă zdravănă. Uite cum poate să apară pericolul, pe neaşteptate, chiar din partea unei iubite căsătorită, mamă de familie!

Noroc că Providenţa veghea, şi pare să protejeze în continuare casa regală, căci Charles începe, în sfârşit, să se

familiarizeze cu ideea căsătoriei. Regina-mamă, precum şi Camilla, adică femeile pe care Charles le iubeşte mai mult decât orice pe lume, susţin „candidatura" Dianei Spencer: „O să fie exact ce-ţi trebuie..." Şi, nu peste mult timp, entuziasmul presei preia ştafeta: Diana a fost reperată de obiectivul unui fotograf în Scoţia, într-o zi, când Charles o luase cu el la pescuit, pe malul râului Dee. Din clipa aceea, presiunea începe să crească. Cu instinctul lor de vânători, ziariştii adulmecă deja „bomba". De data asta e cert: fata asta nu aduce deloc cu prietenele obişnuite ale lui Charles. Prinţul şi-a găsit Cenuşăreasa. Mass-media a pus mâna pe genul de poveste cu zâne care asigură tiraje mari, nu va mai renunţa la ea. Mecanismul s-a pus în mişcare: o armată de paparazzi s-a instalat la Coleherne Court ca să surprindă imaginea Dianei cu valiza în mână, la întoarcerea dintr-un week-end petrecut la Sandringham, şi zâmbetul dezarmant de fecioară timidă.

Într-o vineri din luna octombrie, Diana este fotografiată la cursele de la Ludlow, scrutând neliniştită pista pe care Charles participă la o cursă de amatori, călare pe scumpul lui Allibar. Nimeni nu dă atenţie femeii care apare lângă ea în fotografie, cu privirea aţintită asupra aceluiaşi bărbat: e Camilla, întotdeauna prezentă la post; Camilla, zâmbitoare, spre care Charles se îndreaptă spontan după ce descalecă, încă înfierbântat de cursă, abia dându-i atenţie fetei stângace, pline de speranţă, care-i priveşte fără să înţeleagă prea bine ce se petrece; Camilla, la care Charles o duce pe Diana după cursă, în week-end, şi cu care fata va sta toată dimineaţa în timp ce prinţul şi Andrew Parker-Bowles pleacă la vânătoare cu echipajul de la Beaufort.

*

Departe de obiectivele aparatelor de fotografiat, Camilla şi Diana se plimbă în acea dimineaţă de octombrie pe aleile umede de la Bolehyde Manor ca două prietene, cum nu vor fi niciodată. Deşi adoră vânătoarea cu hăitaşi, Camilla a preferat să rămână acasă: trebuie să stea cu Diana, care mărturiseşte că se teme de cai încă din copilărie, când a căzut de pe poneiul ei şi şi-a rupt braţul. Şi, mai ales, are astfel

ocazia mult aşteptată să o cunoască mai bine pe fata cu care vrea iubitul ei să se căsătorească, să se lămurească odată ce hram poartă. Camilla face onorurile domeniului. Cu dezinvoltura ei obişnuită, glumeşte, încearcă s-o facă să vorbească, se interesează de gusturile şi preferinţele ei. Zadarnic: nu reuşeşte să obţină de la ea decât banalităţile obişnuite. Diana pare absentă şi nu manifestă nici un interes când gazda încearcă s-o facă să admire frumuseţile acestui stil arhitectural al secolului al XVII-lea, atât de tipic pentru regiunea Wiltshire. Nici un zâmbet, nici o privire în ochi; Diana ţine capul în jos, de parcă i-ar fi teamă sau ruşine de ceva. Îşi fereşte ochii, privirile-i sunt tot timpul piezişe. Pare încăpăţânată şi închisă în ea, cu acea pasivitate îmbufnată a copiilor obişnuiţi să nu aibă încredere în adulţi. Camilla e puţin încurcată: n-o poate descifra pe fata asta, nu reuşeşte să-i dezvăluie personalitatea. Dar, dacă în dimineaţa aceea are nişte îndoieli, le ascunde repede în adâncul sufletului ei: Charles trebuie să se însoare, iar Diana este cu siguranţă femeia de care are nevoie. E drăgălaşă, asta-i sigur, iar când se hotărăşte să zâmbească, expresia ei încurcată şi copilăroasă are ceva înduioşător. Şi apoi pare să-l adore pe Charles, ăsta-i lucrul cel mai important. Cu viaţa pe care o duce, bietul de el, n-are nevoie de o nevastă intelectuală şi complicată. Mititica asta, chiar dacă nu străluceşte prin inteligenţă, trebuie să fie bună la inimă. E simplă, îl va face fericit – „şi nu va fi o rivală prea periculoasă", şopteşte o voce interioară pe care Camilla se prefaţe că n-o aude...

Şi Diana preferă să nu-şi pună întrebări, deşi i se pare puţin ciudat faptul că această veche prietenă este nedespărţită de Charles, iar el pare să se simtă atât de bine în compania ei. Dar, la urma urmei, Camilla este căsătorită, şi ei, Dianei, îi face curte Charles, o curte discretă, în felul lui cam ceremonios. A doua zi, Charles o duce pe Diana să-i arate Highgrove care nu este prea departe de acolo, iar în week-endul următor, de sărbătoarea Tuturor Sfinţilor, o invită din nou la aceiaşi prieteni nedespărţiţi. În ziua aceea au o discuţie lungă între patru ochi. Charles a condus-o pe Diana în grădina de legume, un loc care-i place în mod deosebit. Acolo, în decorul prozaic al unui strat de varză, abordează problema

căsătoriei: nu a lui în mod special, ci a instituției matrimoniale în general. La acest subiect, Diana se descurcă perfect: pentru ea, locul unei femei este acasă, lângă soțul ei. Vorbește despre copii, îi adoră și știe să se poarte cu ei, de când face baby-sitting; tare mult și-ar dori să aibă propriii ei copii născuți din dragoste. Ar ști să-i crească, să-i educe, să le ofere afecțiunea și stabilitatea care ei i-au lipsit în copilărie... cuvintele ei pornite din inimă merg drept la inima lui Charles, care crede că descoperă în copila asta de 19 ani o maturitate mai presus de vârsta ei.

În anturajul lui Charles, Diana întrunește unanimitatea, sau aproape. Mai există câțiva recalcitranți, sora lui, Anne, care nu prea umblă cu menajamente, o tratează pe față drept „cretină". Norton Romsey, nepotul lordului Mountbatten și tânăra-i soție, Penny, sunt foarte îngrijorați, iar Nicholas Soames, prieten cu prințul, împărtășește neliniștea lor: ei cred că Diana și Charles n-au absolut nimic în comun; poate, cel mult, dragostea față de natură. Părerea lor este că fata s-a îndrăgostit de o noțiune, nu de un bărbat. Când Penny o aude într-o zi spunând: „Dacă am norocul să devin prințesă de Wales...", are impresia că asistă la o scenă dintr-o piesă de teatru, nu din viața reală. Folosindu-se de prilejul unui week-end la Broadlands, Penny și Norton îi mărturisesc deschis lui Charles părerea lor. Dar prințul nu e prea receptiv la critici. Și în mintea lui s-a cristalizat o idee: cea a soției supuse și ideale. Iar când cei doi încearcă să-și exprime rezervele față de personalitatea candidatei, Charles explodează de furie.

Presiunile reunite ale presei și ale Curții sporesc pe zi ce trece. Pe 5 noiembrie, *Daily Mirror* publică în pagina întâi știrea că o blondă misterioasă a venit și și-a petrecut noaptea cu prințul de Wales, la bordul trenului regal, staționat pe o linie de garare din Wiltshire. Presa e încântată de această nouă senzație: blonda musafiră de aseară nu poate fi alta decât Diana. Nimeni nu bănuiește că, de fapt, este vorba despre Camilla Parker-Bowles. Charles, care adoră trenul regal, atât de confortabil și delicios de retro în același timp, i-a telefonat, pe seară, Camillei. Trenul, pornit în vreo deplasare oficială, poposise peste noapte la Holt, situat la vreo 20 de kilometri de Bolehyde Manor. „Vino! Te rog, mi-e așa dor de tine."

Camilla nu poate să reziste unei chemări a lui Charles. Acum, când toţi ziariştii din regat sunt în alertă, întâlnirile lor secrete devin tot mai greu de organizat; şi au atâta nevoie unul de celălalt... Camilla s-a urcat în Fordul ei şi s-a strecurat, cât mai discret posibil în vagonul prinţului de Wales. Au avut parte de o noapte întreagă de dragoste, lucru din ce în ce mai rar în ultima vreme. Dar după câteva zile, citind presa, pe Camilla o trec sudori reci. Pentru cineva care se fereşte ca de ciumă de scandal şi de publicitate, situaţia a devenit periculos de explozivă. Ce dezastru ar fi ieşit dacă reuşeau s-o fotografieze.

Şi palatul Buckingham este şocat de incident şi, fapt rarisim, cere o dezminţire formală. Acum, când a fost găsită logodnica ideală, nu poate fi tolerată ştirbirea reputaţiei acesteia. Trebuie să fie clar că viitoarea prinţesă de Wales este virgină, şi aşa va rămâne până la căsătorie. Incidentul a sporit şi mai mult tensiunea. Prinţul Philip consideră că e de datoria lui să intervină. Astfel că el, care practic nu mai comunică de ani de zile cu fiul său decât prin mesaje scrise, de regulă ameninţătoare, îl convoacă pentru o discuţie între patru ochi. La el, şi sfaturile părinteşti iau forma unui ultimatum: Charles trebuie să se hotărască odată, şi repede. N-are dreptul să mai abuzeze de încrederea unei fecioare nevinovate care-şi riscă din cauza lui reputaţia de fată cuminte. Ori o cere pe lady Diana Spencer în căsătorie — spre marea bucurie a familiei ei a poporului său –, ori rupe imediat orice relaţii cu ea.

Charles iese din biroul lui Philip abătut şi dezorientat. Din nou a fost certat ca un puşti, la 32 de ani, fără să aibă curajul să riposteze. În faţa tatălui său, peremptoriu şi dur ca o lovitură de baston, simte din nou reînviind toate angoasele şi frustrările din copilăria lui chinuită. Cu voinţa sa de fier şi incapacitatea sa de a oferi iubire, Philip are asupra fiului său efectul unui compresor: îl transformă într-un obiect, într-o fiinţă fără voinţă proprie. Charles simte instinctiv acest lucru şi de aceea încearcă să limiteze la strictul necesar contactele cu Philip. Aşa cum a învăţat în aviaţie, păstrează „distanţa de securitate".

Astăzi însă a intrat în zona fatală de atracţie a părintelui său. N-are de ales, trebuie să se însoare. Le

mărturiseşte prietenilor lui intimi şi, firește, Camillei „starea de spirit confuză şi neliniştită" care-l stăpânește, după cum reiese din corespondenţa sa:

„Ceea ce mă tulbură este saltul acesta în necunoscut pe care trebuie să-l fac, dar cred că până la urmă va fi bine... E ridicol, pentru că vreau cu adevărat să fac ce e bine pentru ţara şi familia mea, dar uneori mă înspăimântă gândul de a depune un jurământ pe care s-ar putea să-l regret toată viaţa..."

„Voi lua o hotărâre după Crăciun". Tradiţionalul răgaz al sărbătorilor în familie îi oferă lui Charles o amânare providenţială. Înainte de a pleca să petreacă în familie Crăciunul la Windsor, apoi Anul Nou la Sandringham, ca în fiecare an, Charles îi face o ultimă vizită Camillei şi-i dăruieşte un colier de aur. Cât despre Diana, se alege cu o carte – pe care n-o va citi niciodată – şi cu un pulover. În ianuarie, Charles se află în Elveţia, la Klosters, în cabana prietenilor săi apropiaţi Palmer-Tomkinson. În sinea lui, s-a hotărât deja. Dar are nevoie de îmbărbătarea şi de afecţiunea lor. Puţin câte puţin, aerul de munte, expediţiile pe poteci neumblate, mesele bine stropite din cabana confortabilă îi calmează neliniştea. Totul pare mai simplu văzut de pe culmi. Charles se destinde. Înainte de a face pasul, îi mai telefonează o dată Camillei. La capătul firului, vocea ei răguşită este caldă şi liniştitoare. „Orice s-ar întâmpla, ştii că poţi conta pe mine. N-am să te părăsesc niciodată, dragostea mea." Charles oftează adânc. „În cazul acesta, voi asculta vocea raţiunii..." Închide telefonul, apoi ridică din nou receptorul. La celălalt capăt al firului răspunde acum vocea gingaşă a Dianei. Charles abia dacă o lasă să spună câteva cuvinte. „Voi fi la Londra săptămâna viitoare, am să te întreb ceva foarte important când mă întorc". Gata, s-a făcut. Acum nu mai poate da înapoi.

Ca s-o ceară în căsătorie pe Diana, Charles a preferat s-o invite la masă, vineri, 6 februarie, în vechiul nursery din castelul Windsor. Locul n-are nimic romantic: parc-ar fi un acvariu, cu pereţii lui verzui împodobiţi cu fotografii de familie, cu covorul vechi cam tocit şi cu lumina slabă. Dar e un loc drag inimii lui Charles. După somonul rece şi fructe, se

hotărăşte, în sfârşit,. „Ce-ai spune dacă ţi-aş cere să te măriţi cu mine?" Diana izbucneşte în râs. Charles transpiră de inervare. Nu, doar n-o să înceapă iar! Doar n-o să-l refuze şi ea! „Diana, vorbesc serios: îţi cer să devii prinţesă de Wales. Într-o zi, vei fi regina Angliei... Vrei sau nu să fii soţia mea?" Diana se linişteşte: de când aştepta clipa asta. „Da, dacă vrei", şopteşte ea. Charles e uşurat. Înainte de a-i ura noapte bună, depune o sărutare castă pe obrazul logodnicei lui.

*

Goală de la brâu în jos. Diana stă culcată pe masa ginecologică, cu picioarele depărtate şi ridicate pe două suporturi cromate. Niciodată nu s-a mai aflat într-o postură atât de jenantă. Respiră precipitat şi tremură puţin, de frig sau de ruşine, nu-şi dă prea bine seama. Dar trebuie să treacă şi prin asta. I s-a explicat că înainte de anunţarea oficială a logodnei, examenul ginecologic e obligatoriu. Un consult de formă, doar ca să se constate dacă poate da moştenitori dinastiei şi, oficios, ca să fie verificată, cu această ocazie, şi virginitatea ei. În timp ce-şi pune mănuşile de plastic, doctorul George Pinker, ginecologul reginei, încearcă s-o liniştească: e doar un fleac de examinare, n-o s-o doară deloc. O controlează rapid, constată că este bine conformată şi că este virgină. Diana poate să se îmbrace. La ce se gândeşte oare în timp ce-şi pune ciorapii, îşi încheie fusta şi se încalţă? Preferă să alunge sentimentul vag de stânjeneală şi de umilinţă care i se strecoară în suflet. A fost găsită aptă de serviciu, se va mărita cu prinţul ei.

În timpul ăsta, la Buckingham Palace, serviciul de presă e în alertă: ziariştii au fost convocaţi pentru poimâine. Înconjurat de personalul agitat, Charles e năpădit iarăşi de nelinişte. Undeva în adâncul lui, în cele mai ascunse cotloane ale sufletului său, vocea instinctului încearcă să se facă auzită. Când valetul îl găseşte aşezat la masa de lucru, ridică spre acesta un chip descompus. „Fae o greşeală îngrozitoare", murmură prinţul, ca pentru sine...

*

La 24 februarie 1981, ora 11 dimineaţa, Buckingham Palace anunţă oficial presei logodna prinţului de Wales cu lady Diana Spencer. Aşezată în faţa televizorului, Camilla îşi vede amantul coborând treptele palatului la braţ cu Diana. E foarte frumos în ziua aceea, încă bronzat după vacanţa petrecută în munţi. Inima Camillei se strânge puţin văzându-l destins, zâmbitor, părând atât de tânăr în timp ce-şi ţine drăgăstos logodnica lipită de el, bătând-o părinteşte pe umăr. Diana, foarte elegantă într-un taior albastru cumpărat săptămâna trecută de la Harrod's, surâde cu un aer încurcat sub casca de păr blond care-i ajunge până la sprâncene. Pe deget îi străluceşte inelul de logodnă cu un safir minunat, înconjurat de diamante. Sunt o pereche frumoasă, nici n-ai zice că îi despart 12 ani. Deodată, Camilla se simte teribil de bătrână. Aproape 34 de ani, doi copii şi amintiri de parc-ar avea o mie de ani... Pe ecran se văd Charles şi Camilla mergând la braţ prin grădină în întâmpinarea ziariştilor care-i asaltează cu întrebări. „Ce simţiţi în clipa asta?" „Sunt, pur şi simplu, fericit, foarte fericit, răspunde Charles. Nu-mi vine să cred că m-a acceptat..." Butada stârneşte râsetele tuturor. Dar Camilla ştie bine că n-a fost o glumă: Charles este vizibil uşurat, el, care nu mai credea că-şi va găsi o soţie... „Sunteţi îndrăgostiţi?" „Sigur că da", răspunde fără ezitare Diana. „Ce înseamnă «îndrăgostiţi»?" zice Charles, cu un zâmbet larg. Sub bretonul blond, Diana chicoteşte stânjenită...

9.

Visul spulberat al Cenuşăresei

Pentru oamenii de rând, logodna este un fel de stagiu de probă în timpul căruia ambele părţi pot să-şi dea seama dacă nu comit cumva o prostie iremediabilă. Dar lucrurile se schimbă atunci când este vorba despre prinţul de Wales. Bătălia mediatică în jurul evenimentului şi giganticul proces de organizare a „căsătoriei secolului" nu mai permit nici o schimbare. Logodna princiară este un angajament ferm şi definitiv. Nimic nu mai poate opri maşinăria odată pornită.

În ziua dinaintea anunţului oficial pentru presă, Diana a trebuit să-şi părăsească apartamentul din Coleherne Court, ca să se instaleze la regina-mamă, la Clarence House. „Este ultima noapte de libertate din viaţa ta: profită la maximum de ea", a sfătuit-o Paul Officer, poliţistul însărcinat cu securitatea ei, pe când Diana se pregătea să-şi ia bun rămas de la prietenii ei. Pentru ea începe o viaţă nouă. O viaţă pe care nu şi-a închipuit-o nici o clipă, prea prinsă de visurile ei copilăreşti. Iar această viaţă, trebuie să recunoaştem, nu este prea amuzantă pentru o fată de 19 ani.

În camera ei de la primul etaj, unde un servitor i-a adus cele două valize grele, Diana găseşte pe pat la vedere, un plic alb. Să fie oare un bileţel de amor de la Charles? Nu, este o invitaţie la dejun, datată de acum două zile, la Camilla Parker-Bowles. Aşadar, femeia aceasta îngrijorătoare era la curent cu logodna, deşi aceasta constituia încă un secret? Cine putuse oare s-o anunţe, dacă nu chiar Charles?

După câteva zile petrecute sub stăpânirea binevoitoare a reginei-mame, Diana se instalează la Buckingham Palace. I s-a amenajat un apartament, mic, dar cât se poate de confortabil, potrivit criteriilor regale, în fostele camere ale dădacei Mabel Anderson. E soluţia cea mai comodă pentru perioada

pregătirilor de nuntă, care va avea loc peste cinci luni. Cu cele 690 de încăperi şi coridoarele lui nesfârşite, străbătute de o armată întreagă de valeţi, paji, majordomi şi cameriste, palatul – „BP", cum îi spun obişnuiţii locului – nu este un loc prea intim. Este, înainte de toate, destinat muncii şi recepţiilor oficiale; „Firma", cum spunea regele George al VI-lea. Sau, mai curând „o dugheană, cu apartamentul la etaj", după cum se exprimase într-o zi prinţul Philip, cu umorul lui sarcastic. La sosirea Dianei, „Dugheana" este mai animată ca oricând. Chiar seamănă, de altfel, cu o florărie, plină cum este de buchete şi de coşuri cu flori care nu încetează să vină din toate colţurile lumii, însoţite de telegrame de felicitare. Nimeni nu acordă o atenţie deosebită eroinei zilei. Diana nu pricepe deloc acest lucru. Spusese „da" unui basm cu zâne, unui rol principal de prinţesă, iar acum nu mai este decât o rotiţă în angrenajul „Firmei". Nimeni nu se ocupă în mod special de ea, cu excepţia slujitorilor foarte respectuoşi, fireşte. Tot ce i se cere este să-şi facă datoria aşa cum trebuie, să contribuie, ca şi ceilalţi membri ai familiei şi ai staff-ului, la bunul mers al Casei Regale şi la succesul monarhiei. Întrucât Privy Council încă nu a autorizat căsătoria – se va pronunţa abia după o lună –, Diana nu are dreptul de a-şi însoţi logodnicul la recepţiile oficiale. Aşa că, deocamdată, se joacă de-a Penelopa, pândind rarele apariţii ale lui Charles la palat.

Diana se visa prinţesă şi se trezeşte captivă într-un univers de care e străină, ale cărui reguli nu le înţelege, de ale cărui obiective nu e ataşată şi, mai ales, în care se simte groaznic de stingherită. Ca s-o pregătească în vederea sarcinilor care-i revin, Charles a încredinţat-o secretarului său particular, Michael Colborne, şi fostului său secretar asistent, Oliver Everett, diplomat, pe care l-a rechemat ca să îndrume paşii viitoarei prinţese, ajutat de lady Susan Hussey, primă doamnă de companie a reginei-mame. Aceşti oameni care au trăit la Curte încearcă s-o iniţieze pe tânăra logodnică în subtilităţile protocolului regal; o pun să repete, mai bine zis să înveţe istoria Angliei, dându-i cărţi să le citească. Dar Diana n-a fost niciodată o elevă silitoare; imediat ce mentorii ei ies din odaie, aruncă pe jos cărţile, spunând că „nu şi-a întrerupt studiile la 16 ani ca să se întoarcă acum la şcoală".

Diana se plictiseşte. E singură cea mai mare parte a zilei, iar în rest, se vede obligată să facă lucruri care o enervează şi i se par nefolositoare. Are un birou, alături de cel al lui Michael Collborne şi al asistentului său, dar în loc să-şi rezolve acolo corespondenţa, preferă să stea de vorbă cu ei. Le pune mereu întrebări referitoare la trecutul lui Charles şi mai ales se interesează de Camilla Parker-Bowles, a cărei prezenţă o simte plutind deasupra lor. De fiecare dată când a încercat să abordeze acest subiect cu logodnicul ei, el i-a răspuns evaziv: „fusese foarte importantă pentru el, dar acum nu mai era decât o prietenă la care ţinea mult". Însă niciodată nu reuşise să scoată de la el vorbele pe care ar fi dorit să le audă: „N-o mai iubesc". Diana nu îndrăzneşte să insiste. Diana îşi cunoaşte atât de puţin prinţul, care o intimidează, încât nici nu ştie cum să-l numească! Înainte de logodnă, îi spunea cu respect „Sir". Acum, când urmează să se mărite cu el, ar trebui să-i zică „Charles", dar cuvântul refuză să-i iasă de pe buze şi cei din jur se distrează văzând eforturile disperate pe care le face ca să nu fie nevoită să-l cheme pe nume...

Acest logodnic atât de îndepărtat o să dispară, de altfel, cu totul pentru că trebuie să-şi ia zborul la sfârşitul lui martie într-un voiaj oficial, planificat de mult timp, în Australia şi în Noua Zeelandă. Diana, care îl însoţeşte la aeroport, izbucneşte în plâns luându-şi rămas bun de la el, sub ochiul camerelor de luat vederi. Văzând atâta tristeţe uşor de înţeles, poporul cumsecade şi sentimental care priveşte seara ştirile la televizor se înduioşează, dar e departe de a bănui scena petrecută în acea după-amiază. Cu jumătate de oră înainte de plecare, sunase telefonul din biroul unde se aflau Charles şi Diana. Era Camilla, care îl sunase ca să-i ureze drum bun. Auzind numele Camillei, pe Diana o apucaseră năbădăile: începuse să ţipe şi ieşise din odaie trântind uşa. Iar hohotele de plâns pe care încearcă acum să şi le stăpânească sub ochii mulţimii sunt hohote de furie şi de ciudă...

De fapt, pentru Diana, Buckingham Palace a devenit în câteva săptămâni anticamera disperării. E prinsă în capcană. Abia intrată în palatul mult visat, Cenuşăreasa şi-a

dat seama, dar vai, prea târziu, că pantofiorul nu i se potriveşte. Charles a ales o copilă timidă, simplă, părând degajată, care să devină mama copiilor lui, crezând că ea îi va oferi liniştea şi securitatea afectivă de care avea atâta nevoie. Are, în plus, marea calitate de a fi virgină. În această obsesie a virginităţii, care a constituit un criteriu decisiv în alegerea Palatului, se regăseşte urma inconştientă a unei credinţe arhaice: numai un potir sfinţit, o femeie care n-a cunoscut niciodată bărbatul, e demn să primească sămânţa viitorului rege, pentru a-i continua spiţa în toată puritatea ei. Pe vremuri, crescătorii de câini de rasă omorau femelele care avuseseră de-a face cu vreun câine vagabond. Credeau că pata era de neşters şi că ea nu mai putea da naştere unor câini de rasă pură... În afară de asta, Diana provenea dintr-o familie aristocratică. Cei care cresc câini şi cai cunosc preţul unui pedigree impecabil... De familie bună, de religie anglicană şi, pe deasupra frumoasă, lady Diana Spencer părea să aibă, în ochii celor de la Buckingham, toate calităţile cerute pentru acest „job". După atâţia ani de aventuri sentimentale trecătoare şi de tergiversări, alegerea prinţului îi mulţumea pe toţi. Dar viaţa de palat şi tovărăşia permanentă a celor de la Curte poate anihila, în timp, chiar şi cel mai elementar bun simţ... Nimeni n-a încercat să treacă dincolo de frumoasa imagine a fetei pure. Nimeni nu s-a gândit că ea ar putea ascunde o personalitate profund tulburată.

Dacă s-ar fi căsătorit cu un supus britanic oarecare, sincer îndrăgostit de ea, Diana ar fi reuşit probabil să fie o gospodină paşnică, o mamă de familie fericită, aşa cum îşi dorea să devină. Grijile casei, creşterea copiilor, pregătirea unei cine bune pentru soţ ar fi fost nişte sarcini pe măsura ei, care i-ar fi dat siguranţa de care avea nevoie...

Dar când porţile palatului Buckingham se închid în urma ei, Diana descoperă cu totul altceva. În universul de la „ B P" nu prea există spaţiu pentru sentimentalism, ci pentru datorie. Fără să înţeleagă ce i se întâmplă, Diana se trezeşte legată de destinul unui bărbat cu 12 ani mai în vârstă decât ea, inteligent, cult, plin de umor caustic. Trebuie să-şi trăiască viaţa personală la vedere, sub ochii lipsiţi de indulgenţă ai familiei regale şi ai fotografilor. În familia Windsor se poartă

în general ironia, nu tandreţea şi, mai ales, toţi trebuie să-şi ţină rangul. „*Never complain, never explain*"... Celebra maximă a lui Disraeli, talentatul ministru al reginei Victoria, e de folosinţă cotidiană. Membrii familiei regale nu se plâng şi obişnuiesc să se facă înţeleşi mai degrabă prin aluzii. Iar Diana, dimpotrivă, se lamentează copilăreşte şi, tot ca un copil, are nevoie de multe explicaţii. Simte confuz că nu răspunde aşteptărilor celor din jur. Firea ei impulsivă, spontaneitatea ei naivă nu se potrivesc deloc cu mediul sofisticat în care s-a trezit deodată. Fie că e vorba despre familie, prietenii lui Charles sau membrii staff-ului princiar care o înconjoară, nu ştie cum să se comporte faţă de aceşti adulţi mult mai în vârstă decât ea, cu care nu are nimic în comun şi care o înspăimântă. Condescendenţa lor o apasă ca o capă de plumb.

O femeie mai echilibrată, mai matură sau mai inteligentă ar fi putut să analizeze situaţia, să stabilească ierarhiile, să încerce să se adapteze. Diana însă e, pur şi simplu, incapabilă s-o facă. Încărcătura ei emoţională e prea mare ca să-i permită să reflecteze. Şi, mai cu seamă, n-a învăţat niciodată să se stăpânească. Educaţia pe care a primit-o în treacăt de la doici întâmplătoare şi de la nişte părinţi mult prea ocupaţi să se rănească reciproc n-a fost decât ceva formal. A fost învăţată să se poarte bine în societate, să schiţeze o reverenţă, să-şi aplece cu modestie privirile când i se adresează cineva, pe scurt, să se prefacă pentru a plăcea. Dar niciodată n-a trebuit să se străduiască, să se domine, să se forţeze să ducă la bun sfârşit o treabă neplăcută. În lipsa dragostei, părinţii ei s-au întrecut în a-i oferi daruri somptuoase şi în a-i trata cu o indulgenţă vinovată chiar cele mai mici veleităţi. Trecutul ei de copil răsfăţat a ridicat capriciul la rangul de mod de trai şi i-a înconjurat fragilitatea cu o armură înşelătoare de încăpăţânare.

Cu intuiţia bolnăvicioasă proprie copiilor lipsiţi de iubire, Diana simte că a devenit un obiect, o simplă piesă pe o tablă de şah, manevrată în funcţie de interese care n-au nici o legătură cu preocupările ei personale. E de ajuns pentru ca în ea să se trezească, mai vii ca oricând, toate suferinţele, toate complexele din copilărie. E pe cale să redevină fetiţa de

atunci, fetiţa care se simte neajutorată, mereu ultima din clasă; fetiţa care se teme de întuneric şi-şi strânge la piept ursuleţul de pluş; fetiţa trădată de mama ei, temându-se că va fi părăsită, dorind cu disperare să fie iubită şi admirată.

Primele săptămâni de după logodnă sunt presărate cu scene şi crize de lacrimi la cel mai mic pretext. Charles nu e niciodată acolo, nu-i pasă de logodnica lui, nu se gândeşte decât la îndatoririle lui oficiale... Diana, în schimb, are multe de făcut. Colindă magazinele împreună cu mama ei, îşi alcătuieşte garderoba de prinţesă, încearcă să deprindă secretele noii sale meserii: de exemplu, că trebuie să pună întotdeauna bucăţele de plumb în tivul rochiilor, ca să nu i se ridice la vreo pală impertinentă de vânt — ceea ce ar produce un efect foarte neplăcut în faţa camerelor de luat vederi. Îşi invită din când în când la masă mama, pe sora ei, Jane, sau pe Carolyn, prietena ei. Dar mai sunt şi zile interminabile şi seri solitare pe care le petrece devorând foiletoanele de la televizor şi îndopându-se cu *toast*-uri cu fasole albă şi sos de roşii. Valetul aflat în serviciul ei se plânge că nu i se dă nimic de făcut. Nu-i vine să creadă când o vede luându-şi micul dejun în cămaşă de noapte – familia regală se îmbracă întotdeauna pentru breakfast –, cu căştile pe urechi, ca să se îmbete dis-de-dimineaţă de pop-music! Şi rămâne încremenit de uimire în ziua când Diana îi oferă un *toast*, uns cu unt chiar de mâinile ei albe!

Cea mai mare plăcere a Dianei este să coboare la parterul palatului, unde sunt bucătăriile, ca să ceară un măr sau o prăjitură. Este, fără îndoială, singurul membru al familiei regale care cunoaşte drumul spre bucătărie, unde prinţul Charles n-ar fi în stare să ajungă fără o călăuză. Dar această familiaritate nelalocul ei îl nelinişteşte pe maestrul de ceremonii al Casei Regale, care se teme ca nu cumva tinerii valeţi s-o interpreteze ca pe o încurajare a lipsei de respect. Într-o zi, când face obişnuita vizită spre marea bucurie a rândaşilor de la bucătărie, îi este maiestuos în întâmpinare „Yeoman-ul sticlăriei şi al porţelanurilor", care-i explică respectuos, dar ferm, că locul ei este sus, lângă cei care aparţin aceleiaşi caste. Vizitele ei sunt subiect de bârfă şi tulbură personalul. Dacă are nevoie de ceva, nu trebuie decât

să sune: valetul aflat la dispoziția ei îi va aduce bucuros tot ce dorește. Jignită, Diana a înțeles lecția. I se interzice să aibă de-a face cu singurele persoane în tovărășia cărora se simțea la largul ei în palatul ăsta...

Diana are nevoie de activitate. Piscina de la Buckingham nu-i ajunge ca să-și consume surplusul de energie. Își reia cursurile de dans și de step, spre dezolarea Departamentului Mediului, care se ocupă de întreținerea apartamentelor regale; parchetul sălii de muzică va trebui în curând refăcut... Personalul rămâne cu gura căscată în fața făpturii în costum roz de jogging care străbate galeriile pe un skate-board, cu un walkman la brâu și cu căștile la urechi. Într-o zi, când întreaga familie regală e plecată de la Buckingham, Diana își invită la masă vechile prietene și organizează o expediție de explorare prin palat. Banda de școlărițe surexcitate colindă pe coridoare și invadează apartamentele, pufnind în râs și țopăind pe canapele, sub privirile speriate ale valeților și ale polițistului însărcinat s-o supravegheze pe diabolica prințesă, dar depășit de situație...

*

Charles este cam îngrijorat de comportarea logodnicei sale, mai îngrijorat decât e dispus să recunoască, dar o pune pe seama unei nervozități ușor de înțeles și a unor dificultăți de adaptare la noua ei viață. Călătoria în Australia îi oferă un răgaz bine venit. Departe de ea, respiră ceva mai ușor. După cinci săptămâni, regăsește o Diană palidă și suplă, încă mai frumoasă decât la plecarea lui. Personalul de la bucătărie se întreabă cum de-a slăbit Diana în halul ăsta, când golește regulat frigiderul. Kilograme întregi de Frosties, banane, fragi, litri de smântână proaspătă vin săptămânal din magazinele regale ca s-o aprovizioneze pe viitoarea prințesă, încât, la un moment dat, e bănuit valetul ei! O anchetă discretă stabilește că lady Diana Spencer în persoană consumă aceste cantități incredibile de dulciuri. Cu toate acestea, continuă să slăbească, după cum constată croitorii ei, David și Elizabeth Emmanuel, care trebuie să-i modifice rochia de mireasă la fiecare probă.

Nimeni încă n-a aflat că Diana suferă de bulimie pe fond nervos. Ca să scape de starea de neliniște a cărei cauză nu o înțelege, mănâncă mereu și se îndoapă cu dulciuri. Apoi, fiindcă e obsedată de imaginea ei și, de când s-a văzut la televizor în ziua logodnei, o îngrozește gândul că s-ar putea îngrășa, se repede la toaletă și vomită.

Bulimia, ca și anorexia, care este cealaltă versiune a aceleiași boli, este o afecțiune bine cunoscută de psihologi și de psihiatri. Strâns legată de problemele afective care apar la o vârstă fragedă față de mamă, ea afectează mai ales femeile, începând cu vârsta adolescenței. La baza acestei dependențe alimentare se află incapacitatea de a identifica și de a controla sentimentele negative, precum și așteptările disproporționate față de cei din jur, care incită bolnava să se considere o victimă și o persoană pe care nimeni n-o iubește. În cazul unui conflict, nu e în stare să precizeze dacă simte decepție, furie sau neliniște; nu este mulțumită nici de trupul ei, ale cărui senzații și semnale nu le poate descifra, și încearcă să domine această stare de insatisfacție difuză mâncând cu lăcomie. Procesul de autodistrugere generat de bulimie este înfricoșător... Organismul, lipsit în urma vomismentelor repetate de vitaminele și substanțele minerale esențiale de care are nevoie, se ambalează, încercând să-și restabilească echilibrul. Astfel, haosul fizic agravează haosul emoțional care se află la originea bolii. Se creează o spirală infernală: crize de angoasă, schimbări bruște de dispoziție, episoade depresive, ancorând tot mai mult bolnava în comportamentul ei bulimic, care, la rândul lui, accentuează progresiv dezordinea psihică, incapacitatea de a comunica normal, izolarea. Totuși, nimic nu transpiră în exterior: aparențele trebuie salvate cu orice preț, imaginea oferită trebuie să rămână perfectă, iar persoana bulimică face toate eforturile pentru aceasta. Lasă impresia că este foarte sigură de ea. Dar își ascunde cu grijă punctele slabe. Nu lasă să se vadă nimic din suferința, rușinea, sentimentul ei de inferioritate. „O persoană bulimică are în ea un zid alcătuit din tot ce o supără, tot ce s-a acumulat și a izolat-o, puțin câte puțin, de lume. Pe măsură ce trec anii, acest zid o face să sufere și mai mult; explică psihologul Sophie Poget.

În cazul Dianei, vor trece mulți ani până când cei din jur vor fi conștienți de stadiul bolii ei. Nici măcar Charles, care a cunoscut-o totuși pe sora ei, Sarah Spencer, în perioada când suferea de anorexie, nu realizează gravitatea situației. Aflând că Diana se duce să vomite după fiecare masă, el va crede că e vorba de un simplu capriciu, o cochetărie de femeie care vrea să-și păstreze silueta. Membrii familiei regale se bucură de o sănătate deplină, formată și întreținută prin sporturi violente, aer curat și hrană consistentă. Nici nu bănuiesc existența unor asemenea dereglări alimentare și cu atât mai puțin ravagiile care pot fi provocate de ele...

Nu la mult timp după întoarcerea lui Charles, Diana apare pentru prima oară în public la brațul logodnicului ei, cu ocazia unei gale muzicale de binefacere. Produce senzație, într-o rochie de tafta neagră cu spatele gol. Dar nesiguranța ei este la fel de vertiginoasă ca și decolteul rochiei și nu-i scapă prințesei Grace de Monaco, musafir de onoare la gală, care o ia cu bunăvoință sub aripa ei protectoare. „Nu te speria, îi șoptește la ureche, ca un star cu experiență ce este, tinerei sale protejate încolțite de ceata fotografilor, în curând o să fie și mai rău".

*

Grace avea dreptate. Diana este extraordinar de fotogenică. E așa de tânără, așa de blondă, așa de îndrăgostită... Un subiect de vis pentru mass-media. În perioada aceasta de marasm economic și de austeritate thatcheriană, un asemenea basm regal este lucrul cel mai potrivit pentru a ridica moralul poporului, a-l face să uite de cele trei milioane de șomeri ai lui și a spori tirajele. În primăvara asta nu se vorbește decât despre mișcările de stradă care însângerează cartierele sudice ale Londrei înțesate cu imigranți disperați, sau despre războiul civil la fel de înverșunat din Irlanda de Nord. „Shy Di", „Di cea timidă", cum o numesc ziariștii, este eroina fragilă, prințesa omenoasă menită să le abată gândurile englezilor. Mulțimea începe să-i urmărească imaginea cu nesaț. Chiar în acele momente când e copleșită de un sentiment insuportabil de inferioritate, de frustrare, de

descumpănire, de trădare, este ţinută cu brutalitate sub lumina reflectoarelor, obiect al adoraţiei poporului britanic şi, ulterior, al lumii întregi. Cu vulnerabilitatea ei atât de decorativă, sublimată de magia ecranului, va deveni un arhetip al femeii ideale, al prinţesei moderne. Sute de milioane de bărbaţi şi femei îşi proiectează fantasmele şi visele spulberate asupra frumoasei ei imagini. Ar fi de-ajuns ca să zdruncine caracterul cel mai ferm, mintea cea mai sănătoasă din lume...

Diana este prinsă între două extreme: adoraţia mulţimii şi răceala lui Charles, ale cărui manifestări amoroase se limitează deocamdată la săruturi caste pe obraz. La sfârşitul lui iunie, în ultima zi a săptămânii curselor de la Ascot, prinţul Andrew îşi serbează, cu câteva luni întârziere, cea de-a douăzeci şi una aniversare, dând o mare serată la Windsor. Toţi invitaţii constată cât de puţin asortat este cuplul princiar. Charles discută liniştit cu prietenii lui, în timp ce Diana se agită frenetic pe ringul de dans. El se duce la culcare, dar ea continuă cu şi mai mult elan, până când toţi ceilalţi se dau bătuţi. Spre dimineaţă, urcă să-şi facă bagajele şi sare în maşina ei Mini Metro. Se întoarce la Althorp, la tatăl ei. Nu mai vrea să audă de căsătorie. N-o să se mărite cu o „scufie de noapte" care nici nu se sinchiseşte de ea. Lordul Spencer îi dă sfatul pe care l-ar da orice tată din lume în această situaţie: „Gândeşte-te bine, draga mea". Diana se gândeşte. Dacă aduce un asemenea afront familiei regale, s-a sfârşit definitiv cu relaţiile ei în înalta societate britanică. Nimeni n-o s-o mai ia de nevastă... Duminică seara se întoarce cuminte la Buckingham Palace. Le-a tras o sperietură zdravănă, şi nu va fi ultima.

*

Pe 1 iulie, Diana sărbătoreşte împlinirea a 20 de ani – sau, mai bine zis, n-o sărbătoreşte aşa cum ar fi dorit. Ziua căsătoriei se apropie şi toată lumea de la „B P" e prea ocupată. Are totuşi parte de o prăjitură cu ciocolată, oferită de staff-ul compătimitor. Seara, Charles îşi face timp să cineze cu ea şi îi oferă o superbă casetă pentru bijuterii, din piele,

împodobită cu inițialele ei. Diana este încântată: adoră cadourile – cu condiția să-i fie destinate ei. În vinerea următoare, când vede pe biroul lui Michael Colborne un pachețel frumos ambalat, nu rezistă tentației de a citi eticheta. Pachetul este adresat doamnei Camilla Parker-Bowles, a cărei aniversare cade tot în iulie, pe 17. Diana desface furioasă ambalajul. Într-o cutiuță de catifea, descoperă o brățară încântătoare: un lanț de aur cu un disc de email albastru care poartă inițialele „G F". „Gladys" și „Fred". Diana a mai văzut aceste nume, cu câteva zile în urmă, pe cartea de vizită care însoțea un buchet de flori trimis de Charles prietenei sale ținute la pat de o gripă. „Pentru Gladys, urându-i să se însănătoșească repede, cu afecțiune, Fred". Ceea ce Diana nu știe, este faptul că „G F" mai înseamnă și „Girl Friday", fată de vineri", alt nume dat de Charles Camillei, în amintirea week-end-urilor lor fierbinți... În schimb, simte foarte limpede iubirea rămasă în această prietenie. Charles e somat de o Diana isterizată, scăldată în lacrimi, să se explice. Încearcă s-o liniștească: „Nu este decât un dar oferit unei vechi prietene, ca să-i mulțumesc pentru tot ce-a făcut pentru mine". Dar Diana nu-l crede. Ea vede în brățara asta un afront, după acele cinci luni chinuitoare pe care le-a trăit la Buckingham. Seara, când sosește la Broadlands, la familia Romsey, unde-și petrece week-end-ul împreună cu Charles, are chipul răvășit. A doua zi, prințul ia parte la unul dintre meciurile acelea de polo pe care ea nu le poate suferi. Acolo, pe terenul de la Tidworth, izbucnește în plâns în fața obiectivelor fotografilor. E un stres normal la o fată atât de tânără care mai are câteva zile până la căsătorie, comentează presa, cu bunăvoință.

La catedrala Sfântul Paul au început repetițiile. Diana a trebuit să ia parte la ele aproape zilnic. Învățase deja, cu Oliver Everett, să meargă în pas „regal" prin sala de bal a palatului, având prinse în păr fâșii de hârtie lungi până la pământ ca să închipuie voalul. De data asta, a repetat *in situ*. A făcut și a refăcut la nesfârșit traseul, reverența către regină, toate gesturile care vor trebui îndeplinite fără greșeală în ziua cea mare. Charles, familiarizat de mult cu ceremoniile regale, n-a luat parte decât de două ori la repetiții. În celelalte zile, rolul lui a fost jucat de un figurant.

Diana a repetat conştiincios, dar acum, când evenimentul este iminent, intră în panică. Nu-i mai trebuie căsătorie. Nu vrea să mai audă de logodnicul acesta care iubeşte pe altcineva, de familia lui nesuferită, de monarhia asta pe care-o urăşte. Luni, cu două zile înaintea căsătoriei, prinţesa Anne îşi botează fetiţa, pe Zara, la Windsor. Diana refuză să ia parte la botez. Trebuie să precizăm că naşul micuţei nu este altul decât... Andrew Parker-Bowles, fostul flirt al Annei şi actualul soţ al Camillei. Vechea iubită va fi deci din nou prezentă...

La Buckingham Palace, tensiunea a atins punctul culminant. Coridoarele răsună de paşii valeţilor grăbiţi care vin şi pleacă. Numeroşii veri ai prinţului Philip şi cei câţiva oaspeţi marcanţi găzduiţi la palat, sosiţi chiar în acea zi, îşi dispută cele mai bune camere. Prinţesa Grace de Monaco e furioasă pentru că va trebui să împartă acelaşi salon cu prinţul Harald din Norvegia. În apartamentul ei, Diana plânge. „Nu vreau să mă mărit", îi spune printre sughiţuri surorii ei Jane, care o sărută, îi şterge nasul şi lacrimile; în cele din urmă, pierzându-şi răbdarea, Jane îi spune: „Lasă copilăriile, ştii bine că nu mai poţi da înapoi. E prea târziu: mutriţa ta e deja imprimată pe şerveţelele pentru ceai..." Şi nu numai pe şerveţele: pe măsură ce se apropie data căsătoriei secolului, regatul întreg pare cuprins de o adevărată nebunie, care reprezintă şi un business foarte profitabil pentru vânzătorii de suveniruri. Efigia lui Charles şi a Dianei figurează pe toate obiectele posibile imaginabile. *Daily Mirror* a inventariat 971 de articole diferite: farfurii, ceşti, farfurioare, linguriţe, şerveţele, cârpe de bucătărie, penare, tricouri, mingi, tirbuşoane, semne de carte, pungi, cutii, casete de toate felurile... Mulţimea s-a instalat deja pe străzile Londrei pe unde va trece cortegiul nupţial. Astă-seară va avea loc la Buckingham un mare bal care va marca începerea festivităţilor.

*

„E prea târziu", îşi spune şi Charlles, cu inima strânsă de o presimţire îngrozitoare, în timp ce-i dă Camillei cadoul

pregătit. Știe acum, toți trei știu că această căsătorie este o greșeală tragică. Toți cei care l-au sfătuit să facă acest pas și el însuși, când s-a hotărât, au făcut o greșeală de neiertat. Cu o superficialitate de neînchipuit au ales-o pe Diana să îndeplinească acest „job" de prințesă de Wales, necesitând o înaltă strategie fără să țină seama de alte criterii în afară de originea socială, aspectul fizic și faptul că era virgină. Au ales o imagine frumoasă, care părea să corespundă așteptărilor lor și celor ale poporului britanic. Pur și simplu au uitat că oamenii în general și femeile, în particular, nu sunt niște marionete. Dincolo de fațadă se află o personalitate interioară care vrea să se manifeste. Orice dramaturg știe că piesa este dinainte scrisă în caracterele protagoniștilor. Desfășurarea istoriei este inexorabilă: mai întâi, vodevil de duzină, apoi dramă politică, și în cele din urmă, tragedie. Procesul a început deja: în spatele fetei blânde și timide începe să se contureze o personalitate nevrotică, narcisistă, histrionică. Sub ochii uluiți ai familiei regale, care nu înțelege ce se întâmplă, gâsculița albă se preface în miel turbat. Ciclul infernal s-a pus în mișcare. În timp ce condescendența înduioșată din primele zile a lui Charles se va transforma puțin câte puțin în enervare, în indiferență politicoasă, apoi în ostilitate fățișă și, în sfârșit, în mânie rece, Diana va cădea mai întâi în spirala autodistrugerii, după care, dându-și seama de imensa ei putere asupra mass-media, se va strădui, prin manipulări geniale, să-i distrugă pe cei care au făcut-o să sufere.

În povestea aceasta tristă, prea adesea s-a încercat să se caute vinovați și victime. În realitate, dacă există vreo vină, ea este colectivă: a familiei regale care a greșit din superficialitate, din orbire, pentru că se credea invulnerabilă, mai presus de orice amenințări care nu erau de ordin divin. A presei, care are atâta nevoie de carne proaspătă ca să vândă cât mai multă hârtie, de ziar sau lucioasă. Și, de asemenea, a publicului larg, bârfitor de prima mână, care se lasă întemnițat într-o lume de imagini și acceptă să-și trăiască visurile prin intermediul unor staruri.

De multe ori, oamenii inteligenți se cred cei mai puternici. Ar trebui să se ferească de forța celor slabi. Această

forță ascunsă e teribilă, pentru că nu e temperată de gândire, canalizată de inteligență. Este sălbatică prin natura ei, și, tot prin natura ei, imposibil de stăpânit, ca fluxul sau taifunurile. Casa regală a Angliei, care și-a luat sub acoperișul ei o bombă cu explozie întârziată crezând că-și asigură posteritatea, va afla în curând acest lucru pe propria-i piele.

10.

Căsătoria secolului

În această seară de luni, prinţul de Wales îşi ia adio de la viaţa de burlac, în ţinută de seară, într-un mod cât se poate de protocolar: o cină ceremonioasă oferită de regină la Buckingham Palace, urmată de un bal somptuos cum nu s-a mai văzut din anii '30. În capul scării principale, prinţul şi viitoarea prinţesă îşi întâmpină oaspeţii. Lângă Diana, încântătoare într-o rochie simplă albastru-deschis, un valet e pregătit să-i sufle numele celor pe care nu-i cunoaşte. Prinţul de Wales o felicită călduros pe Nancy Reagan, a cărei sosire la Londra, cu o escortă de treizeci de ziarişti, a pus pe jăratic serviciile de pază şi protocol. Charles zâmbeşte, strânge mâini, găseşte un cuvânt amabil pentru fiecare. Sub cămaşa albă, inima îi e grea ca un bolovan. Are impresia că se îngroapă de viu. Ca un erou din tragediile greceşti, merge în întâmpinarea destinului său cu ochii larg deschişi. Şi-a făcut-o cu mâna lui. În numele datoriei. Va sorbi cupa până la fund. Deocamdată, soarbe, una după alta, cupe cu şampanie Krug, ca să uite. Să uite panica de care e cuprins când se gândeşte la anii pe care se pregăteşte să-i petreacă departe de iubirea lui, legat de o femeie pe care n-o iubeşte şi nu va putea niciodată s-o iubească, de o fetiţă încăpăţânată, incultă şi — presimte deja — imposibil de controlat. Cum a ajuns să accepte să-şi unească destinul de fiinţa asta frumoasă şi bizară care n-are nimic comun cu el, mai străină de inima, gusturile şi pasiunile lui decât o băştinaşă din Australia? S-a lăsat prins în capcană. Este victima propriului simţ al datoriei şi a entuziasmului poporului său, care a pus stăpânire pe Diana ca să-şi transpună în ea visurile de basm. Respectul faţă de convenienţe l-a împiedicat să oprească maşinăria infernală

atunci când încă se mai putea. „Servesc": nu aceasta era deviza sa, moştenită de la Prinţul Negru? Iar acum e prea târziu. Serbările nupţiale au început deja. Nimic nu-l poate salva, poate doar un seism care să-l îngroape sub zidurile palatului, sau o baghetă fermecată care să-l adoarmă pentru o sută de ani împreună cu toţi cei dimprejur. Dar pământul nu se va opri din mişcare ca să-l lase să coboare. E prea târziu. Aşa cum i-a mărturisit cu câteva zile în urmă Camillei, a pierdut orice control asupra situaţiei.

În clipa asta se fac în grabă ultimele pregătiri la catedrală. În grajdurile şi remizele regale, rândaşii şi vizitii ţesală deja caii, le împletesc coamele, curăţă hamurile, lustruiesc caleştile. Toate rotiţele marii maşinării regale şi de poliţie se învârtesc de zor; mii de oameni muncesc zi şi noapte ca să asigure succesul nunţii princiare, apoteoza romanţei. Şefii de la Scotland Yard transpiră de grijă. În perioada aceasta de tulburări sociale şi politice e necesară cea mai mare prudenţă, mai cu seamă după focurile de armă — cu gloanţe oarbe — trase asupra reginei acum câteva săptămâni, în timpul ceremoniei „Trooping the colors". Aşa că au fost mobilizaţi zece mii de poliţişti. Traseul, catedrala şi toate acoperişurile din împrejurimi sunt verificate amănunţit chiar acum, cu belşug de detectoare de metale şi câini dresaţi să caute bombe. Camere discrete şi sofisticate de luat vederi au fost amplasate pentru a supraveghea mulţimea. Cât despre canalele TV, au pus la bătaie cea mai impresionantă logistică văzută vreodată: imaginile vor trece prin 1 200 de kilometri de cabluri înainte de a fi preluate de trei sateliţi care le vor difuza în direct în 54 de ţări, către aproximativ a opta parte din populaţia globului. Doar Africa de Sud va fi lipsită de căsătoria secolului, din cauza apartheidului.

Charles ştie pe dinafară desfăşurarea ceremoniei, a stabilit personal chiar şi cele mai neînsemnate detalii, împreună cu lordul MacLean, şambelanul. Rupând tradiţia, au hotărât ca ceremonia să aibă loc la catedrala Sf. Paul şi nu la Westminster, drumul până acolo e mai lung, astfel că poporul din Londra va avea prilejul să profite mai mult de această defilare hollywoodiană. Mâine seară, în ajunul nunţii, mulţimea îngrămădită în Hyde Park va avea parte de un

somptuos foc de artificii. Artificierii s-au întrecut pe ei înşişi, punctul culminant al spectacolului va înlăţişa siluetele mirilor urcând spre cerul înstelat al Londrei, înainte de a exploda într-o ploaie de scântei! A doua zi dimineaţă, clopotele de la Sf. Paul vor bate fără oprire timp de 30 de minute. În timpul acesta, cele 11 caleşti ale familiei regale vor înainta lent spre catedrală, în ritm maiestuos de 112 paşi pe minut. În capul coloanei va fi caleaşca reginei, trasă de opt cai cenuşii rotaţi şi escortată de 24 de călăreţi din regimentul Blues and Royals, cu panaş alb şi veste albastru-regal. Printre ei se va afla şi Andrew Parker-Bowles, soţul Camillei...

*

Cortegiul îi defilează prin minte ca un film prost, dat cu încetinitorul. Mall, Trafalgar Square, Fleet Street, Ludgate Hill... Tot parcursul e înţesat de lume care-l aşteaptă, sute de mii de chipuri vesele, de ochi atenţi, avizi să ia parte la idila lui. Unii s-au instalat acolo de acum două zile, înarmaţi cu sandvişuri şi termosuri cu ceai fierbinte. Curând, Făt-Frumos, în uniforma de gală a Royal Navy, va depune un sărut cast pe buzele împurpurate ale frumoasei lui iubite, în aclamaţiile poporului său şi sub ochiul vigilent al camerelor de filmat. Sub privirile a 750 de milioane de necunoscuţi, care în toate colţurile lumii vor urmări în direct ceremonia la televizor. Sub ochiul pătrat al planetei.

Dineul din Sala Supeului Dansant s-a terminat, în sfârşit, balul poate să înceapă. Printre cei 800 de invitaţi aleşi pe sprânceană, care umplu cu zumzetul lor monden marea sală de bal, se află şi Camilla. Charles a reperat-o imediat, deşi nu poartă tocuri înalte, e mai înaltă decât majoritatea celorlalte femei. Ochii ei cenuşii, coama blondă îl atrag ca un magnet. Prinţul deschide balul cu logodnica lui, dar se simte de parcă ar fi într-un trup străin. O invită de două ori pe Camilla: nu-şi poate permite mai mult, nu are voie să schiţeze nici cel mai mic gest de tandreţe, dar ce importanţă are? Faptul că o ţine în braţe îi dă deja putere. Şi apoi, peste puţin timp, vor fi împreună. Pentru ultima oară. Charles nu s-a mulţumit să organizeze în amănunt ceremonia oficială: cu o

îndrăzneală care frizează inconştienţa, a aranjat în taină pregătirile pentru ultima noapte cu dragoste cu femeia iubită[1].

Petrecerea, la care ia parte crema aristocraţiei şi a politicii, printre care şi primul ministru Margaret Thatcher, este foarte veselă. E animată de grupul pop la modă, *Hot Chocolate*. Barmanii regali au elaborat pentru această ocazie un cocktail botezat „chef lung, lent şi plăcut lângă tron". Fiecare bea mai mult decât ar trebui. Baloanele zboară prin încăpere. Prinţesa Margaret se plânge că i s-a interzis să se cațăre pe perdele. Ca să se consoleze, îşi agaţă de diademă un balon. Prinţul Andrew îşi agaţă şi el unul la frac. Ingrijorat să nu încalce cumva protocolul, Charles Spencer, fratele mai mic al Dianei, abia ieşit din internat, arborând la cei 17 ani ai lui un costum nou-nouţ, face o reverenţă unui servitor uluit. Regina descoperă muzica „live". Comicul Spike Milligan, a cărui emisiune „Le Goon Show" i-a înveselit de atâtea ori pe Charles şi pe Camilla, îşi face şi el numărul. Cu câteva zile mai înainte îi scrisese prinţului, în stilul lui inimitabil: „în privinţa căsătoriei, daţi-i drumul; voi veni, şi am chiar şi binecuvântarea asociaţiilor împotriva vânătorii. Mama mea e încântată. Dar a dumneavoastră?"

*

La ora unu noaptea, viitoarea soţie se retrage ca să se odihnească. Şi Andrew Parker-Bowles pleacă devreme de la bal, mâine va fi pe baricade toată ziua ca să supravegheze ultimele pregătiri ale escortei regale. După ora două, dispare şi Charles. În sala de bal n-au mai rămas decât câţiva prieteni intimi. Fiecare se pregăteşte de plecare; Camilla îşi pune haina, dispare, pretextând o nevoie urgentă... şi nu se mai întoarce. Prietenii ei îşi spun că s-a dus, probabil, direct la maşină. După ce-o aşteaptă destul de mult la intrarea principală

[1]Faptul a fost dezvăluit în 1993 de ziaristul James Whitaker, care afirma că deţine informaţia de la Stephen Barry, valetul lui Charles. Mărturiile culese de Caroline Graham pentru cartea sa *Camilla, the king's Mistress* indică acelaşi lucru. Stephen Barry, care la data „dezvăluirii" era mort de nouă ani, n-a avut posibilitatea să confirme – sau să infirme – această afirmaţie.

a palatului, îşi dau seama că în noaptea aceea, Camilla Parker-Bowles nu va pleca de la Buckingham Palace.

Casa regală este un mecanism bine uns, de o precizie de ceasornic, deservind cu acelaşi zel şi cu aceeaşi demnitate festivităţile oficiale şi plăcerile oficioase. Un paj o călăuzeşte pe Camilla prin labirintul coridoarelor şi al scărilor până la etajul doi, în apartamentul de trei camere pe care îl mai ocupă încă Charles. În timp ce afară, bunul popor britanic îşi aşteaptă cu răbdare porţia de basm, Charles Philip Arthur George, prinţ de Wales şi conte de Chester, duce de Cornwall şi de Rothesay, conte de Carrick şi baron de Renfrew, Lord al Insulelor şi Mare Steward de Scoţia, cavaler al Ordinului Jaretierei şi cel de-al 44-lea moştenitor al tronului Marii Britanii se pregăteşte să petreacă o ultimă noapte cu iubita lui. Trebuia să îndrăznească... şi îndrăznesc. Aşa e Charles, scrobit pe dinafară, vulcanic pe dinăuntru. E ca un ultim salut, tainic şi disperat, pe care-l adresează Curţii, arhiepiscopului de Canterbury şi Regatului Unit. Regatul lui, căruia tocmai îi sacrifică fericirea lui.

Charles o aşteaptă pe Camilla în camera lui albastră unde tronează un imens pat cu baldachin. Camera în care şi-a petrecut tinereţea, în care a visat de atâtea ori la Camilla, la începutul legăturii lor, şi pe care o va părăsi în curând pentru apartamentul conjugal de la Kensington Palace. În biroul alăturat, o încăpere mare, întunecată şi melancolică, la fel cu stăpânul ei, cu tapiserii maronii, plină de cărţi, a stat ore întregi aşezat în faţa mesei de lucru vorbind la telefon cu iubita lui. Toate speranţele, toate îndoielile şi le-a revărsat, de-a lungul anilor, prin acest aparat, care a auzit un şir de nume de femei şi a fost martorul confidenţelor celor mai intime şi al celor mai delirante hohote de râs. Camilla îşi aminteşte cum auzea în receptor zgomotul infernal al circulaţiei de pe Mall. Îl compătimea fiindcă era închis în celula lui regală pe când ea, la Bolehyde Manor, prin ferestrele deschise se vedea câmpia înverzită din Wiltshire şi răzbătea ciripitul păsărilor. Şi, în sinea ei, se felicita că scăpase de închisoare, de „acvariul" la care este condamnată orice prinţesă de Wales.

Astăzi însă prinţul ei e atât de trist încât aproape că se simte vinovată. În două rânduri a refuzat să se mărite cu el, l-a sfătuit să o ia de soţie pe lady Diana Spencer şi aproape că s-a înfuriat când Charles i-a mărturisit îndoielile lui.

„Va fi exact ce-ţi trebuie: un adevărat şoricel..." şi dacă s-a înşelat de data asta, ea, care avea întotdeauna dreptate? Şi dacă i-a înşelat încrederea, încrederea oarbă pe care el i-a arătat-o mereu, împingându-l spre cea mai gravă greşeală a vieţii lui.

Dar nu mai e timpul să-şi pună întrebări zadarnice. Le-au rămas doar câteva ore pentru a-şi petrece ultima noapte de dragoste. Clipe prea scurte ca să-şi spună tot ce au să-şi spună, în singurul limbaj care nu minte niciodată, cel al trupului. Charles o strânge în braţe pe Camilla. Încă mai este a lui pentru câteva ore. Pentru veşnicie.

În zori, oare târâitul nemilos al deşteptătorului sau ciocănitul discret la uşă al devotatului valet o smulge pe Camilla din braţele lui Charles? Oricum, abia dacă-i rămâne timp să se spele pe fugă în sala de baie, impunătoarea sală de baie victoriană cu ţevăria pe cât de maiestuoasă, pe atât de eficientă. Charles a împodobit-o cu desene şi caricaturi ale familiei. Desenul lui preferat reprezintă o balenă având pe cap o coroană; i l-a trimis un copil cu ortografie nesigură sau cu un precoce simţ al umorului, care a confundat *„prince of Wales"* cu *„prince of Whales"* — „prinţ al Balenelor"... Trebuie să fii înzestrat cu mult umor, îşi spune Camilla, pieptănându-se în grabă în faţa oglinzii, ca să te speli pe dinţi în fiecare dimineaţă uitându-te la propria caricatură... Timpul zboară; s-a luminat de ziuă, jos o aşteaptă o trăsură. În acei zori glorioşi de iulie, de afară răzbat deja rumoarca mulţimii, fluierele poliţiştilor. Ca anesteziaţi de oboseală, cei doi amanţi schimbă o ultimă sărutare. „Voi fi mereu alături de tine", şopteşte Camilla. Apoi se face nevăzută în coridorul interminabil, escortată de valetul tăcut ca o umbră. Parfumul ei pluteşte încă în odaia unde Charles a rămas singur, în pragul noii sale vieţi.

*

În dimineaţa nunţii, când Stephen Barry, valetul, intră în camera lui Charles, îl găseşte întins în pat, cu ochii larg deschişi. În 12 ani de serviciu, e prima oară când îl găseşte complet treaz, fiindcă prinţul suferă de o permanentă lipsă de somn. Afară, pe Mall, mulţimea a intonat, fals dar cu mult entuziasm, *Rule Britannia*. Charles ascultă rumoarea. În dimineaţa asta se simte uimitor de calm, parcă detaşat de sine. Unde-o fi Camilla în clipa asta? Probabil că e în apartamentul ei londonez, unde-şi ajută acum soţul să-şi pună uniforma arhaică în care va escorta, peste puţin timp, caleaşca reginei, şi cea a mirilor la întoarcerea de la catedrală. Pesemne că Andrew Parker-Bowles înjură printre dinţi butonierele prea strâmte, în timp ce se chinuieşte să pună pe el cele zece kilograme de stofă albastru-regal.

Degustându-şi, îmbrăcat în vechii lui pantaloni de catifea, tartinele cu miere, Charles zăreşte, dincolo de ferestre, drapelele agitate de mulţime. Mii de ochi sunt aţintiţi asupra faţadei palatului, şi cea mai mică unduire a perdelelor stârneşte aclamaţii nesfârşite. Stephen îl ajută pe prinţ să-şi pună uniforma de gală a Royal Navy, îi aranjează cu grijă cordonul ordinului Jaretierei peste piept şi insignele ordinelor Băii şi Scaietelui. Valetul cunoaşte bine toate aceste uniforme şi decoraţii: el le pregăteşte, la curăţă, ba chiar le poartă, pentru că el e cel care pozează întotdeauna pentru portretele oficiale, ca să nu piardă Charles prea mult timp. La ora zece şi douăzeci de minute, Charles e gata, puţin emoţionat. „Îţi mulţumesc pentru tot ce-ai făcut", îi spune valetului, de parcă l-ar vedea pentru ultima dată. „Cum o să ajungi la Sf. Paul?" se interesează el, neliniştit. „Vă urmez, Sire". „Să sperăm că n-o să ne pierdem!" zâmbeşte prinţul.

Charles a mai defilat şi altă dată în aclamaţiile mulţimii, în ziua învestiturii sale de acum 12 ani şi, mai recent, la jubileul reginei. Dar e pentru prima dată când se simte astfel purtat de iubirea unui întreg popor. Atmosfera care domneşte la Londra în dimineaţa zilei de 29 iulie 1981 este de nedescris. Violenţa, şomajul, războiul civil, toate astea nu mai există. Timpul e suspendat într-o paranteză magică.

Aerul vibrează de un mare strigăt de dragoste. Englezii care nu se află pe stradă se uită la televizor şi toţi sunt transportaţi de mândrie patriotică privind defilarea iubitei lor monarhii cu toată pompa şi splendoarea ei. „Recăpătaţi-vă încrederea: acesta este adevăratul chip al Angliei", avea să titreze *Daily Express* a doua zi. Nici măcar baloanele negre lansate în semn de protest de susţinătorii celor doi independentişti irlandezi care fac greva foamei în închisoare nu vor reuşi să întunece văzduhul Londrei în acea zi glorioasă.

În catedrala Sf. Paul, inundată de lumină, flori şi muzică, parterul este plin cu mai-marii lumii întregi care-i aşteaptă pe miri: 21 de suverani, 20 de şefi de state – printre care şi François Mitterrand, proaspăt ales –, 26 de guvernatori generali, 281 de membri ai corpului diplomatic şi toată înalta societate britanică. Undeva, printre cei 2 700 de invitaţi care-şi sucesc gâturile ca să vadă mai bine, se află şi Camilla. Charles îi simte privirea aţintită asupra lui în timp ce străbate încet naosul. Un murmur de admiraţie întâmpină apariţia Dianei, la braţul tatălui ei care se clatină uşor pe picioare. E atât de frumoasă, învăluită într-un nor de mătase ca fildeşul şi de tafta albă, sub voalul brodat cu ţechini, prins de o diademă bătută în diamante, remorcându-şi vitejeşte trena lungă de şapte metri şi şaizeci de centimetri! În faţa altarului, prinţul îşi aşteaptă logodnica ideală, care se îndreaptă maiestuos, cu toate pânzele sus, spre el. Expresia lui tristă se datorează, fără îndoială, emoţiei, bucuriei stăpânite că a găsit, în sfârşit, pe femeia vieţii sale... Afară, mulţimea îngrămădită pe esplanadă urmăreşte în direct ceremonia, transmisă prin difuzoare, şi-şi manifestă zgomotos bucuria când Diana încurcă ordinea prenumelor soţului ei, numindu-l „Philip, Charles, Arthur, George..." şi când Charles se împiedică la jurământul de fidelitate.

Gata. A jurat „s-o iubească, s-o ocrotească, s-o cinstească şi să aibă grijă de sănătatea ei, să vegheze asupra ei mai presus de orice altceva". Arhiepiscopul de Canterbury a amintit că „toţi bărbaţii şi toate femeile sunt regi şi regine în ziua căsătoriei lor". Diana a semnat în registru adăugând pentru prima dată la numele ei acel titlu îndelung visat de „prinţesă de Wales". Charles a ieşit din catedrală ţinând-o

stângaci la braţ. Mulţimea în delir care aclamă landoul deschis este prea ocupată cu pălăvrăgeala ca să remarce cât de străini unul de celălalt par tinerii căsătoriţi, zâmbitori, sub o ploaie de petale de trandafiri. Fac gesturile pe care le aşteaptă lumea de la ei, se iau de mână, schimbă câteva cuvinte. Dar par alăturaţi în mod bizar, fiecare dintre ei izolat în admiraţia mulţimii. Nici o complicitate nu se ghiceşte în atitudinea sau în privirile lor. Exaltarea ajunge la culme când apar în balconul palatului, înconjuraţi de întreaga familie regală, cu copiii din alaiul de nuntă agitaţi şi neastâmpăraţi. „Sărutare, sărutare!" scandează poporul fluturând viguros steagurile. În rezervatul Albion, niciodată un *Royal* n-a fost văzut sărutând în public pe cineva. Diana surâde cu un aer stânjenit.

— Sărut-o! şuşoteşte Andrew.

— Nu sunt un cal de circ!

— Of, hai o dată, sărut-o când îţi spun!

O privire furişată către regină, un semn imperceptibil de aprobare şi Charles se execută, în uralele mulţimii, în timp ce mama lui întoarce ostentativ capul. Dar acest sărut care va face Anglia să viseze este foarte scurt şi uşor. Abia dacă i-a atins buzele, de parcă i-ar fi fost frică de contactul cu ea. Diana îşi înclină obrazul spre prinţul ei, schimbă câteva cuvinte, el îi sărută galant mâna. Diana zâmbeşte, cu dinţi strălucitori şi cu irezistibila ei privire piezişă. Jos, pe Mall,. însufleţirea începe să devină isterie colectivă.

După ceremonie, la breakfast se adună familia şi 120 de persoane alese pe sprânceană dintre prietenii apropiaţi. Spre uşurarea generală, Barbara Cartland, „bunica vitregă" a miresei, a avut excelenta idee de a face un turneu promoţional în Statele Unite pentru ultimul ei roman de succes. Excentrica romancieră octogenară, care s-a gândit să organizeze pentru miliardarii texani „tururi Diana", cu vizitarea casei natale a prinţesei, nu prea este *persona grata* la Buckingham. Dar absenţa cea mai remarcată din cercul intimilor este a familiei Parker-Bowles. Nimeni nu-şi poate explica de ce nu se află acolo şi Camilla, prietena nedespărţită dintotdeauna, cea mai fidelă dintre toţi. Camilla n-a fost invitată. Acum o lună, Diana i-a şters cu furie numele de pe listă, declarând că nimic nu trebuia să-i întunece ziua nunţii. Charles n-a insistat, spre

marea surprindere a logodnicei sale, care a crezut cu naivitate că obţinuse o victorie decisivă asupra rivalei sale. Camilla nu va gusta tocătura de calcan, homarul cu sos de mentă, puiul *suprême* şi tortul de nuntă cu cinci etaje care se pregăteşte, ca orice *pudding* care se respectă, încă din aprilie. Îşi va vedea doar la televizor, în tovărăşia câtorva prieteni, iubitul plecând în luna de miere.

După ce şi-a scos uniforma, Charles pare mai dezinvolt în costumul lui preferat gris-perle, lângă soţia lui purtând un taior roz şi o cochetă pălărie în trei colţuri cu pene. Un landou descoperit, împodobit cu baloane multicolore, îi duce la gara Waterloo. Camilla, care cunoaşte toate dedesubturile, ştie că lacheul care stă respectuos în picioare în spatele trăsurii ascunde sub costumul larg, roşu, un pistol de la Scotland Yard, ca şi poliţistul în costum din secolul al XVIII-lea din cortegiul nupţial. Locomotiva trenului special „Mountbatten" este deja sub presiune. Destinaţia: Broadlands, pentru primele două zile ale lunii de miere, apoi o croazieră de vis cu vasul Britannia.

Camilla surâde trist. Îşi aminteşte de camera în care diseară Diana se va încuia împreună cu frumosul ei proaspăt soţ.

11.

Lună de fiere

Drumurile lui Charles îl readuc mereu la Broadlands. Broadlands, proprietate a decedatului lord Mountbatten, este un loc consacrat al iubirilor regale, fie ele legitime sau oficioase. La Broadlands şi-a petrecut prinţesa Elizabeth, la 20 noiembrie 1947, noaptea nunţii. La Broadlands a făcut pentru prima dată Charles dragoste cu Camilla. Şi în aceeaşi cameră, într-adevăr de neocolit, se pregăteşte să-şi consume căsătoria cu lady Diana Spencer. Cunoaşte atât de bine încăperea, cu ferestrele dând spre peisajul romantic al parcului şi al râului, cu patul de sub baldachinul înflorat şi perdelele grele pe care sunt ţesute portretele soţilor Victoria şi Albert, cuplu model de îndrăgostiţi încă de la vârsta de 17 ani. Camillei îi plăcea grozav tabloul franţuzesc, în stilul libertin al secolului XVIII, atârnat pe perete, lângă pat. Reprezenta un tânăr focos, suspinând de dorul tinerei şi voluptuoasei lui soţii care-şi face toaleta, pe jumătate dezbrăcată. Traduseseră împreună cele câteva versuri franţuzeşti de pe tablou: „Tandreţe, mângâiere, de azi s-au terminat: himenul când păleşte, iubirea a zburat..." „Vezi, îi spusese Camilla, râzând, dacă vrei să ne iubim mereu, nu trebuie să ne căsătorim niciodată..."

Camera nupţială de la Broadlands nu va dezvălui secretele plăcerilor princiare. Dar e cert că Diana şi Charles nu vor găsi niciodată în raporturile fizice terenul comun de înţelegere pe care nu l-au aflat nicăieri. Mărturisirile lor, ale prietenilor şi confidenţilor lor nu lasă nici o îndoială în această privinţă. Astrologul Penny Thornton, care a fost timp de şase ani terapeuta Dianei, are o explicaţie proprie pentru tristul adevăr: „În cazul unei fete crescute în filosofia romanelor dnei Cartland, în care toate femeile sunt curtate şi

cucerite fără să-şi scoată măcar hainele de pe ele, sexul promitea mai degrabă spini decât trandafiri. Or, ea era căsătorită cu un Scorpion tipic, pentru care sexul constituie sarea vieţii... Diana nu mi-a mărturisit niciodată deschis că nu era satisfăcută din punct de vedere sexual, dar pe parcursul discuţiilor noastre, ca şi în urma analizei pe care am făcut-o personal privind situaţia dată, mi-am dat limpede seama că acest aspect al vieţii îi lipsea cu desăvârşire... După Penny Thorton, Diana nu numai că „demara greu", dar era, pur şi simplu, „înspăimântată de toată chestia asta". Iar Charles n-are nici iubirea, nici răbdarea necesare ca s-o înveţe să-şi „domesticească" trupul. Diana, asupra căreia se concentrează fantasmele tuturor bărbaţilor din lume, prezintă, din nefericire, toate simptomele unei femei „cu sexualitatea amputată şi care, din acest motiv, pune în scenă tot ce nu poate să simtă". Frigiditatea este complementul logic al bulimiei pe fond nervos. Incapabilă să-şi înţeleagă trupul, Diana încearcă să compenseze acest lucru printr-o „căutare disperată a cheii care i-ar putea deschide poarta spre împlinirea sexuală".

În dimineaţa de după noaptea nunţii, prinţesa de Wales se trezeşte singură în pat. Charles n-a putut să reziste ispitei râului în zorii superbi de iulie. Avusese grijă să ia cu el undiţa şi s-a dus pe malul râului Test să necăjească peştii, aşa cum făcuse de atâtea ori împreună cu Camilla. Diana se consolează parcurgând cu aviditate presa, care se întrece în laude la adresa ceremoniei, a entuziasmului popular şi a farmecului miresei. Foarte conservatorul *Times* nu uită să tragă morala sărbătorii: „Tronul britanic se identifică de acum înainte cu o viaţă de familie exemplară. Acesta este unul dintre motivele pentru care este respectat şi iubit". În ziarele mai puţin serioase, experţi de toate culorile se întrec în comentarii ditirambice şi adesea complezente. Pe Diana o interesează cel mai mult părerea astrologilor, şi trebuie să recunoaştem că aceştia s-au întrecut pe ei înşişi, realizând adevărate performanţe ca să încerce să prezinte în culori trandafirii previziunile sumbre pe care planetele se încăpăţânează să le dezvăluie şi care sunt foarte supărătoare. „Pe cerul căsătoriei lor iubirea, gloria şi norocul", titrează cu

optimism o revistă, pentru a preciza apoi, cu caractere mici: „Dar nu trebuie să ne lăsăm înşelaţi: acest Scorpion dominator (Charles) va avea mult de tras cu acest Rac tandru... Horoscopul căsătorici anunţă pentru viitor unele încercări sau griji pentru rudele în vârstă... Schimbări, multe schimbări, dar casa bogăţici şi Soarele se situează în domeniul carierei şi anunţă mult succes. Multe călătorii în străinătate, poate cam agitate, dar foarte profitabile..." Cât despre analiza grafologică a scrisului prinţesei, este o adevărată capodoperă a limbajului de lemn: „Manifestă o reală disponibilitate, în măsura în care ceea ce se aşteaptă de la ea nu este prea opus faţă de ceea ce a hotărât ea să ofere. Nu-i place să piardă şi nevoile ei sunt pe primul plan. Mai întâi, cele referitoare la viaţa sentimentală, apoi cele care privesc o anume putere şi un prestigiu personal, de asemeni cele legate de o viaţă cotidiană ale cărei plăceri şi rafinamente ştie şi vrea să le aprecieze şi pe care n-o doreşte nici prea încărcată de constrângeri, nici prea monotonă. Foarte feminină, în acelaşi timp simplă, spontană, receptivă şi mai complexă, mai susceptibilă, mai ascunsă în privinţa dorinţelor, viselor, decepţiilor ei, nu este uşor s-o cunoşti în profunzime. O crezi mulţumită, şi ea doreşte mai mult; crezi că este indiferentă, iar ea este foarte interesată; crezi că e de acord, însă ea va avea ultimul cuvânt; pare puternică şi independentă – şi chiar este, în anumite privinţe, atunci când afectivitatea ei nu este pusă în joc – dar are nevoie de cei pe care-i iubeşte şi de aprobarea lor."

Dacă Diana, neavând parte de o poveste de dragoste trăită cu adevărat, se consolează cu cea povestită în reviste, Charles i-a pregătit alte lecturi. A luat cu el o jumătate de duzină de lucrări filosofice dintre cele mai serioase, printre care şi cărţile dragului său Laurens Van der Post, maestrul care l-a învăţat să gândească. Croaziera de două săptămâni pe *Britannia* va fi, speră el, ocazia ideală de a juca rolul lui Pygmalion, cultivând mintea lăsată în paragină a tinerei sale soţii. Charles nu este un cinic. S-a angajat în această căsătorie din simţ al datoriei, fără entuziasm, dar este gata să facă totul pentru ca lucrurile să meargă bine. Noaptea pe care a petrecut-o cu Camilla în ajunul nunţii a fost – nu vrea să se

îndoiască de asta – ultima. Charles nu obişnuieşte să facă lucrurile pe jumătate; chiar dacă se îndoieşte că va putea împărtăşi vreodată cu soţia lui pasiunea pe care a cunoscut-o alături de Camilla, e ferm hotărât să urzească în timp legăturile de tandreţe, stimă reciprocă şi afecţiune care, crede el, le vor cimenta cuplul. La urma urmei, n-au avut prilejul să se cunoască realmente în timpul lunilor trepidante ale logodnei. Acum, când vor fi între patru ochi şi vor împărţi nopţile şi zilele, nu se poate ca lucrurile să nu se aranjeze...

Pe 1 august, prinţul şi soţia lui coboară din Andoverul pilotat chiar de Charles pe aeroportul din Gibraltar, unde urmează să se îmbarce pe vasul *Britannia*. Acest loc de îmbarcare a constituit subiectul unei violente polemici în presa spaniolă, care, hotărât lucru, n-o să se împace niciodată cu suveranitatea Angliei asupra acestei stânci. Pentru a evita incidentul diplomatic, regele Spaniei, Juan Carlos şi soţia lui, Sofia, au fost nevoiţi să renunţe în ultima clipă să asiste la căsătoria princiară. Cei treizeci de mii de cetăţeni britanici ai stâncii n-au însă asemenea simţăminte: ei fac tinerei perechi o primire frenetică. În timp ce *Britannia* iese încet din port, escortată de o flotilă entuziastă de mici ambarcaţiuni care sună asurzitor din sirene, Charles, ţinând-o de mână pe Diana, se simte deodată transportat cu 27 de ani în urmă, într-o dimineaţă de aprilie din 1954.

Avea cinci ani când urcase pentru prima oară la bordul acestei frumoase corăbii nou-nouţe, pentru călătoria ei inaugurală. Se îmbarcase, împreună cu Anne, la Portsmouth, urmând să-şi întâlnească părinţii în insula Malta. Nu-i mai văzuse de aproape şase luni, căci plecaseră din noiembrie într-o lungă călătorie prin ţările din Commonwealth. Micuţ, plin de gravitate în haina cu guler de catifea şi pantofii lustruiţi, cu şosetele albe bine întinse pe pulpele plinuţe, rămăsese pe punte, strângând mânuţa surorii lui mai mici, în timp ce flota britanică, sub comanda lordului Mountbatten, defila într-o ordine perfectă prin faţa iahtului regal. Apoi trebuise să aştepte, în mulţimea de domni şi doamne care stăteau la rând ca să strângă mâna Maiestăţii Sale. Când putuse, în sfârşit, să se repeadă spre ea, Elizabeth îl bătuse uşor pe umăr, înainte de a se îndrepta spre cel care urma.

*

Mai întâi, hoinăreală de-a lungul coastelor Africii de Nord, apoi spre insulele Eoliene, traversare prin strâmtoarea Messina, sosire în Itaca, apoi în Creta popas în Ciclade, vizitarea insulei Rhodos înainte de-a ajunge, prin Canalul de Suez, la Port Said, în Marea Roşie, ultima etapă a călătoriei... Un periplu care poate aprinde imaginaţia oricui, chiar a cititoarelor Barbarei Cartland. Programul era alcătuit din picnicuri în doi pe plaje pustii, băi de soare, cine romantice, cu lumânări, în sunetele orchestrei de pe vas. Firește, un iaht cu un echipaj de 256 de oameni şi 21 de ofiţeri, chiar dacă aceştia poartă, pentru mai multă discreţie, încălţări cu talpă de crep, nu este cel mai confidenţial loc din lume. Dar s-a făcut tot posibilul pentru ca regalii îndrăgostiţi să aibă parte de adevărate momente de intimitate. Echipajul a fost instruit cu grijă, aparatele de fotografiat strict interzise, iar amiralul care comandă vasul se străduieşte în fiecare zi să descopere cele mai feerice escale, după ce s-a asigurat că malul este absolut pustiu. Cu toate acestea, luna de miere se transformă repede într-un coşmar.

Într-o dimineaţă, la câteva zile după plecare, Charles moţăie la soare pe punte; deodată siesta îi este întreruptă de o Diană răvăşită, ieşită din fire, fluturând cu furie două hârtii mototolite: în timp ce răsfoia agenda pe care soţul ei o lăsase în cabină, din ea căzuse două fotografii. Două fotografii înfăţişând-o pe Camilla. Charles încearcă s-o liniştească, să-i explice. Nu trebuie să facă o dramă din asta! Camilla e cea mai bună prietenă a lui şi nimic mai mult. Uitase cu totul de pozele acelea rămase în agendă... Dar nimic din tot ce spune n-o convinge pe Diana, care fuge plângând să se încuie în baie. Resemnat, Charles scoate din coşul de gunoi fâşiile îndoite şi contemplă oftând chipul, deodată şifonat, al vechii lui iubite.

Între tinerii căsătoriţi se aşterne o tăcere grea de neînţelegere reciprocă pe care n-o atenuează vreo adevărată complicitate fizică. Discuţiile filosofice pe care le visa Charles nu vor fi niciodată la ordinea zilei, e evident. Cât despre tandreţe, nici nu se pune problema. Curând, amândoi

se folosesc de orice pretext pentru a evita să rămână între patru ochi, situaţie tot mai penibilă. Charles îi invită adesea pe ofiţerii de la bord să ia masa împreună cu ei. Se închide în cabina ducelui de Edinbourg şi scrie scrisori lungi adresate prietenilor lui, printre care Camilla ocupă un loc de prim rang. „Diana pălăvrăgeşte mereu cu marinarii şi cu bucătarii, în timp ce eu stau ca un pustnic pe punte, cufundându-mă cu bucurie în lectura unei cărţi a lui Laurens Van der Post", scrie el pe 3 august, la două zile după plecare...

Ca şi la Buckingham, unde bântuia pe la bucătărie, Diana caută, într-adevăr, cu încăpăţânare, tovărăşia singurelor persoane printre care se simte cu adevărat bine: oameni simpli şi, de preferinţă, de vârsta ei. Drăguţ din partea ei, dar prea puţin regal... Oamenii sunt încântaţi când ea participă la distracţiile lor, bând Pimm's împreună cu ei şi acompaniindu-le la pian cântecele. Dar aceleaşi cauze produc aceleaşi efecte: într-o zi când a ţinut să-l însoţească pe Stephen Barry în zona rezervată marinarilor, este condusă cu amabilitate, dar ferm, de un ofiţer, înapoi, la cabina ei.

Pofta de mâncare a Dianei stârneşte admiraţia bucătarilor, care sunt uluiţi s-o vadă pe prinţesă îndopându-se cu un *steak* imens, o plăcintă cu rinichi şi o salatieră plină cu cremă englezească, fără să se îngraşe deloc. Ei însă nu ştiu ceva ce Charles observă repede, şi anume că după fiecare masă, Diana se grăbeşte să intre în baie, unde vomită. Treaba asta se întâmplă de câte cinci sau şase ori pe zi. Iar seara, izul care persistă împreună cu mirosul pastei de dinţi nu este dintre cele mai excitante, atunci când Diana vine lângă el în pat. În cea de-a cincea zi a acestei croaziere de vis, Charles nu mai rezistă. Riscă să folosească telefonul de la bord ca s-o sune pe Camilla, căreia deja i-a scris o scrisoare de trei pagini. „Luna mea de miere miroase a vomă", geme el, total depăşit de evenimente.

Îndatoririle oficiale de la care prinţul de Wales nu se poate sustrage complet în nici o împrejurare, nu creează nici o diversiune în acest voiaj de nuntă cu gust amar; ba chiar dimpotrivă. În aparenţă, Diana face faţă foarte bine. Suplă, elegantă, bronzată, este cât se poate de decorativă; dar de îndată ce trebuie să susţină o conversaţie, e ca şi cum n-ar mai

fi acolo. Charles își dă seama pentru prima oară de dimensiunile problemei atunci când la sfârșitul călătoriei *Britannia* face escală la Port-Said. Președintele egiptean Anwar el-Sadat și soția lui, Jihan, și-au scurtat o călătorie în Austria ca să răspundă invitației prințului, care i-a poftit să ia masa la bord. Scara începuse prost: în timp ce se îmbrăcau, în cabina lor, Diana a observat butonii de manșete ai soțului ei, care, hotărât, face gafă după gafă. Pe butoni erau două litere C din aur fin, înlănțuite, C&C, adică Charles și Camilla. Cadoul de nuntă al acestei vechi prietene a declanșat din nou urletele tinerei soții și încă o criză de plâns. Totuși, în timpul mesei, Diana se străduiește să facă o impresie cât mai bună. Dar unica ei contribuție la conversație va fi aceea de a-și informa de câteva ori oaspeții că-i plac grozav fructele de mango. Cam puțin, își spune prințul, care refuză totuși să ia lucrurile în tragic. Diana este atât de tânără, de emotivă, iar educația ei lasă de dorit, ca să nu spunem altceva... știind cât de susceptibilă e persoana, se ferește să-i facă cea mai mică observație, mulțumindu-se să scrie o notă destinată secretarului prințesei, Oliver Everett, ca acesta să pregătească un program de lecturi menit să mobilizeze mintea Dianei. Într-adevăr, eticheta cere ca Altețele legale să fie cele care iau inițiativa și lansează subiecte de conversație în timpul recepțiilor oficiale. În lipsa unei culturi enciclopedice, „job"-ul cere un minimum de cunoștințe și un spirit de replică pe care Diana nu pare să le aibă încă...

*

Ori de câte ori se întoarce la Balmoral după o absență de câteva luni, Charles simte o lovitură drept în inimă. Emoția a rămas aceeași, la fel de puternică, la fel de pură ca pe vremea copilăriei, când se întorcea acasă după lunile lungi petrecute la pension. Colinele sălbatice din Highlands sunt pentru el un loc fermecat, singurul colț din lume unde se simte, în sfârșit, liber. E în stare să umble ore întregi sub văzduhul nesfârșit, printre mărăcinii violeți asupra cărora norii își proiectează umbrele grăbite. În timpul verii, ziua nici nu se sfârșește bine că se și grăbește să apară din nou. În

aceste ţinuturi septentrionale, Charles îşi regăseşte echilibrul. Îşi acordează inima şi trupul la unison cu universul. Trăieşte intens fiecare zi, într-o adevărată comuniune mistică cu natura. Nu vorbeşte, nu gândeşte, simte doar. Nu mai este decât un fragment al lumii, fericit să ia la un mister care-l depăşeşte. Ca un om primitiv, descifrează mesajele pământului, ale vântului şi ale apei. Simte alunecarea imperceptibilă a anotimpurilor observând cum câmpia împrumută zi de zi culorile *tweed*-ului: verde, ruginiu, auriu. Se hrăneşte cu forţele telurice. E slab ca un copil şi puternic ca un zeu.

Tăbliţa care arată intrarea castelului este deja un întreg program: „Şofaţi încet! Atenţie la cai, la câini şi la copii". Inima lui Charles bate mai tare auzind sunetele stridente ale cimpoiului. Tot personalul este prezent, înşiruit în ordine de bătaie ca să-i întâmpine pe tinerii însurăţei, în frunte cu fanfara muntenilor. Regina a aranjat bine lucrurile. Diana are un aer radios. Charles se simte deodată ceva mai uşurat. Croaziera asta n-a fost decât un vis urât. De-acum, totul va fi bine. Cine-ar putea fi nefericit sub cerul Scoţiei? Diana îşi va regăsi pofta de viaţă care-i sedusese pe toţi toamna trecută, când o invitase pentru prima dată la Balmoral...

Familia se află deja la reşedinţa de vară: regina şi prinţul Philip, regina-mamă, prinţii Andrew şi Edward, prinţesa Margaret şi cei doi copii ai ei. Doar Anne lipseşte la apel. Vacanţa mare poate să înceapă, cu alaiul ei de distracţii sportive. Săptămânile vor fi împărţite între pescuitul de somoni şi vânătoarea de lagopede, acele păsări legendare care zboară ca săgeata, până în octombrie, când va începe sezonul vânătorii de cerbi la pândă. Programul este neschimbat: dimineaţa, bărbaţii pleacă la vânătoare; la prânz îi urmează femeile, pentru un mare picnic la iarbă verde. După-amiază, regina îi ia pe toţi cei dispuşi la o plimbare călare pe colinele din jur, în timp ce Charles preferă, de obicei, să pescuiască în Dee, însoţit uneori de bunica lui. Gata cu decorurile şi cu mesele ceremonioase: la Balmoral se fac zilnic, la prânz şi la cină, pe orice vreme, picnicuri şi grătar. Prinţul Philip a proiectat personal şi a pus să se construiască o remorcă

special adaptată care e ataşată la Land Rover ca să transporte la coline prânzurile pantagruelice pe care vânătorii le consumă costumaţi în impermeabile jegoase şi cizme pline de noroi, fraternizând cu „ghillies", hăitaşii scoţieni cu care împart în fiecare zi emoţiile acestor partide de vânătoare cu adevărat regale.

Dar uşurarea lui Charles n-avea să dureze mult. Abia au apucat să se instaleze în rutina vacanţelor că buna dispoziţie a Dianei s-a şi întunecat. Odată depăşit momentul glorios al sosirii, ea nu se mai află în centrul atenţiei generale. Rămâne, firește, Alteţa Regală, dar aici nu este decât o alteţă printre multe altele. O alteţă neînsemnată, o piesă adăugată, cea mai recentă, cu gradul cel mai mic. „Asta nu mai e lună de miere, ci adunare de familie", se lamentează ea. După mai puţin de o săptămână, Diana refuză să mai iasă din casă. Regina-mamă, la cele 81 de primăveri ale ei, urcă voioasă colincle, drapată într-un tartan confortabil, ca să ajungă la vânători la ora picnicului. Diana însă e prea obosită; nu poate suferi pescuitul, vânătoarea o îngrozeşte, se teme de cai. E sătulă de sandvişuri cu costiţă şi roşii şi de cârnaţi prăjiţi la foc de lemne şi mâncaţi fără furculiţă; preferă să se urce în maşină şi să se ducă până în satul Ballater ca să cumpere pungi enorme cu bomboane pe care le devorează apoi singură, ferecată în camera ei.

Charles este consternat. Unde a dispărut faţa plină de viaţă care părea extaziată de picnicurile princiare şi bătea coclaurile, pe orice vreme, până la căderea nopţii? A crezut că se însoară cu o femeie care-i împărtăşeşte pasiunea pentru natură şi se trezeşte lângă o citadină care nu suportă să-şi mânjească tălpile pantofilor cu noroi. Ar fi trebuit să-l recitească pe Oscar Wilde: „Englezoaicele îşi ascund sentimentele până la căsătorie. După aceea, se arată aşa cum sunt". Charles nu-şi explică transformarea ei. Să fi jucat Diana teatru încă de la început, ca să obţină rolul de prinţesă pe care şi-l dorea atât de mult? Nu-i vine să creadă. Cu toate acestea, e evident. Diana nu suportă să stea la ţară, în general, şi la Balmoral, în special. Dacă nici măcar asta nu-i uneşte, înseamnă că într-adevăr n-au nimic în comun.

Şi măcar dacă s-ar mulţumi să trăiască după placul ei, dar bine dispusă, ca Margaret! Dar îi face scene dimineaţa,

când pleacă la vânătoare sau la pescuit, încearcă să-l culpabilizeze: dacă ar fi un soţ bun, ar sta cu ea în loc să bată dealurile toată ziua. Dar Charles nu cedează. Încălţat cu cizme înalte şi purtând pe cap vechea lui pălărie, trăieşte clipe de nealterată fericire, singur, în picioare în valurile tumultuoase ale râului Dee. Când, cu o lansare dibace, depune delicat musca la locul ales, sau când se luptă cu un somon de 20 de kilograme care se zbate la capătul firului, folosindu-se de greutatea undiţei şi de cea a prăzii ca să-şi ţină echilibrul, atunci se simte cu adevărat o fiinţă regală. Îşi recapătă energia. El numeşte senzaţia aceasta „fericirea pură de la Balmoral". „Mă simt golit şi incomplet fără toate astea", îi scrisese odată Camillei.

În ceea ce-o priveşte pe Diana, ea se simte golită şi incompletă în mijlocul acestor lande pustii unde nu poate nici măcar să facă shopping. În fiecare zi insistă, cerându-i soţului ei să se întoarcă la Londra. Dar Charles nu vrea, sub nici un motiv, să-şi întrerupă luna de miere cu natura. Zilnic, cameristele trebuie să cureţe urmele de vomă pe care Diana le lasă în baie. Pe coridoare începe să se şuşotească: boala ei nu mai poate fi ascunsă. Lucrurile se înrăutăţesc şi mai mult atunci când Diana descoperă printre hârtiile personale ale soţului ei două scrisori ale Camillei. Două scrisori duioase, care-i spulbera orice îndoială, dacă ar fi avut vreodată îndoieli; în privinţa naturii profunde a acestei „vechi prietenii". Charles nu reuşeşte să-i explice. Cum s-o convingă că a pus capăt de bună voie iubirii lui pentru a începe o viaţă nouă, cu hotărârea sinceră de a fi un soţ credincios şi, speră el, un tată de familie? Spectrul Camillei cristalizează de acum înainte tot ce-o face pe Diana să se simtă prost, ajungând până la obsesie. „Este normal ca o femeie să fie obsedată până-ntr-atât de trecutul soţului ei?" îl întreabă, descurajat, într-o zi Charles pe Stephen Barry. Descumpănit, n-are cui să se adreseze decât Camillei, bineînţeles, căreia îi telefonează din ce în ce mai des, atunci când nu-i scrie scrisori lungi.

La mai puţin de două luni după glorioasa ceremonie de la Sf. Paul, căsătoria prinţului şi prinţesei de Wales începe să se ducă de râpă. Pentru public însă, basmul cu zâne rămâne intact. Întrucât mass-media cere poze, se organizează o şedinţă de

fotografii pentru presă și televiziune. Diana plânge și refuză să participe. Charles trebuie să se supere ca s-o facă să consimtă. „Prada" regală este așezată pe malul râului, în fața unui pod vechi de piatră. Prințul, în kilt, își ține drăgăstos de după umeri tânăra soție în timp ce haita de fotografi și cameramani îi mitraliază, punându-le întrebări idioate, de genul: „Prințesa a pregătit azi micul dejun?" Charles are un aer preocupat, ca de obicei, Diana însă e radioasă. Când ziariștii îi pun întrebări în legătură cu viața de femeie măritată, ea declară, cu un zâmbet strălucitor: „Le recomand tuturor căsătoria! Este o viață minunată, iar Balmoral este unul dintre cele mai frumoase locuri din lume..."

12.

Prinţesa cu mâinile goale

„Ei, drăcie, ea e dincolo, ne-am aşezat greşit! Charles obişnuit de mult să noteze detaliile caraghioase din timpul manifestărilor oficiale, nu-şi poate reţine un surâs auzind aceste cuvinte. Partea „greşită" e cea pe care se află el. Cea „bună" e a Dianei, pe care mulţimea o mănâncă din priviri. Această primă călătorie oficială în Ţara Galilor e un adevărat triumf pentru prinţesă. Stoică sub ploaia neobosită de toamnă care-i pleoştește puţin penele de la pălărie, Diana e aclamată ca o madonă. Plină de drăgălăşenie, spontană, îmbrăţişează bătrânii, îi atinge pe orbi, le zâmbeşte copiilor. Spre deosebire de regină şi de toate femeile din familia regală, a refuzat să-şi pună mănuşi. Contactul fizic n-o sperie. Lumea se înghesuie ca să se apropie de ea, fără să se preocupe deloc de regalul ei soţ care, redus la rangul de figurant, îşi joacă rolul, ca întotdeauna, cu calm şi umor. „Daţi-mi mie florile astea, o să i le dau soţiei mele; cred că ăsta este acum rolul meu!". În ciuda unui grăunte de enervare, Charles se bucură văzând succesul pe care-l are soţia lui, despre Diana însă nu se poate spune acelaşi lucru. Între două ceremonii, se prăbuşeşte plângând în trenul regal şi jură că nu mai face nici un pas. În faţa ochilor acelora holbaţi, a gurilor avide care-i strigă numele, a mâinilor care se întind s-o apuce, e cuprinsă de panica mielului dus la tăiere. Ba mai rău, are greţuri – greţuri adevărate, de data asta. În cea de-a doua zi a călătoriei, un telefon de la Londra i-a transmis rezultatele analizelor şi a confirmat ceea ce bănuia: e însărcinată.

Charles este emoţionat şi recunoscător la gândul de a fi tată, dar asta nu-i de ajuns pentru a-i calma îngrijorările. Căci comportarea Dianei şi relaţiile lor conjugale nu se

îmbunătățesc, ba chiar dimpotrivă. După întoarcerea la Buckingham, unde locuiesc până când va fi pregătit apartamentul lor din Kensington Palace, prințul de Wales a intrat din nou în rutina obligațiilor oficiale. În timp ce el călătorește prin regat, rostește discursuri, inaugurează spitale, prințesa se plictisește. Se încearcă să i se întocmească un program potrivit, în funcție de centrele ei de interes, dar nimeni nu reușește să descopere care ar fi aceste centre de interes. Diana este nefericită. Încearcă să-și umple timpul făcând cumpărături și supraveghind amenajările de la Kensington și Highgrove. Dar în cea mai mare parte a zilei se plictisește. Își petrece ore întregi stând ghemuită, nemișcată, cu fruntea sprijinită de genunchi. Oftează la perspectiva unei ieșiri în public, când va trebui să suporte din nou admirația isterică a mulțimii. Dar parcurge cu nesaț presa și colecționează avid toate articolele în care se vorbește despre ea, de parcă ar spera să-și descopere în ele identitatea. Staff-ul ei, care-i îndură toate schimbările de dispoziție, nu mai știe cum să se poarte cu ea. Într-o zi îți face confidențe, iar a doua zi, parcă nici n-ai mai exista. Astfel, Oliver Everett se va vedea redus, timp câteva luni, fără nici o explicație, la poziția de „om invizibil". După 12 ani petrecuți în serviciul prințului, Stephen Barry se simte și el în plus și-și dă demisia. Charles este descumpănit. Cheamă câțiva medici care stau de vorbă cu amândoi soții, apoi, separat, cu Diana. În fața lor, își descarcă sufletul: se simte atât de singură, ca o prizonieră, se plictisește, n-are nimic de făcut, iar soțul ei n-o iubește. Oamenii artei încearcă s-o încurajeze și să-l liniștească pe prinț: nu este decât o dificultate de adaptare, agravată de sarcină. „După naștere, veți vedea, lucrurile vor merge mai bine..."

*

De la începutul anilor '70, familia regală petrece întotdeauna Crăciunul la Windsor, iar luna ianuarie la Sandringham. Sandringham, în ciuda sutelor de încăperi ale lui, este într-o stare prea proastă ca să-i adăpostească pe numeroșii veri cu copiii lor, în total cam 30 de persoane, fără să mai punem la socoteală dădacele și slujitorii. La Windsor,

în schimb, toţi sunt la largul lor. Fiecare dintre ramurile familiei îşi are turnul său: regina şi copiii ei locuiesc în Turnul Reginei, regina-mamă stă în turnul Lancaster, familia Gloucester – în Turnul York, familia Kent în Turnul Edward al III-lea, iar personalul, în Turnul Brunswide. Familia Windsor adoră reuniunile de familie. Prin naştere, s-au trezit într-o postură de „extratereştri"; spre deosebire de muritorii de rând, ei n-au semeni, au doar supuşi, şi trăiesc înconjuraţi mai mult de respect decât de prietenie. Aşa încât nu-i de mirare că se simt atât de bine în familie: este unicul mod în care pot redeveni oameni ca toţi oamenii. De asta le place atât de mult Crăciunul, moment privilegiat între toate celelalte. De Crăciun închid şi ei prăvălia, savurează pudding-ul şi schimbă cadouri, ca toată lumea.

În ajunul Crăciunului, la ora solemnă a ceaiului, toată familia în păr s-a adunat în Salonul Stacojiu cu pereţii tapetaţi cu mătase damaschinată, unde tronează un brad imens. Covoarele au fost scoase: copiii se dau pe gheaţă pe parchetul somptuos de marchetărie, sub privirea vigilentă a regelui George al VI-lea şi a tinerei sale soţii – astăzi, regină-mamă – alc căror maiestuoase portrete în picioare împodobesc pereţii. Acolo, sub plafonul bogat, ale cărui aurării răsfrâng lumina lustrei de cristal, cadourile bine împachetate sunt dispuse pe o masă lungă de 20 de metri. Fiecare îşi are teancul lui, de la „Queen Mum" până la cel mai mic dintre bebeluşi, iar despachetatul e însoţit de strigăte de bucurie. Diana a crezut că va intra în graţiile celorlalţi cumpărând daruri luxoase pentru fiecare şi când colo, vede că familia pare să se întreacă în cadouri cât mai ieftine: Anne se extaziază în faţa ştergătorului de picioare din pai oferit de Charles, care la rândul lui, nu mai poate de bucurie găsind un accesoriu nou pentru undiţă. Cu cât e mai ieftin, cu atât e mai frumos, constată cu amărăciune Diana, care s-a ruinat cumpărând caşmiruri în fir dublu şi găseşte că mulţumirile nu sunt la nivelul cadourilor.

În dimineaţa de Crăciun, fiecare găseşte în camera lui câte o şosetă plină cu tot felul de mărunţişuri – săpunuri parfumate, lumânări şi diverse fleacuri nostime. După slujba de la biserică urmează masa de familie în Salonul de Stat.

Este prânzul tradiţional englezesc de Crăciun, cu nelipsitul curcan umplut şi redutabilul „Christmas pudding". Pentru a se păstra intimitatea familială, personalul nu are acces în încăpere, cu excepţia bucătarului şef, care urcă respectuos ca să tranşeze curcanul. Ferită de priviri indiscrete, familia regală îşi pune pe cap tichiuţe caraghioase de hârtie, suflă în trompeţele, aruncă serpentine şi face gălăgie, ca orice familie veselă ai cărei membri ţin unii la alţii. La ora 15 fix, ca în orice cămin englezesc, toţi trec în salon ca să asiste cu sfinţenie la discursul de Crăciun al reginei, înregistrat cu câteva zile mai devreme.

Ca să te integrezi, să-ţi găseşti locul în masa compactă a unui asemenea trib, unit de ani îndelungaţi de glume împărtăşite şi de manii familiale, trebuie să ai o doză serioasă de tact, umor şi putere de adaptare, care Dianei îi lipseşte, din păcate. După testul de la Balmoral, acest prim Crăciun la Windsor i se pare un nou examen de trecut. La masă, după cum prevede eticheta, locul ei nu este niciodată alături de Charles. Neclintită, abia îndrăzneşte să deschidă gura de frică să nu spună vreo prostie. Rarele ei glume cad în gol: nu are umorul caustic al familiei Windsor. Cu excepţia reginei care încearcă zadarnic s-o facă să se simtă la largul ei, nimeni nu-i acordă vreo atenţie specială. Anne, mai ales, care nu străluceşte prin răbdare, o ignoră total pe cumnata aceasta cu conversaţie greoaie, căreia a mai trebuit, pe deasupra, să-i şi cedeze camera ei. Diana se simte singură, exclusă din legăturile familiale.

După Crăciun, când familia se instalează la Sandringham, e şi mai rău. Castelul Sandringham se află în partea nordică a peninsulei Norfolk, în mijlocul a zece mii de hectare de păduri şi de câmpie: un teritoriu dezolant, neted ca-n palmă, măturat de un vânt îngheţat dinspre nord-est, care vine direct de la Marea Nordului. Pentru prinţul de Wales, „Bertie", viitorul rege Edward al VII-lea, care-l cumpărase în 1862, după ce se căsătorise cu prinţesa Alexandra, Sandringham avea două calităţi esenţiale: constituia un excelent teren de vânătoare şi se afla foarte departe de Windsor, unde îşi avea reşedinţa temuta lui mamă, Victoria. În acest climat aspru, Alexandra regăsea amintirea Danemarcei ei natale. Pentru a-şi adăposti familia care sporea văzând cu

ochii. Bertie, mergând pe urmele tatălui său, dărâmase pur şi simplu elegantul castel din secolul al XVIII-lea pentru a înălţa în locul lui o construcţie banală în stilul vremii. Un incendiu providenţial, care a distrus în 1891 ultimul etaj, i-a permis unui arhitect mai talentat să repare lucrurile. Castelul de acum, din cărămidă roşie, cu numeroase nişe, turnuri, şemineuri masive, nu arată rău. Dar, cu cele 274 de camere ale lui este, suspina Edward al VII-lea, „la fel de lacom ca un elefant alb". Ca să menţină clădirile în afara apei, să întreţină camerele pentru recepţii, câteva apartamente pentru membrii familiei şi, bineînţeles, terenul de vânătoare, era nevoie de un buget considerabil; în 1975, castelul era atât de dărăpănat încât lucrările nu mai puteau fi continuate. Familia regală, care n-ar fi renunţat pentru nimic în lume să-şi petreacă luna ianuarie la Sandringham, s-a instalat deci la Wood Farm, o fermă cu şase camere, în care se intra prin bucătărie, în timp ce Anne şi soţul ei stăteau într-o rulotă, alături de clădire.

Sandringham este paradisul vânătorilor. Edward al VII-lea nu se gândea decât la vânătoare, fiul lui, George al V-lea, şi musafirii lor trăgeau fără probleme cam o mie de cartuşe pe zi fiecare, şi rar se întâmpla ca aceşti trăgători de elită să-şi găsească ţinta. Astăzi se procedează mai raţional: cam zece mii de fazani de crescătorie sunt doborâţi în fiecare an de cei mai buni ţintaşi din regat, fără a mai pune la socoteală potârnichile, iepurii, porumbeii, găinuşele de apă şi raţele sălbatice.

Şi aici Diana se simte în afara jocului. Focurile de armă care răsună toată ziua pe moşie o îmbolnăvesc. Picnicurile de vânătoare prin sălile din satele învecinate n-o înveselesc. Nu mai suportă să se supună regulilor casei. Totul o enervează. Are impresia că i se acordă mai puţină atenţie decât câinilor reginei, duzina de *corgis* pe care soacră-sa îi cară după ea pretutindeni, care se ţin după ea, tropăind pe coridoare şi pe scări cu lăbuţele lor scurte şi formând în jurul ei, când se aşază pe fotoliu, un meterez fremătător, mai degrabă ostil. Da, ar prefera să fie în locul unuia dintre „cârnaţii" aceia cu labe, măcar i s-ar vorbi cu blândeţe, ar fi mângâiată...

Dianei şi lui Charles li s-a repartizat una dintre cele mai frumoase camere, chiar deasupra apartamentelor reginei,

cu o vedere minunată asupra câmpiei din jur. Dar în această cameră se aud mai mult țipete și hohote de plâns decât suspine de dragoste. Diana nu știe ce să mai facă pentru a-și afirma existența. Cu cât e mai prost dispusă, cu atât i se răspunde printr-o tăcere mai glacială și o indiferență absolut regală. Ar prefera o ceartă zdravănă, urmată de o împăcare plină de efuziuni. Dar așa ceva nu e în stilul casei: în familia Windsor nimeni nu-și etalează sentimentele, iar cei care nu știu să se stăpânească sunt, în general, ignorați. Răbdarea lui Charles, plin de solicitudine totuși față de tânăra lui soție gravidă în luna a treia, începe să cedeze.

„Dacă mă mai lași singură, mă omor și gata!" Charles, în costum de călărie, se pregătește să dea o raită călare pe moșie. Dimineața a început cu una dintre scenele de care are parte acum în fiecare zi și care se învârt, de cele mai multe ori, în jurul Camillei. „Nu mă iubești, te gândești numai la ea, îi telefonezi zilnic, nu-i așa?" Charles nici nu se mai obosește să-i răspundă. E adevărat că o sună tot mai des pe Camilla, dar trebuie să recunoaștem că are nevoie să-și ridice moralul: Camilla este singura persoană căreia îi poate mărturisi eșecul căsătoriei sale. Charles ridică din umeri și se întoarce să plece. Atunci Diana se lasă să cadă pe scări și se rostogolește până jos, aterizând la picioarele reginei-mame îngrozite.

E greu să numești tentativă de sinucidere o cădere pe douăzeci de trepte ale unei scări în pantă lină. Oricum, țelul urmărit este atins. Regina-mamă tremură toată, regina sosește în grabă precedată de câinii ei, Charles renunță la plimbare și-i telefonează ginecologului George Pinker, care-și întrerupe vacanța și vine s-o examineze pe Diana, dând un diagnostic liniștitor în privința bebelușului. Diana a devenit din nou centrul lumii și, timp de câteva zile, e într-o dispoziție mai bună. Dar vai, nu pentru mult timp: incidentul cu scara va fi primul dintr-un lung șir de chemări în ajutor: își crestează încheietura mâinii cu un cuțit pentru lămâi, se zgârie pe piept cu un briceag, se aruncă într-o vitrină de sticlă.

Dar cine strigă prea des: „Lupul!", nu mai este luat în seamă. Aceste false tentative de sinucidere, pe cât de spectaculoase, pe atât de puțin periculoase, nu mai produc același efect ca prima. Au însă o consecință cu totul nedorită

de Diana: îl îndepărtează pe Charles. Diana face parte dintre femeile pe care nimic nu le mulţumeşte niciodată. Niciodată nu e destul de iubită, niciodată destul de admirată. Rana e prea adâncă, lipsa iubirii a devenit o adevărată prăpastie. Acest gen de femei, victime şi călăi în acelaşi timp, te aspiră în spirala infernală a insatisfacţiei lor. Te trag de picioare, îţi consumă energia vitală. Îţi trezesc instinctul de a te feri de ele, aşa cum şi ele ar vrea să se ferească de propria lor persoană.

Diana e nefericită la Balmoral, la Windsor, la Sandringham, la Buckingham Palace, palatul acela detestat care emană, zice ea, o „energie moartă". Dar nefericirea o urmăreşte pretutindeni. O urmează la Althorp, într-un week-end din ianuarie, când camera conjugală a perechii princiare, refăcută în cinstea lor, este scena unui adevărat pugilat. O oglindă antică, un scaun din secolul al XVIII-lea, până şi geamurile ferestrei, nimic nu rezistă furiei Dianei, care va explica personalului, cu un surâs dezarmant: „A fost un accident; n-aveam aer aici!" Nefericirea o urmăreşte până şi la Eleuthera, la familia Romsey, unde, în februarie, nişte paparazzi reuşesc s-o fotografieze în costum de baie, cu burta ei proeminentă, imagine vie a fecundităţii şi a fericirii conjugale. Dar până şi în această insulă paradisiacă din arhipelagul Bahamas, la mii de kilometri de Camilla, cum ar putea fi fericită când Charles şi verii săi poartă conversaţii pasionante la care ea nu poate participa, sau când se cufundă în lectură, sau când pictează în acuarelă? Diana este prea profund atinsă ca să se poată interesa de altceva în afara propriei sale persoane; nu înţelege de ce anturajul ei nu face acelaşi lucru, cu toate că ea constituie obiectivul principal al mass-media. Într-o astfel de schemă, tot ceea ce distrage atenţia de la persoana ei devine obiect al geloziei Dianei. Trăieşte ferecată într-un turn înălţat chiar de ea şi în care se loveşte de pereţi. Chiar campania din insulele Malwine, unde prinţul Andrew îşi riscă viaţa la comenzile unui elicopter, nu-i trezeşte Dianei interesul decât în măsura în care reuşeşte să-i „fure" prima pagină a ziarelor din acel aprilie 1982.

Neputând face faţă acestei cereri disproporţionate de dragoste, Charles se eschivează. Aflat în permanenţă sub presiunea teribilă a vieţii publice şi a unei agende completate

pe şase luni înainte, nu suportă ca altcineva să încerce să pună stăpânire pe el. Viaţa lui este şi aşa devorată din exterior, nu poate permite să-i fie devorată şi din interior, pentru el e o chestiune de supravieţuire. Se destinde jucând polo ori de câte ori poate şi se refugiază în cercul prietenilor săi intimi, printre care Camilla figurează la loc de cinste. Prinţul îi imploră să păstreze tăcerea, iar ei îi îndeplinesc rugămintea: ani de-a rândul, secretul va fi păstrat. Cu mania lui de a se auto-deprecia, Charles se învinovăţeşte că a atras-o pe Diana într-o existenţă pe care ea nu e în stare să şi-o asume. Dar încă mai nutreşte iluzia că nu este decât un moment dificil, care trebuie depăşit. Cu siguranţă că naşterea bebeluşului va aranja lucrurile...

13.

Nenorocire pe câmpie

Clopotele de la Westminster Abbey şi de la catedrala St. Paul încep să răsune, în timp ce 41 de lovituri de tun zguduie cerul Londrei. Programele posturilor de radio şi televiziune se întrerup pentru a anunţa evenimentul: prinţesa de Wales a dat naştere unui moştenitor. În avioanele companiei British Airways, şampania curge în valuri pentru pasagerii uluiţi.

Travaliul a durat o zi întreagă, timp în care Charles nu s-a mişcat de la căpătâiul soţiei sale, internată la spitalul Sfânta Maria, din Paddington. „Sunt fericit că am fost tot timpul alături de Diana, îi va scrie el Patriciei Brabourne, pentru că la sfârşitul zilei aveam impresia că iau şi eu cu adevărat parte la procesul naşterii, ceea ce mi-a oferit răsplata de a vedea această mică făptură care este a noastră, cu toate că, aparent, ar putea fi a oricui altcuiva!"

Venirea pe lume a lui William, Arthur, Philip, Lewis, viitor prinţ de Wales şi moştenitor, cu voia lui Dumnezeu, al coroanei Angliei, a avut loc pe 21 iunie 1982, la ora 21 şi trei minute fix. Mulţimea aşteaptă de mai multe ore în faţa spitalului şi, când, spre miezul nopţii, fericitul tată apare în sfârşit, e intonat în cinstea lui cântecul pe care-l cântă toţi englezii cu ocazia naşterilor: *„For he's a jolly good fellow"*. În acea noapte, Charles se simte ca orice alt tată din lume: emoţionat, mândru, neîncrezător. „Este într-adevăr grozav de apetisant şi are degeţele ca nişte cârnăciori, exact ca ale mele", le scrie el a doua zi după eveniment prietenilor săi Van Custem. „Slavă Domnului, n-are urechile tatălui său!", exclamă uşurată regina a doua zi

dimineaţa, când îi este arătată bucăţica aceea de carne cântărind şapte livre, care poartă în ea nădejdile monarhiei.

După încă o zi, poporul britanic, mişcat până la lacrimi, vede apărând în pragul spitalului, alături de vaporoasa lui soţioară, un tată zâmbitor, ţinând ocrotitor şi tandru în braţe un pachet învelit în pânze albe. Prinţul de Wales nu-şi duce familia la Kensington Palace, unde s-au mutat cu câteva săptămâni în urmă, ci la Highgrove. Căci domeniul lui, refugiul lui se află numai şi numai la Highgrove, unde acest veşnic pretendent la tron şi-a găsit, în sfârşit, regatul. În ceea ce priveşte casa, i-a dat Dianei mână liberă s-o aranjeze cum doreşte, sperând că astfel se va ataşa de ea. Cu ajutorul decoratorului sud-african Dudley Poplack, recomandat de mama ei, Diana a făcut din casa aceea, contra sumei de 500 000 de livre, un cuib comod, pe gustul ei – mochetă groasă în toate camerele, perniţe înzorzonate şi pereţi pastelaţi –, care seamănă mai curând a apartament londonez decât o casă de ţară. Cel mai greu lucru a fost să se găsească un loc pentru o parte din nenumăratele tablouri, grilaje de fier forjat, vaci de lapte – printre care şi o pereche de căţuşe, dăruite de deţinuţii plini de umor ai închisorii de la Dartmoor, aparţinând ducatului Cornwall.

Cât despre Charles, el şi-a rezervat grădina. Crearea grădinii ideale a cărei viziune îl obsedează este o adevărată misiune pe care se simte învestit s-o realizeze cât mai urgent. Natura nu poate fi grăbită: când ai trecut de 30 de ani, e vremea să însămânţezi dacă vrei să-ţi vezi rodul eforturilor. Sunt atâtea lucruri de făcut şi are atâtea de învăţat, el, care mărturiseşte că n-a sădit în viaţa lui altceva decât „pomi oficiali, în găuri foarte oficiale"! Cu ajutorul bătrânei sale prietene lady Salisbury, pentru prieteni – Mollie, care de 40 de ani se ocupă de grădinărit biologic, ca o adevărată profesionistă, a întocmit un plan de campanie. Prima lor grijă a. fost să evite privirile indiscrete. Fotografi înarmaţi cu binocluri şi cu teleobiective au poposit pe şoseaua de alături, care domină proprietatea, iar curioşii provoacă regulat accidente sucindu-şi gâtul în aceeaşi direcţie pe când se află la volan. Un zid înalt de pietre de râu şi un gard viu stufos, care creşte văzând cu ochii datorită porţiei generoase de îngră-

şăminte naturale, au restabilit intimitatea. Diana va putea face băi de soare cu sânii goi la piscină, ferită de priviri nedorite.

Mollie şi Charles au schiţat şi au plantat o mică grădină de trandafiri în care tufişurile de trandafiri şi de salvie împrăştie miresme ameţitoare sub soarele de iunie. S-au apucat acum să lucreze la grădina tradiţională de zarzavat, în care prinţul are ambiţia să creeze un „Villandry în miniatură", după modelul acelor uimitoare grădini de pe malurile râului Cher „a căror graţic ordonată pare un vestibul omenesc al paradisului". Deja începe să prindă formă. În jurul bazinului central, de o parte şi de alta a potecilor pavate cu cărămidă sau presărate cu pietriş, mici garduri vii conturează spaţii geometrice în care legume, flori şi fructe încep să se dezvolte fără nici un tratament cu chimicale şi fără alte îngrăşăminte decât clasicul bălegar. Meri tineri se întind, plini de bunăvoinţă, pe spaliere. În curând, pe spalierele întinse de-a lungul zidurilor se vor ivi primele fructe.

Pe locul viran plin de scaieţi care se întindea iniţial între casă şi grădina de legume, Charles visa să reconstituie o prerie asemănătoare cu pozele cărţilor lui din copilărie, plină de bălării, maci, margarete şi năsturaşi. A apelat la Miriam Rotschild, cea mai mare specialistă în flori de câmp; căci aspectul sălbatic, atât de natural în grădinile italieneşti, nu poate fi improvizat în climatul umed al Angliei. Acum nu se mai satură să se plimbe prin această tapiserie multicoloră, prin care zboară mii de fluturi şi prin mijlocul căreia trece o alee largă de gazon tuns cu grijă. Îşi explorează neobosit domeniul. Când nu meditează la viitoarele culturi, discută despre lucrările în curs cu dragul lui Paddy Whitland. Acest irlandez rumen la faţă este omul la toate şi sufletul domeniului Highgrove, unde oficiază de aproape 40 de ani. Charles l-a adoptat când a cumpărat proprietatea, iar acum nu se mai poate lipsi de el. Purtând cizme Wellington şi nişte pantaloni vechi de catifea, prinţul de Wales petrece ore întregi greblând, săpând, semănând cu mâinile lui, ceea ce-i produce o plăcere imensă. „Mi-am pus tot sufletul şi toată inima în Highgrove, va scrie el câţiva ani mai târziu. Şi mi-am pus şi spinarea la bătaie..."

*

La acest început de vară, Charles este aproape la fel de mândru de grădina care începe să prindă formă ca şi de

bebelușul lui nou-nouț. Diana însă este departe de a-i împărtăși pasiunea. Grădina n-o interesează deloc. O grădină nu vorbește, nu te ascultă, nu-ți reflectă propria imagine. Grădinăritul o plictisește. „*Boring*", „plicticos", a devenit cuvântul care apare cel mai des în vocabularul ei. Highgrove este *boring*, Charles, cu pasiunea lui pentru grădină, e și el *boring*; prietenii lui, care nu vorbesc decât despre cai, vânătoare sau istorie, sunt *boring*. Când o felicită cineva în legătură cu domeniul, Diana răspunde, ridicând din umeri: „Oh, ne vom muta în curând de aici! Nu-mi place casa asta".

Maternitatea n-a schimbat-o pe Diana în bine, așa cum sperau cei din jur. Firește că-și adoră copilașul, se ocupă personal de el cât mai des posibil, îl acoperă cu sărutări toată ziua, dar miracolul pe care-l invoca în sinea lui Charles nu s-a produs. Depresiei prenatale îi urmează depresia postnatală. Diana se duce să vomite chiar de douăsprezece ori pe zi uneori și a slăbit în mod îngrijorător. Acum cântărește doar 37 de kilograme. Același scenariu se repetă mereu, cu aceleași urmări. Scene de gelozie, crize de plâns, țipete, după care soțul hărțuit se repliază strategic pe poziții pregătite dinainte: grădina, terenul de polo, prietenii, și, bineînțeles, Camilla.

Camilla le-a devenit vecină de când familia Parker-Bowles s-a instalat la Middlewick House, în apropiere de Corsham, la vreo 20 de km de Highgrove. Încă o provocare pentru Diana, care acceptă totuși să-l însoțească pe Charles, într-o seară de septembrie, la inaugurarea casei celei pe care o consideră cea mai mare dușmancă a ei. Voia să vadă sălașul acestei femei detestate, poreclită de ea „Rottweilerul", după numele rasei de câini răi, de luptă, cu care i se pare că seamănă Camilla, din pricina danturii ei și a înverșunării cu care-și apără prada. Ajunsă acolo, n-a acceptat decât un pahar cu apă și a declarat că se simte rău. Umilit, Charles se scuză și-și aduce acasă nevasta, care se repede imediat la bucătărie și înfulecă o porție enormă de înghețată, după care se duce la baie ca să vomite. De data asta timp de 24 de ore nu i-a mai vorbit regalului ei soț, lucru care nu l-a deranjat prea mult.

Pentru acest prinț și această prințesă de basm, căsătoriți doar de un an, locuind în idilica lor reședință rustică sub scarele acelei veri englezești, viața a devenit, pur și

simplu, un infern. Îmbufnările interminabile ale Dianei îi lasă lui Charles răgaz să muncească, să grădinărească sau să asculte muzică în liniște. Dar, din păcate, ele alternează cu scene casnice de o violență neobișnuită, pe care nimeni dintre obișnuiții casei nu le poate ignora. Servitorii, încremeniți și nedumeriți, nu știu ce să răspundă când prințesa îi ia ca martori ai nefericirii ei conjugale.

Charles trebuie să recunoască faptul că soția lui este grav bolnavă. Dificultățile de adaptare, sarcina, nașterea, nu mai pot explica o asemenea comportare; singura salvare pare a fi un psihiatru bun. Dar, pentru a avea șanse de vindecare, trebuie mai întâi să-ți recunoști boala. Or, problema paranoicilor este aceea că refuză să admită că sunt bolnavi. Diana crede că pricina nefericirii ei nu se află în ea, ci în afara ei. Vinovați sunt ceilalți: soțul ei, care nu se gândește decât la iubita lui; Camilla, care vrea să-i răpească soțul; familia regală, care o strivește cu disprețul ei; prietenii și colaboratorii lui Charles, care sunt cu toții complici ai perechii infernale, uniți împotriva ei. În creierul ei bolnav, totul se leagă într-o logică perfectă.

Descumpănit, Charles observă progresul ciclic al bolii, plin de speranță la cel mai mic semn de progres, disperat când totul se prăbușește din nou. Numai prietenii lui intimi sunt la curent, iar Camilla este cel mai puternic sprijin al lui. O sună la telefon de mai multe ori pe zi și i se destăinuie în scrisori care constituie adevărate strigăte de ajutor. „Problema, scrie el într-o zi de octombrie, după o scenă deosebit de penibilă, este că dacă facem un pas înainte într-o zi, în ziua următoare dăm înapoi cu un pas și jumătate. Azi-dimineață lucrurile păreau să meargă bine, dar după amiază atmosfera s-a întunecat. Sper să fie mai bine în cursul acestei săptămâni..."

Dar nimic nu poate opri cursul spiralei infernale. Paranoia Dianei sporește cu orice bănuială. Fără să-și dea seama, în inconștiența bolii ei, Diana va contribui la transpunerea în realitate a amenințării care o obsedează și care nu există încă decât în imaginația ei. Cu toate că Charles este gata să facă orice ca relația lor să meargă bine. A hotărât să-i fie credincios, și așa este de la nunta lor. A renunțat la iubita lui, dar n-are de gând să se lipsească de prietena și confidenta lui, singurul sprijin în naufragiul vieții sale. Evident că Diana

nu poate să-l înţeleagă. I se refuză săptămâni întregi şi-i strigă să se ducă să-şi vadă Rottweilerul dacă nu e mulţumit. Cu cât se dezlănţuie mai mult Diana, cu atât mai mult Charles simte nevoia să i se destăinuie Camillei. Şi cu cât îi telefonează mai mult Camillei, cu atât devine Diana mai isterică. Când îl surprinde vorbind la telefon, revine apoi să apese pe butonul „bis" al aparatului. Şi, adesea, aude vocea distinsă şi detestată a doamnei Parker-Bowles răspunzându-i „alo". Diana închide fără să răspundă şi o ia de la capăt după o jumătate de oră; supunându-şi câteodată rivala zile sau seri întregi supliciului „telefonului mut".

Cum să creadă Diana în fidelitatea soţului ei în ziua când îl surprinde în baie, şoptind drăgăstos în telefonul lui fără fir: „Orice s-ar întâmpla, te voi iubi întotdeauna..."? Platonică sau nu, iubirea e evidentă, şi prinţul, dezbrăcat şi lipsit de apărare, trebuie să îndure fără crâcnire, timp de cel puţin zece minute, invectivele soţiei ultragiate.

*

Dimineţile reci de noiembrie de la Highgrove, când iarba albită de brumă scârţâie sub picioare, au pentru Charles un farmec deosebit. Dimineţile acestea sunt preludiul unor zile pe placul lui. Zile excitante, pline de emoţii puternice şi de exerciţii fizice epuizante. Şi, mai ales, sunt zile care îi aparţin, alături de singura femeie pe care a iubit-o vreodată. Zile dedicate vânătorii, împreună cu Camilla.

În zori, a părăsit fără zgomot camera conjugală. Diana dormea încă, epuizată de vomismentele repetate şi de scenele din ajun. Charles a luat micul dejun şi s-a îmbrăcat în vestiarul lui. Ca de obicei, a trebuit să apeleze la valet ca să-şi înoade cravata de vânătoare, al cărei dispozitiv complicat rămâne pentru el un mister de nepătruns. Apoi s-a grăbit spre grajduri, unde credinciosul Paddy, aflat deja la datorie, ţesăla cu drag caii. Grajdul mirosea îmbătător a fân proaspăt şi a bălegar cald. Camionul era în curte, gata să îmbarce calul focos al prinţului ca să-l transporte până la terenul de vânătoare.

Superb în vesta lui albastră, pantalonii albi şi cizmele impecabil lustruite, cu cravaşa în mână, Charles se pregăteşte

să se urce în Land Rover, când fereastra camerei lui se deschide cu zgomot. Diana s-a trezit, din păcate şi acum vociferează de la geam, fără să-i pese de urechile servitorilor din preajmă. „Nemernicule, *fucking bastard*, iar pleci să te întâlneşti cu curva ta! Şi îmi promiseseşi că o să stai cu mine astăzi! şi de băiatul tău nu-ţi pasă? Nici nu te sinchiseşti de el, nu te gândeşti decât la blestemaţii ăia de cai, la Rottweilerul tău iubit!" Are un vocabular colorat, de precupeaţă mai degrabă decât de prinţesă. Charles îi cunoaşte bine bogăţia în registrul acesta foarte special. Nu răspunde. Nu mai răspunde. N-a făgăduit niciodată nimic, dar nu i-ar folosi la nimic să se justifice. Diana este surdă la orice voce în afară de a ei. Aceste zile de vânătoare sunt singura lui gură de oxigen; aici în apropierea Camillei, găseşte forţa necesară ca să reziste în infernul conjugal. Nici nu se pune problema să renunţe la ele. Trânteşte portiera Land Roverului şi demarează în trombă.

*

Nu sunt decât 15 km de la Highgrove până în satul Badminton, unde ducele de Beaufort, maestru de echipaj, îşi are castelul, haita şi grajdurile. Abia dacă are timp să asculte uvertura la Traviata în timp ce maşina se strecoară cu voluptate prin peisaj. Doamne, cât iubeşte ţinutul ăsta! N-o să se poată obişnui niciodată cu atâta frumuseţe. Îi plac curbele dulci şi materne ale văilor, câmpiile cadrilate de garduri vii şi ziduri joase din piatră, smălţuite cu stejari stufoşi care fac o pată roşie pe iarba încă verde. Aici nimic nu seamănă cu sălbăticia totală din Highlands. Ceea ce-i merge drept la inimă în câmpia asta este armonia perfectă dintre om şi natură. La Londra, pe care o suportă din ce în ce mai greu, Charles îşi pierde punctele de reper, nu mai ştie cine e. Aici, învăluit de peisaj, îşi regăseşte locul în sânul unei naturi domesticite, dar niciodată dominată total de om.

În parcul de la Badminton, în faţa castelului din secolul XIX al familiei Beaufort, care îşi înalţă deasupra satului turnul orgolios şi masa impunătoare, de culoarea ocrului, Camilla se află deja în şaua calului ei murg de vânătoare, care tropăie nerăbdător. Rândaşul, punctual ca

întotdeauna, a adus calul prinţului. Valeţii care au grijă de câini ţin pe loc haita în timp ce şeful lor, cu cascheta în mână, dă raportul. Charles răsuflă uşurat şi se destinde. Cizmă lângă cizmă, pe când caii îşi omoară timpul ronţăind iarba verde, el şi Camiila contemplă spectacolul acestei eterne Anglii: sub cedrii înalţi din parc, petele albastre şi albe ale membrilor echipajului, vestele negre sau hainele de tweed ale invitaţilor, masa fremătătoare neagră şi roşcată a câinilor „fox-hound" şi veselia care pluteşte în aer, nerăbdarea comună oamenilor, câinilor şi cailor, care constituie farmecul dimineţilor de vânătoare.

Au pornit! Ceata se îndepărtează la trap ca să ajungă la ascunzătoarea vulpii. Câinii galopează cuminţi încă, urmându-l pe şeful de echipaj, iar călăreţii se străduiesc să-şi reţină caii surexcitaţi. Vânătoarea începe potolit ca uvertura unei simfonii. După câteva minute, animalul este stârnit. *Tally-ho!* Izgonită din ascunzătoare, vulpea ţâşneşte ca o săgeată, cu energia disperării. Urma e bună, terenul la fel, iar urmărirea se desfăşoară îndrăcit. În urma haitei care latră sonor, călăreţii s-au împrăştiat pe câmp, unii sărind peste ziduri şi garduri vii, alţii căutând, prudenţi, locuri mai sigure de trecere. Charles şi Camilla sunt în centrul acţiunii. Cu vocea ei puternică şi inima fierbinte, Camilla este cel mai înverşunat vânător. E chiar în spatele câinilor şi-i electrizează mai bine ca oricine, strigând cu vocea ei răguşită: „*Hoick!*" Nici un obstacol n-o poate opri, trece fără ezitare peste bariere, ziduri de piatră, garduri vii sau şanţuri. Trebuie să recunoaştem că ştie să-şi aleagă caii, îşi spune Charles, admirându-i în acţiune *cob*[1]-ul mic şi puternic. Cu ochi vii, atenţi, mereu în alertă, cu chişiţa înaltă, cu umeri prelungi şi crupă solidă, se înalţă fără greutate peste obstacole, aterizează şi-şi reia goana cu o fantastică îndemânare. În timp ce Charles şi Camilla galopează unul lângă altul, zburând împreună peste gardurile vii, sângele le circulă mai repede. Împărtăşesc o senzaţie unică, inexprimabilă, care le dilată piepturile.

Când eşti pe cal, totul e altfel. Nu poţi minţi. Omul şi animalul comunică în limbajul tăcut al trupului, rezultat în urma unei îndelungate răbdări, a unei domesticiri reciproce.

---

[1]Cuvânt englezesc desemnând un cal de talie mijlocie, cu gât scurt şi puternic (n. tr.).

Călăreţul şi calul lui simt aceleaşi emoţii. Cuplul devine cosmic. Alături, gâfâind, transpiraţi, Charles şi Camilla descifrează în ritmul copitelor acest spaţiu deschis pe care-l iubesc atât de mult, pe care-l străbat cu cizmele de şapte leghe din poveste, îl posedă ca pe o fiinţă iubită. Dacă asta nu-i fericirea, îi seamănă însă teribil.

Toate acestea sunt lucruri pe care Charles nu le va putea împărtăşi niciodată cu soţia lui legitimă. Dianei îi e frică de cai şi milă de vulpe. Diana recunoaşte chiar ea că urăşte viaţa la ţară, ceea ce pentru Charles echivalează cu un sacrilegiu. Diseară, când se va întoarce acasă răspândind un iz îmbătător de sudoare animală, Charles ştie deja cu ce vorbe îl va întâmpina Diana: „Duhneşti a cal! Milostiveşte-te şi fă o baie!" Charles se întreabă din nou: cum de s-a putut înşela în aşa hal asupra femeii cu care-şi împarte viaţa?

*

Cu toate acestea, nimic din furtunoasa lor viaţă conjugală n-a ajuns la urechile presei, care continuă să le vândă cititorilor frumosul basm cu zâne. Abia dacă vreo câţiva vânători de zvonuri remarcă indignaţi, într-o zi de noiembrie, că Diana a îndrăznit să întârzie la o manifestare oficială, venind după regină, când scaunul ei fusese îndepărtat din loja regală. Ceea ce nu puteau bănui însă, dincolo de această crimă de les-maiestate fără precedent, este scena de menaj care se desfăşurase în culise. Plângând, Diana a strigat că nu se va duce, că „era sătulă de tot circul ăsta", apoi s-a răzgândit în ultima clipă, dar prea târziu ca să mai poată respecta protocolul. Regina s-a simţit atât de jignită încât acum trebuie să facă un efort ca să i se adreseze amabil nurorii ei. Hotărât, atmosfera devine prea încărcată: voiajul în Australia va fi o ocazie bine venită de a mai abate gândurile perechii şi cele ale presei, care începe să colporteze zvonuri alarmante în legătură cu tulburările de nutriţie ale prinţesei şi cu frenezia cu care face cumpărături.

*

În dimineaţa aceea de martie 1983, la Brisbane sunt 35° la umbră. Înfruntând dogoarea, o mulţime de aproape trei

sute de mii de persoane s-a îngrămădit în spatele barierelor de siguranţă aşezate de-a lungul traseului prinţului şi prinţesei de Wales. Când aceştia îşi fac, în sfârşit, apariţia, entuziasmul devine frenetic. Mulţimea nu are ochi decât pentru prinţesă şi se înghesuie pe partea ei, de parcă Charles nici n-ar exista. Busculada aproape că se preface în panică. Slabă, vizibil epuizată, dar zâmbitoare, prinţesa se lasă fotografiată, atinsă, aclamată. Australia şi Noua Zeelandă sunt primele ţări străine care primesc vizita oficială a cuplului princiar. Fapt unic în analele monarhiei, Diana a insistat să-l ia cu ei şi pe micul William, în vârstă de nouă luni, şi a reuşit, cucerind astfel din deschidere opinia publică. Călătoria acestei familii model este un adevărat triumf. Un triumf colectiv, firește, însă al cărui cap de afiş este, fără nici o îndoială, „Lady Di". În-relaţia cu mulţimea, cu camerele de luat vederi, Diana are, în mod evident, acel „nu ştiu ce" care deosebeşte starul de femeia obişnuită. Oare ce anume seduce mulţimea? Pielea ei de englezoaică, tenul de blondă, care captează atât de bine lumina, surâsul puţin confuz, mereu dezminţit de spaima care se citeşte în privirea ei hăituită, sau eleganţa, acel şic inimitabil cu care se îmbracă şi care o deosebeşte radical de familia regală?

Oricum, cert este că Diana fascinează bărbaţii, femeile, copiii şi bătrânii. Pentru bărbaţi, cu trupul ei perfect, care se ghiceşte sub rochiile mulate, cu zâmbetul strălucitor şi umerii pe care-i dezvăluie cu pricepere, ea este un sex-simbol inaccesibil, arhetipul femeii ideale. Prinţesa cu „P" mare, a cărei simplă apariţie este de-ajuns ca să reducă celelalte exemplare ale sexului feminin la rangul de ţaţe şleampete. Şi totuşi, femeile nu sunt geloase. Îşi iubesc şi ele prinţesa. O iubesc pentru fragilitatea pe care-o ghicesc sub învelişul perfect, pentru blândeţea surâsului ei, pentru felul ei spontan de-a se apropia de mulţime, îngenunchind în faţa copiilor, îmbrăţişând oamenii în vârstă.

„Fenomenul Diana" care se dezvoltă în cursul acestui voiaj este absolut fără precedent. Nici cei de la curte, nici ziariştii nu-şi amintesc să mai fi asistat vreodată la o asemenea isterie colectivă. Pe cât de descumpănit este Buckingham Palace în faţa comportării ei în viaţa particulară, pe atât de

descumpănit este văzând triumful ei public. E grozav ca prinţesa de Wales să încânte masele, dar nu era deloc prevăzut în program să-şi eclipseze soţul în aşa hal! Presa, stârnită, nu mai termină cu comentariile, iar cronicarii încep să brodeze pe tema prinţului înciudat, redus la rolul de căţeluş, de soţ şters al strălucitoarei prinţese. Oricine în locul lui ar fi cel puţin iritat, iar Charles, care şi-a jucat întotdeauna conştiincios rolul de june prim, chiar dacă nu-l lua prea în serios, nu poate să nu se simtă puţin agasat văzându-se astfel trecut pe planul doi.

Însă, spre deosebire de afirmaţiile comentatorilor obsedaţi de viziunea lor simplistă asupra *star-system*-ului, Charles nu simte o gelozie prostească faţă de soţia sa, ca un cabotin umbrit de vedetă. El, de fapt singurul care este la curent cu tristele culise ale acestei romanţe mediatice, e de fapt foarte neliniştit, îngrozit de atitudinea presei şi de comedia desfăşurată sub ochii lui, şi-i scrie confidentei sale dintotdeauna: „Sunt disperat din cauza Dianei. Nu poate face o mişcare fără să fie mitraliată de fotografii ăştia groaznici. Ce-o fi în capul oamenilor ăştia fără minte? Nu văd mai departe de vârful nasului şi nu pot pricepe cât rău îi fac? Cum să-ţi păstrezi cumpătul când eşti, la 20 de ani, obiectul unei atenţii care merge până la nebunie şi obsesie...? Lucrul cel mai îngrozitor este că, aşa cum se întâmplă întotdeauna în chestiunile de acest fel, ei înalţă un piedestal, te aşează pe el şi se aşteaptă să rămâi acolo în echilibru... Apoi vin experţii în demolări, specia căreia îi place să distrugă. Şi toate acestea reprezintă un mod de a distra publicul..."

*

În realitate, Diana oscilează între teroarea de a simţi îndreptându-se spre ea toate privirile şi exaltarea pe care i-o stârneşte puterea ei asupra mulţimii. Ea, care are atâta nevoie să fie iubită, admirată, iată că-şi găseşte în sfârşit, în această admiraţie colectivă, identitatea, raţiunea de a trăi pe care o căuta cu disperare. După ce primele spaime s-au risipit, adulaţia mulţimilor şi comentariile ditirambice ale presei încep să-şi exercite subtil efectul asupra ei, ca un drog care-i va deveni în curând indispensabil. Când li se lasă câte un

moment de răgaz, în timp ce prinţul se adânceşte în „Tipuri psihologice" a lui Jung sau „Prima iubire", de Turgheniev, soţia lui nu se mai satură să răsfoiască revistele sau să se uite la televizor, în căutarea frumoasei ei imagini.

Charles, ca întotdeauna când se află într-o situaţie neplăcută, se refugiază în umor şi autopersiflare. „Am ajuns la concluzia că mi-ar fi mult mai uşor dacă aş avea două soţii. Aşa, ar putea să fie câte una pe fiecare parte a străzii, iar eu aş merge la mijloc, dirijând operaţiunile...", declară el într-un discurs oficial ţinut la Auckland. În anii următori, va avea mare nevoie de acest simţ al umorului care nu-l părăseşte niciodată. Într-adevăr, curba lui de popularitate şi cea a Dianei iau direcţii radical opuse; prinţesa se mulţumeşte să zâmbească, ceea ce este excelent pentru tirajul ziarelor, pe când prinţul, după ce că este mult mai puţin fotogenic, înţelege să-şi exprime opiniile. Opinii personale, care nu sunt pe placul tuturor şi, categoric, nu convin unor foarte influente grupuri de *lobby* din ţară.

*

Cu o superbă nepăsare faţă de „ce-o să spună lumea", Charles, într-adevăr, a folosit ocazia unor discursuri oficiale pentru a-şi afirma sus şi tare ideile care-l frământă demult. În decembrie 1982, a ales momentul aniversării a 150 de ani de la înfiinţarea British Medical Association ca să apere medicina naturistă, terapeuticile alternative şi abordarea holistică, declarând totodată că „impunătorul edificiu al medicinei moderne este, în ciuda succeselor sale răsunătoare, în echilibru instabil, ca şi celebrul turn din Pisa". După câteva luni, răscoleşte lumea agriculturii. Într-un discurs ţinut la Royal Agricultural College din Cirencester, atacă frontal tehnica modernă care pune în pericol ecosistemul şi pledează pentru revenirea la agricultura biologică în consens cu mediul. În mai 1984, prinţul-Don Quijote atacă o a treia moară de vânt. La aniversarea a 150 de ani de existenţă a Royal Institute of British Architects îi critică fără menajamente pe arhitecţii care „concep construcţii pentru a obţine aprobarea colegilor

lor şi a criticii, iar nu pentru cei care le folosesc" şi înfierează proiectul extinderii National Gallery, „acest monstruos furuncul pe obrazul unui prieten drag şi elegant", care ameninţă să desfigureze Trafalgar Square. În anul următor va recidiva, de astă dată pentru a lua parte defavorizaţilor în cursul unui răsunător interviu televizat: „Voi fi oare nevoit să domnesc peste un popor împărţit în avantajaţi şi dezmoşteniţi, o naţiune în care minorităţile etnice vor fi separate de restul populaţiei?"

Charles se simte răspunzător de viitorul ţării sale. Cum nu are putere politică, îşi spune că e de datoria lui să-şi exprime opinia asupra subiectelor pe care le consideră importante. Activitatea Prince's Trust în favoarea protejării mediului şi a tinerilor şomeri nu este de ajuns: prinţul trebuie să vorbească, să se folosească de audienţa pe care i-o conferă poziţia sa privilegiată pentru a-şi promova ideile. „Sunt hărţuit în permanenţă de conştiinţa mea, care mă îndeamnă să fiu de folos pentru a-mi justifica existenţa", declarase el, în august 1982, unui ziarist american de la *Washington Post*. Vorbele lui sunt adevărate bombe sau, mai degrabă, bumeranguri, căci se vor întoarce împotriva lui: în loc să-şi atingă ţinta, vor spulbera propria lui popularitate!

Nici măcar prinţul de Wales nu-şi poate permite să provoace nepedepsit puternicele grupuri de *lobby* din medicină, din construcţii şi s-o critice indirect pe Margaret Thatcher, ca să compenseze. În aceste împrejurări, cel mai bun aliat al celor pe care-i atacă va fi presa populară, care preferă mesajele simple şi percutante complexelor dezbateri de idei. Când e vorba despre familia regală, poporul britanic nu cunoaşte măsură. Are reacţii care izvorăsc direct din inimă, iar critica îndrăgostitului dezamăgit este pe-atât de violentă, pe cât de arzătoare i-a fost iubirea. Presa îl ia în derâdere pe prinţul *baba-cool* şi retrograd, paseist şi naiv, care se lasă furat de mirajele filosofiilor orientale şi căruia i-a scăpat într-o zi mărturisirea că vorbeşte cu plantele lui. La televizor, emisiunea satirică „Spitting Image" arată marioneta care-l reprezintă încercând să intre în legătură cu spiritul lordului Mountbatten. Englezii se distrează pe socoteala bietului

Charles, care nu ştie ce să mai facă pentru a le capta interesul, acum, când soţia lui se află în primul plan al scenei.

*

Cu toate acestea însă, în culise, strălucitoarea Diana sclipeşte mult mai puţin. Odată stinse luminile reflectoarelor, o cuprinde din nou nemulţumirea faţă de viaţa pe care o duce. La începutul anului 1984, proasta ei dispoziţie este accentuată şi de faptul că nu mai apare pe prima pagină a ziarelor. E din nou însărcinată. Trupul începe să i se deformeze, e trasă la faţă; hotărăşte atunci să se retragă pentru câteva luni din viaţa publică. A înţeles că imaginea este capitalul ei cel mai preţios, singura ei putere, unica pârghie cu ajutorul căreia se poate afirma în faţa unei familii regale care o oprimă şi pe care o urăşte. Nici nu se gândeşte să-şi umbrească această imagine lăsându-se fotografiată cu burta ei mare: nu va mai apărea decât în chip de Madonă cu copilul, ţinându-şi bebeluşul în braţe.

Charles are mai multe călătorii programate pentru anul în curs, dar le va face singur, nu fără o tainică uşurare. Soarele nu apune niciodată asupra fostului Imperiu britanic şi multe ţări reclamă prezenţa moştenitorului tronului, care mai este, pe deasupra, şi director al Commonwealth Development Corporation, la diversele lor ceremonii şi comemorări. În Brunei, fost protectorat britanic, unde este invitat pentru celebrarea independenţei, călătoreşte într-un Rools-Royce înţesat de butoane misterioase; nu poate rezista curiozităţii de a apăsa pe ele şi se trezeşte lipit de tavan, scaunul fiindu-i brusc înălţat de un sistem hidraulic care refuză cu încăpăţânare să revină la poziţia iniţială. În luna următoare este în Africa Orientală, unde străbate Tanzania, Zambia, Zimbabwe şi Botswana. La Harare, se arată foarte interesat de sistemul ingenios al toaletelor experimentale anti-muşte pe care este poftit să le încerce. În august inaugurează noul parlament al statului Papua–Noua Guinee, făcând eforturi disperate să nu adoarmă în picioare după 24 de ore de zbor. Pe o insuliţă de la celălalt capăt al ţării este primit ceremonios de matroane cu sânii goi, care îl împodobesc cu un colier şi o

coroană din dinţi de câine. Aceste călătorii, în ciuda rutinei repetate a ceremoniilor oficiale cam lungi, sunt ca o gură de oxigen în viaţa lui. Singur în mulţime, respiră, recapătă forţe noi pentru a înfrunta întoarcerea acasă.

Căci Diana, claustrată, e covârşită de gânduri negre. Sub furtunile tot mai frecvente, Charles se închide ca o stridie, se izolează seri întregi în biroul lui ca să-şi asculte operele preferate, apoi se duce trist la culcare în patul care i-a fost pregătit în *dressing-room*. Această atitudine de evitare o înnebuneşte pe Diana mai mult decât o înfruntare directă. Când nu mai au efect asupra soţului ei, schimbările ei bruşte de dispoziţie se îndreaptă asupra anturajului ei. Perfecţionismul ei ajunge acum până la manie: îşi iese din sărite dacă încălţările ei proaspăt lustruite n-au fost puse fix la locul lor, ci un centimetru mai încolo.

Dar salariaţii palatului, fie ei valeţi sau secretari, nu sunt legaţi de prinţesă prin sfânta taină a căsătoriei. Iar dacă neînţelegerile conjugale rămân încă un secret bine păstrat, există un detaliu care nu scapă perspicacităţii presei: *turn-over*-ul personalului din anturajul tinerei perechi ia proporţii îngrijorătoare. Între 1982 şi 1985, un ziarist curios va recenza nu mai puţin de patruzeci de demisii în *staff*-ul cuplului princiar. Plecarea, la interval de câteva luni, a lui Michael Colborne, stâlpul echipei sale încă din 1875, şi a lui Edward Adeane, secretarul lui particular, îl va aduce pe Charles la limita depresiunii. Aceşti oameni, care îi sunt devotaţi totuşi şi lucrează de ani de zile pentru el, nu mai rezistă. Cu toată bunăvoinţa din lume, nu se mai simt în stare să-şi facă datoria în mod corect, faţă de comportarea imprevizibilă şi incontrolabilă a prinţesei de Wales.

Charles rămâne tot mai singur în faţa acestei femei pe care-o înţelege din ce în ce mai puţin. Până şi fiul lui în vârstă de doi ani, blondul William, pe care-l iubeşte la nebunie, a devenit o miză în mâinile mamei sale. Diana veghează asupra lui ca o tigroaică: orice pretext e bun ca să-l îndepărteze pe tatăl lui. Dădaca a primit instrucţiuni formale s-o anunţe ori de câte ori Charles intră în *nursery* să-şi vadă fiul. Diana apare imediat, ca să nu-l lase singur cu copilul, iar confruntarea degenerează pe loc în scenă de menaj.

Diana îi goneşte metodic pe cei din preajma prinţului. Vechii prieteni ai lui Charles sunt duşmanii soţiei lui. Încetul cu încetul, invitaţiile nu mai sosesc. Spre marea lor surpriză, Patty şi Charlie Palmer-Tomkinson, lordul şi lady Brabourne, lordul şi lady Romsey Nicholas Soames nu mai sunt poftiţi nici la Highgrove, nici la Balmoral. Prietenii credincioşi, bănuiţi de complicitate la adulter, sunt excluşi unul după altul. Charles nu se opune; e gata să renunţe la orice ca s-o împace pe Diana şi să aibă, în sfârşit, puţină linişte. A renunţat la vacanţa de pescuit în Islanda, la prietenii lui Tryon. A renunţat la vânătoarea cu tragere la ţintă şi i-a făcut cadou fratelui său Andrew perechea de carabine Purdey moştenită de la bunicul lui, George al VI-lea. Îşi sacrifică până şi iubitul lui laborator, Harvey, pe altarul liniştii conjugale.

„E imposibil să porţi cu ea o discuţie rezonabilă", i se plânge prinţul Camillei, într-una din convorbirile lor telefonice zilnice. Aceste dialoguri care au loc la orice oră din zi sau din noapte sunt singura lui legătură cu o viaţă normală. În coşmarul întunecat în care se zbate, telefonul care-l leagă de Camilla este pentru el un fir spre viaţă. După ce l-a îndemnat mult timp să aibă răbdare, Camilla nu mai ştie ce să-i spună. Se simte vinovată fiindcă l-a îndemnat spre această căsătorie dezastruoasă. Acum nu-i mai dă sfaturi: îl ascultă doar, îi spune că-l iubeşte.

*

Cu ochii deschişi în întuneric, Charles nu doarme. Se zvârcoleşte în patul prea îngust şi tare în care se află acum, alungat din patul conjugal. Noapte de noapte, încearcă să înţeleagă cum a ajuns până aici. Dar nu găseşte răspuns. Viaţa lui îi scapă din mâini. Este atât de singur... Unul după altul, confidenţii lui dintotdeauna, martori ai infernului său cotidian, au plecat. Mai are încă prieteni apropiaţi, dar şi prea multă demnitate pentru a le dezvălui întinderea nefericirii sale. Iar familia nu-l ajută cu nimic. Mama lui, regina Elizabeth, în ciuda afecţiunii care-i leagă, n-a încurajat niciodată confidenţele. Şi-a mânat singură, plină de curaj, barca regală şi pe cea conjugală. A îndurat cu o demnitate inalterabilă

numeroasele infidelităţi ale prinţului de o frumuseţe irezistibilă de care se îndrăgostise la nebunie în tinereţe. Regina a dominat întotdeauna femeia şi îi e greu să înţeleagă că aşa ceva nu e la îndemâna oricui. Regina-mamă, bunica adorată a lui Charles, e cam distantă în ultima vreme. Nu are conştiinţa prea împăcată după rolul capital pe care l-a jucat în această căsătorie. Şi apoi, la 84 de ani, bătrâna suverană atât de iubită de poporul ei are dreptul la un pic de linişte. Charles nu şi-ar permite s-o tulbure cu problemele lui.

Ce i-ar trebui ar fi o discuţie ca de la bărbat la bărbat cu tatăl lui. Charles surâde cu tristeţe în faţa acestei perspective. Cum să discute cu tatăl lui, când simpla lui prezenţă e de-ajuns ca să-l scoată din fire pe irascibilul prinţ consort! Pentru Philip, Charles este simbolul viu al eşecului său, atât ca bărbat, cât şi ca tată. Este viitorul rege, care-l eclipsează de peste treizeci de ani, şi fiul nehotărât, intelectual, influenţabil, în care nu se recunoaşte. Eşecul căsătoriei acestuia este în ochii lui Philip o dovadă în plus a neputinţei prinţului de Wales de a-şi organiza viaţa. Şi pentru asta îl învinovăţeşte cu atât mai mult cu cât, în adâncul sufletului său, se simte răspunzător, deşi nu vrea să recunoască, fiindcă i-a impus căsătoria asta idioată. Relaţiile lor au devenit atât de agresive şi încordate încât Charles, care se teme de confruntarea directă mai presus de orice altceva, preferă acum să iasă din odaie când îşi face apariţia tatăl lui.

Ceilalţi bărbaţi din familie, Andrew şi Edward, au rămas pentru el tot fraţiorii mai mici: sunt nişte băieţi grozavi, care se bucură de toată afecţiunea lui, dar nici nu i-ar trece prin minte să li se confeseze. Cât despre sora lui, Anne, relaţiile lor au fost întotdeauna dificile. În tot timpul tinereţii lor, Anne a ţinut partea tatălui lor. Aşa cum prinţul Philip stătea respectuos la doi paşi în spatele reginei, Anne a fost nevoită să joace un rol secundar după fratele ei. Această poziţie familială simetrică a apropiat-o de ducele de Edimbourg. De altfel, ea avea îndrăzneala care-i lipsea micului Charles. Atacând cele mai impresionante obstacole de *cross*, campioană a Europei la sărituri peste obstacole, ea era de fapt fiul pe care l-ar fi dorit Philip. Anne ţine la fratele ei, dar, ca şi Philip, nu poate să nu se enerveze în faţa încetinelii şi a veşnicei lui nehotărâri. Când Charles a încercat să-i mărturisească îndoielile lui, înaintea

căsătoriei, i-a răspuns cu brutalitatea ei obişnuită: „N-ai decât să închizi ochii şi să te gândeşti la Anglia..." Aşa a şi făcut, gândindu-se însă la Camilla, dar azi nici măcar nu mai încearcă s-o facă.

Camilla... Ea îi este unicul refugiu. În viaţa lui care a pornit în derivă, Camilla este stânca, farul, colacul de salvare care-l ajută să nu se înece şi să nu cedeze disperării. Charles se uită la ceas. E cinci dimineaţa. Peste câteva ore va putea ridica receptorul telefonului ca să-i vorbească. A renunţat la o mulţime de lucruri ca să încerce să-şi cumpere liniştea. Dar la Camilla nu va renunţa niciodată.

*

La 15 septembrie 1984, ora 16,20 fix, prinţesa de Wales dă naştere unui al doilea fiu, Harry. Un băieţel de trei kilograme, cu păr roşcat cum îl au Spencerii, constată Charles, care se felicită, în faţa ziariştilor, că are acum „o echipă aproape completă de polo". De data asta, naşterea a fost mai uşoară. După ce s-a asigurat că atât mama cât şi copilul se simt bine, prinţul şi-a permis un meci de polo, şi descoperă cu mânie, după câteva zile, o fotografie de-a lui apărută în presă, cu un comentariu veninos. Charles dorea o fată, explică articolul. Când a constatat că are tot un băiat, şi-a lăsat, pur şi simplu, soţia baltă, ca să alerge călare după o minge. Charles este turbat de furie. Ce se amestecă jurnaliştii ăştia, care au pretenţia să-i facă morală? Şi oare ce le-o fi spus mironosiţa aia? Vrea război? Vrea un soţ vinovat? Ei bine, o să-l aibă! Charles a încercat totul, a acceptat aproape orice. Dar acum s-a umplut paharul: n-o să mai joace rolul fazanului în această farsă sinistră.

În seara aceea, Charles a plecat singur la Highgrove şi i-a telefonat Camillei. Noaptea târziu, a venit şi ea. S-au plimbat prin grădină, mână în mână, s-au sărutat cu pasiune, învăluiţi de mireasma trandafirilor de septembrie. Apoi au urcat în camera conjugală, unde şi-au terminat noaptea[1].

[1] În confidenţele pe care i le-a făcut biografului său, Jonathan Dimbleby, Charles a recunoscut că şi-a înşelat soţia, „după ce a constatat falimentul iremediabil al căsătoriei sale", în 1986. Caroline Graham, care spune că s-a inspirat din surse apropiate Camillei, situează această întoarcere la amanta lui imediat după naşterea lui Harry.

14.

Periplu italic

Britannia a redus motoarele intrând în lagună. Acum trece pe lângă Palatul Dogilor şi pe lângă Piaţa San Marco, în care mareea din noaptea precedentă a lăsat mari băltoace scânteietoare. Încet, trece de Salute. Pe acoperişul Vămii Maritime, globul de aur al Fortunei străluceşte sub primele raze ale soarelui. Pe malurile canalului Grande, mulţimea matinală şi harnică a servitorilor, a spălătoreselor şi a ucenicilor bucătari salută cu entuziasm nava regală, fluturând cârpe şi şervete. În dimineaţa aceasta de mai, Veneţia este vaporoasă ca un tablou de Turner. În picioare pe punte, Charles simte un şoc drept în inimă.

Abia la 36 de ani descoperă Charles Italia, pe care o visa de atâta timp. De două săptămâni trece din emoţie în emoţie. La Milano, a petrecut o seară de neuitat la Scala, unde *Turandot*, de Puccini, şi-a desfăşurat pentru el întregul fast al operelor italieneşti. La Roma l-a întâlnit pe papa – fără să aibă voie să asiste la slujbă, fapt a cărui simplă perspectivă îi pusese în alertă pe păzitorii credinţei anglicane. La Florenţa, bătrânul scriitor şi critic Sir Harold Acton a primit perechea princiară la superba lui vilă din secolul al XV-lea, „La Pietra", aşezată pe înălţimile oraşului. Din patul lui Charles vedea colinele Toscanei încadrate de fereastră, ca o acuarelă, şi a fost cucerit fără scăpare de farmecul lor magic. În biserica San-Miniato şi-a simţit sufletul înălţându-se spre cer, iar delicatele lucrări în terra-cotta ale lui Luca Della Robbia l-au mişcat până la lacrimi. Cu inima bătându-i puternic, copleşit de o emoţie cvasireligioasă, a vizitat biserici şi muzee, s-a plimbat prin oraş şi prin grădini, extaziindu-se în faţa luxuriantei primăveri italiene care arunca la fiecare colţ al

zidurilor cascade de flori purpurii de bougainvillier. A reuşit chiar să smulgă programului său supraîncărcat câteva ore de singurătate pe care şi le-a petrecut pictând în turnul vilei „La Pietra", cuprins de o fericire fără nor. În fiecare seară, se destăinuie jurnalului său, notând febril impresii culori, mirosuri. Nu se mai satură de atâta frumuseţe. Dimpotrivă, are impresia că sensibilitatea lui, deja exacerbată, sporeşte şi se adânceşte cu fiecare zi. În operele de artă şi în peisajele Italiei simte un parfum al eternităţii, esenţă divină. Toată splendoarea asta îl linişteşte şi-i face rău în acelaşi timp, căci resimte profund teribila ei fragilitate. Niciodată n-a înţeles mai limpede că omul este şi zeu, şi ţărână.

Şi niciodată n-a simţit mai acut lipsa Camillei decât în momentul vrăjit când intră fără zgomot în Veneţia adormită. Ar vrea să trăiască alături de ea această dimineaţă splendidă de mai. Camilla ar înţelege, ar privi, ar simţi la fel ca el. Dar nu. N-a avut cu cine să împartă emoţiile care l-au făcut să vibreze în tot timpul acestei călătorii. Femeia care stă lângă el pe puntea *Britanniei* este total impermeabilă faţă de ceea ce simte el. La Florenţa, magazinele de suveniruri şi de zorzoane au atras-o mai mult decât bisericile, fapt care a adus-o din nou pe prima pagină a presei britanice, sub titlul: „Prinţesa Diana cea intoxicată de *shopping*. S-a delectat şi discutând cu gazda, Sir Harold a cunoscut-o bine, în tinereţe, pe Mrs. Keppel, străbunica doamnei Parker-Bowles, şi pe fiica ei, Violet Trefusis, care-i erau vecine şi „duşmance intime" când locuiau la „L'Ombrellino", în Florenţa. Ştie o groază de anecdote, una mai răutăcioasă ca alta, legate de scandaloasa Violet. Odată, la prânz, Diana l-a tot descusut, cu o plăcere diabolică, pe această temă, scoţând exclamaţii de indignare triumfătoare la fiecare amănunt picant legat de „familia asta groaznică", în timp ce Charles se foia pe scaun, stânjenit...

Diana a fost, incontestabil, vedeta acestei călătorii. Fiecare apariţie a ei a declanşat un veritabil delir al mulţimii latine, mereu gata să ia foc. Presa locală i-a comentat cu admiraţie cel mai mic detaliu al toaletelor, susţinută de mass-media engleză, mândră de succesul ambasadoarei lor întru farmec. Charles, cuprins de febra primului său periplu italian, s-a consolat, firesc, cu uşurinţă, să se vadă astfel trecut pe

planul al doilea. În timp ce Diana se delecta cu lectura tabloidelor stând pe puntea *Britanniei*, el făcea schiţe ale coastei italiene sub îndrumarea pictorului John Ward, care li se alăturase spre sfârşitul călătoriei. Dar, în sinea lui, nu-şi poate reţine un sentiment de furie şi de profundă nedreptate. Situaţia i-a scăpat total de sub control. În câţiva ani, a devenit un figurant neputincios şi ridicol în gigantica mascaradă orchestrată de presă şi în care soţia lui deţine rolul principal.

Şi cu toate astea, numai Dumnezeu ştie cât de mult munceşte Charles. În agenda lui figurează 240 de angajamente oficiale, numai în anul 1985, 312 în 1986 şi 340 în 1987! Şi mai ales discursurile, nenumăratele discursuri pe care trebuie să le ţină în tot cursul anului, pe care le scrie chiar el, până la ultimul cuvânt, şi toată munca nevăzută pe care o prestează prin Prince's Trust, Prince's Youth Business Trust şi Business in the Community, a căror preşedinţie o deţine. Promotor neobosit al ideilor la care ţine, se zbate într-una pentru a realiza ceea ce a devenit o obsesie pentru el: să-i ajute pe tinerii din „inner cities" – cartierele cu probleme – să iasă de acolo. „Mai mult este în voi" – Charles n-a uitat deviza colegiului de la Gordonstoun. Organismele pe care le-a creat sau pe care le prezidează promovează proiecte concrete pentru a favoriza iniţiativa personală, oricât de modestă ar fi ea. Propun calificări şi finanţări, acţionând pe teren ca nişte furnici. „Crezi ce vezi" a devenit sloganul tuturor celor care, sub patronajul lui, încearcă să urnească lucrurile. Iar prinţul nu-şi precupeţeşte străduinţile de a obţine fonduri, de a convinge întreprinderile şi guvernul să-i susţină activitatea. Îşi pune în joc toate relaţiile şi tot prestigiul ca să creeze punţi între cei care vor şi cei care pot. I se pare că e de datoria lui să facă măcar atâta lucru, adică să-şi pună în balanţă toată greutatea lui de prinţ de lux, pentru ca iubitul său regat să nu devină o ţară de categoria a patra", o tristă alăturare de răsfăţaţi ai soartei şi de dezmoşteniţi.

Dar presa de senzaţie nu-i împărtăşeşte preocupările. Nu se interesează decât de vodevilul conjugal, de neînţelegerile casnice ale cuplului princiar, care au început să transpire. „Război la Windsor", iată un foileton „made în England" care poate rivaliza cu „Dallas". Problemele

conjugale ale unei prințese frumoase abat în mod plăcut gândurile de la afacerea Greenpeace, care nu se mai termină odată și de la atrocitățile care revin în actualitate lună de lună... În acest an, sunt omorâți oameni în Ceylon, în Liban, în Africa de Sud, în Anglia, în cartierele cu emigranți din Birmingham și din Londra, ba chiar și în Belgia, unde încăierările dintre *hooligans* și suporterii italieni s-au soldat cu 38 de morți la stadionul din Heysel. Atentatele, deturnările de avioane, luările de ostatici cu victime se înmulțesc cam peste tot. Seismele și erupțiile vulcanice au ucis zeci de mii de oameni în Mexic și în Columbia. Dar te identifici mai ușor cu o dramă individuală decât cu una colectivă.

Foiletonl regal trece dincolo de granițele regatului și captivează Statele Unite, unde prințul și prințesa de Wales efectuează primul lor voiaj oficial în 1985. Ziarele americane, reciclând în fel și chip „bombele" confraților britanici, n-au ochi decât pentru Diana, fiindcă silueta ei grațioasă și surâsul timid se vând mai bine decât un discurs lung și arată mult mai seducător decât chipul crispat și urechile mari ale lui Charles. *Time* îl șfichiuiește pe prinț ca fiind „excentric, mistic și ermetic", în timp ce în *Daily Star*, ziaristul Andrew Morton, recrutat pentru această ocazie ca expert în monarhie, semnează un portret trasat în vitriol: „un băiat șovăielnic și timorat care și-a adus mama la disperare și-i servește drept preș strălucitoarei sale soții".

Un asemenea context, firește, nu este de natură să aplaneze raporturile unui cuplu gata să explodeze. Atât angajații, cât și musafirii, toți cei care au prilejul să se afle în apropierea lor sunt acum uimiți de atmosfera de veritabilă ură dintre ei, ducând până la o tensiune palpabilă, aproape insuportabilă. Abia dacă se mai pot privi și aproape că nu-și mai vorbesc. Diana nu mai suportă sunetul vocii lui Charles. Maxilarele i se crispează, iar încheieturile degetelor i se albesc de îndată ce el i se adresează. În prezența lui, Diana pare să fie permanent la limita unei crize de nervi. Pentru Charles, al cărui singur refugiu este să se destăinuie în corespondența intimă, „este o adevărată agonie să știu că cineva mă poate urî atât de mult... E ca și cum aș fi încolțit într-o fundătură, de unde nu mai am nici o scăpare... și asta pare să fie atât de

nedrept pentru ea...". Cuvântul „agonie" revine tot mai frecvent în vocabularul lui Charles: „Situaţia aceasta este o agonie totală şi nu ştiu cât timp vom mai putea să ascundem totul sub covor, pretinzând că totul este în regulă...", va scrie el în octombrie 1987.

De bine, de rău, sunt nevoiţi să continue jocul. Pe cât posibil, prinţul şi prinţesa de Wales îşi duc viaţa separat, întâlnindu-se doar cu prilejul manifestărilor oficiale. Amândoi sunt nefericiţi, dar cel mai mult suferă Diana, care are puţini prieteni adevăraţi. Are totuşi, acum, o aliată în familia regală în persoana energicei Fergie Sarah Ferguson, care l-a cucerit pe prinţul Andrew prin vitalitatea ei planturoasă de roşcată. Îşi caută însă sprijin şi speranţă mai ales în prezicerile şi sfaturile astrologilor ei. Charles e mai norocos: are vechii lui prieteni dintotdeauna, grădina secretă de Highgrove şi iubirea Camillei. Prietenii îl compătimesc, îi suportă fără să crâcnească accesele de melancolie şi capriciile de copil răsfăţat pe care le manifestă uneori şi admiră tăria sufletească de care dă dovadă suportând situaţia. Iar Camilla face şi mai mult decât atât. Îl iubeşte cu tot sufletul şi trupul ei, şi numai Dumnezeu ştie câtă nevoie are Charles de această dragoste. Cum Diana nu prea-şi mai face apariţia pe la Highgrove decât însoţindu-i din când în când pe copii, în week-end, la ceea ce ea numeşte „închisoarea", Camilla vine aici tot mai des. Ea adoră casa asta, cu toate că decoraţiunile interioare cam dulcege alese de Diana nu sunt chiar pe gustul ei. În timp ce Charles îşi calmează nervii lucrând în grădină, ea face plajă în grădina de trandafiri, la adăpost de vânt. Împreună cu el, Camilla îşi perfecţionează cu sârguinţă tehnica picturii în acuarelă, sub îndrumarea pictorului Neil Forster, vecinul lor din Sherston. Iar seara, când se adună la cină, în marea sufragerie împreună cu vechii prieteni, ea prezidează masa, în mod firesc, aşezată în faţa prinţului de Wales.

– Puţin câte puţin, Highgrove se transformă. „O adevărată minune!", se extaziază prietenii. Numai Charles ştie câte observaţii minuţioase, planuri, răbdare, bătături în palme şi dureri de şale l-a costat această minune. Dar, într-adevăr, casa nu mai e aceeaşi. Graţie darului divinatoriu al arhitectului Felix Kelly, greoaia clădire cenuşie şi tristră, desfigurată de

modificările suferite pe parcurs, şi-a regăsit graţia şi eleganţa iniţiale. A fost de ajuns să adauge un fronton, să înconjoare acoperişul cu o balustradă în stil italian, străjuită de urne ornezinvolte, şi să redeseneze pilaştrii corintici care marchează faţada, pentru a se apropia de perfecţiune. Aproape nimic, a însemnat aproape tot.

Grădinile, de asemenea, par ieşite drept din visurile lui. Macii şi margaretele care ţâşnesc din iarba înaltă, explozia de parfum a tufelor de trandafiri, formalismul desuet al grădinii italieneşti cu arhitectura ei de verdeaţă bine întreţinută şi iubita lui grădină de legume care-i aprovizionează tot anul masa cu fructe şi legume de sezon „culese când sunt fragede şi abia coapte, aşa cum îi plac lui..." Toate acestea sunt rezultatul unei îndelungate răbdări şi al unei statornice iubiri – fără a mai pomeni de talentul tuturor profesioniştilor care l-au ajutat, sau de generozitatea împătimiţilor de natură din toată ţara, care i-au oferit ca daruri de nuntă sute de plante şi de puieţi.

Charles se simte bine în micul său regat, împreună cu cei pe care Diana îi numeşte cu dispreţ „clica de la Highgrove" sau „vechiturile", şi pe care îi priveşte ca pe nişte trădători influenţi. Într-un fel, are dreptate, acum, când obsesia ei dintotdeauna a devenit o realitate. Charles şi Camilla sunt înconjuraţi de prieteni devotaţi care formează în jurul lor un zid complice şi mut, gata mereu să le ofere, la nevoie, un adăpost confortabil şi discret unde să-şi ascundă iubirea clandestină. Căci între agenda supraîncărcată a lui Charles, curiozitatea mereu trează a ziariştilor, copiii Camilei, care se întorc de la pension în week-end şi Andrew, soţul cu idei liberale, dar cu un acut simţ al conveniențelor, o noapte petrecută împreună este o adevărată performanţă.

Lista acestor ascunzători princiare se înscrie între Bottin-ul monden, cartea de istorie şi manualul de geografie: casa din Hampshire a lui Charlie şi Patty Palmer-Tomkinson; Chatsworth, castelul din secolul al XVII-lea al ducesei de Devonshire, din Derbyshire; domeniul Eaton Lodge, cu cele cinci mii de hectare ale lui, care-i aparţine ducelui de Westminster, în Cheshire; Garrowby Hall, din Yorkshire, al ducelui de Halifax... Şi, la doi paşi de ei, unul dintre adăposturile lor

preferate: Bowood, domeniul prietenului lor Charlie, lord Shelburne.

Lui Charles şi Camillei le place grozav Bowood, al cărui parc romantic le aminteşte de cel de la Broadlands, primul cuib al iubirii lor. Bowood reprezintă o chintesenţă a geniului cu care englezii domesticesc natura, fără ca intervenţia mâinii omeneşti să se observe. De pe terasa din faţa serei de portocali străjuită de doi cerbi mari din piatră, privirea ajunge până departe, la colinele din jur, fără să deosebească locul unde se termină parcul şi cel de unde începe câmpia. În spatele şanţurilor care alcătuiesc bariere pe cât de eficiente, pe atât de invizibile, pasc animale care par a se afla în libertate. Fiecare element al peisajului – pom, fermă, oaie – pare aşezat acolo dintotdeauna de o mână inspirată şi, în acelaşi timp, modestă. Camera îndrăgostiţilor dă spre lac şi spre micul templu doric închinat lui Amor, care pare să fi fost construit pentru ei. Iar atunci când coboară,mână în mână, pe pajiştea în pantă blândă, în amurgul de seară, le place mai mult ca orice senzaţia inimitabilă a gazonului des, dens şi elastic sub picioarele lor.

Atunci când circumstanţele o permit, Camilla riscă uneori să-şi petreacă noaptea la Highgrove. În asemenea ocazii, Charles debranşează sistemul de alarmă care-i protejează camera şi virtutea, ca să-şi întâmpine discret iubita, care pleacă în zori. Într-o dimineaţă n-a reuşit să se trezească destul de devreme, iar Diana, sosită fără veste, i-a zărit coama blondă la volanul unei maşini care ieşea în trombă pe poarta parcului. Grăbindu-se să intre în casă, Diana a verificat toate camerele pentru musafiri. Nici una nu fusese folosită. Singurul pat nefăcut din casă era cel conjugal, patul mare şi comod cu baldachin, al cărui aşternut răvăşit îl acuza evident pe soţul vinovat, absorbit subit de lectura ziarului *Times* la micul dejun. În timpul popasurilor ei, din ce în ce mai rare, la Highgrove, Diana dormea întotdeauna în patul acela. Acum însă doarme singură, în compania câtorva zeci de animale şi monştri de pluş în culori ţipătoare, cu *Manualul problemelor conjugale* pus la vedere, pe noptieră. Charles preferă să emigreze în altă cameră când soţia lui e acolo. Iar în dimineaţa aceea, Diana se sufocă de o furie uşor de înţeles, descoperind

că el s-a întors în patul conjugal... ca să facă dragoste cu amanta lui.

Nopţile de dragoste ale celor doi amanţi, fie că au loc la Bowood, Highgrove sau în alte părţi, sunt cu atât mai intense cu cât sunt mai rare. Ele sunt pentru Charles proviziile care-l ajută să străbată lungile tuneluri ale obositoarei sale vieţi publice şi ale furtunoasei sale vieţi personale. Până şi vacanţele, mai ales vacanţele, cu lipsa de ocupaţie şi inevitabila lor promiscuitate, sunt pentru cuplul princiar o încercare tot mai greu de suportat. În iulie 1986, imediat după căsătoria lui Andrew cu Fergie – ducele şi ducesa de York – Charles şi Diana zboară în Mallorca, unde au fost invitaţi de regele Spaniei, Juan Carlos, şi de soţia lui, Sofia. În vara aceea, vacanţa lor de nababi – picnicuri la bordul iahtului regal, băi în marea de culoarea turcoazei şi bikini-urile aţâţătoare ale Dianei – însenineză viaţa cenuşie a bunului popor britanic, care se înghesuie pe pietrişul plajei de la Brihton sau din altă parte. Dar dl. Smith sau dl. Brown încep totuşi să bănuiască focul ascuns sub zâmbetele de pe hârtia lucioasă. Evidenţa, subliniată de imaginile fotografilor, sare în ochi: prinţul şi prinţesa de Wales abia dacă-şi vorbesc, evită să se privească, se străduiesc să-şi găsească ocupaţii care să-i ţină cât mai departe pe unul de celălalt. Sofia şi Juan Carlos se frământă, iar Charles, care sub soarele brutal al Balearelor, seamănă cu un crab nefericit, scos din cochilia lui, se frământă şi mai mult! Ori presiunea este insuportabilă, ori apelul dragostei este irezistibil, din moment ce acest prinţ atât de plin de demnitate şi atât de politicos le face gazdelor sale afrontul de a-şi scurta vacanţa pentru a-şi lua zborul spre Balmoral... unde maiorul şi doamna Parker-Bowles sunt invitaţi de regină pentru câteva zile.

Charles jură că pe viitor n-o să mai facă aşa ceva. De acum înainte îşi va petrece vacanţele de vară în Toscana, împreună cu femeia pe care o iubeşte. Şi, într-adevăr, chiar aşa va proceda. Luna aprilie îi va vedea pe cei doi amanţi întorcându-se ca rândunelele, cu şevaletul în bandulieră. Presa îi va atribui prinţului chiar o legătură înfocată cu gazda lui din Italia, fără să-şi dea seama că el îşi împarte de fapt zilele şi nopţile cu Camilla. Ziua, îşi pun la încercare talentele de

acuarelişti, iar noaptea – pe cele de amanţi; două arte subtile în care amândoi excelează şi care constituie cele două feţe ale unei aceleiaşi fericiri albastre, o fericire ascunsă vinovată şi voluptuoasă, în miraculoasa primăvară florentină.

15.

Prinţul tenebrelor

Vacanţele de iarnă la Klosters, chiar împreună cu Diana, sunt pentru Charles clipe de fericire fizică intensă. Însoţind de ani de zile familia Palmer Tomkinson în această staţiune elveţiană, a devenit un schior excelent, chiar dacă stilul său e mai mult eficient, decât elegant. Dianei îi e frică de viteză şi de pantele prea înclinate, ceea ce-i oferă soţului ei prilejul să fie liber zile întregi. Pentru a evita fotografii şi curiozitatea publicului, prinţul şi prietenii lui schiază din ce în ce mai des în afara pistelor. Charles preferă singurătatea albă şi îngheţată a crestelor. Acolo sus, ca şi în landele de la Balmoral, ca în deşertul Kalahari unde a petrecut de curând cinci zile în tovărăşia vechiului său prieten Laurens Van der Post, are sentimentul că se încarcă de energie, într-o comuniune cosmică cu universul. Schiază de multe ori până la epuizare, coborând pantele cu o viteză impresionantă, ceea ce reprezintă pentru el singurul mod de a se destinde cu adevărat.

Nu o dată, văzându-l cum atacă pantele cu un fel de furie, Charlie şi Patty Palmer-Tomkinson au avut impresia că încearcă să sfideze destinul. Iar în această după-amiază de 10 martie 1988, iată că destinul s-a prezentat la întâlnire.

Împreună cu Charlie şi Patty, cu maiorul Hugh Lindsay, fost scutier al reginei şi vechi prieten al prinţului, însoţit de un poliţist elveţian, care-i asigură securitatea, şi de un ghid cu experienţă, Bruno Sprecher, Charles a luat telefericul de la Gotschnagrat. Patty este singura femeie din grup. Diana, prost dispusă, ca de obicei, a rămas la cabană, unde a venit şi cumnata ei Fergie, care a căzut de dimineaţă şi s-a lovit destul de rău. Coborârea de pe Hageamadd este impresionantă, chiar pentru un schior cutezător, şi nu iartă nici

o greşeală. Grupul s-a oprit să-şi mai tragă sufletul înainte de a ataca porţiunea cea mai dificilă, un culoar îngust şi abrupt mărginit pe o parte de un zid stâncos vertical, iar pe cealaltă de o prăpastie ameţitoare. Charles n-o să uite niciodată huruitul înspăimântător care i-a ajuns deodată la urechi şi, în timp ce un zid de zăpadă se prăvălea asupra lor, senzaţia cumplită că muntele explodează în jurul lui. „Săriţi!" a strigat ghidul, dând exemplu. Dintr-o săritură, Charles a ajuns, împreună cu el, pe o ieşitură din stâncă; la fel au procedat Charlie şi poliţistul elveţian. Au văzut trecând prin faţa lor un adevărat vârtej de stânci care se prăbuşeau cu zgomot, într-un nor de zăpadă. Totul a durat câteva secunde, dar lor li s-a părut că a trecut un secol. Apoi s-a lăsat tăcerea. O linişte albă, nesfârşită. Nepăsarea absolută a muntelui şi a zăpezii. Ei patru sunt înghesuiţi pe platforma îngustă. Patty şi Hugh au dispărut, înghiţiţi, îngropaţi. Zăpada care mai adineauri le scârţia atât de plăcut sub schiuri a devenit un linţoliu.

Ochiul antrenat al ghidului îi descoperă cu 250 de metri mai jos. Cu ajutorul celorlalţi, îi degajează cu lopata pe care-o are întotdeauna în rucsac. Hugh zace sub un metru de zăpadă, cu capul spart şi ochii larg deschişi. Ceva mai departe, Patty abia mai respiră. E albastră la faţă, dar ghidul o readuce la viaţă făcându-i respiraţie gură la gură. Nu ea, nu şi ea! Trebuie să trăiască! Până la sosirea elicopterului de salvare Charles o ţine de mână, vorbindu-i mereu. Se simte uimitor de calm, iar sunetul propriei sale voci, încurajator, liniştitor, îl surprinde şi pe el. „Totul e în ordine, elicopterul trebuie să vină dintr-o clipă în alta. N-ai nimic grav, doar o mică fractură. Toţi suntem aici, cu tine. Totul e bine, nu-ţi face griji, gata, s-a terminat..." Patty nu răspunde, dar din bezna în care se zbate pe jumătate inconştientă aude fiecare cuvânt, se agaţă cu disperare de vocea aceasta care încearcă s-o încălzească, s-o smulgă din îmbrăţişarea îngheţată a morţii. Charles ştie că îl aude. Lady Brabourne, fiica lordului Montbatten, i-a povestit adesea că după atentatul care-i ucisese tatăl, pe când se afla între viaţă şi moarte, se simţise trasă afară din noaptea veşnică de glasurile medicilor care vegheau la căpătâiul ei. Nici Patty nu va muri, pentru că Charles nu vrea ca ea să moară.

Atâta timp cât toată forţa lui vitală era concentrată asupra lui Patty, Charles nu se gândise la Hugh. Dar odată întors la cabană, e copleşit de oroarea morţii lui. De cum l-a văzut intrând pe uşă, Diana s-a repezit spre el. A dat-o la o parte aproape brutal, ca un automat. Cu siguranţă că Diana e ultima persoană pe care doreşte să o vadă în clipele acestea. Hugh era prietenul lui. Se căsătorise de curând. Soţia lui, Sarah, aşteaptă un copil. Nici de data asta Charles nu poate scăpa de un acut sentiment de culpabilitate. Aşa e el întotdeauna, se simte răspunzător. Firește, erau însoţiţi de un ghid experimentat. Accesul la această coborâre era liber; de altfel, telefericul care o deservea funcţiona normal. Însă în ziua aceea, serviciile meteorologice anunţaseră riscul unor avalanşe în zonă. În susul pantei, din cauza schiorilor, un strat instabil de zăpadă se pusese în mişcare, alunecând după câteva minute, în timp ce ei se aflau chiar pe traiectoria lui. Pe când noaptea se lasă asupra cabanei, Charles e obsedat de un gând: dacă el, prinţul de Wales, nu s-ar fi aflat pe panta de la Haglamadd în ziua aceea, la ora 14,45, nici Hugh Lindsay n-ar fi fost acolo şi n-ar fi fost mort acum. Hugh era acolo din cauza lui Charles, nu Charles din cauza lui Hugh. Ar fi fost o chestie de secunde ca avalanşa să-l surprindă pe el, dar soarta l-a ales pe Hugh. L-a ales în locul lui. Charles se simte vinovat. Vinovat pentru că trăieşte, pentru că stă la căldură, în cabana asta confortabilă, în timp ce prietenul lui e închis, singur, într-un sertar îngheţat, la morga spitalului. Vinovat că i-a pricinuit moartea prin simplul fapt că există şi că este prinţ de Wales. El, care de ani de zile munceşte cu disperare pentru a-şi justifica viaţa de prinţ, e copleşit de deznădejde la acest gând.

Un asemenea accident este o mană cerească pentru mass-media, care-l exploatează cât pot. Pe 18 martie, *Sun* titrează în prima pagină: *E oficial: Charles este răspunzător pentru accidentul mortal.* James Whitaker scrie că prinţul a insistat ca grupul să se îndrepte spre locul acela periculos, în ciuda marcajului care interzicea accesul. Concluziile anchetei instrumentate de Parchet după accident sunt totuşi altele şi nu reţin nici o „neglijenţă culpabilă", fiecare membru al grupului

luând personal hotărârea de a efectua coborârea fatală şi acceptând riscurile în consecinţă de cauză. Charles nu trebuie să-şi reproşeze nimic – sau, cel mult, faptul că este prinţul de Wales şi nimeni, nici măcar prietenii lui, nu s-ar gândi să-i conteste dorinţele.

Accidentul nu îmbunătăţeşte cu nimic imaginea, deja şifonată, a prinţului, considerat un amator de senzaţii tari, dacă nu chiar un iresponsabil. Şi, dacă... presa vorbeşte mult despre el cu ocazia împlinirii vârstei de 40 de ani, părerile sunt împărţite. Unele ziare mai curioase decât celelalte salută „conştiinţa socială" a lui Charles, care nu ezită să tulbure instituţia monarhică, îi vizitează incognito, dis-de-dimineaţă, pe vagabonzii de sub podul Waterloo şi va ţine morţiş să sufle în cele 40 de lumânări în Birmigham cel Negru, înconjurat de 1500 de dezmoşteniţi ai soartei. Dar preocupările „prinţului roşu" nu sunt pe placul tuturor. Presupun că prinţul Charles are o simpatie deosebită pentru cei care n-au de lucru pentru că, într-un sens, se află şi el în aceeaşi situaţie", îl ironizează Norman Tebitt, fost preşedinte al partidului conservator. „Prinţul Charles este oare de stânga? se întreabă *L'Express* în iulie, cu prilejul vizitei în Franţa, în timp ce alţii preferă să se întrebe de ce prinţul şi prinţesa locuiesc în camere separate la hotelul Marigny.

Mai uşuratici, cronicarii regali în criză de subiecte glosează pe tema iresponsabilităţii, ba chiar a insensibilităţii lui, din moment ce a hotărât să meargă şi anul viitor să schieze la Klosters. În ceea ce o priveşte pe Diana, ea a luat virtuoasa hotărâre de a nu mai pune niciodată piciorul în această staţiune blestemată. A înştiinţat *urbi et orbi* cât de mult a trebuit să insiste pentru ca soţul ei să-şi întrerupă vacanţa după accident, în timp ce el voia să schieze în continuare ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat şi în ce măsură s-a preocupat doar ea şi nimeni altcineva de soarta tinerei văduve a lui Hugh Lindsay Sarah. Toată lumea vede astfel ce bună la inimă e Diana, în contrast cu răceala soţului ei. Charles n-a reacţionat. Sentimentele lui sunt prea adânci ca să le etaleze, aşa cum ştie să facă atât de bine Diana.

*

Dacă cineva ar mai avea îndoieli în privinţa temerităţii prinţului de Wales, acestea s-ar risipi definitiv pe 28 iunie 1990. În după-amiaza acestei zile, Charles joacă polo la Cirencester, nu departe de Highgrove. Ridicat în scări, galopând cu toată viteza, îl urmăreşte şi îl ajunge pe adversarul care conduce mingea. Chiar în clipa când Charles se apleacă să lovească mingea ca s-o trimită înapoi, către poarta opusă, poneiul lui se smuceşte brusc spre dreapta. Dezechilibrat, prinţul cade între cei doi cai, dintre care unul se împiedică de el, căzând cu toată greutatea peste braţul lui drept. Charles aude limpede pârâitul sinistru al osului rupt, chiar înainte de a simţi durerea din braţ.

Jocul de polo este, desigur, o distracţie pentru oameni bogaţi, dar este şi un sport periculos, care poate duce la accidente grave, uneori chiar mortale. Când eşti pe cal, nimic nu e sigur şi până şi cei mai experimentaţi jucători, călărind caii cel mai bine dresaţi nu pot prevedea cine ştie ce reacţie fulgerătoare şi imprevizibilă a animalului, ale cărui influxuri nervoase sunt de patru ori mai rapide decât cele ale omului... De data asta, din fericire, prinţul a fost lovit doar la braţ, nu la cap. A scăpat cu o dublă fractură deasupra cotului, pe care chirurgii au hotărât s-o reducă fără să-i pună tijă metalică. După două luni, durerea este la fel de puternică, iar Charles se îndoieşte că-şi va mai putea întinde vreodată braţul, ai cărui muşchi s-au contractat. La sfatul familiei Palmer-Tomkinson, se adresează chirurgului elveţian care a operat-o cu succes pe Patty după groaznicul accident de la Klosters, făcând-o să meargă din nou, deşi avusese picioarele rupte în mai multe locuri. Operaţia se va dovedi un adevărat succes.

Bilanţul acestei funeste partide de polo se ridică la patru luni de dureri intense şi de inactivitate forţată. Pentru prima dată în viaţă, agenda lui Charles este goală. N-are nici o gală de caritate de inaugurat, nici un discurs de ţinut. Medicii i-au anulat toate întâlnirile. Diana a venit să-şi vadă soţul la spitalul din Nottingham; ar fi fost greu să n-o facă. Dar cea care va rămâne alături de el în timpul lunilor îndelungate

şi dureroase de convalescenţă va fi Camilla. La Balmoral, regina i-a repartizat un apartament lângă cel al prinţului. Camilla îi citeşte, scrie scrisorile pe care i le dictează el, îi taie friptura la masă, îl ajută să-şi facă exerciţiile de recuperare, împreună cu Sarah Kay, medic kinoterapeut. Charles e un bolnav dificil. El, care e obişnuit ca poruncile să-i fie îndeplinite fără murmur, suportă greu să vadă că propriul braţ nu i se supune. Iar durerile care-l chinuie zi şi noapte contribuie şi ele la proasta lui dispoziţie.

Charles mai uită de dureri când citeşte împreună cu mama lui documentele pe care i le trimite regulat guvernul. De când a fost instituită „poll tax", în ţară sporeşte ostilitatea faţă de Margaret Thatcher, care nu peste mult timp va fi înlăturată de propriul partid şi înlocuită cu John Major. În Golf, după invadarea Kuweitului de către Irak la 2 august, mulţi englezi au fost reţinuţi ca ostatici. Războiul pare să fie inevitabil. Singura veste bună este reunificarea Germaniei, după căderea zidului de la Berlin în toamna trecută.

Dar de cum se opreşte din lucru, Charles este copleşit de gânduri negre. Toate grijile pe care a reuşit în ultimii ani, de bine, de rău, să le ignore, prins între agitaţia necontenită a vieţii sale publice şi puţinele plăceri ale vieţii private, îl asaltează din nou. Discută ore întregi cu Camilla. Elaborează împreună scenarii, întorc viitorul pe toate părţile încercând să găsească o soluţie acceptabilă. În zadar. Să divorţeze? De neînchipuit. Un viitor rege, destinat să devină capul bisericii Angliei, nu divorţează. Încă o dată, Charles simte pe umeri povara Istoriei. La urma urmei, dacă în 1533 Henric al VIII-lea n-ar fi avut ideea de a rupe relaţiile cu papa ca să-şi poată repudia soţia, pe Caterina de Aragon, dorind să se recăsătorească apoi cu iubita lui, Anne Boleyn, Charles n-ar fi astăzi în postura de ostatic nefericit al câtorva arhiepiscopi pe cât de demni, pe atât de inflexibili. Să nu divorţeze, mulţumindu-se doar cu o despărţire în fapt? Pare singura cale posibilă. Dar în acest caz, la moartea reginei Elizabeth, Diana ar deveni regină... Imaginea lui şi a Dianei sosind separat la Westminster Abbey pentru a fi încoronaţi solemn, unul lângă altul, şi plecând apoi fiecare cu trăsura lui îi smulge lui Charles un zâmbet strâmb. Hotărât, situaţia este fără ieşire. Şi

când te gândeşti că s-a căsătorit ca să slujească monarhia! „Experienţa e numele pe care-l dau de obicei oamenii greşelilor lor", scria tot Oscar Wilde. Dar experienţa aceasta îşi spune cu amărăciune Charles, nu-i va servi la nimic. Pentru el, greşeala e ireparabilă.

*

Încurajat de Camilla, Charles îndrăzneşte pentru prima dată să discute cu mama sa chestiunea pe care n-au evocat-o până acum decât prin aluzii. Într-o zi, după dejun, când sunt între patru ochi, îşi deschide inima în faţa ei. Elizabeth aştepta de mult această clipă, dar n-ar fi făcut niciodată primul pas. Spre surprinderea lui Charles, care nici nu îndrăznea să şi-o închipuie atât de apropiată, ea a înţeles tot. Regina nu este o femeie expansivă, a învăţat să-şi ascundă cu grijă emoţiile. Însă Charles şi mama lui seamănă grozav, în fond, şi fără îndoială că de asta îşi vorbesc atât de puţin. Ea a părut întotdeauna că-l preferă pe Andrew. Andrew, „copilul iubit al reginei", conceput în timpul unei scurte reveniri amoroase a soţului uşuratic; Andrew cel neastâmpărat, insuportabil şi incorigibil; „Andy Randy", vânătorul de fuste, ofiţerul cu inima de iască... şi Andrew pare să aibă destule de tras cu fiinţa zgomotoasă şi înflăcărată pe care-a luat-o de soţie într-o clipă de rătăcire – simpatică, nimic de zis, dar semănând mai mult a slujnică de fermă sau o vedetă de show-biz decât o alteţă regală. Dar în lunga listă a necazurilor care se adună la orizont, problemele conjugale ale ducelui şi ducesei de York sunt pentru Elizabeth destul de neînsemnate. Acum, Andrew se află abia pe locul patru în ordinea succesiunii la tron. Problema numărul unu la ordinea zilei este moştenitorul.

Charles va împlini curând 42 de ani. La vârsta lui, Elizabeth avea deja la activ 16 ani de domnie... Charles a privit de multe ori vechi filme de actualitate. A fost mişcat când şi-a văzut mama, atât de tânără, gingaşă şi frumoasă, adresându-li-se solemn viitorilor ei supuşi din Commonwealth, în ziua în care împlinea 21 de ani, cu ocazia unei vizite la Cap, în Africa de Sud: „Declar în faţa voastră a tuturor că întreaga mea viaţă, fie ea lungă sau scurtă, va fi pusă în slujba voastră

şi în slujba marii familii a imperiului din care cu toţii facem parte..." Charles ştie că regina gândea fiecare dintre cuvintele pronunţate în acea zi şi că toată viaţa ei – care promite să fie lungă – le-a pus în practică.

În fiecare dimineaţă, la nouă fix, când cimpoierul palatului îşi cântă refrenul sub ferestrele regale, regina este la lucru. În salonaşul ei, purtând un taior sobru şi un triplu şirag de perle, cu ochelarii pe nas, parcurge dosarele pe care i le înmânează secretarul ei Robert Fellowes, cel înalt şi slab. Aşa a văzut-o mereu Charles când era mic, în timpul scurtelor audienţe pe care le acorda regina copiilor ei dimineaţa. Când dădaca venea să-i ia, Anne dădea din picioare, refuzând să plece, iar Charles, cuminte, o trăgea de mână: „Haide, nu trebuie s-o deranjăm pe mama, are treabă, face pe regina..."

Deşi nu şi-a manifestat niciodată cu adevărat tandreţea, Elizabeth se simte mai apropiată de Charles decât de oricare dintre ceilalţi copii ai ei. Acest copil ascultător, atât de serios şi de sârguincios, uneori enervant cu scrupulele şi stările lui de spirit, a devenit un bărbat epicurian şi torturat în acelaşi timp, sfâşiat între forţa instinctelor sale vitale şi simţul datoriei, obsedat de ideea inutilităţii lui. Charles a moştenit teribilul simţ de răspundere care domină de aproape 40 de ani viaţa mamei sale. Regina n-are nevoie să discute cu el pentru a afla acest lucru. Sub înfăţişarea ei ştearsă şi liniştită de bună gospodină se ascunde o femeie capabilă să înţeleagă multe lucruri. Poate că are cusurul de a nu se încrede suficient în instinctul ei: emoţiile, atât ale ei cât şi ale celorlalţi, o îngrozesc. Emoţiile deranjează, iar regina are nevoie de ordine în viaţa ei ca să-şi poată asuma rolul atât de dificil la conducerea „firmei". Dar acum îşi dă şi ea seama că nu poţi impune printr-un decret regal ordinea, când e vorba despre probleme sentimentale. În sinea ei n-a avut prea mari iluzii în legătură cu Diana, chiar înainte de căsătorie, iar acum îşi reproşează că a păstrat asupra acestui subiect o rezervă prudentă – vai, cât de imprudentă, dacă ne gândim mai bine...

Elizabeth înţelege perfect dilema fiului său şi analizează şi ea situaţia. Ştie că Charles n-ar renunţa niciodată la Camilla, şi nici nu se gândeşte să-i ceară aşa ceva. Ţine cu adevărat la femeia asta, căreia îi apreciază tot mai mult

vitalitatea debordantă, umorul inalterabil şi discreţia absolută. Admiră forţa de caracter şi eleganţa naturală cu care a reuşit să domine atâţia ani o situaţie atât de delicată, fără să dea vreodată prilej pentru cea mai mică bârfă. Camilla este „o adevărată doamnă", pe gustul ei. Dar divorţul, subliniază regina nu poate fi luat în consideraţie. Diana, mama viitorului prinţ de Wales, a devenit, fie că vor sau nu, o piesă importantă pe eşichierul regal. E absolut necesar să ajungă cu ea la o înţelegere care să satisfacă ambele părţi şi, mai cu seamă, să încerce să-i intre în voie. Are un caracter prea imprevizibil şi o imagine prea puternică în mass-media ca ei să-şi poată permite să-şi facă din Diana un duşman. Charles este de acord, dar se îndoieşte că va reuşi să se înţeleagă cu ea.

– Nu se poate discuta raţional cu ea, oftează el din nou.

– Poate că eu voi reuşi. Mă respectă, iar relaţiile noastre au fost întotdeauna amicale. De îndată ce mă întorc la „B.P." am s-o invit la masă şi am să-i vorbesc...

Conform promisiunii, regina i-a scris o scrisoare lungă nurorii sale şi a poftit-o la masă, între patru ochi, în sufrageria ei particulară. La aperitive au discutat despre diverse lucruri, apoi când s-a adus la masă „shepherd's pie", Elizabeth a atacat subiectul în cauză. Diana nu se simte la largul ei; cu ochii în jos, îşi face de lucru cu mâncarea din farfurie. Cu toate că li se plânge mereu prietenilor ei, în cerc restrâns, de familia asta insuportabilă, regina o impresionează. În faţa ei se simte din nou copil, fetiţa cu pantofiori de lac şi rochiţă cu volane pe care dădaca o aducea să-i salute pe musafirii tatălui ei seara, înainte de cină. Elizabeth este foarte calmă, aproape prietenoasă. – Eşti prinţesă de Wales şi mama viitorului rege al Angliei. Indiferent ce ai avea împotriva lui Charles, nici nu se pune problema desfacerii căsătoriei voastre. Nimic nu vă opreşte să vă duceţi viaţa separat, cu condiţia să nu provocaţi scandal. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, purtaţi-vă ca nişte adulţi! Nu vă mai spălaţi în public rufele murdare! Gândiţi-vă la interesele monarhiei: sunt şi ale voastre şi ale copiilor voştri, nu uitaţi...

Diana e gata să promită orice, dar cu o condiţie: Charles să înceteze orice relaţie cu doamna Parker-Bowles. Regina nu-şi poate stăpâni un zâmbet. Îşi priveşte nora pe

deasupra ochelarilor, cu o expresie amuzată şi plină de milă în acelaşi timp.

– Dar de ce te obsedează doamna Parker-Bowles? În viaţă există lucruri pe care trebuie să ştii să le accepţi, iar printre acestea se numără şi infidelitatea soţilor, draga mea... Doamna Parker-Bowles e o femeie măritată, este cât se poate de discretă, nu reprezintă în nici un fel o ameninţare pentru tine. Te sfătuiesc s-o uiţi, şi totul va fi bine!

Regina a făcut tot ce a putut. De fapt, nu se aşteaptă ca predica ei să aibă vreun efect. Diana a ascultat-o politicoasă, cu aerul încăpăţânat al copiilor ferm hotărâţi să-şi continue isprăvile de îndată ce adulţii se vor întoarce cu spatele. În tot timpul discuţiei, Elizabeth a avut senzaţia neplăcută că fiecare cuvânt al ei ricoşează pe o suprafaţă netedă şi lustruită. Se teme că necazurile sunt departe de a se fi terminat.

*

Hotărât, lunile iunie nu priesc familiei. În ziua aceea din iunie 1991, soarta pare să le fie potrivnică membrilor dinastiei Windsor. Charles, aflat la Highgrove, şi Diana, care e la Londra, sunt anunţaţi că fiul lor William, în vârstă de nouă ani, a suferit un accident. Un coleg de la pensionul din Ludgrove l-a lovit din greşeală în cap cu o crosă de golf. Aparent, nimic prea grav, dar punctul de impact cu oasele craniului este vizibil pe radiografie, iar neurochirurgii recomandă operaţia, pentru a evita riscul unui hematom intern. „O simplă intervenţie de rutină", e asigurat Charles, care a venit ca şi soţia sa, la spitalul Copiilor bolnavi din Great Ormond Street. Aşa încât Charles, mai liniştit, se întoarce la obligaţiile lui oficiale, având la el un pager pentru a putea fi găsit la orice oră. Trebuie să se întâlnească cu o delegaţie oficială a Consiliului Europei pentru mediu şi agricultură, pe care o va însoţi în acea seară la Covent Garden, iar a doua zi, în Yorkshire. A doua zi, spre seară, când se întoarce la spital, îl găseşte pe William în formă. Alături de el, Diana parcurge cu nesaţ ziarele. „Ce fel de tată eşti?" titrează, în prima pagină, *Sun*. Prinţul este un tată nedemn, căruia nu-i pasă de copiii lui,

explică acuzatorii publici ai tabloidelor. Şi-a lăsat soţia să se frământe, singură, la căpătâiul fiului său aflat în pericol, preferând să asculte *Tosca*, la Operă...

Totul reîncepe! Diana are un mod genial de a strecura presei, fără să pară c-o facă, mici fraze asasine pe care aceasta le preia cu aviditate. Oare când o să se termine odată circul ăsta lamentabil? De ani de zile, Charles suportă resemnat atacurile repetate ale ziarelor. De mult nu mai citeşte decât *Financial Times*: altfel, ar înnebuni! Dar zvonurile îi ajung mereu la urechi, mai ales prin intermediul Dianei, care-i lasă ostentativ la îndemână lecturile ei preferate. Iar acum este agresat asupra unui subiect care-l atinge în mod deosebit: copiii lui. În lupta pe care Diana a preferat s-o ducă folosindu-se de mass-media, copiii sunt un atu major. Totul a început de la naşterea lui Harry, iar de atunci, orice prilej e folosit ca să bată mai adânc cuiul. În primăvara anului 1988, pe când Charles era în drum spre Italia, micul Harry fusese operat de urgenţă de hernie. Diana refuzase energic întoarcerea lui Charles la Londra, asigurându-l că era un fleac de operaţie. A doua zi, presa lăuda la unison devotamentul acestei mame admirabile care-şi petrecuse noaptea la căpătâiul copilului ei, în timp ce soţul ei se deda, cu egoism, plăcerilor picturii în acuarelă.

Diana exultă cu modestie. Charles e scârbit. Este lovit în tot ce are mai scump, şi cum s-ar putea justifica fără să intre la rândul lui în acest carusel imbecil, în acest concurs pentru cea mai frumoasă imagine? Diana ştie foarte bine că el îşi adoră copiii şi că sentimentul e reciproc. Charles profită de toate ocaziile ca să petreacă un week-end sau o săptămână de vacanţă cu ei, la Highgrove sau la Balmoral. Se plimbă cu bicicleta, îi iniţiază în tainele pescuitului şi ale vânătorii la pândă. Abia aşteaptă ca ei să fie destul de mari ca să împărtăşească bucuriile jocului de polo şi ale vânătorii cu hăitaşi. Copiii adoră aceste escapade făcute împreună cu tatăl lor, lucru care-o torturează pe Diana.

Căci în spatele mamei se ascunde şi acum fetiţa lipsită de iubire, mereu neliniştită. I se pare că dragostea copiilor pentru tatăl lor e furată din cea care i se cuvine ei. La Balmoral, într-o zi când Charles spunea că ar vrea să-l ia pe

William cu el la vânătoare, Diana a plecat plângând de la masă – de la masa reginei! –, strigând că nu poate suporta ca fiii ei să practice acest sport barbar.

„Cine vă iubeşte cel mai mult?" le şopteşte ea seara, învelindu-i, la culcare... În mod inconştient, e gata să facă orice ca să păstreze în exclusivitate dragostea lui William şi a lui Harry. Atunci când secretarul lui Charles reuşeşte să găsească un pic de timp în programul zilnic supraîncărcat al prinţului, descoperă, din ce în ce mai des, că prinţesa şi-a schimbat în ultimul moment planurile şi a făcut alte proiecte pentru copii. Asemenea meschinării sunt, din păcate, clasice în cazul multor cupluri dezbinate. Însă în cazul prinţului şi prinţesei de Wales, „războiul copiilor" este cu atât mai crud cu cât se desfăşoară sub ochii publicului...

Pentru prima dată în istoria monarhiei, presa are o reţea de informatori în primul cerc al familiei regale. Datorită Dianei, cunoaşte dinainte cele mai mici fapte şi gesturi susceptibile să servească imaginii prinţesei. Dacă participă la o serbare de la şcoala copiilor ei sau dacă-i duce la un parc de distracţii, fotografii sunt întotdeauna prezenţi. În ceea ce-l priveşte pe Charles, el n-are martori şi nu-i doreşte, mai ales atunci când îşi duce fiii să descopere natura. Or, ceea ce nu poate fi văzut în imagini, nu există pentru public. Diana a înţeles perfect acest lucru, şi la jocul acesta se pricepe mult mai bine decât soţul ei.

Copiii sunt cu atât mai importanţi pentru ea cu cât constituie singurul autentic sprijin afectiv din viaţa ei. În sânul familiei regale, se simte tot mai izolată, mai ales acum, când prietena ei Fergie se îndepărtează şi ea. Duşmănia cea mai făţişă i-o arată Anne, care nu-i mai vorbeşte şi nu-şi ascunde dispreţul faţă de cea pe care o consideră „bună numai ca să-şi arate rochiile. O mârţoagă; deşi, dacă ar fi fost cal, măcar ar fi avut creier". Acum, când doctorul Maurice Lipsedge, îi tratează bulimia nervoasă, Diana mai energică şi mai încrezătoare în sine, a început să-şi formeze un mic cerc de prieteni. Dar aceştia sunt mai degrabă superficiali şi nesiguri, ca, de exemplu, James Henritt, frumosul ofiţer care a încercat s-o înveţe să călărească şi care se va dovedi un ticălos, vânzând după câţiva ani pe un milion de lire povestea lor de

iubire. Deocamdată a fost trimis în Irak, cu trupele britanice angajate în războiul din Golf, iar ea îi scrie scrisori pline de pasiune – care vor fi şi ele oferite presei, după moartea Dianei, de iubita lipsită de scrupule a maiorului fătarnic... Diana se consolează cu James Gilbey, un prieten din tinereţe, de meserie vânzător de maşini, care e în stare să petreacă ore întregi şoptindu-i vorbe dulci la telefon. Telefonul ocupă un loc însemnat în viaţa ei, ca şi în cea a lui Charles. Îi ocupă cea mai mare parte a timpului liber, împreună cu cursurile de gimnastică, şedinţele la institutul de înfrumuseţare, shopping-ul, spălăturile de colon şi alte tratamente fanteziste pe care i le prescriu consilierii „new-age", atunci când nu este prinsă de acţiunile caritabile sau de călătoriile oficiale. Diana îşi caută cu disperare un sens în viaţă şi, în ciuda eforturilor lor, astrologii nu reuşesc să-i arate în ce direcţie să se îndrepte.

*

Pentru Charles, viaţa este, într-un fel, mai puţin complicată. O are pe Camilla, are Highgrove, unde şi-a instalat biroul şi pe care se străduieşte să-l transforme în fermă model de agricultură biologică. Highgrove şi Camilla se confundă în viaţa lui şi ocupă din ce în ce mai mult spaţiu. Direcţia lui este de la Londra spre vest. Hammersmith, mila 4 Autostrada străbate periferia, trece printre o clopotniţă aproape sătească şi un turn futurist, o zonă industrială şi cedri seculari. Avioanele de la Heathrow brăzdează cerul cu vuietul lor neîncetat. În sfârşit, câmpul. „Vest" indică panourile de semnalizare. „Camilla", citeşte Charles, la volanul maşinii lui Aston Martin. Deodată, respiră mai uşor. Cu cât trec mai mulţi ani, cu atât suportă mai greu Londra, cu atât i se pare mai zgomotoasă şi mai nemiloasă. Charles se destinde. Şofatul este, în fond, unul dintre puţinele lucruri pe care le poate face şi el „ca toată lumea". Nimic nu-l deosebeşte de ceilalţi automobilişti pe care-i depăşeşte pe drum, în afară de poliţistul aşezat lângă el pe banchetă.

După abia o oră, ieşirea nr.17 este cheia libertăţii. La nord e Highgrove. La sud, Corsham şi Middlewick House, casa familiei Parker-Bowles. Charles se fereşte tot mai puţin

s-o întâlnească pe Camilla. Uneori, vine ea la Highgrove. Ken Stronach, valetul lui Charles, are grijă să protejeze intimitatea cuplului şi să evite bârfelile personalului. Lucru pe care nu se va sfii să-l povestească amănunţit presei după câţiva ani, când se va simţi dezlegat de promisiune prin mărturisirea publică a prinţului. Camilla are, oficial, camera ei, dar se întâlneşte în taină cu Charles în camera conjugală. Dimineaţa, valetul are multă treabă: pune cearşafuri curate în patul amanţilor, având grijă să le şifoneze într-o parte, pentru ca femeia de serviciu să creadă că prinţul a dormit singur. Apoi mută cearşafurile folosite în camera de oaspeţi, unde se presupune că şi-a petrecut noaptea doamna Parker-Bowles, singură. În câte-o noapte caldă de vară, prinţul are impulsuri bucolice şi preferă să se hârjonească împreună cu iubita lui în mireasma jilavă a grădinii. Tot devotatul Stronach e cel care, dimineaţa, culege cu răbdare buruienile agăţate de pijamaua prinţului şi spală cu mâna lui pomenitul obiect vestimentar pătat cu verde. Aceste subterfugii nu păcălesc pe nimeni, şi tot personalul de la Highgrove o consideră de acum înainte pe Camilla stăpâna casei.

De multe ori, Charles e cel care se duce la Camilla, atunci când soţul şi copiii ei nu sunt acasă. Maşina lui îşi face apariţia în general duminica seara, uneori abia la câteva minute după plecarea lui Andrew, care se întoarce la Londra. În serile acelea nu-şi ia Aston Martin-ul, prea bătător la ochi, ci vechea maşină de la moşie, murdară şi mirosind a câine plouat, pe care o foloseşte uneori la vânătoare. Imediat după sosirea lui, Camilla stinge toate luminile, pentru a salva incognito-ul prinţului. Dar servitorii au ochi de pisică şi-l poreclesc imediat pe musafirul nocturn „prinţul tenebrelor". Bodyguard-ul îşi are şi el tabieturile lui: îşi petrece, de regulă, noaptea în fosta cameră a copiilor. În bucătărie, Camilla a pregătit o cină pe gustul lui Charles: salată de pui, fragi cu frişcă şi vin franţuzesc. Cu un ultim pahar în mână, cei doi amanţi urcă apoi în camera Camillei unde tronează, ca şi la Highgrove, un imens pat cu baldachin. Fac dragoste la lumina romantică a candelabrelor. Când mijesc zorile, prinţul tenebrelor dispare în linişte, cu bodyguard cu tot, lăsându-şi iubita somnoroasă în patul răvăşit, între lumânările pe jumătate consumate.

16.

Annus horribilis

„O lacrimă pe obrazul timpului". Astfel descria poetic scriitorul indian Rabindranath Tagore Taj-Mahal-ul, mausoleu construit în sec. al XVII-lea de împăratul mongol Şah Djahan pentru a adăposti rămăşiţele pământeşti ale iubitei sale soţii, Mumtaz Mahal, moartă la naştere. Această lacrimă aproape că se poate vedea pe obrazul prinţesei de Wales, care pozează pentru fotografi în faţa celebrului monument, aşezată pe o bancă de piatră, cu capul puţin plecat, adevărat simbol al tristeţii, în vesta ei roşie, asortată bizar la o fustă violetă.

Cu doisprezece ani în urmă, Charles vizitase deja acest înduioşător imn de piatră, la care au lucrat douăzeci de mii de oameni timp de douăzeci şi doi de ani ca să imortalizeze o iubire atât de mare. Jurase că se va întoarce într-o zi împreună cu soţia lui. Dar în această lună februarie din 1992, perechea princiară nici măcar nu mai încearcă să-şi facă iluzii. În palatele unde descind, prinţul şi prinţesa nu se mai mulţumesc să aibă camere separate; locuiesc la etaje diferite. În timpul călătoriei de şase zile în India, ziariştii vor colecţiona o mulţime de anecdote şi de clişee grăitoare. În timp ce Diana pozează cu complezenţă în faţa mausoleului, simbol sfâşietor al singurătăţii, Charles ţine un discurs în faţa Forumului industriaşilor indo-britanici. Două zile mai târziu, prinţul participă la un meci de polo la Jaipur, în prezenţa ofiţerilor şi a membrilor regimentului 6 cavalerie, superbi cu turbanele şi *jodhpur*-urile lor imaculate. Eveniment aşteptat cu nerăbdare, la care asistă treizeci de mii de persoane. Până şi el e uimit de golurile spectaculoase pe care le înscrie în ziua aceea. Echipa lui câştigă cupa, spre uşurarea generală – şi spre

marea supărare a Dianei, care cu greu a putut fi convinsă să înmâneze trofeul învingătorilor. „Să-l sărut sau să nu-l sărut?" Această dilemă a frământat-o tot timpul cât a durat meciul. Când Charles s-a apropiat ca să ia cupa, încă roşu şi transpirat din cauza efortului, s-a aplecat spre prinţesă, punându-şi o palmă mare şi puţin umedă pe spatele taiorului ei alb. Dar gura lui n-a găsit decât urechea dreaptă a soţiei lui în ultima clipă, Diana se întorsese uşor, ca şi cum ar fi vrut să evite orice contact fizic cu el. Fotografia aceasta avea să facă înconjurul lumii.

*

Dar momentul culminant pentru cronicarii regali şi cititorii lor pasionaţi încă nu sosise. N-aveau să uite niciodată acest an 1992, nici ei, nici regina, care îl va numi într-un discurs „annus horribilis".

Prima „bombă" explodează pe 7 iunie, când *Sunday Times* publică extrase din cartea lui Andrew Morton – *Diana, adevărata ei poveste*. Ceea ce nu se mai întâmplase niciodată; pentru prima dată în istoria monarhiei, martorii – rude, prieteni, apropiaţi ai prinţesei – au acceptat „să se îndepărteze de discreţia şi loialitatea pe care le presupune dintotdeauna frecventarea familiei regale". Publicul e emoţionat descoperind martiriul scumpei sale prinţese, cufundată încă din perioada logodnei cu rivalitatea „Dnei C" şi cu răceala soţului ei, a cărui trădare o împinge la bulimia nervoasă şi la tentative de sinucidere.

Palatul e obişnuit cu indiscreţiile ziariştilor, respectiv cu „destăinuirile" făcute de valeţii care-şi părăsesc serviciul: toate acestea fac parte din riscurile meseriei. Acum însă, informaţiile provin de la anturajul prinţesei şi deja s-a răspândit zvonul că Diana însăşi ar fi permis, aprobat şi suscitat asemenea confidenţe, ba chiar că i le-ar fi încredinţat direct autorului. Robert Fellowes, cumnatul prinţesei şi secretarul particular al reginei, trimite ziarelor dezminţiri pe cât de categorice, pe atât de sincere şi indignate; nu poate crede nici o clipă că ea ar fi putut face una ca asta. Dar dovezile converg şi sunt atât de convingătoare încât, după puţin timp, tuturor le e clar că această carte a fost într-adevăr

scrisă la instigarea Dianei. Pentru ca toată lumea s-o ştie, presa este anunţată că prinţesa îi va face o vizită prietenei ei Carolyn Bartholomew, „martorul nr.1" al lui Andrew Morton. Fotografia care le surprinde pe cele două femei îmbrăţişându-se prieteneşte în pragul uşii este mai elocventă decât o semnătură.

Oroare şi consternare la „BP". Reputaţia prinţului e făcută praf, dezastrul vieţii sale particulare se oglindeşte în întreaga mass-media. E o ofensă fără precedent. Niciodată nu a trebuit înfruntat un asemenea scandal. Richard Aylard, secretarul particular al lui Charles, redactează un comunicat în care prinţul şi prinţesa de Wales deplâng apariţia cărţii şi dezmint afirmaţiile pe care le conţine. Dar Diana refuză să-l semneze. Tot ce e scris în carte este adevărat, afirmă ea, aşa că nu vede pentru ce ar dezminţi adevărul. De data asta, nu mai există nici un dubiu în privinţa adevăratului comanditar al lucrării. Războiul a fost declarat.

Prietenii lui Charles se stăpânesc cu greu. Ei, care de ani întregi sunt martori neputincioşi la problemele conjugale ale prinţului, tare ar vrea să li se permită să publice şi versiunea lor în legătură cu faptele. Dar ordinul Palatului este categoric: „*No comment...* Mereu acelaşi „*Never complain, never explain*"...

La Middlewick House însă, viaţa Camillei a devenit un infern de la apariţia cărţii. Ziariştii şi-au făcut tabără în faţa porţii „Dnei C", cea care destramă căsătoriile, cea pe care Diana, prin pana lui Andrew Morton, o desemnează ca fiind marea vinovată pentru eşecul căsniciei ei. Dar Camilla rămâne fermă în furtună, fidelă faţă de ceea ce a fost mereu. Nici o vorbă, nici o confidenţă nu va ieşi de pe buzele ei, care nu se deschid decât pentru a lăsa să iasă rotocoale de fum: căci, din cauza stresului căruia îi e supusă, a început să fumeze ca o sobă, aprinzând ţigară de la ţigară.

La Londra, unde sezonul e în plin, nu se mai vorbeşte decât despre „chestia asta", pe terenurile de polo sau de curse, ca şi în localurile îmbâcsite de fum de la periferie. Dar Palatul nu obişnuieşte să-şi modifice comportarea după toanele ziarelor de scandal sau ale prinţeselor prost crescute. În ziua când se dispută „Queen's cup", eveniment al sezonului de

polo, spectatorii eleganţi de la Smith's Lawn, din Windsor Great Park, o văd, uluiţi, pe regină întâmpinând-o în persoană, în loja regală ca pe o invitată de marcă, pe Mrs. Parker-Bowles. La 22 de ani, după prima ei întâlnire cu prinţul, pe acelaşi teren de polo, Camilla revine aici ca iubită oficială, congratulată public de familia regală. Ca o aluzie plină de umor, ea a ales să poarte în acea zi un taior *prince-de-galles*...

Pentru Diana, acesta e un afront usturător, şi nu va fi singurul: la Ascot, prinţul Philip va fi văzut întorcându-i ostentativ spatele nurorii sale, refuzând să-i adreseze vreun cuvânt pe când se aflau amândoi în „royal enclasure". Dar nu numai prinţesa primeşte bobârnace în public. În săptămâna curselor de la Ascot şi Andrew Parker-Bowles începe să considere că se află într-o situaţie delicată. În acea zi este invitatul prinţesei Anne, iubita lui de pe timpuri. Regina s-a gândit că el ar fi un însoţitor mai potrivit pentru fiica ei recent divorţată decât Tim Lawrence, ofiţerașul care i-a cucerit acum inima. Frumosul Andrew, înălţat la gradul de brigadier, este în prezent responsabil cu serviciile veterinare şi de remontă ale armatei şi i s-a atribuit râvnitul titlu de *Stick in Waiting* al reginei. În timp ce Andrew se îndreaptă împreună cu Anne spre paddock, se întâlneşte cu lordul Charles Spencer-Churchill, fratele mai mic al ducelui de Malborough, care bea şampanie cu câţiva amici. „Ernest Simpson! Bătrânul Ernest! Hai să bei un pahar cu noi, urlă tânărul lord, cam ameţit de băutură. Ernest Simpson era soţul lui Wallis Simpson, care a făcut din el un încornorat notoriu în anii '30, când era amanta prinţului de Wales, înainte ca acesta să abdice pentru a se căsători cu ea. Paralela e uşor de făcut, dar Andrew nu gustă gluma. În timp ce Anne se îndepărtează discret spre paddock, îl înhaţă cu un pumn viguros de umăr pe impertinent, vociferând: „Să nu-mi mai vorbeşti niciodată aşa, auzi? Niciodată!". Spencer-Churchill va avea nevoie de mai multe zile ca să-şi vindece vânătăile, în timp ce Andrew începe să se întrebe dacă nu a mers cam prea departe cu loialitatea faţă de Coroană. Îl leagă de Camilla o imensă afecţiune împărtăşită şi căsătoria lor „deschisă" a funcţionat perfect atâta timp cât fiecare dintre protagonişti a respectat regulile jocului. Dar dacă acum scandalul ia naştere chiar în sânul familiei regale...

Gentry-ul britanic e indignat descoperind că familia SA regală continuă să alimenteze foiletoanele din vara aceea. Toată lumea contribuie cu antren la asta. În timp ce Fergie, ducesa de York, a cărei despărţire de prinţul Andrew a fost anunţată oficial, e surprinsă împreună cu un miliardar texan care tocmai îi lingea cu voluptate degetele de la picioare, Diana revine în prima pagină a ziarelor pe 23 august când *Sun* dezvăluie o convorbire telefonică foarte personală între ea şi prietenul ei James Gilbey, înregistrată cu mai mult de doi ani în urmă. Cu sufletul la gură, supuşii Prea Graţioasei Sale Maiestăţi numără punctele. După prima rundă – cartea lui Morton – Charles părea să fie *knock-out* şi când colo, iată că Diana este la pământ când apare „Squidgy tape" – „banda Squidgy" – numită astfel după numele de alint – care s-ar putea traduce prin „sărăcuţa de tine" – pe care i-l adresează de vreo duzină de ori James prinţesei.

La drept vorbind, această conversaţie de 23 de minute nu prea are de ce să impresioneze mulţimea. Este doar un schimb de replici destul de banale şi dezlânate între două persoane vizibil apropiate, dar care nu par să aibă prea multe în comun. Îşi descriu amănunţit unul altuia ţinuta vestimentară respectivă, evocă programele de la televizor, vorbesc despre oamenii cu care s-au întâlnit... Vocabularul Dianei se dovedeşte a fi destul de aproximativ. Confundă „bisexual" cu „Heterosexual", iar James o atenţionează cu blândeţe: „Heterosexual înseamnă ca tine şi ca mine..." Diana îi face mai ales confidenţe, iar James o ascultă cu atenţie. Ea vorbeşte despre previziunile astrologilor ei, despre Charles – „Îmi face viaţa un adevărat iad... Dar o să plec şi o să-mi fac un drum aşa cum vreau eu şi o să-l las în urma mea..." –, despre regina-mamă: „Bunica lui se uită tot timpul la mine cu o privire ciudată. Nu cu ură, cu un fel de interes şi de milă în acelaşi timp. Nu sunt sigură. De câte ori ridic ochii, îi văd privirea aţintită asupra mea, după aceea se uită în altă parte şi zâmbeşte... Nu ştiu ce se petrece". Îşi evocă teama de a nu fi însărcinată, ceea ce furnizează comentatorilor un subiect amplu de dezbateri. În seara aceea de iarnă, Diana e o fetiţă pierdută, îngrozitor de singură, care caută o îmbărbătare la telefon.

„Cine?" şi „cum?". Acestea sunt adevăratele întrebări pe care le ridică această înregistrare patetică şi pe care le va ridica din nou, după câteva luni, dezvăluirea unei alte convorbiri telefonice, între Charles şi Camilla, apoi a unei a treia, între ducele şi ducesa de York. Trei convorbiri între un post telefonic fix şi un mobil, ascultate „întâmplător", la un interval de câteva săptămâni, apoi distilate şi cadorisite presei după doi ani şi jumătate... Mireasa e prea frumoasă sau, mai degrabă prea urâtă... Confidenţele făcute de Diana lui James Gilbey au fost înregistrate în primele zile ale lui ianuarie 1990, în timp ce prinţesa se afla la Sandringham. Oficial, comunicarea ar fi fost interceptată, cu un scanner de amator, de un bancher din Oxford, ieşit la pensie. Însă experţii englezi şi americani în telecomunicaţii, care studiază cazul, sunt imediat de aceeaşi părere, şi anume că un amator cu asemenea material n-ar avea decât o şansă infinitezimală – una la un milion – să audă întâmplător conversaţia de la ambele capete ale firului. Înregistrarea sau mai bine zis înregistrările au fost probabil efectuate prin supravegherea postului telefonic fix, lucru confirmat de calitatea excelentă a sunetului şi de lipsa zgomotelor de fond. Apoi au fost redifuzate pe unde, pentru a fi surprinse „din întâmplare" de un pirat amator.

Iată deci răspunsul la întrebarea „cum?". Dar cine? Această chestiune, care a suscitat dezbateri nesfârşite, n-a fost lămurită până în ziua de azi. Într-un context conjugal exploziv, cele două părţi implicate să fi făcut uz de aceste metode destul de sordide pentru a exercita presiuni una asupra celeilalte – înregistrarea convorbirii între Charles şi Camilla fiind anterioară cu cincisprezece zile celei a Dianei? Sau să fi fost vorba despre nişte „descoperiri" fortuite ale M I 5 – Military Intelligence, serviciile secrete britanice – cu prilejul unei „operaţiuni de protecţie" a familiei regale, care ar fi degenerat ulterior în indiscreţii voite? Probabil că istoria n-o va spune niciodată.

Un singur lucru este cert: Diana şi Charles au aflat cu mult timp înainte de dezvăluirile din presă că fuseseră ascultaţi şi înregistraţi, şi o adevărată paranoie cuprinsese – cam târziu însă – palatul. În 1991, prinţesa a pus să-i fie verificate toate instalaţiile telefonice şi şi-a instalat în apartament un aparat de tocat corespondenţa. În iunie 1992,

secretariatul lui Charles avea să apeleze la o societate privată, Johnson Associates, şi nu la M I 5, pentru a-i găsi pe spioni. Şi, cum două precauţii sunt mai bine decât una, prinţului i s-a comandat un telefon portabil ultrasofisticat, protejat împotriva interceptării.

*

Aceste peripeţii nu împiedică rutina regală să-şi urmeze cursul, cu regularitatea cu care se învârteşte Pământul în jurul Soarelui. Ca în fiecare an, la sfârşitul lui august, familia se adună la Balmoral. Pe 28 august, în timp ce toate ziarele de scandal din regat nu mai prididesc cu bârfa, castelul se află şi el în plină efervescenţă, însă din cu totul alt motiv: regina dă marele ei „Ghillies Bal", balul paznicilor de vânătoare, care-i uneşte în fiecare an, într-o atmosferă destinsă, pe membrii familiei regale, invitaţii lor şi întregul personal de pe domeniu – de la pădurar la intendent – cărora li se alătură, de obicei, un detaşament din regimentele scoţiene staţionate în satul vecin. Familia regală adora aceste baluri, unele dintre rarele prilejuri de a „fraterniza cu poporul". Cât despre „popor", e puţin intimidat, dar n-ar lipsi pentru nimic în lume de la această petrecere care-i dă pentru o clipă iluzia că este admis în intimitatea „Regalilor". Toţi se pregătesc pentru această ocazie. Femeile din familie îşi pun pe cap tiarele şi se drapează în „shashes Royal Stuart", ample eşarfe din tartan scoţian în culorile Stuarţilor. Bărbaţii arborează ţinuta de seară scoţiană: vestă neagră, *kilt* şi şosete albe. Îmbrăcaţi în cele mai bune haine ale lor, dulgherii, lucrătorii agricoli şi paznicii de vânătoare stau în grupuri compacte de-a lungul pereţilor marii săli de bal.

Dar foarte repede, îndată ce muzicanţii lui Jack Sinclair atacă primele note, dansurile scoţiene, cu ritmurile lor îndrăcite pe care se dansează în grup, destind atmosfera alcătuind un cocktail de musafiri pe cât de hazliu, pe atât de improbabil. Regina, care, dacă e să credem spusele lui Stephen Barry, aprecia mult aceste petreceri, îşi face un punct de onoare din „a dansa cu cât de mulţi soldaţi poate". În ceea ce-i priveşte pe invitaţii de marcă, dacă sunt uneori puţin

surprinşi, se înveselesc rapid: unul dintre dulgherii de pe domeniu îşi aminteşte cu emoţie că regina Fabiola i-a mărturisit, în timp ce dansau împreună, că „şi soţul ei ar fi dorit să se facă dulgher, dacă n-ar fi trebuit să fie rege..."

Nimic nu e mai bun decât o petrecere scoţiană ca să-i facă să-şi uite grijile regale, iar în seara aceea încălzită de whisky, de muzică şi de dans, punctată de chiotele răsunătoare ale muntenilor dezlănţuiţi, Charles, Diana, regina şi întreaga familie regăsesc, pentru o clipă, un surâs pornit din inimă.

*

Bine au făcut că au profitat de acest rar moment de răgaz, pentru că anul 1992 se va sfârşi în lacrimi. Totuşi, în timpul acelei toamne, Charles şi Diana continuă să apară în public împreună. Presa exultă aflând că Camilla Parker-Bowles îl va însoţi pe maiorul Shand, tatăl ei, la Westminster Abbey pentru a comemora cea de-a 50-a aniversare a bătăliei de la El-Alamein. Prinţul şi prinţesa de Wales vor onora şi ei cu prezenţa ceremonia: miroase a scandal. Un murmur străbate asistenţa când Camilla cu fruntea sus, îmbrăcată toată în negru, trece prin naos alături de tatăl ei. Freamătul se accentuează o clipă mai târziu, la sosirea prinţului şi a prinţesei de Wales. Când trece prin dreptul rivalei ei, Diana îi aruncă o privire asasină. Camilla, stoică, nu întoarce capul. După slujbă, va înfrunta cu surâsul pe buze năvala fotografilor. Ceva mai târziu, nu va rezista ispitei de a cumpăra ziarele: va bea cupa până la fund. Fotografiile şi comentariile presei la adresa ei sunt de-a dreptul feroce: „Cum poate s-o prefere prinţul Charles pe această *frump*, urâtă şi şleampătă, încântătoarei şi elegantei sale soţii?" Camilla zâmbeşte. Ştie ea de ce o preferă.

Peste câteva săptămâni, cuplul mai mult ostil decât princiar îşi ia, fără nici un chef, zborul către Seul, unde fotografii îl aşteaptă ca pe o mană cerească. La Balmoral, regina a convins-o cu greutate pe nora ei că nu putea renunţa în ultima clipă la călătoria în Coreea, prevăzută cu mult timp înainte pentru toamna aceasta. Dar Charles şi Diana nici măcar nu mai încearcă să-şi ascundă mizeria conjugală în

cursul călătoriei şi, pentru a subtitra fotografiile triste ale cuplului dezbinat, presa îi numeşte *the gloomy* – lugubrii...

La întoarcere, Charles se pregăteşte pentru unul din tradiţionalele lui week-end-uri de vânătoare la Sandringham, la care participă regulat cam cincisprezece invitaţi. În ultimul moment, Diana declară că nu va merge cu el. Preferă să-şi petreacă week-end-ul singură, la Windsor, cu copiii. Nimic nu o înduplecă să revină asupra acestei hotărâri, iar Charles începe să-şi dea seama că, în aceste condiţii, separarea lor oficială nu va mai putea fi amânată prea mult timp. Însă Diana nu-şi va petrece week-end-ul la Windsor. Căci vineri, 20 noiembrie, în ziua aniversării a 45 de ani de la căsătoria reginei cu prinţul Philip, turnurile de la Windsor sunt cuprinse de flăcări.

*

La ora 11 şi un sfert, un muncitor care lucra pe acoperiş a dat alarma văzând un firicel de fum care se înălţa din capelă. După câteva minute, locuitorii din oraş îngroziţi, au zărit un imens panaş negru întinzându-se deasupra castelului lor iubit. Focul izbucneşte în capelă. A invadat cu lăcomie Saint George Hall, imensa galerie neogotică şi a început să mistuie lemnăria şi plafoanele apartamentelor oficiale. Ca un adevărat om de acţiune, prinţul Andrew se află în fruntea salvatorilor. Cunoaşte la perfecţie castelul în care locuieşte de când s-a născut. În 50 de minute, în fruntea unui pluton de militari, scoate toate tablourile din Waterloo Chambers, lucru pentru care o echipă bine antrenată ar fi muncit timp de trei zile. Când regina, cu un fular pe cap şi încălţată cu cizmele ei „green wellies", ajunge la locul sinistrului, are în faţa ochilor un spectacol dezolant. În marea curte a castelului sunt stivuiţi claie peste grămadă, cu sau fără cadre, toţi demnitarii de vază ai imperiului. Grupuri de câte zece soldaţi târăsc cu greutate, ca o procesiune de miriapode, covoare imense, făcute sul, în timp ce pompierii din regimentul Royal Berkshire îndreaptă, din vârful scărilor lor, către flăcări, jetul derizoriu al furtunurilor.

Dacă vreun scriitor ar fi imaginat un asemenea epilog pentru romanul roz şi negru al familiei, în acest an 1992, ar fi

fost acuzat că exagerează. Dar, în trista poveste a prăbuşirii Casei Windsor, realitatea depăşeşte, categoric, ficţiunea: aşa îşi spune Charles, întors, în cursul serii de la Sandringham. Cu inima strânsă, e surprins de strania frumuseţe a spectacolului. În noaptea rece de noiembrie, masa întunecată a castelului nu este luminată decât de flăcările care ies ici-colo prin ferestre şi prin ambrazuri, ca pâlpâirile care joacă pe comori. Turnurile Brunswick şi Prinţ de Wales ard ca nişte torţe. Parc-ar fi un decor pentru o tragedie shakespeariană. După 15 ore şi 17 milioane de litri de apă, la ora două şi jumătate noaptea, incendiul este, în sfârşit, stăpânit. O cincime din castel – peste o sută de încăperi – a fost complet distrusă. Salonul Purpuriu, în care familia urma să se adune şi în acest an de Crăciun, nu mai este decât un morman de resturi fumegânde, arse şi ude.

Regina şi copiii ei sunt consternaţi. Situat la marginea Londrei, Windsor e refugiul familiei, antidotul împotriva mohorâtului palat Buckingham, pe care Edward al VII-lea îl numea „mormântul". La Windsor se refugiază de cum au o clipă liberă în care pot uita de „Firmă". Aici sărbătoresc împreună toate evenimentele de familie şi tot aici se adună în iunie, pentru săptămâna excitantă a curselor Royal Ascot, ocazie cu care îşi poftesc la cină prietenii, în cerc restrâns, în saloanele mari, prin ale căror ferestre pătrunde mireasma trandafirilor. Lui Charles i s-a părut dintotdeauna că la Windsor, construit pe o colină care domină oraşul şi Tamisa, aerul era mai uşor, că acolo se putea respira mai bine, în ciuda huruitului neîncetat al avioanelor de la Heathrow.

Cauza sinistrului e greu de explicat, dar, după o scurtă polemică, ancheta va ajunge la concluzia că un spot aşezat prea aproape de o perdea a iscat focul din capelă. Oricum, castelul nu este asigurat, iar pe cetăţeni nu-i încântă deloc ideea să scoată bani din buzunar ca să finanţeze din impozite cele şaizeci de milioane de lire, la cât au fost estimate costurile lucrărilor de restaurare. Dar Casa Windsor are şi alte resurse. Ca dovadă, la şase zile după incendiu, anunţă că Buckingham Palace va fi deschis publicului timp de mai multe luni pe an, pentru finanţarea reparaţiilor. Regina şi prinţul de Wales surprind populaţia, declarând, la rândul lor, că sunt dispuşi să plătească şi ei impozite, lucru de care fuseseră scutiţi până

acum; şi într-un elan de generozitate, regina se oferă să suporte cheltuielile pentru întreţinerea aproape întregii sale familii din veniturile produse de ducatul de Lancaster, proprietatea ei. Singurii care vor mai beneficia de Lista civilă vor fi doar regina însăşi, regina-mamă şi ducele de Edimbourg. Statul economisea astfel 1,5 milioane de lire care urmau să se adauge celor 2,2 milioane de lire reprezentând impozitele regale. Focul, îşi spune, frecându-şi mâinile, contribuabilul britanic, are uneori virtuţi purificatoare cu totul neaşteptate.

*

Incendiul a fost stins, fronda populară – dezamorsată, mai rămâne de rezolvat problema conjugală a prinţului şi prinţesei de Wales, pe care evenimentele săptămânii precedente au lăsat-o în planul al doilea. Pe 9 decembrie, primul ministru anunţă solemn vestea despărţirii lor la Camera Comunelor, precizând: „Alteţele lor regale nu intenţionează să divorţeze, iar poziţiile lor constituţionale nu vor fi afectate în urma acestui fapt".

Jocurile sunt făcute, s-a terminat! Aşa îşi spun, după câteva zile, colaboratorii prinţului, când văd sosind la Saint James Palace port-mantourile cu rotile care conţin uniformele patronului lor. Prinţul Charles se mută. Portretul care-l înfăţişează purtând kilt, biroul lui de ocazii, biblioteca şi gravurile cu scene de vânătoare iau drumul clădirii sumbre din cărămidă roşie a palatului Saint James. Aşteaptă plecarea Dianei pentru a se întoarce la domiciliul conjugal ca să-şi împacheteze celelalte lucruri şi hârtiile personale. Nu vrea să rişte să se întâlnească aici cu ea.

Saint James Palace nu va fi decât o locuinţă provizorie la Londra; Charles vrea să-şi petreacă majoritatea timpului liber la Highgrove. Dar înainte de asta trebuie să şteargă de acolo orice urmă a trecutului. Gata cu perniţele înzorzonate, cu perdelele înflorate şi cu mochetele pastelate alese de Diana. Charles îi dă mână liberă Camillei ca să refacă interiorul casei. Camilla va supraveghea lucrările zi de zi. Va suprima mochetele, scoţând la iveală parchetul care scârţâie şi

miroase îmbătător a ceară. Cu ajutorul decoratorului David Kine, ea va reda locului adevărata sa personalitate: seninătatea rustică, elegantă şi lipsită de pretenţii, parfumul de casă englezească de ţară, de cămin confortabil. De acum înainte, se va simţi la ea acasă la Highgrove.

Cât despre Diana, şi-a făurit la Kensington Palace un cuib pe gustul ei încărcat cu o menajerie de animale din pluş, cu fotografii ale ei şi ale copiilor, cu bibelouri şi perniţe brodate. Fiecare şi-a luat cu el obiectele personale. La Highgrove, un mare foc de tabără a mistuit lucrurile pe care nu le voia nimeni.

Charles respiră uşurat. În sfârşit, va regăsi un pic de linişte, un pic de libertate pe care s-o poată împărţi cu femeia pe care o iubeşte. E sigur că ce-a fost mai rău a trecut deja. Dar se înşală. În zorii acestui an 1993, în timp ce în Franţa o mână de regalişti se pregătesc să comemoreze discret bicentenarul decapitării regelui Ludovic al XVI-lea, prinţul nu-şi dă seama că britanicii sunt pe cale să inventeze o nouă formă de regicid, mai subtilă, mai puţin sângeroasă, dar aproape la fel de nemiloasă, regicidul mediatic.

17.

Scandal şi umilire

Era o duminică de iarnă, cu o săptămână înainte de Crăciun. Nu există ceva mai plicticos decât o duminică de decembrie la ţară, când trebuie să duci singur povara cerului jos şi greu. Încă de la ora 3 după-amiaza casa fusese invadată de amurg. Acum era noapte, una dintre acele nopţi cu beznă densă şi tenebroasă ca o noapte eternă. Una dintre acele nopţi în care nu mai îndrăzneşti să crezi în lumină.

Camilla era singură în patul încăpător din casa ei din Wiltshire. Andrew era plecat la Londra, copiii dormeau. Charles îşi încheia week-end-ul la vechea lui prietenă, ducesa de Westminster. Dar, ca întotdeauna, avea nevoie de Camilla mai mult decât de orice pe lume. Voia să-i audă vocea înainte de a adormi. Formase numărul de la Middlewick House pe celular, din camera lui, fără să ştie că undeva, un spion al undelor avea să surprindă şi să înregistreze următoarea convorbire:

Charles: De fapt, era puţin neliniştit...

Camilla: A, da?

Charles: Şi-a spus că poate mersese prea departe.

Camilla: Bun...

Charles: Oricum, e genul de lucruri de care trebuie să te fereşti. Trebuie să studiezi terenul, dacă înţelegi ce vreau să spun...

Camilla: Mmmm. Tu te pricepi nemaipomenit să studiezi terenul...

Charles: Oh, opreşte-te! Pe tine vreau să te studiez, peste tot, de sus până jos, pe dinăuntru, pe dinafară, în toate direcţiile...

Camilla: Oh!

Charles: Mai ales înăuntru...

Camilla: Oh! chiar de asta am nevoie acum!

Charles: Adevărat?

Camilla: M-ar readuce la viaţă! Nu pot suporta serile de duminică fără tine!

Charles: Oh! Doamne!

Camilla: Ca la emisiunea aceea, ştii tu, „Să începem săptămâna": nu pot să încep săptămâna fără tine.

Charles: Îţi reîncarc bateriile...

Camilla: Exact!

Charles: După aia, te descurci...

Camilla: După, mă simt bine...

Charles: Parcă eu? Problema e că eu am nevoie de tine de mai multe ori pe săptămână...

Camilla: Mmm... şi eu la fel! Am nevoie de tine toată săptămâna, tot timpul...

Charles: Oh, Doamne! Ar trebui să trăiesc în pantalonii tăi, sau aşa ceva. Ar fi mult mai uşor!

Camilla: (râzând): În ce ai vrea să te transformi, în pantaloni?

(Râd amândoi)

Camilla: Ar fi o idee: să te reîncarnezi într-o pereche de chiloţi!

Charles: Sau în Tampax, la bafta mea! (Râsete)

Camilla: Eşti total idiot! (Râsete). Oh! Ce idee grozavă!

Charles: Aş fi aruncat pe vasul WC-ului şi m-aş roti la nesfârşit la suprafaţă, fără să cobor niciodată...

Camilla: (râzând): Oh, dragule!

Charles: Până când ar sosi următorul...

Camilla: Dar poate că te-ai putea reîncarna în chip de cutie!

Charles: Ce fel de cutie?

Camilla: O cutie de Tampax-uri. Aşa, ai ţine mai mult...

Charles: Ai dreptate...

Camilla: Te-ai reînnoi... (Râde) Oh! Dragule, te vreau acum.

Charles: A, da?

Camilla: Mmmm.

Charles: Şi eu la fel!

Camilla: Te doresc ca o nebună!! Oh! M-am gândit la tine atât de mult, la Garrowby!

Charles: Adevărat?

Camilla: E prea nedrept că n-am putut fi împreună...

Charles: E groaznic! Măcar dac-ai fi aici! Uneori îmi vine să-i cer lui Nancy...

Camilla: De ce n-o faci?

Charles: Nu îndrăznesc...

Camilla: Ştii, cred că e îndrăgostită de tine...

Charles: Mmm.

Camilla: Ar face orice i-ai cere.

Charles: Şi ar spune la toată lumea...

Camilla: Ba nu, i-ar fi prea frică de ce-ai putea să-i spui! Aşa cred... Mi-e greu s-o spun, dar, vezi tu, ea e genul pe care-l impresionează foarte mult persoana ta. Ai atâta influenţă asupra ei...

Charles: Adevărat?

Camilla: Cred că te subestimezi, ca de obicei...

Charles: Dar s-ar putea să fie teribil de geloasă...

Camilla: Oh! (Râsete). S-ar putea! Mă întreb... Îmi închipui că ar putea fi...

Charles: Nu se ştie niciodată, nu-i aşa?

Camilla: Nu, micul monstru cu ochi verzi ar putea fi ascuns în adâncul sufletului ei... Nu, dar ştii, oamenii se simt atât de flataţi când sunt în confidenţă încât nu cred că te-ar trăda, nu prietenii adevăraţi...

Charles: Adevărat?

Camilla: Aşa cred. (Pauză). Dormi?

Charles: Nu, sunt aici...

Camilla: Ascultă, dragule, am vorbit din nou cu David în seara asta, n-o să se poată...

Charles: Oh, nu!

Charles şi Camilla încearcă să-şi aranjeze următoarea întâlnire. Trec în revistă la nesfârşit toţi prietenii care i-ar putea găzdui împreună pentru o noapte: Charlie, la Bowood? Sau celălalt Charlie, soţul lui Patty? Nu, ei sunt plecaţi! În spatele prinţului de Wales se profilează un proscris fugar, exilat din iubirea lui, încercând cu disperare să găsească nişte

complici de încredere, o ascunzătoare de o noapte... Chiar şi cel mai simplu lucru, cum ar fi vorbitul la telefon, devine o adevărată problemă de rezolvat. Marţi seară, „A" – Andrew, soţul Camillei – trebuie să se întoarcă, nu se ştie de ce, acasă. Cât despre Charles, va fi ocupat să alcătuiască un discurs important pentru a doua zi, destinat asociaţiei sale „Business in the Community", o temă la care ţine în mod deosebit. Îi va trimite un exemplar şi Camillei, i-a promis. Şi apoi mai sunt şi copiii, „micii monştri dezlănţuiţi", şi Tom, care se va trezi mâine, dis-de-dimineaţă, fiindcă e ziua lui de naştere... În sfârşit, cu un pic de noroc, Andrew va fi reţinut la Londra... Charles este descurajat, iar Camilla îl îmbărbătează: „Trebuie să gândeşti pozitiv... – Roagă-te, doar atât, roagă-te..." repetă Charles. Şi Camilla oftează: „Ce minunat ar fi să avem o noapte, măcar o noapte ca să ne refacă forţele..." E timpul să îşi spună la revedere. Dar Charles o să-i telefoneze mâine dimineaţă foarte devreme, înainte să se scoale copiii...

*

Charles: Noapte bună, iubita mea...

Camilla: Te iubesc...

Charles: Şi eu te iubesc... Nu vreau să-ţi spun la revedere...

Camilla: Bravo pentru asta! Multe mai ai în capul ăla bătrân! Ai în el un creier grozav! Oh!, dragule, cred că ar trebui să-ţi laşi creierul să se odihnească acum!

Noapte bună...

Charles: Noapte bună, iubito... Dumnezeu să te aibă în pază.

Camilla: Te iubesc, ştii, sunt atât de mândră de tine...

Charles: Oh, ba eu sunt mândru de tine...

Camilla: Nu fi prost, eu n-am făcut nimic în viaţă...

Charles: Lucrul cel mai bun pe care l-ai făcut este că mă iubeşti...

Camilla: Oh, dragul meu, e atât de uşor să te iubesc...

Charles: Toate jignirile astea, chinurile, calomniile pe care trebuie să le îndur...

Camilla: Oh, dragule, nu spune prostii! Aş îndura orice pentru tine! Asta înseamnă dragoste, puterea dragostei! Noapte bună...

*

E unu noaptea, sunt pe jumătate adormiți și cască amândoi care mai de care. Dar nu se îndură să se despartă, să rupă firul fragil care îi unește. Ca toți îndrăgostiții din lume schimbă un șir interminabil de „noapte bună", „te iubesc", „te ador", „te voi iubi întotdeauna", „la revedere, dragostea mea"...

– Închid, apăs pe buton..., se hotărăște în sfârșit Charles.

– Oh, ce mult aș vrea să apeși pe al meu! răspunde, incorigibilă, Camilla.

*

Era un apel telefonic lipsit de importanță, o convorbire tandră de duminică-seara între doi amanți teribil de îndrăgostiți unul de celălalt. Doi amanți vechi, care au știut să își păstreze dorința pe parcursul unei legături periculoase și mai degrabă incomode, dar care refuză să se ia în serios. „Nu cunosc decât două categorii de oameni care să fie obligați cu adevărat să ia viața în serios: școlărițele de 13 ani și Hohenzollernii. Le-ai acorda o dispensă", scria Saki, acest prinț al umorului englezesc. Camilla și Charles ar putea relua această frază care li se potrivește atât de bine. Pentru ei, umorul este politețea inimii. Un dar pe care ți-l faci ție însuți și celor pe care-i iubești ca să faci viața mai ușoară. Dincolo de acest dialog, când glumeț și fără perdea, când aproape sfâșietor și disperat, se simte cât de puternice sunt legăturile dintre ei: douăzeci de ani de complicitate amoroasă, același simț al umorului și al autopersiflării... Conversația lor dezlânată are un parfum de așternut cald, de dorință împărtășită, dar și de simplicitate, tandrețe, admirație reciprocă, afecțiune inalterabilă.

*

Mai multe copii ale benzii magnetice – martor, conținând înregistrarea acestei convorbiri nocturne din 18

decembrie 1989, dormeau de trei ani în seifurile presei britanice, care anunţase acest fapt în iulie 1992. Dar lovitura avea să vină din Australia, la 13 ianuarie 1993. Aveau să-şi amintească mult timp de această „miercure neagră"! În dimineaţa aceea, Charles se afla în insulele Shetland, unde se produsese o maree neagră catastrofală: petrolierul *Braer* deversase 85 000 de tone de ţiţei pe coasta nelocuită. La ora 8 dimineaţa, primeşte un telefon de la sir Robert Fellowes, care îl avertizează: o revistă australiană, *New Idea,* a publicat transcrierea integrală a unei convorbiri „toride" între prinţul de Wales şi Camilla Parker-Bowles. Prima reacţie a prinţului este să încerce să dea de Camilla. Fără succes: alertată de reporterii care i-au asediat casa încă înainte de ivirea zorilor, ea vorbeşte deja la telefon... cu soţul ei.

Regina e în vacanţă la Sandringam. Anunţată telefonic de secretarul ei, reacţionează cu calmul ei obişnuit: „şi când te gândeşti că ne închipuiam că lucrurile nu puteau merge mai prost decât atât!", oftează ea, resemnată... Philip însă nu e la fel de calm ca ea. Când citeşte ziarele, explodează de furie.

– Acum, poftim, toată afurisita asta de ţară ştie cu cine te culci! Culcă-te cu cine vrei, puţin îmi pasă, dar cum poţi fi atât de tâmpit încât să te laşi descoperit! Ce tâmpenie mai urmează după asta, ia spune-mi?

Charles tace. N-are ce să răspundă la asta. Ştie bine că a comis o eroare fatală, un păcat de neiertat, a încălcat a Unsprezecea Poruncă, cea pe care tatăl său, soţ infidel, dar prudent, a respectat-o întotdeauna cu stricteţe: „Nu trebuie să fii descoperit".

Focul s-a înteţit, nimic nu-l va putea opri. Faxurile ţăcăne deja, purtând de la un capăt la altul al planetei copia faimosului dialog. Chiar înainte ca ziarele britanice să fi preluat ştafeta, toţi cei bine informaţi ştiu pe dinafară fiecare amănunt. În 24 de ore, afacerea va fi în prima pagină a 53 de ziare din diverse ţări. Oricine va putea citi „textul integral" tradus în toate limbile, în timp ce televiziunile şi posturile de radio americane, japoneze, australiene şi sud-africane vor difuza înregistrarea lui. Fapt ciudat, în Franţa, pasajele considerate cele mai scabroase din convorbire au fost cenzurate de presă – poate ca să nu facă publicitate

clandestină tampoanelor Tampax? În Italia, în schimb, prinţul de Wales nu mai este numit altfel decât prinţul Tampacchino; în Marea Britanie şi în Statele Unite fetele nu mai cumpără tampoane, ci „Charlies".

Charles ştia de câteva luni că una dintre convorbirile lor telefonice fusese înregistrată. Discutase despre asta cu Camilla, se aşteptau ca într-o zi sau alta afacerea să fie dată la iveală. Dar nu-şi aminteau în detaliu dialogul acela, printre atâtea altele. Şi nici nu-şi închipuiau în ce măsură cuvintele pe care le schimbaseră în seara aceea, familiare, tandre, aproape neînsemnate în ochii lor se vor preface în proiectile ucigătoare odată etalate în mass-media. Dar cuvintele nu sunt niciodată neînsemnate. Ele aparţin celor care le aud în aceeaşi măsură ca şi celor care le pronunţă. Se întâmplă uneori ca ele să-şi schimbe sensul chiar în drum de la emiţător până la destinaţie. Însă atunci când vorbele ies din intimitate şi cad în marele tam-tam al satului planetar, ele devin proprietatea a sute de milioane de persoane, oglinzi ale tuturor fanteziilor, bombe cu efect întârziat. Frământat în cazanul infernal al televiziunii şi al presei de scandal, oferit fierbinte şi sulfuros lăcomiei iscoditoare a mulţimilor, asortat cu comentarii siropoase sau asasine, dialogul dintre prinţul de Wales şi iubita lui nu mai are nimic emoţionant: este un obiect de scandal în stare pură. Scandalos şi ridicol. Situaţia întruneşte toate ingredientele unui vedovil de duzină: prinţesă nefericită, amanta vârstnică şi perversă, prinţul bleg care se crede Tampax...

Cu două luni mai devreme, la întoarcerea din catastrofalul voiaj efectuat împreună cu Diana în Coreea, Charles îi scrisese Camillei: „Mă simt atât de puţin făcut pentru intrigi sordide şi pentru răutate în general... Nu ştiu ce se va întâmpla, dar mă tem". Premoniţie...

Nimic nu-l putea pregăti pe Charles pentru o asemenea umilire. Ar vrea să fie mort, să nu fi existat niciodată. În mijlocul furtunii, Camilla rămâne tare ca o stâncă. Ce-i pasă ei de toate poveştile astea despre chiloţi, de tot ce se spune în legătură cu ea? Ea ştie, ştiu şi prietenii ei ce este între ea şi Charles; ăsta e singurul lucru care contează. Dar Charles nu are forţa ei. Şi, mai ales, fiind prinţ de Wales, are sentimentul că nu şi-a făcut datoria, că a trădat cauza

monarhiei şi a ţării sale. Soţ al prinţesei celei mai mediatizate şi mai adulate din lume, încearcă într-un mod patetic, de ani de zile, fără să reuşească, de altfel, să restaureze imaginea unui cuplu pe cale de destrămare şi să-şi salveze propria imagine, grozav de zgâlţâită de presă. Nu-i uşor să fii prinţ de Wales. La cei 44 de ani ai lui să mai aştepte ca un veşnic adolescent, să-şi poată exercita meseria de rege, pentru care a fost educat... Pentru el, care are o idee atât de înaltă despre misiunea sa, despre destinul său, care a visat dintotdeauna să fie luat în serios, fără să fi reuşit cu adevărat, e o lovitură mortală.

*

Asaltaţi de fotografi, Camilla şi soţul ei îi înfruntă ca cerbul în faţa haitei. Andrew, perfect gentleman, ca întotdeauna, suportă cu seninătate sarcasmele presei avide de scandal. Sunt văzuţi făcând picnicuri în familie în parcul de la Eton, unde-şi face studiile secundare fiul lor Tom – care apără onoarea mamei lui împărţind din belşug lovituri de pumn. Pentru Camilla, cea mai bună apărare este, ca întotdeauna, râsul... Pe coloane întregi, ziarele o foarfecă fără menajamente. Cum e posibil? Uite la femeia asta de 45 de ani, pe care-i arată din plin, pieptănată aiurea, îmbrăcată fără gust, care a detronat-o pe cea mai încântătoare dintre prinţese din inima soţului ei legitim! „I-a făcut farmece", s-ar fi spus în evul mediu. În 1993, într-o lume a imaginilor, acest adevăr este, pur şi simplu, inacceptabil. Trebuie să fie ceva necurat la mijloc, e o chestie absolut anormală... Ziariştii îi decernează neobosiţi doamnei Parker-Bowles cele mai exotice şi mai neplăcute calificative: găină bătrână, scroafă bătrână, sac vechi, prună, vrăjitoare, vampir... În lipsa altor informaţii, se înverşunează asupra fizicului ei: rând pe rând, este „grasă, descărnată, zbârcită ca un măr răscopt..." Femeia cea mai detestată din Anglia gustă aceste injurii ca o cunoscătoare şi apreciază la justa valoare comicul situaţiei în ziua când un cârd de gospodine furioase aruncă în ea cu bucăţi de pâine prăjită, la supermagazinul Sainsbury's...

*

Charles însă n-a primit încă lovitura de grație. Ea îi va fi dată chiar de tatăl Camillei, Maiorul Bruce Shand, ofițer cu multe decorații la activ, care are aproape 80 de ani. Este un apropiat al familiei regale, un veteran care vorbește pe șleau. Charles îl cunoaște de mai bine de 20 de ani. În tinerețe a fost invitat adesea la el în week-end și-l admiră enorm, mai mult decât pe propriul său tată. Cu toate acestea nu se simte deloc la largul lui când, după câteva zile de la scandalul pe care presa îl numește deja „Camillagate", maiorul îi solicită în scris o întâlnire.

În ziua stabilită, la ora patru fix, bătrânul militar este introdus în biroul de la Saint James Palace, unde îl așteaptă Charles cu un nod în gât, așezat la masa lui de lucru. Ajutat de secretar prințul a făcut efortul să aranjeze cărțile și dosarele care zac de obicei în neorânduială prin încăpere, de teamă ca bătrânul să nu asocieze pe dată dezordinea din viața lui cu cea din birou... La intrarea acestuia, Charles se ridică în grabă, îi întinde mâna cu tot respectul cuvenit vârstei sale înaintate. Maiorul ignoră mâna întinsă, refuză să ia loc pe scaunul oferit. Înțelege să-și facă rechizitoriul stând în picioare, ca un magistrat al Parchetului. Iar acest rechizitoriu nu e deloc blând.

– Ai distrus viața fiicei mele, i-ai condamnat copiii la ridicol și la disprețul public, mi-ai dezonorat familia. Soția mea, care este grav bolnavă, nu-și va mai reveni după această lovitură. De acum înainte, numele nostru, un nume vechi și onorabil de care eram atât de mândri, nu va mai fi decât un obiect al batjocurii și al deriziunii. Iată ce exemplu dai poporului tău: soț necredincios, tată iresponsabil!

Prințul de Wales lasă capul în jos, ca un copil vinovat. El, care adoră opera, parcă-l vede pe Don Juan față în față cu statuia Comandorului. Ar vrea să i se deschidă pământul sub picioare, să-l înghită iadul, ca pe Don Giovanni. Încearcă să îngâne un răspuns, dar bătrânul îi taie vorba, scos din fire, roșu la față, spumegând de furie. Furia unui bătrân este îngrozitoare, patetică și impresionantă în același timp! O clipă, Charles se teme să nu-l vadă făcând un atac și căzând mort

acolo la picioarele lui, ca un erou de tragedie. Dar maiorul este rezistent. Vocea lui devine solemnă la ultimele somaţii:

– De dragul familiei mele, al familiei tale, de dragul ţării noastre, trebuie să încetezi de a te mai întâlni cu fiica mea. Te rog, te implor, pune capăt pentru totdeauna acestei nebunii...

Tonul s-a îmblânzit; Charles cutează să ridice capul şi murmură că „se va gândi la asta", ceea ce provoacă o nouă explozie de mânie.

– Nu-ţi cer să te gândeşti, ci să o faci! N-ai de ales: trebuie să încetezi imediat orice relaţie cu Camilla!

Aceasta este lovitura finală. În faţa maiorului nu se mai află prinţul de Wales, ci un băieţaş înlăcrimat, un adolescent dezorientat, un bărbat copleşit de umilinţă, de remuşcări, de tristeţe. Dar care refuză să-şi închipuie, fie şi pentru o clipă, viaţa fără cea pe care o iubeşte.

*

Acum plouă cu atacuri din toate părţile. Charles n-ar fi crezut vreodată că un simplu telefon poate declanşa asemenea cataclism. Sondajele se succed, scoţând în evidenţă indignarea publicului în urma „afacerii Camilla": astfel, *Sun* afişează, la puţin timp după eveniment, 70% opinii defavorabile prinţului, 60% dintre cei intervievaţi consideră că el trebuie să înceteze orice fel de relaţii cu doamna Parker-Bowles. Ca şi cum asta n-ar fi de ajuns, se amestecă şi Biserica. Venerabilul George Austin, arhidiaconul de York, afirmă la BBC că „prinţul a depus un jurământ solemn în faţa lui Dumnezeu la biserică în ziua căsătoriei sale... şi-a trădat jurământul în faţa lui Dumnezeu. După asta, cum ar mai putea el să pronunţe jurământul la încoronare, la Westminster Abbey?".

Acum, Charles nu mai are voie să facă nici cea mai mică greşeală, ceea ce nu-l împiedică de la o mulţime de stângăcii care sunt tot atâtea avantaje pentru soţia şi duşmanca lui. În timp ce el schiţează la Klosters, Diana vizitează o leprozerie din Nepal. La puţin timp după groaznicul atentat comis de IRA la Warrington, Charles asistă, la Madrid, la

funeraliile lui Don Juan de Bourbon, tatăl regelui Juan Carlos, pe când Diana îi consolează telefonic pe părinţii celor ucişi în atentat. Vizita făcută cu câteva zile mai devreme de prinţ la locul atentatului trecuse complet neobservată, atât de stângaci şi rece păruse. Charles este total incapabil să-şi exteriorizeze sentimentele profunde în faţa celor aflaţi în suferinţă, spre deosebire de Diana, la care compasiunea urcă pe loc de suprafaţă.

Neînţelegerea dintre prinţul de Wales şi poporul său pare să fi ajuns la un punct de unde nu mai există întoarcere. „Monarhia este ca virginitatea: odată pierdută, n-o mai poţi recăpăta", se destăinuie el prietenilor, citându-l pe kaizerul Wilhelm, împăratul Germaniei. Charles încearcă să facă faţă situaţiei, dar nu mai are somn, se închide singur ore întregi şi iese cu ochii roşii de plâns. Încă mai reuşeşte, din când în când, cu o mulţime de măsuri de precauţie, să fure câte o noapte cu Camilla într-un loc sigur. Dar, în ciuda iubirii pe care i-o arată amanta lui, e cuprins încetul cu încetul de depresie, acea depresie care pare să fie o trăsătură ereditară la bărbaţii din familia Windsor. „Ar fi o adevărată sărbătoare pentru presă dacă aş reedita un Mayerling în versiune englezească!" spune el în timpul unei mese cu prietenii. Mayerling este numele pavilionului de vânătoare de lângă Viena în care s-a sinucis, în 1889, arhiducele Rudolf, fiul împăratului Austriei, Franz Joseph, şi al împărătesei Sissi, împreună cu iubita lui, Maria Vetsera. Aluzia la Mayerling nu este decât o butadă, dar ideea care începe să-l ispitească pe Charles, în melancolia lui, estea ceea de a lăsa baltă tot: să renunţe la drepturile asupra tronului, să se exileze, să plece împreună cu Camilla în Provence sau în Italia, ţară dragă inimilor lor, acolo unde aerul este atât de uşor încât tristeţea devine mai puţin apăsătoare... Zile, luni, ani, fără altă grijă decât să redea în acuarelă transparenţa azurie a colinelor din Toscana sau din Luberon...

*

Ispita exilului. Regina-mamă a sesizat, cu antenele ei fine, pericolul. Are la curte o reţea de informaţii foarte bine

pusă la punct şi nu-i scapă nici un zvon. Iar ultimul zvon care circulă în această primăvară a anului 1993 este următorul: Charles se pregăteşte să cumpere o vilă lângă Florenţa. Ceea ce ei îi aminteşte o istorie foarte apropiată, pe care nu vrea cu nici un preţ s-o vadă repetându-se. De când a izbucnit scandalul, îi telefonează aproape zilnic nepotului, iar vocea ei de doamnă bătrână şi ageră linişteşte cât de cât nervii întinşi ai prinţului trist. Într-o zi de aprilie, se hotărăşte în cele din urmă să-l invite la Clarence House, să dejuneze între patru ochi. În sufrageria ei răcoroasă şi plină de flori, Charles se mai destinde. Se simte bine în compania reconfortantă a acestei bunici, spontane şi de un optimism incorigibil. Are 92 de ani, dar el se simte astăzi mai bătrân decât ea... Spre marea lui surprindere, „Queen Mum" nu aduce vorba despre „afacere" şi nici nu încearcă să-l descoase în legătură cu planurile lui. În ziua aceea, s-ar spune că n-o interesează decât trecutul. Evocă amintiri şi, pe nesimţite, ajung să vorbească despre David, duce de Windsor, cumnatul ei şi unchiul lui Charles, care a domnit timp de câteva luni, sub numele de Edward al VIII-lea. Criza survenită în urma abdicării sale în decembrie 1936, pentru a se putea căsători cu Wallis Simpson, o americancă divorţată de două ori, a lăsat cicatrice dureroase în familie, iar regina-mamă nu i-a iertat niciodată, nici pe el, nici pe dubioasa Wallis, duşmanca ei personală. Astăzi, e hotărâtă să facă uz de toată puterea ei de convingere pentru ca istoria să nu se mai repete.

– Îţi aduci aminte de unchiul tău... Te-ai dus să-l vezi la Neuilly înainte să moară, dacă nu mă înşel...

Într-adevăr, Charles îşi aminteşte. Dejunul excelent, stropit cu un vin Claret de neuitat – „Queen Mum" are cel mai bun bucătar şi cea mai bună pivniţă din Londra –, i-a împrospătat memoria. Se întâmplase în octombrie 1971, la puţin timp după începerea legăturii lui cu Camilla. Cu prilejul unei călătorii oficiale la Paris, tânărul prinţ, în vârstă de 22 de ani, se dusese să-şi viziteze unchiul exilat şi îşi notase în jurnal, seara, până şi cele mai mici amănunte ale întrevederii. În casa încăpătoare din Bois de Boulogne avusese surpriza să fie întâmpinat de o întreagă armată de valeţi în livrede stacojii, exact ca cei de la Buckingham. În holul de la intrare trona o

cutie roşie, asemănătoare cu aceea în care regina primeşte zilnic corespondenţa de la miniştrii ei, pe care scria cu litere de aur „Regele". Înconjurată de un belşug victorian de crizanteme albe, chinezării preţioase şi perniţe brodate, presărat cu bibelouri şi fotografii ale cuplului în rame de argint, ducesa apăruse „în mijlocul unei mulţimi de musafiri americani, cei mai groaznici pe care i-am văzut vreodată". Ducele îşi primise nepotul în intimitatea salonaşului său, cu un ochi pe jumătate închis din cauza recentei operaţii de cataractă, pufăind dintr-o ţigară enormă. În timp ce bătrânul îşi evoca tinereţea nefericită, răceala mamei sale, Gah-Gan, regina Mary, străbunica lui Charles şi severitatea pe care o manifestase familia regală faţă de el de când se căsătorise, „ducesa se agita de ici-colo prin încăpere ca un liliac enorm". Charles fusese îngrozit şi fascinat în acelaşi timp de această femeie cu chip impenetrabil, deteriorat de prea multe operaţii estetice: „Rezultatul este că, practic, nu mai poate vorbi decât printre dinţi şi fără să mişte nici unul din muşchii faciali. Am fost impresionat de această femeie dură, absolut antipatică şi destul de superficială. Nici un pic de căldură adevărată, nu e decât o gazdă perfectă, fără nici un sentiment. Singurul lucru care părea să o preocupe era dacă să poarte pălărie a doua zi, la Premiul Arcului de Triumf..." Simţise o adevărată uşurare când, după o discuţie de trei sferturi de oră, se ridicase să plece din casă. „Toate astea păreau atât de tragice, viaţa, oamenii, atmosfera"... Ducele murise după opt luni. Trupul lui fusese repatriat şi înhumat în mausoleul de la Frogmore, lângă Windsor, cu onorurile datorate rangului său. Cu acest prilej, familia regală consimţise, pentru prima oară, s-o primească pe ducesă, care nu mai era decât o umbră slabă şi neagră în urma unui sicriu.

Reînviind aceste amintiri îndepărtate, regina-mamă, câştigase. Acum, ori de câte ori Charles se închipuie hoinărind, mână în mână cu Camilla, pe străzile Florenţei sau pe colinele din Provence, peste această imagine se suprapune alta obsedantă. Vede acea pereche patetică, pe cei doi exilaţi cu privire de animal hăituit, târându-şi din *palace* în *palace* eleganţa trândavă, inutilă şi maniacă. Osândiţi să se iubească veşnic în faţa întregii lumi, să-şi cultive fără încetare imaginea

frumoasă de vechi îndrăgostiţi, care au preferat dragostea, puterii. Presa, amatoare de prescurtări facile, nu încetează să evoce spectrul bătrânului duce şi al scandaloasei sale soţii. Dar Charles, care cunoaşte dedesubturile istoriei, ştie bine că el şi Camilla nu au nimic comun cu oamenii aceia. Charles nu seamănă cu unchiul lui, decât, poate, printr-o anumită tendinţă către melancolie şi prin pasiunea pentru grădinărit. Iar Camilla, care este însăşi personificarea vieţii şi a dragostei, este pur şi simplu antiteza crepusculare Wallis Simpson.

Ducele de Windsor era un om slab, nevrozat, alcoolic, cu o sexualitate problematică, obsedat de propriul confort şi de teama de a rata. Căzuse sub influenţa unei femei autoritare şi venale, cu un trecut mai mult decât dubios. Povestea lor de dragoste fusese o mană cerească pentru cronicarii mondeni şi cititorii acestora. Charles însă simţise, fizic, nefericirea profundă, nenorocirea palpabilă pe care-o emana traiul lor luxos, între cei treizeci de servitori şi căţeii parfumaţi cu colonie Dior. Cunoştea adevărata şi trista poveste a perechii izgonite: atitudinea pro-nazistă în timpul războiului, mergând până aproape de crima de spionaj, zgârcenia bolnăvicioasă – care nu-i împiedica să ducă un trai fastuos –, rapacitatea bătrânei ducese, care murise pe grămada ei de aur, refuzând cu încăpăţânare să creeze o fundaţie pentru a folosi în scop de binefacere averea rămasă de la soţul ei... Să rişte să fie comparaţi cu aceste biete caricaturi, el şi iubita lui dacă ar renunţa la coroană? Asta niciodată! Camilla şi el sunt altfel, şi o vor dovedi. Lui Charles nu-i place să piardă, iar acest lucru îl va salva.

18.

Divorţuri în stil englezesc

„Puterea noastră este plictiseala", mărturisea una dintre eminenţele cenuşii de la Buckingham Palace, în vremurile binecuvântate în care viaţa se scurgea la „B P" fără surprize, ca un lung fluviu liniştit. Dacă această maximă este adevărată, Coroana trebuie să fi fost foarte slăbită în acea zi de 29 iunie 1994. Fiindcă, în acest moment, nici vorbă de plictiseală: *Royals* bate toate recordurile de audienţă ale celor mai bune emisiuni televizate. În seara aceea, cei 13 milioane de cetăţeni britanici instalaţi în faţa televizoarelor nu-şi pot crede ochilor şi urechilor. Prinţul Charles aşezat comod în salonul lui de la Highgrove, răspunde la întrebările indiscrete ale lui Jonathan Dimbleby:

– Când aţi rostit, în ziua căsătoriei, jurământul de fidelitate, aveaţi intenţia de a-i fi credincios soţiei dvs.?

– Da, absolut.

– Şi i-aţi fost?

– Da... Până când căsnicia mea a fost irevocabil distrusă.

Prinţul Charles joacă jocul adevărului. Întrebat despre relaţiile sale cu doamna Parker-Bowles, declară: – Atunci când o căsnicie eşuează, prietenii sunt cei care te ajută să suporţi lovitura, să nu înnebuneşti... Doamna Parker-Bowles este, de foarte mult timp şi va rămâne încă mult timp de acum înainte, o foarte bună prietenă...

Emisiunea „Prinţul Charles, persoană particulară şi rol public" a ţinut două ore şi jumătate, arătând o mulţime de faţete ale vieţii prinţului de Wales. Dar ceea ce reţin telespectatorii, şi ceea ce alimentează manşetele ziarelor din ziua următoare, sunt aceste zece minute: „Incredibila

confesiune", „Pe când eram infidel", „Aşa cum vă spusese şi Dl", „Inapt pentru domnie"... Charles mărturiseşte, Charles persistă şi semnează, cu circumlocuţiile obişnuite şi fără s-o desemneze niciodată deschis pe doamna Parker-Bowles ca fiind amanta lui. Dar mesajul este limpede: îi este necredincios soţiei sale şi ferm hotărât să rămână aşa. Această mărturisire de o sinceritate dezarmantă are efectul unei bombe şi nici măcar apariţia Dianei, în aceeaşi seară, la o serată de gală la Serpentine Gallery, într-o rochiţă îndrăzneaţă din crepdeşin albastru, care-i scoate în evidenţă toate farmecele, nu reuşeşte, de data asta, să-l eclipseze pe prinţ.

În urma acestei confesiuni, părerile sunt împărţite. Unii sunt „pro-Charles", impresionaţi de curajul şi sinceritatea lui; printre ei se află şi maiorul Shand, tatăl Camillei, care, ca un bun militar, apreciază la justa valoare acest atac la baionetă. Cât despre cei „anti-Charles", îşi acoperă faţa, îngroziţi de atâta nelegiuire şi invocă toate fulgerele religiei şi ale constituţiei ca să se convingă că, după o astfel de mărturisire, prinţul este definitiv descalificat pentru domnie. Demnitarii bisericii, în special, sunt neliniştiţi din cauza ecumenismului periculos al moştenitorului coroanei. Căci, în cursul interviului, lui Charles i-a scăpat că s-ar vedea mai curând în postura de Apărător al Credinţelor decât în cea de Apărător al Credinţei – titlu acordat în 1521 de papa Leon al X-lea regelui Henric al VIII-lea, înainte de excomunicarea acestuia, şi purtat, ulterior, de toţi urmaşii săi. Nu cumva prinţul se gândeşte la separarea Bisericii de Stat? Un fior de teamă străbate Biserica Angliei...

Totuşi, pariul pare câştigat. Popularitatea prinţului urcă vertiginos în sondaje şi, două zile mai târziu, cu ocazia celei de-a 25-a aniversare a învestiturii sale, este aclamat în Ţara Galilor. Există însă în Anglia două persoane care ar fi preferat să se lipsească de această publicitate: Camilla şi Andrew Parker-Bowles. Andrew, care a dat întotdeauna dovadă de o discreţie fără cusur, începe să fie cam iritat văzându-şi nefericirea conjugală expusă în public de cel care a pricinuit-o. Cu toată afecţiunea pe care o nutreşte încă pentru Camilla, privirile compătimitoare şi comentariile

şoptite, tot mai puţin voalate, care se aud în urma lui la clubul din Saint-James îi pun nervii la grea încercare.

Camilla, la rândul ei, a trecut prin multe în ultimele luni. După ce îndurase în tăcere valurile de ură publică revărsate asupra ei, a crezut că a ajuns la fundul prăpastiei în toiul iernii, în ziua când o voce rece şi politicoasă i-a răspuns la telefon, pe linia personală a lui Charles, că „Alteţa sa regală nu era disponibilă". Timp de câteva săptămâni, a crezut că totul se terminase: prinţul se lăsase oare convins de consilierii săi să sacrifice iubirea pe altarul datoriei cum dezvăluia Nigel Dempster pe prima pagină a lui *Mail on Sunday?* Niciodată nu avusese parte de un Crăciun mai sinistru, când îşi umpluse zilele cu treburile casei, împodobise pomul familial, împachetase cadouri, tresărind la fiecare apel al telefonului. Şi-a petrecut Crăciunul în familie, ascunzându-şi cu grijă descumpănirea în spatele hohotelor ei obişnuite de râs, într-un nor de fum albăstrui. Ziarele publică fotografii ale prinţului de Wales, în vacanţă împreună cu copiii lui şi cu Tiggy Legge-Bourke, tânăra doică angajată cu un an înainte, după despărţire. Cota prinţului urcă pe nesimţite în opinia publică. Presa începe să uite de „cealaltă femeie". Iar Camilla începe să se întrebe dacă nu cumva şi prinţul face la fel... Nu s-ar fi cramponat de el pentru nimic în lume, ea, care-l sfătuise întotdeauna să pună datoria înainte de toate. Totuşi, această tăcere nu era în stilul lui...

Apoi, într-o dimineaţă de ianuarie telefonul sunase. Era Charles, aflat în Australia. În timp ce participa la ceremoniile de ziua Australiei, un bărbat se repezise spre el, agitând un pistol. Fusese un bun pretext s-o sune; un simplu telefon menit s-o liniştească. Camilla se liniştise, într-adevăr, şi, pe nesimţite, apelurile se înmulţiseră. Încă înainte de venirea primăverii reuşiseră să se întâlnească din când în când la prieteni de încredere, deplasându-se numai pe timp de noapte, ca nişte conspiratori. De acum înainte, cel puţin un lucru era sigur: Camilla era, hotărât, definitiv, de neînlocuit în viaţa lui Charles, la fel de necesară ca aerul sau ca apa. În această privinţă, el nu va mai ceda niciodată, în faţa nimănui. Problema nu va mai fi „coroana sau Camilla", ci „coroana *Camilla*".

*

Deşi susţine, sus şi tare, contrariul, Camilla nu este surprinsă de confesiunea televizată a prinţului: în mare taină, l-a ajutat chiar ea s-o pregătească. Ea l-a convins să mizeze pe transparenţă, explicându-i că nu mai avea nimic de pierdut. În timpul înregistrării, pe 17 şi 18 aprilie, ea a fost mereu prezentă la telefon. Charles, neliniştit, o suna de la şapte dimineaţa, iar Camila îl încuraja neobosită: „Nu trebuie decât să fii tu însuţi şi totul va merge bine. Ai încredere în tine măcar o dată! Crede-mă, când eşti tu însuţi nimeni nu se poate împiedica să te iubească..."

Sfatul era pe cât de înţelept, pe atât de dezinteresat... Căci, dacă interviul îmbunătăţeşte efectiv imaginea prinţului, el pune în alertă şi atenţia ziariştilor, lucru de care Camilla s-ar fi lipsit bucuroasă. În ajunul emisiunii, a plecat cu avionul spre Granada, împreună cu fiica ei Laura. Dar la întoarcere, la aeroportul din Gatwick, fotografii se înghesuie să ajungă cât mai aproape de ea; nu reuşesc să obţină însă decât un zâmbet larg. Un zâmbet viteaz şi meritoriu, căci Camilla are inima grea. Mama ei Rosalind Shand, care suferă de mulţi ani de osteoporoză, se simte foarte rău. După o săptămână, la 14 iulie, va muri.

Pentru Camilla, după aceste luni de umilinţă şi de nelinişte, lovitura este cumplită. Îşi adora mama şi se simte vinovată că i-a întunecat ultimele zile. Pierderea mamei înseamnă pierderea ultimei baricade împotriva bătrâneţii, a singurătăţii, a morţii. Înseamnă să devii chiar tu un virtual mort, expus în prima linie. Şi înseamnă că-ţi pierzi singura persoană din lume care te-a cunoscut dintotdeauna, pe care ai cunoscut-o dintotdeauna, în intimitatea animală a pântecului care te-a purtat. Lacrimile pe care abia şi le stăpâneşte, în micul cimitir de ţară, în timp ce groparii coboară cu greutate sicriul în cavoul de familie, le varsă şi pentru ea. Are acum 47 de ani şi niciodată nu s-a simţit atât de singură. Copiii ei sunt mari: Tom are aproape 20 de ani, Laura, 16; au din ce în ce mai puţin nevoie de ea. Andrew este mereu alături de ea; dar ea ştie bine că nu mai contează cu adevărat în viaţa lui, şi e firesc să fie aşa. Nu-i rămâne, de fapt, decât Charles, dar îl

vede atât de puţin! Uneori are impresia că el este doar o voce la telefon...

*

Charles face tot ce poate. O sună în fiecare zi pe Camilla. Acum el e cel care îi ridică moralul, nu ca înainte! Dar şi el este supus unei presiuni intense. Ofensiva lui – menită să cucerească, spun unii, să provoace, spun alţii – este partea vizibilă a unui vast plan de luptă pentru recucerirea opiniei publice, pus la punct la Buckingham. Pus în mişcare de Richard Aylard, „brontozaurul" începe să se urnească din loc. Demnitarii prăfuiţi, curtezanii rigizi şi pătrunşi de superioritatea lor care alcătuiau dintotdeauna grosul staff-ului regal au fost înlocuiţi, puţin câte puţin, cu sânge tânăr. Mult timp, pe vremea când la palat se savurau deliciile plictiselii, regula locului fusese imobilitatea dispreţuitoare. Acum însă, când imaginea lui Charles este miza unei lupte mediatice pe viaţă şi pe moarte cu soţia lui, această regulă nu se mai potriveşte. Emisiunea televizată era prima carte jucată de Charles.

Peste patru luni, o joacă pe a doua: *The Prince of Wales, a Biography*, biografia lui autorizată, redactată de Jonathan Dimbleby. E un fel de ripostă punctuală la publicarea cărţii lui Andrew Morton. Când Jonathan Dimbleby i-a făcut această propunere, Charles a ezitat, apoi s-a hotărât să mizeze pe încredere. I-a deschis biografului arhivele sale de la Saint James Palace şi de la Windsor, o masă impresionantă de documente acumulate încă din copilărie: agendele lui, jurnalele intime şi mii de scrisori adresate tuturor prietenilor săi – inclusiv Camillei. Rod al unei documentări titanice, a sute de interviuri şi a multor conversaţii îndelungate cu prinţul însuşi, rezultatul nu are nimic comun cu laborioasa şi aproximativa acumulare de confidenţe lacrimogene compilată de Morton. Este opera unui adevărat istoric, elaborată cu toată obiectivitatea posibilă în acest gen de scrieri. Charles a citit ciornele şi e mulţumit de rezultat.O lucrare atât de corectă, crede el, nu poate decât să liniştească jocul şi să arate adevărul.

Dar, în candoarea lui, nu prevăzuse cum va reacționa mass-media. Pe 16 octombrie, *Sunday Times* începe să publice în foileton extrase ample din carte, sub titlul „Agonia prințului". Din cele șapte sute de pagini ale volumului, atenția se concentrează asupra celor câteva zeci care relatează povestea lui cu Camilla, ezitările dinaintea logodnei, presiunile tatălui său, nevroza Dianei și naufragiul rapid al căsniciei lor. „Charles: «Nu mi-am iubit niciodată soția». Titlurile presei britanice fac ocolul planetei, iar protestele indignate ale biografului n-au nici un efect. Milioane de cititori vor parcurge foiletonul din *Sunday Times* și articolele din presa de scandal; mult mai puțini vor citi cele șapte sute de pagini ale cărții...

Camilla este din nou țintuită la stâlpul infamiei, spre marea ei disperare. În ceea ce-l privește pe Andrew Parker-Bowles, aceasta e picătura care a umplut paharul. În toți anii aceștia și-a susținut cu loialitate soția și a făcut front comun cu ea. Dar acum se simte trădat. Prințul a mers prea departe. Din moment ce acesta a încălcat legea tăcerii, Andrew este îndreptățit, la rândul lui, să rupă legăturile care-l unesc de Camilla. Va nutri în continuare afecțiune pentru ea, dar e obosit de viața asta. Trecut de 50 de ani, vechiul playboy s-a cuminți. Retrăgându-se din armată, și-a dorit o viață liniștită, alături de o soție care să fie cu adevărat a lui, iar Camilla înțelege perfect acest lucru. Toate eforturile pe care le face Charles ca să-și convingă prietenii să renunțe la hotărârea lor vor rămâne zadarnice.

Lumea așteaptă divorțul lui Charles și al Dianei; al lui Andrew și al Camillei îi ia pe toți prin surprindere. E prima „bombă" a anului pentru *Sun*, care-i dedică prima pagină. Pe 10 ianuarie 1995, cei doi Parker-Bowles dau presei o declarație comună:

„Decizia de a pune capăt căsătoriei noastre a fost luată de comun acord și nu privește decât viața noastră privată. Dar, având motive să credem că intimitatea nu ne va fi respectată, publicăm această declarație, în speranța că ne va cruța de hărțuieli, atât pe noi cât și pe rudele și pe prietenii noștri.

Dorim în mod special ca copiii noștri, care rămân principala noastră preocupare și responsabilitate, să fie lăsați în pace să-și urmeze studiile, în această perioadă foarte dificilă pentru ei.

Pe întreg parcursul căsniciei noastre, centrele noastre de interes au fost diferite, dar de câţiva ani ducem vieţi complet separate. Atât de separate încât, în afară de copii şi de vechea noastră prietenie, practic nu mai avem interese comune. Astfel că am hotărât să divorţăm."

La 19 ianuarie 1995, căsătoria perechii Parker-Bowles este desfăcută de către Camera numărul 2 a Înaltei Curţi, în prezenţa unei mulţimi de curioşi. Gentleman până-n vârful unghiilor, Andrew a lăsat-o pe Camilla să ceară divorţul pe motivul separării în fapt, dat fiind că în ultimii trei ani nu petrecuseră mai mult de nouăzeci de nopţi împreună, la domiciliul conjugal. Nu se pomeneşte nimic despre adulter. Pentru Andrew, acesta este începutul unei noi vieţi, după atâţia ani de răbdare. Câteva săptămâni mai târziu, se va căsători cu Rosemary Pitman. Pentru Camilla însă, e o zi tristă. Andrew a fost întotdeauna un punct fix în viaţa ei. Căsătoria o proteja, conferindu-i un statut de respectabilitate. Andrew se comportase mereu perfect, fusese demn şi o sprijinise, făcând imperturbabil faţă atacurilor. Între ei nu mai exista iubire, însă rămăseseră la fel de buni prieteni. Acum e singură, trebuie să se apere singură în faţa opiniei publice, iar această singurătate o sperie.

*

Un fapt care aproape că ar consola-o pe Camilla este acela că prinţesa de Wales, duşmanca ei declarată, de când s-au luptat pe frontul mass-media, pare să fie într-o situaţie şi mai proastă. Într-adevăr, 1994 a fost *annus horribilis* al Dianei. În decembrie 1993, anunţase solemn, cu lacrimi în glas, că renunţă la viaţa publică şi la majoritatea activităţilor ei caritabile, având nevoie de „timp şi spaţiu". Dar n-a făcut-o: în lipsa privirilor celorlalţi, nu simte că trăieşte. În luna mai însă Buckingham Palace a contraatacat, lăsând să se strecoare în presă cifra cheltuielilor personale ale prinţesei. Astfel, *Sun* a dezvăluit că ea dispunea de o sută şaizeci de mii de lire pe an. Acest buget generos nu includea şi vacanţele, maşinile, salariile personalului sau întreţinerea locuinţei. Erau doar

„banii de buzunar", pentru cheltuieli mărunte, care, la sfârşitul anului, ajungeau la sume frumuşele: 728 de lire pe an – creme de plajă, 5 000 de lire – ciorapi şi şosete, 2 500 de lire – preziceri astrologice, şedinţe săptămânale de manichiură şi pedichiură costând 322 de livre fiecare, de coafură – 175 de lire, fără să mai vorbim despre unele îngrijiri ciudate, cum ar fi spălăturile de colon, costând numai 55 de lire. Descoperind aceste cheltuieli somptuoase, Charles s-a înfuriat cumplit. Lui, care extrage pasta de dinţi din tub până la ultima picătură, folosind pentru aceasta un mic instrument special, şi care lipeşte pe pereţii de la Highgrove bileţele amintind să se stingă lumina la părăsirea încăperii, nu-i vine să-şi creadă ochilor. A fost atât de indignat încât, pentru prima dată, a acceptat să folosească aceeaşi armă ca soţia lui – informaţii oferite discret presei. Frenezia cu care face Diana cumpărături n-are nimic uimitor, de fapt: cheltuieşte bani ca să-şi compenseze lipsa dragostei, cum făcea şi Jackie Kennedy, care o întrecea de departe, la drept vorbind, în acest joc. Jackie însă măcar nu se erija în discipolă a Maicii Tereza; publicul britanic, indignat, găseşte că „sfânta" lui a cam sărit peste cal...

Dar acesta nu va fi unicul motiv de indignare. Tot *Sun* dezvăluie, sub titlul „Cele două feţe ale Dianei", că se întâlnea în taină cu ziaristul Richard Kay – deşi denunţa permanenţa intruziune a presei în viaţa ei. În vara precedentă, pe când petrecea cu copiii o vacanţă somptuoasă în Florida, nu anunţase chiar ea presa că va vizita Disneyworld, ca să se plângă apoi cu amărăciune că vizita îi fusese tulburată de paparazzi? Ca şi cum toate astea nu i-ar fi fost de ajuns nefericitei prinţese, după alte câteva luni explodează o nouă „bombă", dezvăluirea faptului că Diana dădea telefoane anonime acasă la prietenul ei Olivier Hoare, hărţuindu-l, pur şi simplu, la telefon, încă din 1992.

O nenorocire nu vine niciodată singură: chiar în toiul acestor miniscandaluri, chipeşul James Hewitt publică istorisirea destul de languroasă a flirtului dintre el şi Diana, scris în colaborare cu Anna Pasternak, sub titlul *Princess in love*. Staff-ul princiar de la „B P" jubilează: nu trebuie să mai facă nimic, prinţesa are grijă chiar ea să-şi distrugă imaginea. Neputincioasă, Diana simte pentru prima dată că vântul îşi

schimbă direcţia. Dacă l-ar fi citit pe Racine, ar putea spune, ca Oreste, acelaşi lucru pe care şi l-ar fi putut spune şi Charles, cu doi ani în urmă, când privea turnurile de la Windsor în flăcări:

Mulţumesc zeilor! Nenorocirea îmi depăşeşte aşteptările. Da, cerule, te laud pentru perseverenţă...

După hărţuielile din anii precedenţi, în 1995, între tabăra prinţului de Wales şi cea a prinţesei are loc un război în tranşee. Charles ştie bine că această situaţie nu poate dura la nesfârşit. Cea mai mare grijă a lui e cea referitoare la copii, care în fiecare trimestru, când se întorc de la internat, fac obiectul unei regretabile licitaţii în privinţa celei mai frumoase vacanţe. Dar Camilla este, în sfârşit, liberă, şi acum o întâlneşte de fiecare dată când obligaţiile lui oficiale îi lasă o clipă de răgaz. Middlewick House a fost vândută, iar Camilla a cumpărat o casă situată la vreo 30 de kilometri de Highgrove – Ray Mill Farm, o fostă moară înconjurată de opt hectare de teren pe malul râului Avon, în apropiere de încântătorul sat medieval Lacock. Charles a ajutat-o să plătească renovarea, mai precis, să instaleze un sistem de securitate care să le garanteze intimitatea. De acum încolo se vor întâlni fie aici, fie la Highgrove, bucurându-se în sfârşit de o linişte pe care n-au mai cunoscut-o înainte.

Oamenii fericiţi n-au istorie, iar rutina cotidiană a activităţilor lui Charles nu trezeşte deloc interesul ziariştilor, care o vor urmări în tot acest an pe Diana. La Tokyo, la Moscova, la Paris, ea se dedică unor activităţi care o pasionează, în special ajutorarea copiilor bolnavi, îmbinând artistic farmecul cu opera de caritate. Strânge mâini, îmbărbătează oameni bolnavi, vede feţe care se luminează la apropierea ei; toate acestea sunt ca un drog pentru ea. De când ia Prozac şi-a recăpătat încrederea în sine şi se simte învestită cu o misiune. Acest medicament antidepresiv, atât de eficient încât e acuzat uneori că schimbă personalitatea bolnavilor, i-a dat Dianei ceea ce căutase zadarnic ani de-a rândul: încrederea în sine. Îmbătată de succes, se vede deja „ambasadoare a inimilor" în străinătate. Crucea Roşie i-a şi propus-o, de altfel,

însă Palatul Buckingham a opus un veto discret. Iar ideea că încearcă s-o lege o înfurie pe Diana.

Aşa că ripostează, doar ca să fie chit, nu sub imperiul vreunei stări speciale de spirit, acordând un interviu BBC, în publicaţia *Panorama*, fără să ceară permisiunea reginei. Încă un lucru nemaivăzut vreodată de cei de la curte. Dar de la intrarea Dianei în „B P", „premierele" au devenit un obicei... Această emisiune-surpriză va fi cadoul ei pentru Charles, care e pus la curent chiar în ziua când împlineşte 47 de ani. Difuzarea este programată pentru 20 noiembrie. Şi, oricât ar tuna şi ar fulgera staff-ul împotriva „ticăloasei ăsteia afurisite", emisiunea ar fi greu de interzis, dat fiind că a prinţului a fost autorizată. În ziua Z, 23 de milioane de britanici se află în faţa micului ecran ca s-o vadă pe prinţesa lor, trasă la faţă, îmbrăcată într-un taior sever de culoase închisă, destăinuindu-şi nefericirile şi proiectele lui Martin Bashir, cu acea inimitabilă privire piezişă a ei.

Oferindu-i într-o zi portăresei lui bilete pentru spectacolul în care se reprezenta o piesă scrisă de el, Sacha Guitry o văzuse întorcându-se dezamăgită. „Pentru mine, aşa ceva nu e teatru adevărat, îi explicase ea, jenată. Teatru e atunci când există o regină care e nefericită..." În seara aceea, telespectatorii englezi se simt într-adevăr ca la teatru... „Ce e bine la Diana, avea să remarce mai târziu comentatoarea Maggie Gallagher, este că o poţi admira fără să o invidiezi. E reconfortant să vezi o femeie atât de bogată, atât de atrăgătoare, atât de frumoasă şi, în acelaşi timp, atât de nefericită".

Timp de o oră, Diana repetă în faţa publicului ei tot ce acesta ştie deja pe dinafară: presiunea mediatică, bulimia pe fond nervos, izolarea ei în sânul familiei regale, infidelitatea lui Charles şi propria ei infidelitate. Îi face însă poporului ei şi o declaraţie de dragoste:

– Cred că cel mai mare rău al lumii de astăzi este faptul că oamenii se simt lipsiţi de iubire, iar eu ştiu că le-o pot oferi. Timp de un minut, o jumătate de oră, o zi, o lună, dar le pot oferi iubire. Sunt foarte fericită s-o fac şi vreau s-o fac... Poporul englez are nevoie de o figură publică menită să-i aducă afecţiunea, înţelegerea, ajutorul său, care să-i arate

lumina de la capătul tunelului. Ţin să joc eu acest rol unic. Mi-ar plăcea să devin regina inimilor..."

Aluzia este mişcătoare. Cea care tânjeşte mereu după iubire ştie ce spune. Spectatorii au lacrimi în ochi. Nimeni nu se mai gândeşte la cheltuielile nebuneşti sau la aventurile ei sentimentale. E din nou Maica Tereza. Şi pe deasupra, mai e şi sexi...

Dar, din nefericire pentru ea, Diana nu se opreşte la timp. Odată pornită, adaugă şi mica ei lecţie personală:

– Aş dori o monarhie care să fie mai mult în contact cu poporul ei – nu vreau să spun că ar trebui să circule pe bicicletă sau altceva de felul acesta, ci să-l înţeleagă mai bine, în profunzime...

Până aici, nimic prea rău. Dar poanta vine la sfârşit:

– Dumneavoastră, care-l cunoaşteţi mai bine decât oricine pe prinţul de Wales, credeţi că doreşte să fie rege? întreabă Martin Bashir.

– Cunoscând bine personajul, cred că „job-ul suprem" cum îl numesc eu, i-ar impune constrângeri imense la care nu sunt sigură că s-ar putea adapta...

– Aţi dori ca, atunci când prinţul William va ajunge la vârsta potrivită, să-i succeadă el reginei, mai degrabă decât actualul prinţ de Wales?

– Dorinţa mea este ca soţul meu să-şi afle liniştea sufletească, iar tot restul va porni de aici...

Mesajul este clar: blegul de Charles n-are decât să se întoarcă la scumpele lui studii şi la iubirile lui tandre, lăsându-şi soţia să consoleze omenirea aflată în suferinţă şi să-şi pregătească fiul pentru domnie, şi totul va fi bine... Este „lovitura de copită a măgarului", dată pe neaşteptate, înconjurată de sentimente nobile, iar Buckingham Palace nu i-o va ierta niciodată. După câteva zile, Diana îşi ia zborul spre Argentina, unde va vizita rapid şapte spitale în trei zile, înainte de a ajunge la New York, unde va fi încoronată ca „Personalitatea umanitară a anului". „Cred că, datorită acelei emisiuni, mi-am câştigat, în sfârşit, independenţa", declară ea, îmbătată de succes, urcând în avion. Nici nu-şi dă seama câtă dreptate are. A câştigat, de fapt, dreptul – sau obligaţia – de a divorţa cât mai repede. Divorţul, care cu câteva luni în urmă

părea de neimaginat, apare acum ca fiind singura soluţie posibilă.

Diana, al cărei entuziasm cam exagerat se datoreşte probabil Prozacului, nu realizează imediat că a mers cam departe. Nu-şi dă seama că Buckingham-ul este pe picior de război. Nu e admisibil ca ea să dea lecţii monarhiei, să stabilească ordinea succesiunii la tron şi să-şi adjudece „monopolul inimilor", pe când familia regală se ocupă de opere caritabile în tot timpul anului, fără altă răsplată decât câteva rânduri apărute în presa locală. Foarte tradiţionalista publicaţie *Country Life* o pune fără menajamente pe Diana la locul ei, considerându-i prestaţia televizată ca fiind „întristătoare". Va primi curând şi o scrisoare de la regină, care-i sugerează cu fermitate un divorţ rapid. Charles se simte uşurat. În sfârşit, coşmarul se va sfârşi. În sfârşit, va putea trăi liniştit, fără perspectiva înspăimântătoare a acestei femei imprevizibile, proclamată regină, alături de el.

*

Când un cuplu se separă, totul se reduce în cele din urmă la probleme băneşti. Suferinţa se plăteşte cu bani. În acest caz aparte, suferinţele sunt profunde, iar averea – colosală. Dar mai intră în joc şi alte elemente: prestigiul pe care-l conferă titlul de Alteţă Regală, spinoasa problemă a educaţiei prinţilor moştenitori şi ambiţia Dianei de a rămâne „ambasadoare a inimilor". Diana este hotărâtă să-şi vândă scump pielea de prinţesă de Wales, şi nici partea adversă n-are de gând să-i facă vreun cadou. Fiecare îşi scoate în faţă „tenorii" baroului: prinţesa, pe celebrul Anthony Julius; prinţul pe redutabila Fiona Shackleton, de la firma Farrer & Co. Partida se anunţă complicată şi fiecare are nişte cărţi de jucat. Fireşte că familia regală are, teoretic, puterea şi posibilitatea să-şi ceară şi să-şi exercite prerogativele în privinţa educaţiei prinţilor moştenitori. Cu toate acestea, în faţa legii britanice, Charles şi Diana sunt simpli cetăţeni ca oricare alţii. Or, această lege nu prevede divorţul prin consimţământ mutual: trebuie ca unul dintre soţi să ceară divorţul. Scenariul dorit de Coroană prevede ca Diana să fie

cea care cere divorțul, dând ca motiv separarea în fapt – fiindcă Charles a părăsit de peste doi ani domiciliul conjugal. Dar prințesa nu este obligată să accepte: ea ar putea la fel de bine să ceară divorțul pe motiv de adulter, citând-o și pe doamna Parker-Bowles ca pârâtă, alături de Charles! Această perspectivă care o face pe regină să se cutremure este principalul atu al Dianei în negocierile dificile care se anunță. Ea va accepta propunerea reginei cu condiția să i se dea satisfacție în chestiunile la care ține cel mai mult – pe primul plan fiind accesul fără nici o îngrădire la copiii ei.

Diana, care a adunat cu răbdare câte informații a putut privitor la averea soțului ei, își expune condițiile. Cere un capital de 40 de milioane de lire, o rentă anuală de un milion de lire, dreptul de a-și păstra bijuteriile estimate la peste două milioane de lire. Înțelege să locuiască în continuare în apartamentul din Kensington Palace, să i se ofere încă o reședință, în valoare de circa 2,5 milioane de lire, să-și păstreze rangul de Alteță Regală și să obțină un titlu de ambasadoare itinerantă însărcinată cu misiuni umanitare. Cât despre copii, vor continua să-și împartă vacanțele între ca și tatăl lor, așa cum fac de la separarea lor. După luni întregi de negocieri abile, cele două părți găsesc în sfârșit, spre ușurarea generală, o cale de înțelegere. Diana obține satisfacția în privința relației cu copiii, dar acceptă să-și reducă pretențiile la mai puțin de jumătate: va primi 17 milioane de lire și o rentă anuală de 480 000 de lire. Va rămâne la Kensington Palace, își va păstra bijuteriile – cu condiția să nu le vândă și să le restituie, după moarte, pe cele care aparțin Coroanei. Își va pierde însă titlul de Alteță Regală. Îi rămâne consolarea că, în calitate de mamă a viitorului rege, va fi întotdeauna prințesă de Wales, considerată membru al familiei și invitată, ca atare la ceremoniile oficiale. Dar trebuie să renunțe definitiv la visul ei de a fi ambasadoare a inimilor: actul precizează că, în afara vacanțelor private, călătoriile ei în străinătate vor fi supuse aprobării suveranului. În sfârșit, ea trebuie să-și ia în scris angajamentul că se va abține de la orice dezvăluiri sau declarații referitoare la familia regală.

E o pilulă amară pentru ambele părți implicate: Charles și-a cumpărat liniștea pe bani grei – Sarah Ferguson,

ducesa de York, nu obţinuse nici măcar a zecea parte din această sumă la divorţ –, iar Diana se vede redusă la o tăcere totală. Mai poate da însă pentru ultima dată cu tifla acestei familii nesuferite, care i-a plătit atât de scump tăcerea, înăbuşind-o cu milioanele ei umilitoare. Divorţul s-a pronunţat la 15 iulie 1996. Două zile mai târziu, prinţesa anunţă că renunţă la patronarea celor o sută de asociaţii caritabile pe care le prezida, păstrând numai şase, de care era ataşată în mod deosebit. Din moment ce ea nu mai este Alteţă Regală, celelalte alteţi din familie n-au decât să-şi împartă între ele acest job! O lovitură bună, dar neelegantă. Până şi *Daily Mail*, care a susţinut-o mereu pe Diana, e uimit de această hotărâre brutală, concluzionând, fatalist: „Răzbunarea şi caritatea nu fac casă bună împreună, şi toate astea lasă un gust amar..."

*

A venit din nou vara, iar Charles se simte mai uşurat. Escaladează cu pas elastic colinele de la Balmoral, vânând păsări sau cerbi. Pentru el începe o nouă viaţă, al cărei curs e deja stabilit. Scurgerea acestor zile este dominată de un soare care se numeşte Camilla. Sub razele lui, îndatoririle şi anotimpurile se vor desfăşura sigur şi paşnic. În august, la Balmoral, de Crăciun – la Sandringham, în aprilie – în Toscana sau în Provence. Îşi va vedea copiii crescând, va face din ei nişte oameni care să-i împărtăşească idealul şi să fie în stare, după el, să preia torţa monarhiei. Va vedea anotimpurile trecând la Highgrove, va mirosi trandafirii şi va tăia florile uscate. Va da foc frunzelor uscate şi va pândi primii brebenei care-şi scot capul prin zăpadă. În dimineţile de vară va lua micul dejun, împreună cu Camilla pe terasă, într-o simfonie de parfumuri în care trandafirii se îmbină cu levănţica, rozmarinul şi caprifoiul. Va trăi, în sfârşit, liniştit, cu femeia pe care-o iubeşte şi care îi este necesară ca oxigenul.

Cât despre Diana, ea îşi cultivă încă singurătatea. Cele două săptămâni infernale petrecute în sudul Franţei împreună cu cealaltă proscrisă a familiei regale care este fosta ei cumnată, Sarah, când a fost hăituită de paparazzi, i-au dat o

idee despre vârtejul care o aşteaptă dacă nu-şi umple viaţa. După aceşti cincisprezec ani de căsătorie, Diana este mai frumoasă, mai liberă, mai bogată, dar îi lipseşte lucrul cel mai important, pe care-l urmăreşte zadarnic încă din copilărie: dragostea.

19.

Al treisprezecelea pilon

Deasupra râului Dee pluteşte o ceaţă densă, aproape fosforescentă sub primul licăr al zorilor. Aerul e saturat de o pâclă albăstruie, cu un iz în care miresmele nopţii se luptă cu cele ale noii zile. Din pământ urcă o aromă puternică şi maternă în care se simte mirosul ierburilor acvatice, al baligii de vacă, al lemnului ars, şi care prevesteşte toamna. Aroma pătrunzătoare a sfârşiturilor de vară de la Balmoral.

Charles se plimbă pe malul râului, trăgând cât mai adânc în piept mirosul acesta, care de obicei îi place atât de mult, dar acum nu face decât să-i sporească durerea. În scurt timp, peste o oră abia, va fi nevoit să se întoarcă la castel, să urce scările, să intre în camera unde dorm copiii şi să le spună: „Mama a murit".

Pe la unu noaptea, a fost anunţat telefonic că Diana avusese un accident grav de maşină la Paris. A rămas treaz toată noaptea, încercând să citească şi să lucreze la următorul său discurs, tresărind la fiecare bătaie a pendulei. La ora patru, telefonul a sunat, anunţându-l că totul se sfârşise. Şi-a pus nişte pantaloni vechi de catifea, un tricou gros, şi-a luat undiţa şi a plecat să aştepte ivirea zorilor pe malul râului.

„Râurile alină, într-un fel, supărările şi tristeţea..." Dar nu calmează durerea care-l macină în acea dimineaţă. „Mama a murit". Va avea oare curajul să pronunţe cuvintele acestea? Şi cum să-i consoleze, el, care este atât de stângaci când trebuie să-şi exprime emoţiile, pe băieţii lui, în vârstă de 15 şi aproape 13 ani – adolescenţi deja, având toate pudorile şi reticenţele vârstei? Diana i-ar fi cuprins în braţe şi i-ar fi strâns la piept aproape să-i sufoce. Dar ea nu-i va mai îmbrăţişa niciodată. Niciodată ei nu se vor mai lipi de ea, ca să-i simtă parfumul dulce şi pielea catifelată. Copiii lui nu mai

au mamă. La acest gând, un hohot prelung şi dureros de plâns îi sfâşie pieptul.

Numai el e de vină... Iată că revine din nou vechiul sentiment de culpabilitate, acelaşi care-l chinuise şi la Klosters, după avalanşa în care pierise prietenul lui, Hugh Lindsay. Diana a murit, el trăieşte. Iar dacă el, Charles, prinţ de Wales, n-ar fi existat, Diana Spencer n-ar fi murit. S-ar fi căsătorit cu altcineva, ar fi fost o mamă de familie fără probleme. El, Charles, este cel care a căutat-o, care i-a cerut să se mărite cu el. A refuzat să-şi asculte instinctul care-i şoptea că lucrurile se vor sfârşi prost. A târât-o către o viaţă pe care ea nu era în stare s-o trăiască. Şi iată că acum, „tragedia grecească" pe care o presimţea şi-a găsit deznodământul. Totul s-a întâmplat din vina lui. Sigur că ar putea să-şi găsească scuze. N-a fost în stare să reziste teribilei presiuni a anturajului şi a tatălui său. N-a ştiut să vadă adevărata personalitate a Dianei, personalitate pe care ea i-o ascunsese înainte de logodna lor. Nici un bărbat din lume n-ar fi putut trăi într-un asemenea infern conjugal şi nu el e răspunzător pentru ce a făcut fosta lui soţie cu viaţa ei după divorţ. Nu e vina lui că ea se afla în noaptea aceea la Paris, în pasajul acela, într-un Mercedes care rula cu aproape 200 de kilometri la oră. Nimeni nu este absolut nevinovat de destinul lui... Aşa-i va spune Camilla, ceva mai târziu, la telefon, şi este foarte adevărat. Dar în dimineaţa asta, Charles este strivit de o evidenţă copleşitoare: cauza pentru care Diana a încremenit într-un somn de gheaţă este faptul că el există, că respiră, viu şi cald, în răcoarea zorilor.

Copiii vorbiseră la telefon cu Diana în ziua precedentă, iar în seara aceea urma să se întoarcă la Londra. Cum vor reacţiona ei la această veste inacceptabilă? Mai ales William, cel mare, cel mai sensibil, William care-i strecura batiste mamei lui pe sub uşă atunci când se încuia în baie ca să plângă şi să vomite după câte o ceartă conjugală. William care-i declarase într-o zi: „Când o să fiu mare, o să mă fac poliţist, ca să te apăr..."; iar Harry replicase, nu fără o tainică satisfacţie: „N-o să poţi, fiindcă trebuie să fii rege..." Cu un an în urmă, în timpul divorţului, când ea era dezolată din cauza pierderii titlului de Alteţă Regală, William încercase s-o

consoleze: „Ce contează Alteţa Regală, pentru mine tu o să fii întotdeauna mami..." şi, cum Diana nu părea convinsă, adăugase: „De altfel, când o să fiu rege, o să-ţi dau înapoi titlul tău..." De acum înainte, William nu va mai avea pe cine să protejeze decât, poate, pe fratele lui mai mic.

S-a luminat de zi. E timpul să se întoarcă. Charles se îndreaptă spre castel, abătut, strivit de povara loviturii pe care trebuie să le-o dea fiilor săi. Habar n-are că a fost tot timpul în vizorul cetei de paparazzi care-l pândesc încă dinainte de ivirea zorilor.

E o după-amiază superbă, iar Parisul are un aer sărbătoresc în această ultimă duminică din august 1997. Dar Charles, ghemuit pe bancheta jaguarului care goneşte de-a lungul Senei, în urma escortei de motociclişti, nu-şi dă seama de asta. Michael Jay, ambasadorul Angliei la Paris, a venit să-l întâmpine la Vélizy-Villacoublay. Acum se îndreaptă, împreună cu Jane şi Sarah, surorile Dianei, către spitalul Pitié – Salpêtrière, unde vor identifica trupul prinţesei moarte. „Aici s-a întâmplat accidentul, pe partea cealaltă, la al treisprezecelea pilon", spune ambasadorul, când pătrund în tunelul de la podul Alma, arătând cu un gest locul. Jane şi Sarah privesc într-acolo. Charles abia dacă reacţionează. Nu vrea să-i vadă pe curioşii care se adună deja sus, pe chei, în faţa flăcării de aur. La ieşirea din tunelul lung de la Luvru, Pont Neuf şi Conciergerie sunt o privelişte care-l loveşte drept în inimă. Parisul este la fel de frumos. Nu observase până acum că Sena curge atât de repede. La spital îl aşteaptă Jacques şi Bernadette Chirac, îmbrăcaţi în doliu, cu figuri de circumstanţă. E o după-amiază obişnuită de duminică, zi de vizită, când se aduc flori. Pe scări sunt presărate chiştoace de ţigară, hârtii murdare şi pahare de plastic, urme ale afluenţei din week-end. Se apropie ora mesei. În aerul închis pluteşte un iz greţos de varză, eter şi dezinfectant. La primul etaj, în secţia de terapie intensivă, Diana, îmbrăcată în rochie de seară, a fost pusă deja în sicriu. A fost scutită de masa de la morgă şi de eticheta prinsă de degetul de la picior. Charles cere să rămână o clipă singur cu ea.

Este pentru a doua oară când se află faţă în faţă cu moartea. Prima dată s-a întâmplat la Klosters, acum nouă ani,

la morga spitalului unde fusese depus trupul prietenului său Hugh. Atât de albă, atât de firavă în rochia ei neagră, Diana are un aer sever, încremenită în frumusețea ei rece, ca un vis cioplit în piatră. Nu mai este femeia din carne și sânge, capricioasă și imprevizibilă pe care a cunoscut-o până la milă și de care s-a temut până la ură. E adevărat, Charles ajunsese să nu mai suporte nici simpla ei prezență dar, pentru ea, totul era încă posibil cât timp era în viață. Acum, destinul ei e oprit pentru vecie. Trupul din fața lui nu mai este decât un obiect rece și îngrozitor, pe care nu-ți vine să-l privești. Prin grija specialiștilor, arată bine, dar materia dinăuntru se transformă deja. Moartea a prefăcut ființa vie într-un obiect al ororii care va deveni în scurt timp respingător, de care cei vii va trebui să se descotorosească cât mai repede, ascunzându-l sub flori și sub pământ. Charles nu se va putea obișnui niciodată, nimeni nu se poate obișnui cu spaima acestei metamorfoze. Bine a făcut că nu i-a lăsat pe copii să-l însoțească. Vor păstra astfel căldura, parfumul, surâsul mamei lor veșnic tinere.

Murmurele și pașii care se aud dincolo de ușă îl readuc la realitate. Suita lui e nerăbdătoare, timpul este drămuit. Sărutarea pe care o depune pe fruntea Dianei îl umple de groază. N-ar fi crezut niciodată că un trup poate fi atât de rece.

De obicei, într-un spital, morții nu sunt niciodată lăsați la vedere, ci sunt scoși discret pe ușa de serviciu. Dar protocolul obligă: în acea seară, pereții jilavi ai vechiului spital și vizitatorii de duminică văd defilând un cortegiu straniu. Dus de salariații de la pompele funebre, sicriul prințesei de Wales, drapat în steagul cu leul de aur al suveranilor Angliei, este precedat de un preot în sutană neagră și urmat de un grup de bărbați și femei în mare doliu. Din mica ceată a curioșilor răsună un strigăt: „Nu ți-a fost rușine să vii aici, ticăloaso"? Văzând alături de Charles coama roșcată a lui Sarah, o femeie a luat-o drept Camilla Parker-Bowles. Cu un aer absent, cu ochii roșii, Charles nici n-a clipit. Grupul și-a văzut de drum, în timp ce un atașat de la Cabinet o mustra pe vinovată.

Strigătul a ajuns la creierul lui Charles ca prin ceață. N-a înțeles bine invectiva vociferată în franțuzește. Dar a simțit

ostilitatea, ca o descărcare electrică. Începe din nou. Până şi aici, într-o ţară străină... Strigătul acesta prefigurează potopul de reproşuri şi avalanşa de lecţii de morală care-i aşteaptă, pe el şi pe Camilla, „cealaltă femeie" este ideală ca ţap ispăşitor.

*

Ce departe este acum ziua de vară – n-au trecut de atunci decât şase săptămâni, secole întregi – în care sărbătoriseră la Highgrove cei 50 de ani ai Camillei, înconjuraţi de toţi prietenii lor. Fusese o petrecere ca din "O mie şi una de nopţi", pe care Charles o dorise ca pe o apoteoză a dragostei, un omagiu pentru cea care-i însenina viaţa de 27 de ani. Era şi un puternic semnal dat ţării: indiferent de părerile celorlalţi, Camilla era de neînlocuit în existenţa prinţului de Wales. Ziariştii înghesuiţi în faţa grilajului parcului fuseseră primiţi cât se poate de bine, încadraţi de poliţişti binevoitori şi amabili, care-i informau cu plăcere asupra identităţii oaspeţilor. Sosită cea dintâi, într-o maşină condusă de şoferul prinţului, împreună cu sora ei, Annabel, şi cumnatul, Simon Elliot, Camilla arborase, coborând, cel mai frumos zâmbet al ei. Toţi apropiaţii lor erau acolo: lordul şi lady Romsey, Charlie şi Patty Palmer-Tomkinson, Hugh şi Emilie Van Custem, ba chiar şi Andrew Parker-Bowles, însoţit de proaspăta lui soţie.

Ce frumos era în seara aceea dragul lui Highgrove, sub ultimele raze ale soarelui! Niciodată grădina nu fusese mai somptuoasă, nici parfumul trandafirilor mai puternic. În acea seară, Highgrove împodobit de sărbătoare era cel mai fastuos decor de teatru, învăluit de muzică, înecat în spuma şampaniei, punctat de petele viu colorate ale servitorilor cu turbane orientale pe gazonul englezesc. În seara aceea, în toiul jocurilor fantastice ale jonglerilor, prestidigitatorilor şi magicienilor, Camilla primise două daruri de neuitat: discursul fiului ei Tom şi brăţara cu diamante şi smaralde oferită de princiarul şi recunoscătorul ei amant.

Liniştea lui Charles se profila, în sfârşit, la orizont, aşa cum a cântat-o Guillaume Apollinaire:

Doresc să am în casă
O femeie cu minte,
O pisică, trecând printre cărți,
Prieteni în orice anotimp.
Fără acestea nu pot să trăiesc...

Dacă mai adăugăm caii, câinii și copiii, iată că fericirea este aici, la umbra bătrânului cedru.

În ziua care urmase acestei nopți memorabile, comentariile nu conteniseră în toată țara; unde Camilla constituia deja de două săptămâni un subiect de actualitate, în urma unei emisiuni televizate care-i fusese consacrată pe Channel 5 și a unui accident de mașină, din fericire fără consecințe, pe drumul care ducea spre Highgrove. Încetul cu încetul, Anglia începea să o adopte. 68% din britanici admiteau deja ideea unei noi căsătorii – cu condiția ca aceasta să fie discretă, morganatică, într-un fel. Prințul și amanta lui urmau să-și facă prima apariție oficială împreună în septembrie, în cadrul fundației caritabile împotriva osteoporozei pe care o prezida Camilla. Charles începea să respire mai ușor. În sfârșit, presiunea începea să cedeze. Obsesia Dianei se îndepărta.

*

Cu toate acestea, prințesa avea grijă să se vorbească despre ea în continuare. Dar Charles, lăsându-se cu totul în voia fericirii lui regăsite cu Camilla, nu mai acorda prea multă atenție zvonurilor din presă. Diana fusese văzută la New York, unde se întâlnise cu Maica Tereza, iar apoi prezidase vânzarea la licitație a rochiilor ei de seară în favoarea operelor umanitare de care se ocupa. Fusese fotografiată în Angola și în Bosnia, pozând în „ținută de luptă", cu o cască de plexiglas, în semn de protest față de minele antipersonal. Dăduse revistei *Monde* un amplu interviu, care avea să fie publicat pe 27 august, cu trei zile înainte de moartea ei. Articolul o prezenta pe prințesă celor excluși în luptă cu puterea, pentru a face să triumfe iubirea ei pentru poporul năpăstuit. Ca ilustrație, Diana alesese o fotografie mișcătoare, făcută la spitalul din

Lahore, care-o înfăţişa strângând cu duioşie la piept un copil canceros, cu capul numai cicatrice.

Diana alcătuia cu brio şi cu naturaleţe un cocktail foarte mediatic de cruciadă umanitară şi iubiri „jet-set", poleite pe margini. Căci îşi aflase fericirea, după cum se spunea, la Saint-Tropez cu Emad al-Fayed, zis Dodi, fiul foarte bogatului om de afaceri egiptean Mohammed al-Fayed. În ziua când Charles o sărbătorea pe Camilla, ea se apropiase de ziariştii care o urmăreau în vechiul port ca să-i anunţe: „Vă pregătesc o mare surpriză". Buckingham Palace nu prea agrează surprizele. Serviciile de informaţii ale Maiestăţii sale îi furnizaseră prinţului un dosar complet al seducătorului şi al familiei sale, din care n-a aflat mai multe decât ştia deja.

La treizeci de ani trecuţi, Dodi al-Fayed este un puşti fermecător, care dispune de cele mai fastuoase jucării din lume ca să se distreze. A primit primul lui Rolls – cu şofer cu tot – la 14 ani. Întreaga lume e terenul lui de joacă. O străbate cu vapoare, avioane şi elicoptere din flota părintească. Mulţumită casei de filme pe care i-a cumpărat-o generosul tătic şi celor şase sute de mii de franci pe care se spune că i-i oferă lunar ca bani de buzunar, play-boy-ul Dodi colecţionează maşini Ferrari şi cucereşte fără greutate cele mai frumoase fete din lume. El nu ştie ce-i plictiseala. Plăcerea, înainte de orice; este exact opusul lui Charles, veşnic sclav al datoriei.

Fără să stea prea mult pe gânduri, Diana s-a îndrăgostit de această căldură orientală – cu binecuvântarea lui Mahommed, tatăl. Acestuia i se refuzase de două ori acordarea cetăţeniei britanice, în 1995 şi în 1997. Ce tiflă pentru „establishment" dacă ar fi devenit socrul prinţesei de Wales şi „bunicul vitreg" al viitorului rege – sau, de ce nu, bunicul autentic al unui nou copil, un mic musulman, frate vitreg cu prinţii moştenitori! Diana, pornită cu tot entuziasmul la noua ei luptă împotriva minelor antipersonal, poate nici nu ştie ce se spune despre tatăl lui Dodi, că şi-ar fi agonisit averea făcând negoţ de arme alături de Adnan Kashoggi, înainte de a deveni omul de încredere al sultanului din Brunei, cel mai bogat om de pe planetă. Prinzând ocazia, a cumpărat Ritz-ul, apoi Harrod's. A intrat în pielea ducelui şi a ducesei de Windsor preluând contractul de închiriere a casei lor din Bois

de Boulogne, apoi răscumpărându-le mobilierul ca să creeze, spunea el, un muzeu. În sfârşit, şi mai cu seamă, se zvoneşte că a contribuit serios la discreditarea dreptei britanice, ungând generos Partidul Conservator şi anunţând apoi sus şi tare acest fapt. Cu averea lui, estimată la vreo 20 de miliarde de franci, Mohammed al-Fayed poate cumpăra orice.

Preocupată numai de idila ei, Dianei nu-i pasă de trecutul acelui motan bătrân şi fermecător care fusese bun prieten cu tatăl ei. Acum, face ce vrea cu viaţa ei. Iar Dodi e aşa de drăguţ, inspiră atâta siguranţă... Totuşi, Charles şi mama lui nu sunt prea încântaţi că Diana îşi duce fiii în vacanţă la vila din Saint Tropez. Cu ea, te poţi aştepta la orice, îşi spune Charles, cam îngrijorat. La orice, mai puţin la accidentul acela stupid petrecut într-o noapte de vară, în plin Paris.

*

De la anunţarea morţii prinţesei, Camilla n-a mai ieşit de la Ray Mill Farm. Nu mai îndrăzneşte să se ducă nici măcar la cumpărături, şi cu atât mai puţin, să pună piciorul în Londra. Dacă ar fi recunoscută – şi fără îndoială că ar fi –, probabil că mulţimea ar linşa-o pe loc. Un vânt de nebunie bate prin Londra la acest început de septembrie. Trupul prinţesei este depus în capela particulară de la Saint James Palace, unde publicul nu are acces. Dar pe peluza din faţa palatului Kenington a apărut o mare de flori care sporeşte în fiecare zi. Camilla devorează toate ziarele care i se aduc. Priveşte, fascinată, la televizor, mulţimea de bărbaţi, femei şi copii care se perindă, cu feţele scăldate în lacrimi. Vineri, în ajunul înmormântării, o masă de oameni se îndreaptă spre Hyde Park. Familii, întreprinderi întregi în rânduri organizate, cu patronii în frunte, înarmaţi cu termosuri şi sendvişuri, inventează în acea seară o nouă versiune a instituţiei tipic britanice care este picnicul: picnicul de doliu. Treizeci de mii de persoane iau parte la acest priveghi funebru, la lumina lumânărilor, mâncând, bând, cântând imnuri religioase. Prietenii Camillei nu găsesc cuvintele potrivite să-i descrie, la telefon, atmosfera de fervoare şi exaltare care domneşte la Londra. „Cum să-ţi spun? E un adevărat Woodstock!"

Camilla a vorbit în fiecare zi la telefon cu Charles. A aflat de la el despre agitaţia care a zguduit „B P" în această săptămână de nebunie. Cu acest prilej, Charles a putut aprecia mai mult ca oricând inteligenţa şi inima lui Tony Blair, tânărul prim-ministru laburist – şi monarhist înfocat – ajuns la putere în luna mai. Charles şi cu el fac parte din aceeaşi generaţie, au aceeaşi sensibilitate. Se înţeleg perfect şi au reuşit, cu greu, s-o convingă pe regină să facă cele câteva gesturi pe care le aşteaptă ţara. Vechii consilieri ai palatului, prinşi pe picior greşit de această explozie a fervorii populare, se agăţau cu disperare de tradiţie, ca de un colac de salvare. Dar Charles şi Tony i-au explicat reginei Elizabeth că se afla în faţa unui fenomen care-i depăşea pe toţi. Şi că circumstanţele excepţionale meritau cu prisosinţă o mică încălcare a etichetei, dacă voia să salveze monarhia în inima poporului ei. Atunci, regina a acceptat să facă un gest – mai multe gesturi – pentru a cinsti memoria celei pe care Tony Blair a numit-o, într-o strălucire de geniu demagogic, „prinţesa poporului". A vorbit personal la televiziune – ceea ce nu mai făcuse de la Războiul din Golf – în termeni aleşi şi cântăriţi cu grijă: „Trebuie să tragem învăţăminte din viaţa Dianei, dar şi să reacţionăm la moartea ei", a declarat ea cu prudenţă, ferindu-se să precizeze ce anume învăţăminte trebuiau trase şi de cine. Însoţită de Philip, care mergea la trei paşi în urma ei, puţin crispat, cu mâinile la spate, regina a trecut dincolo de grilajul palatului ca să strângă mâini din mulţime. Şi a fost de acord să i se facă Dianei funeralii grandioase la Westminster, cu slujba religioasă rezervată Alteţelor Regale.

*

Sâmbătă, 6 septembrie 1997, mulţimea adunată pe traseul cortegiului în faţa palatului Buckingham asistă la o scenă absolut inedită. Stindardul familiei Windsor, care fâlfâie pe acoperişul palatului când regina este acasă, a fost adus acolo. În locul lui – lucru nemaivăzut – este arborat câteva clipe pe catarg „Union Jack", care este pus în bernă la trecerea convoiului funebru. Mai mult, regina în persoană şi familia ei ies pe jos în stradă, îmbinând omagiul lor cu cel al mulţimii,

sub banderola agăţată de o mână anonimă de grilajul palatului, care o proclamă pe prinţesă „Diana of love", „Diana iubirii"... Gestul simbolic este apreciat la justa valoare, după cum arată aplauzele puternice.

Charles merge în urma sicriului aşezat pe un afet de tun. Acum 18 ani, mergea în urma rămăşiţelor pământeşti ale lordului Mountbatten, o dată cu care murise şi tinereţea lui. Poate că următorul cortegiu va fi cel al reginei-mame, care va lua cu el şi copilăria prinţului. Grandioasa ceremonie este organizată până la cel mai mic amănunt, iar responsabilii Grajdurilor Regale, cărora nu le place să fie luaţi pe nepregătite, au făcut deja o repetiţie, punând să defileze discret pe străzile Londrei, în ceaţa dimineţii, un cortegiu funebru fantomatic. Când îi va veni rândul şi mamei lui, acea zi atât de temută şi de aşteptată în acelaşi timp, fiindcă Charles a fost crescut ca să devină rege, toată viaţa lui se va răsturna din nou.

În timp ce merge alături de fiul lui, Harry, supraveghindu-l cu o privire neliniştită şi dezorientată, prin minte îi trec în goană gânduri confuze şi contradictorii. Simte aţintită asupra lui privirea ostilă şi compătimitoare a mulţimii. Are, mai mult ca oricând, impresia că este jucăria unui destin care-l depăşeşte.

La Westminster Abbey, familia regală a luat loc în loja dinspre nord iar familia Spencer, în cea dinspre sud, de o parte şi de cealaltă a catafalcului drapat în auriu şi purpuriu. Sub degetele lui Martin Baker, marea orgă a catedralei face să vibreze nervii. Bach, Albinoni, Dvořak, Pachelbel, Mendelssohn... Charles a ales cu grijă programul muzical, aşa cum făcuse şi la căsătoria lor. Dar nu mai ţine minte cine a ales primul imn, pe care coriştii îl intonează cu voci puternice şi ale cărui cuvinte îi răsună bizar în urechi:

Îţi jur, ţara mea, mai mult decât orice pe lume să te slujesc cu întreaga mea iubire, totală şi neatinsă; o iubire care nu pune întrebări, o iubire mai presus de orice încercări,

care depune pe altar tot ce are mai bun şi mai duios; o iubire care nu şovăie nicicând, o iubire care se jertfeşte,

o iubire care acceptă şi ultimul sacrificiu...

Ascultând aceste cuvinte, nu se poate opri să nu se gândească la Camilla. I-a fost mereu alături când a avut nevoie de ea şi ar fi acceptat să se retragă fără să murmure, dacă el i-ar fi cerut-o. „Cel mai bun lucru pe care l-ai făcut este faptul că mă iubeşti", îi spusese el, cu o îngâmfare înduioşătoare, în cursul faimoasei convorbiri telefonice care declanşase un scandal. Dar publicul nu reţinuse decât replicile licenţioase care precedaseră uimitoarea declaraţie. Nimeni nu îşi imaginează ce reprezintă Camilla în viaţa lui.

„Chiar dacă aş vorbi în limbi omeneşti şi îngereşti şi n-aş avea dragoste, sunt o aramă sunătoare sau un chimval răsunător..." Tony Blair vorbeşte acum în faţa mulţimii reculese despre dragoste, citind prima epistolă către Corinteni a Sfântului Pavel, text pe care l-a ales împreună cu Charles. „Dragostea este îndelung răbdătoare, este plină de bunătate; dragostea nu este invidioasă; dragostea nu se laudă, nu se umflă de mândrie, nu se poartă necuviincios, nu caută folosul său, nu se aprinde de mânie, nu se gândeşte la rău, nu se bucură de nelegiuire, ci se bucură de adevăr, suferă toate, crede toate, nădăjduieşte toate, rabdă toate..."

Charles îşi stăpâneşte cu greu emoţia. Se gândeşte la Maica Tereza, pe care Diana o admira atât de mult şi care a murit şi ea, ieri, la fel de discret cum trăise, ca o adevărată sfântă, micuţă şi firavă, eclipsată simbolic de fastul mediatic al acestei apoteoze funebre la care el este unul dintre principalii figuranţi. Aflând despre moartea prinţesei, Maica Tereza spusese: „Nu înţeleg întotdeauna căile Domnului. Dar poate că această tragică dispariţie are un înţeles mai adânc decât s-ar crede". Şi adăugase, vorbind despre Diana: „Avea enorm de multă dragoste de oferit, dar suporta greu să primească în schimb atât de puţină". Maica Tereza, înţelesese, spusese într-o zi: „Cred şi acum că cea mai mare durere este aceea de a fi singur, de a nu te simţi iubit, de a nu avea, pur şi simplu, pe nimeni. Am ajuns să mă conving din ce în ce mai mult că cea mai mare suferinţă pe care-o poate trăi o fiinţă omenească este faptul de a nu se simţi dorită". Charles ştie bine că Diana ar fi făcut orice ca să se simtă dorită. Dar nimic n-ar fi putut umple prăpastia din inima ei. Din nefericire pentru ea şi pentru ai ei, Diana făcea parte dintre acele fiinţe

lipsite de iubire, marcate încă din copilărie de puterile obscure ale morţii. De-a lungul scurtei sale vieţi, a fost acoperită de umbra acestei aripi negre, care i-a interzis bucuriile iubirii, plăcerile prieteniei, luminile inteligenţei, ferecând-o într-o închisoare cu atât mai ermetică, cu cât ea însăşi, fără să-şi dea seama, o construise. Îşi ardea aripile, ca un fluture, la lumina proiectoarelor care o încălzeau şi, în acelaşi timp, o distrugeau. „Când trăieşti prin mass-media, tot prin ea trebuie să şi mori", declarase profetic, cu câţiva ani mai înainte, episcopul de Peterborough. Moartea tragică a prinţesei, la numai 36 de ani, îi apare astăzi lui Charles ca epilogul unui destin dinainte scris. Ea şi-a găsit, în sfârşit, liniştea pe care viaţa i-ar fi refuzat-o mereu.

Ca un ecou al gândurilor lui, sub bolţile Westminsterului răsună largo-ul din simfonia „Din lumea nouă". Charles a insistat pentru includerea în program a acestei arii „păgâne", în care el percepe accente atât de religioase. E ca şi cum prin catedrală, peste capetele pios înclinate, ar trece o vijelie sălbatică, un suflu teluric, venit de-a dreptul din pădurile Boemiei sau din înălţimile Scoţiei.

20.

Şi după aceea...

A doua zi după înmormântarea prinţesei Diana, Anglia, copleşită de atâtea emoţii, e mahmură. În timp ce angajaţii serviciilor publice din Londra adună florile ofilite, fiecare îşi oblojeşte rănile. Bilanţul lasă un gust amar. Doi copii şi-au pierdut mama la o vârstă când ar fi avut încă atâta nevoie de ea. Mohammed al-Fayed a pierdut un fiu, câştigând – slabă consolare – dreptul de a se aşeza timp de două ore pe locul B 8 din catedrala Westminster, printre 1900 de invitaţi de marcă. Pe de altă parte, familia regală mistuie afrontul public primit în timpul ceremoniei prin discursul virulent al lui Charles Spencer, retransmis în direct şi aplaudat de mulţime. Diana odihneşte pe insula ei de pe domeniul Althorp, mai solitară ca oricând, şi, de cum i-a fost astupată groapa, polemica reîncepe.

La început, pe prima pagină a tabloidelor se află „complotul", după interviul zdrobitor dat de Mohammad al-Fayed ziarului *Daily Mirror*. Miliardarul egiptean, deşi e detestat de compatrioţii lui, se face purtătorul de cuvânt al unei teorii care înfierbântă Egiptul. La Cairo circulă deja vreo zece cărţi pe această temă, toate avansând aceeaşi „certitudine": Diana şi Dodi ar fi fost asasinaţi de serviciile secrete britanice ajutate de cele franceze şi, de ce nu, de Mossad-ul israelian. Prinţesa, proclamă autorii, este o „martiră a Credinţei". Ea, aştepta, după spusele lor, un copil şi intenţiona să se convertească la religia musulmană ca să se poată căsători cu iubitul ei. La Paris, flacăra de la Alma devine loc de pelerinaj unde mâinile Fatmei se întâlnesc cu versetele din Coran.

Un nou val de emoţie cuprinde Anglia după câteva luni, când un filosof, Anthony O'Hear, profesor la

universitatea din Bradford, îndrăzneşte să atace idolul denunţând canonizarea mediatică a prinţesei, „victimă sacrificială". Acesta este doar un capitol dintr-o lucrare colectivă de filosofie, editată într-o mie de exemplare: „Prefăcătoria, sentimentalizarea societăţii". Exemplul Dianei, explică autorul, ilustrează bine ascensiunea „imperialismului emoţional", simptom al decadenţei societăţii engleze. „În istoria Dianei, datoria este o noţiune care lipseşte cu desăvârşire", comentează filosoful, care denunţă „egocentrismul ei copilăresc". Ea simboliza „glorificarea sentimentului, a imaginii şi a spontaneităţii în detrimentul raţiunii, al realităţii şi al stăpânirii de sine". „Tot ce a realizat în domeniul operelor de caritate a fost mereu în folosul imaginii ei", subliniază el, înfierând „etalarea fără reţineri (a problemelor ei), dublată de autocompătimire". „În universul terapeutic în care evolua din ce în ce mai mult Diana, singurele îndatoriri erau cele privitoare la propriile ei sentimente, exprimarea şi împlinirea lor. Iar dacă ceilalţi nu sunt de acord, treaba lor... Ţipi, îţi manifeşti furia, te arunci pe scări..." „Obsesia Dianei pentru propriile sentimente şi pentru împlinirea ei personală, conchide O'Hara, a dăunat în mod sigur monarhiei, căsniciei ei, copiilor şi, în cele din urmă, chiar ei înseşi". Acest eseu, care nu este după spusele autorului său, decât o tentativă de a explica un fenomen din societate, scrie, negru pe alb, lucruri pe care mulţi britanici le gândesc în sinea lor. Dar jignirea e cumplită. Crima de lez-prinţesă, care atinge coarda sensibilă a unei „Dianamanii" epidermice, înfierbântă Anglia. Hăituit, hărţuit, insultat, filosoful o ţine una şi bună: Diana nu este o sfântă. Reacţia disproporţionată pe care o stârneşte este o ilustrare în plus a tezei pe care o susţine: englezii au devenit nişte domnişoare de pension, prinşi în capcana unui sentimentalism dulceag, orchestrat şi amplificat de mass-media.

După mai puţin de un an de la accident, se iscă o nouă polemică privind aşa-numitul „Diana Business". În memoria prinţesei şi pentru a-i continua opera au fost create mai multe organisme: „Diana Memorial fund", înfiinţat la patru zile după moartea ei, cu scopul de a-i finanţa activităţile umanitare, şi „The Estate" – „Domeniul" – însărcinat să-i

administreze averea şi să-i controleze imaginea, ambele fiind conduse de Sarah McCorquodale, sora Dianei. Mai este şi domeniul Althorp, proprietate a familiei, unde a fost înmormântată şi pe care Charles Spencer a început să-l transforme într-un profitabil „Dianaland", spre consternarea nepoţilor săi. Şi în sfârşit, oficialul „Memorial Committee", creat de guvernul Tony Blair, tot cu scopul de a cinsti memoria Dianei. Dar în spatele lacrimilor, a amintirii şi a caritaţii se ascunde şi o formidabilă „pompă de bani", ale cărei profituri fantastice stârnesc invidiile şi întârzie cam mult, după părerea organizaţiilor caritabile, să ajungă în serviciul cauzelor bune. Când caritatea cochetează cu mercantilismul, hotarul dintre nepricepere şi escrocherie este adesea incert şi nu trece zi fără ca presa britanică să nu denunţe lipsa de transparenţă în folosirea fondurilor sau folosirea dubioasă a unei imagini pe care aceste fundaţii ar trebui s-o protejeze. În ziua când William şi Harry au descoperit, îngroziţi, semnătura cu litere mari şi rotunde a mamei lor – aleasă ca reclamă de „Diana Memorial fund" – pe cutiile de margarină Flora şi pe lozurile Littlewood, nu numai ei au gândit că e ceva putred în Anglia...

*

În acest context, pe care-l putem numi delicat încearcă acum Charles şi Camilla să-şi croiască, în sfârşit, viaţa. Ecuaţia pe care trebuie s-o rezolve este foarte riscantă: cum să-şi trăiască iubirea fără să pună în pericol monarhia, să lezeze sensibilitatea exacerbată a poporului englez sau să-i şocheze pe copii, ataşaţi de amintirea mamei lor?

Ultimul punct nu este neapărat cel mai dificil. Charles şi Camilla trăiesc acum împreună pe faţă, în apartamentul londonez de la Saint James Palace şi, mai cu seamă, în cea mai mare parte a timpului, la Highgrove. Când se întorc băieţii de la internat, Camilla se retrage, iar de ei se ocupă ca o mamă, aşa cum face încă din 1992 Tiggy, iubita lor dădacă. Englezii au descoperit cu uimire în prinţul de Wales tatăl afectuos şi atent care a fost întotdeauna, un personaj pe care nu-l bănuiau, eclipsat cum era de demonstraţiile mediatice ale activei sale soţii. Dar în ciuda acestei complicităţi cu fiii săi, sau, poate,

din cauza ei, Charles nu vrea să-i bruscheze. În tot timpul copilăriei, băieţii au văzut-o pe Diana plângând şi ţipând când pronunţa numele Camillei. Au întâlnit-o deja pe iubita tatălui lor şi au fost împreună cu ea la vânătoare de vulpi. Dar Charles nu vrea cu nici un chip să le impună prezenţa ei acasă, ca a unei intruse venite să fure locul mamei lor. Lucrurile vor decurge de la sine atunci când ei vor fi pregătiţi să o accepte. Încet, încet, Camilla va şti să-i îmblânzească pe prinţişori.

Şi în ceea ce priveşte poporul englez este tot o chestiune de timp. Moartea Dianei a dat, firește, o lovitură serioasă imaginii Camillei. E greu, pentru o amantă de cincizeci de ani, afişând o nestinsă poftă de viaţă şi pe care fiecare an scurs îşi pune pecetea, să se impună în faţa acelui chip de icoană pe care englezii îl poartă în suflet – veşnic tânăr, veşnic frumos, veşnic bun, veşnic nefericit... Fotografiile, în special, sunt necruţătoare. Pe de o parte, madona cu pruncul, starul cu decolteu îmbietor, cruciada non-violenţei sub casca de plexiglas. Pe de altă parte, o femeie între două vârste, muşcând cu lăcomie dintr-un cârnat, sub explicaţia: „Aşa-i plac Camillei, «King Size»...

În căminele britanice, subiectul încă mai dezlănţuie pasiuni şi dezbină familiile: între cei „pro Diana" şi cei „pro Camilla" au loc certuri înverşunate. Au grijă să evite subiectul în timpul mesei, aşa cum făceau francezii pe vremea afacerii Dreyfus. Dar şi aici, timpul va rezolva lucrurile. Deja apar în presă voci care întreabă dacă n-ar fi timpul „să uite şi să ierte". aceasta este părerea lui Geoffrey Wheatcroft, care scrie în *Daily Mail*:

„În această ţară vestică în care trăieşte ea şi din care scriu, lumea recunoaşte că ea nu este seducătoare ca o păpuşică din metropolă; în ochii publicului britanic, care nu-i cunoaşte personalitatea, nu se poate compara, desigur, cu rivala ei. Dar la noi este foarte populară. E o femeie înzestrată cu mult umor, plăcută şi cu adevărat simpatică, pasionată de vânătoare, gazdă perfectă şi prietenă de nădejde. Pe scurt, e o fată tare de treabă..." Încet, dar sigur, Camilla i-a impresionat până şi pe cei care aveau idei preconcepute în privinţa ei, prin demnitatea ei liniştită, prin curajul ei simplu, prin acel „nu ştiu ce" conferit de spiţa ei autentică şi bună. Aşa cum spusese pe

față unul dintre prietenii ei, când conflictul dintre prințul și prințesa de Wales era în toi, Camilla a fost singura persoană implicată care s-a purtat ca un gentleman. A dovedit că o femeie poate fi puternică păstrând tăcerea. N-a răspuns loviturilor. Spre deosebire de cuplul regal aflat în război, ea și-a amintit vorbele lui Kipling:

Dacă poți timpului să nu-i simți oboseala,
Să nu răspunzi minciunii cu minciuni,
Și dacă alții te urăsc, să nu te lași rob urii
Nici să te-arăți prea înțelept și bun...

Concluzia ar fi: „Atunci vei fi regină, fiica mea"? Aceasta e întrebarea care-i frământă acum pe toți englezii și care-i dezbină pe „royal watchers". Charles se va însura cu Camilla? Pentru principalii interesați, respectiv cei doi amanți trecuți de cincizeci de ani, problema e secundară. Nu vor decât să se poată iubi; în sfârșit, liniștiți. Dar pentru cei care o sucesc pe toate părțile, elaborând toate scenariile posibile, problema pare de nerezolvat.

În Anglia, căsătoriile regale și succesiunea la tron sunt reglementate și astăzi prin două legi fundamentale: Establishment Act, care datează din 1701, și Royal Marriage Act, dn 1772. Cea de-a doua stipulează că nici un descendent al suveranului nu se poate căsători, înainte de a împlini douăzeci și cinci de ani, fără consimțământul acestuia sau fără aprobarea celor două Camere ale Parlamentului; acest text e de vină pentru nefericirea prințesei Margaret, în 1955, când a vrut să se mărite cu Peter Townsend, care era divorțat. În cazul de față însă nu deranjează cu nimic. Cealaltă lege este însă un obstacol major, fiindcă precizează că nimeni nu va putea să poarte coroana Angliei – și să devină, astfel, și șeful suprem al Bisericii anglicane – dacă s-a căsătorit cu o persoană catolică. Iar Camilla e catolică și, pe deasupra, divorțată. Charles poate să nu țină seama de asta, ba chiar să facă o căsătorie religioasă, ca și sora lui, Anne, când s-a unit cu Tim Lawrence, după divorțul lui cu binecuvântarea Bisericii scoțiene. Dar o asemenea căsătorie ar crea o adevărată criză constituțională susceptibilă să pună sub semnul întrebării viitoarea sa

investitură. Căsătoria morganatică, de felul celei a lui Ludovic al XIV-lea cu doamna de Maintenon, care i-a fost soție legitimă fără să pretindă vreodată titlul de regină, nu există în tradiția britanică. Dar cea mai mare problemă o reprezintă legăturile strânse dintre tron și Biserica Angliei. S-ar putea lua în considerație, desigur, și abrogarea acestei funeste legi, pe care mulți o consideră ieșită din uz și prea puțin ecumenică, iar Charles ar privi, evident, în mod favorabil o asemenea inițiativă. Însă această separare a Bisericii de stat ar întâmpina o rezistență considerabilă – în primul rând, cea a ierarhiei anglicane și a susținătorilor ei. Lordul Tebbit, un fost ministru din guvernul Margaret Thatcher, declarase deja că această abrogare „ar pecetlui sfârșitul monarhiei britanice, punând-o sub tutela Romei". Prințul de Wales, care-și amintește protestele pe care le suscitase, în 1985, dorința lui de a asista, la Roma, la o mesă oficiată de papa, e perfect conștient de amploarea opoziției. În această ceartă bizantină își are rolul său și un alt amănunt istoric: datorită acestei legi a succedat la tron, în 1714, Casa de Hanovra din care descinde actuala familie regală, Stuarților catolici, prin persoana lui George I. Abolirea sa i-ar transforma, așadar, pe membrii familiei Windsor în uzurpatori *a posteriori*, deoarece dreptul lor la coroană se bazează doar pe protestantism!

Văzută din afară, o asemenea dezbatere poate să pară aiuritoare, în zorii mileniului III. Însă în Anglia, unde instituția monarhică este tratată cu toată seriozitatea, ea este crucială. Căci englezii, în ciuda unor accese trecătoare și locale de iritare, eventual de republicanism, țin, în marea majoritate, la monarhii lor. Pentru cei mai mulți dintre ei, identitatea țării lor este strâns legată de familia regală. Aruncând, uneori, câte o privire compătimitoare dincolo de Canalul Mânecii, își spun că, la urma urmei, monarhia, în ciuda cusururilor ei, are un avantaj neprețuit: îi face pe oamenii politici să păstreze o anume modestie, împiedicându-i să se creadă regi. Miniștrii guvernează, în timp ce regina domnește. Și, una peste alta, e de preferat versiunea originală, care păstrează tradiția, cristalizează mândria națională și atrage turiștii, decât pastișele nereușite și falsele intrigi de curte care se desfășoară sub lambriurile palatelor republicane...

„Forţa monarhiei stă nu atât în puterile pe care le are, cât în cele pe care le refuză celorlalţi...", remarca Anthony Jay în filmul *Elizabeth R*, consacrat reginei, în 1992.

*

Charles ştie cât de solidă şi, în acelaşi timp, fragilă este Coroana. Puritanismul şi simţul auster al datoriei care caracterizează monarhia britanică de la regina Victoria încoace n-au fost dintotdeauna la preţ, departe de aşa ceva. Nu e nevoie să ajungem până la Henric al VIII-lea, acel Barbă-Albastră cu şase soţii; la începutul secolului al XIX-lea, George al IV-lea era subiectul bârfelor, mărturisindu-şi fără jenă infidelităţile conjugale – avusese 18 amante –, ca şi pe cele ale soţiei sale, Caroline de Brunswick, pe care o detesta. S-a zbătut din răsputeri să obţină divorţul. Iar când i-a fost anunţată moartea lui Napoleon: „sire, cel mai mare duşman al vostru a murit!", el a exclamat: „Doamne, e adevărat, chiar e moartă?" Nici ceilalţi trei fraţi ai lui nu erau mai breji în materie de moravuri, iar comportarea acestei familii a ştirbit în mare măsură, în acea epocă, respectul poporului faţă de Coroană.

Victoria, care a urcat pe tron la 18 ani, urmând sfaturile înţelepte ale lui „beloved Albert" al ei, a restabilit situaţia, punând la loc de cinste fericirea conjugală şi virtuţile familiale. De atunci, urmaşii ei au „cimentat" şi întărit legătura cvasimistică dintre popor şi suveranii săi, prin „acel amestec subtil de formalism şi simplitate, de dezinvoltură şi protocol" şi prin „încrederea lor în superioritatea a tot ce este englezesc" care, potrivit lui Charles Hargrove, caracterizează monarhia britanică. Fiul Victoriei, Edward al VII-lea, ajuns la tron la vârsta de 60 de ani, nu avea merite deosebite; avea însă un simţ al decorului şi o pasiune pentru cursele de cai care au cucerit inima poporului său. În 1917, George al V-lea a renunţat la numele prea germanic de Saxa – Cobourg – Gotha în favoarea celui de Windsor. Nici el, nici cel de-al doilea fiu al său, George al VI-lea, care a moştenit tronul după dureroasa abdicare a lui Edward al VIII-lea, nu erau nişte personalităţi remarcabile. Dar întruchipau în ochii englezilor modelul

virtuţilor burgheze – simţul datoriei, gusturile simple, religia, munca. Elizabeth a II-a, cu firea ei rece şi rezervată specifică familiei de Hanovra, a domnit şi ea în acelaşi spirit, separându-şi cu grijă viaţa personală de imaginea ei publică. „Ceea ce o face să fie o femeie remarcabilă, scrie Charles Hargrove, este faptul că posedă într-o măsură extraordinară virtuţi obişnuite şi că rămâne neschimbată, mereu egală cu ea însăşi, simbolizând astfel prin persoana ei perenitatea instituţiei monarhice".

Situaţia a început să se deterioreze, Charles şi-a dat seama de asta, o dată cu generaţia următoare, când „piesele adăugate" familiei au avut prostul gust de a confunda monarhia cu afacerile. Capitalul de simpatie acumulat cu răbdare pe vremea reginei Victoria a început să se topească precum zăpada la soare, iar contribuabilii au început să se întrebe dacă era rezonabil să întreţină în continuare, cu bani grei, nişte fiinţe atât de prost crescute şi de risipitoare... totuşi, majoritatea englezilor cred în viitorul monarhiei lor şi doresc ca ea să dăinuie – conform unui sondaj realizat la 4 septembrie 1997, la patru zile după moartea prinţesei Diana, 67, respectiv 73% din populaţie împărtăşesc aceste opinii. Părerile sunt însă mult mai împărţite în privinţa persoanelor care reprezintă această monarhie, mai ales asupra prinţului Charles. Iar cei mai mulţi resping ideea de a o vedea pe Camilla devenind cândva regină.

La cincizeci de ani, vârstă la care oamenii şi-au rezolvat, în general, multe dintre semnele de întrebare ale existenţei, Charles se află încă în posturile incomode de „viitor succesor" şi de „logodnic"... Oare va fi într-adevăr vreodată rege, şi, dacă da, când va veni acea zi? Femeile din familia Windsor se bucură de o sănătate de fier, ca dovadă, regina-mamă, care, la 98 de ani bătuţi pe muchie umblă pe picioarele ei şi vede fără ochelari. Dacă Elizabeth a II-a ar ajunge la aceeaşi vârstă, fapt deloc imposibil, fiul ei ar urca pe tron la 76 de ani... Oare merită să renunţe la căsătoria cu femeia pe care o iubeşte în favoarea unei asemenea perspective? În cercurile bine informate se şopteşte totuşi că s-ar putea ca regina să abdice în favoarea prinţului de Wales cu prilejul Jubileului ei de aur, în 2002; ar avea atunci 76 de ani, o vârstă care justifică ieşirea la pensie. Până atunci însă,

Charles va trebui să rezolve problema: fie să se însoare cu Camilla – riscând să provoace o criză constituţională –, fie să o ţină în umbră, aşa cum face de douăzeci şi opt de ani.

În această ecuaţie cu mai multe necunoscute, două lucruri sunt sigure: Charles nu va renunţa nici la tron, nici la Camilla. Charles nu va abdica în favoarea fiului său mai mare, cum pretind unii, pentru că vrea să-şi servească ţara. Om al convingerilor şi al datoriei, crede, în ciuda modestiei şi a lipsei de încredere în sine, că le-ar putea fi de folos compatrioţilor lui. Puterile suveranilor britanici sunt doar formale, se ştie. Dar ei se află în strânsă legătură cu viaţa politică din regat. Discută săptămânal cu primul ministru şi sunt informaţi cu privire la principalele decizii ale guvernului prin faimoasele „cutii roşii" pline cu documente pe care le primesc zilnic. De peste douăzeci de ani, Charles are acces, alături de mama sa, la aceste informaţii şi secrete de stat. El ştie că în lipsa unor puteri oficiale, un suveran inteligent şi cu experienţă are multă influenţă, putând să-şi impună ideile pe termen lung în numeroase chestiuni care depăşesc cotidianul vieţii politice şi la care ţine, cum ar fi problemele de mediu şi politica socială. Şi în nici un caz nu ar fi dispus să se lipsească de această putere în favoarea unui băiat de 20 de ani, chiar dacă mutrişoara lui drăguţă place mai mult poporului. „Prinţul de Wales, serios şi pătruns de îndatoririle sale, este, probabil, de la prinţul Albert încoace, caracterul cel mai nobil dintre toţi membrii familiei, scria în 1993 Tristan Garel-Jones, fost ministru al lui John Major. Ar fi putut adăuga şi „cel mai inteligent". Aceasta este şi părerea lui Tony Blair, şi a multora dintre cei care l-au cunoscut. Charles va fi, aşadar, rege, dacă va avea zile. Dar nu va renunţa din cauza asta la Camilla.

În noiembrie 1998, prinţul de Wales îşi va sărbători la castelul Windsor cea de-a 50-a aniversare. Cu acest prilej, Camilla va sta la loc de cinste alături de el, printre sutele de invitaţi veniţi din toată Europa. Mulţi se aşteaptă ca în această zi să fie anunţată oficial căsătoria lor. S-ar putea, dar nu e sigur.

Camilla este, de treizeci de ani, polul pozitiv al vieţii lui, aşa cum nefericita Diana a reprezentat polul negativ. Pentru

Charles, Camilla este, pur şi simplu, viaţa. În ciuda laturii sale tenebroase şi melancolice, a îndoielilor permanente şi a acceselor lui de pesimism distructiv, Charles este un om care are încredere în viaţă. Alegând-o pe Camilla, a trecut, instinctiv, de partea vieţii, o viaţă în mărime naturală, cu jocul subtil şi aţâţător al dorinţei, cu hohote de râs, cu muşcături. Camilla ştie să galopeze furtunos, dar şi să privească florile crescând. Este mama care alină şi încurajează, femeia care stârneşte dorinţele, prietena cu care poţi sta de vorbă. E lângă el şi la bucurie, şi la necaz. Cum s-ar putea lipsi de ea? Camilla nu va fi, poate, niciodată regină, dar ce contează? Ea e singura care domneşte în inima prinţului.

Genealogia simplificată a familiei regale a Angliei

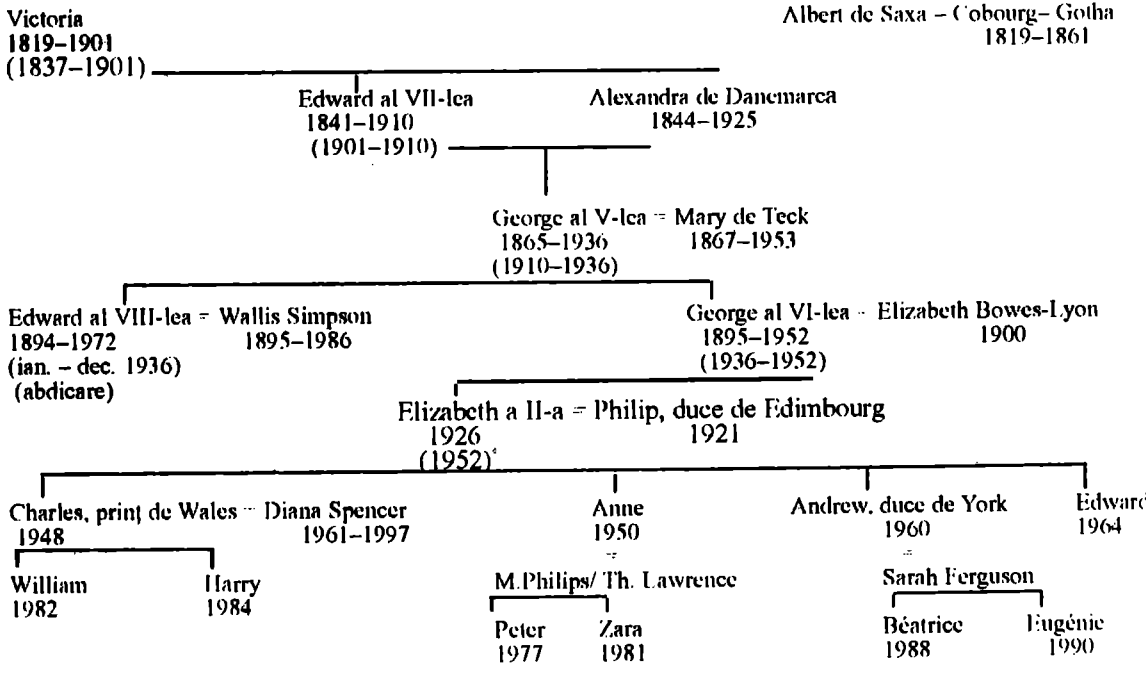

Genealogia simplificată a Camillei Parker-Bowles

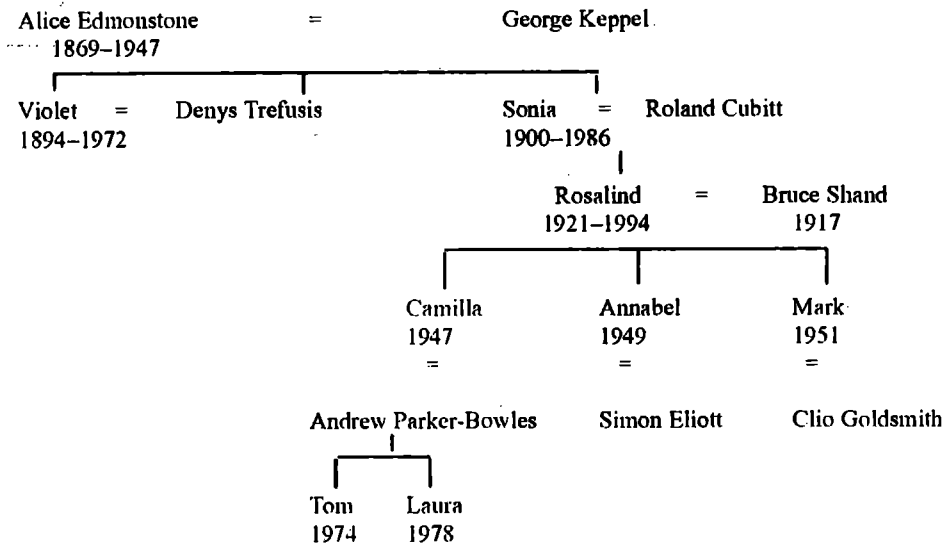

CUPRINS

Partea întâi

1. Zi ploioasă la Windsor 5
2. Douăzeci de ani de singurătate 9
3.O fată care promite 24
4. Fericire furată 39
5. Tropice triste 51
6. „Action Man" 59
7. Moartea unui tată 70

Partea a doua

8. Fata din vecini 77
9. Visul spulberat al Cenuşăresei 98
10. Căsătoria secolului 112
11. Lună de fiere 122
12. Prinţesa cu mâinile goale 133
13. Nenorocire pe câmpie 141

Partea a treia

14. Periplu italic 159
15. Prinţul tenebrelor 168
16. Annus horribilis 182
17. Scandal şi umilire 194
18. Divorţuri în stil englezesc 208
19. Al treisprezecelea pilon 223
20. Şi după aceea 235
Genealogia simplificată a familiei regale a Angliei 245

ÎN ATENŢIA
librarilor şi a vânzătorilor cu amănuntul!

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul Uniunii Scriitorilor din România, nr. 2511. 1–171/Rol B.C.R, Filiala sector 1, Bucureşti.

Tehnoredactor: DOINA NANU
Bun de tipar: 30. XI. 2000.
Apărut: 2001

Destinul prinților nu e întotdeauna ca în basme. Dincolo de fastul poleit al curților regale și sub blitz-urile orbitoare ale mass-media ațintite inchizitorial asupra lor, se petrec adesea drame intime, nebănuite tragedii umane. Charles a trecut prin această amară experiență când s-a căsătorit cu Diana pentru a-și îndeplini îndatoririle față de Coroană, renunțând astfel la Camilla, singura și unica lui iubire. Ani întregi, viața lui dezvăluită în public a fost privită ca un vodevil. Astăzi, prințul de Wales și-a recăpătat libertatea. În aceste condiții, se va căsători el oare cu cea pe care-o iubește de 28 de ani? Într-o țară în care amintirea prințesei Diana stârnește și acum o emoție profundă, în timp ce Camilla este una dintre cele mai detestate femei, părerile sunt împărțite...

Laure Hillerin reproduce, cu sensibilitatea și pana ei de romancieră, această poveste de dragoste care a suscitat atâta ostilitate și care a rezistat tuturor încercărilor – de la hărțuirea mediatică la ascultarea telefoanelor. Dezvăluind latura cea mai tainică a acestei pasiuni intense, autoarea ne oferă romanul adevărat a două inimi unite printr-o indestructibilă fidelitate, într-o Anglie care-și păstrează tradițiile ancestrale. Ea spulberă o serie de idei preconcepute, inclusiv în ceea ce o privește pe Diana, și ne prezintă o carte plină de viață, de umor și senzualitate, după chipul și asemănarea Camillei, iubita plină de farmec care, chiar dacă nu va fi niciodată regină, este singura stăpână a inimii prințului.

ISBN 973-24-0778-6